Cecilia Fasth · Anita Kannermark

Form i fokus

ÖVNINGSBOK I SVENSK GRAMMATIK · Del B

Till Dig som använder Form i fokus Del B

Form i fokus Del B är en övningsbok för dig som redan har grundkunskaper i grammatik (Sfi eller motsvarande) och som vill befästa och förbättra dem.

Form i fokus Del B är i första hand avsedd för lärarledd undervisning, men boken är också lämplig för dig som studerar på egen hand. *Facit* finns till de flesta övningarna.

I *Form i fokus Del B* presenterar vi ordklasserna och ordföljden i svenskan.

Till varje ordklass finns	Till ordföljden finns
– en definition	
– en översikt	– översikter
– regler	– regler
– typexempel	– typexempel
– övningar	– övningar

Du kan arbeta med *Form i fokus Del B* på det sätt som passar dig bäst, men vi föreslår att du börjar med att läsa igenom de första sidorna till varje avsnitt (markerade med en grön rand i marginalen):

Därefter kan du öva varje avsnitt för sig och jämföra med facit. Datorprogrammet använder du om du vill öva mer på ett grammatiskt moment.

Om du väljer att inte läsa avsnitt för avsnitt föreslår vi att du övar i följande ordning:

Avsnitt	*Sida*	*Grammatik*
Ordföljd	223–224	översikt
	225–229	repetition av ordföljden i huvudsats och bisats
Verb	42–43	de fyra konjugationerna
	44	användning av verbformer
	45–47	övning på verbformer
	48–62	tempussystemet
	63–68	hjälpverb
	69–70	tempuskongruens
Konjunktioner	195	översikt
	196–201	samordnande konjunktioner
	202–212	underordnande konjunktioner
Adverb	190–194	konjunktionella adverb
Substantiv	9	översikt
	10–12	de fem deklinationerna
	13–15	övning på substantivets former

Efter att ha gått igenom *Form i fokus Del B* har du fått mycket goda grunder i svensk grammatik och förhoppningsvis en vilja att veta ännu mera om hur det svenska språket är uppbyggt. Möjligheter till detta får du i Form i fokus Del C.

Lycka till med studierna!

Författarna

Innehåll

ORDKLASSER

Varje ord tillhör en ordklass. Det finns nio ordklasser.

Substantiv	**Räkneord**	**Verb**
tidning arbete Lennart	en/ett, två första, andra	tänka läsa förstå
Pronomen	**Adjektiv**	**Adverb**
jag, han, hon min, hans, hennes någon, ingen	snäll, lång snällare, längre snällast, längst	då, nu, sedan här, hit, härifrån inte, nog, väl, ju
Konjunktioner	**Prepositioner**	**Interjektioner**
och, eller, men därför att, trots att	på, i, till, med bredvid, mellan	Hej! Skål! Pang! Oh! Aj! Usch! Fan!

Substantiv, räkneord, verb, adjektiv och *vissa adverb* samt *interjektioner* är betydelsebärande ord och innehåller information. De är oftast **betonade.**

Substantiv är ord för personer, saker, djur, växter, tillstånd och ämnen.

Räkneord är grundtal (ett, två, tre) eller ordningstal (första, andra, tredje).

Verb beskriver vad som händer eller vad någon/något gör, är, blir etc.

Adjektiv beskriver och ger information om substantiv och pronomen.

Adverb svarar på frågorna Var? Vart? Varifrån? När? Hur? Hur mycket? Varför? Adverb, t.ex. *inte, kanske,* kan också bestämma en hel sats.

Interjektioner kan vara hälsningsord, ljudimitationer och ord som uttrycker känslor.

Pronomen, konjunktioner och *prepositioner* är normalt **obetonade.**

Pronomen ersätter ett substantiv eller står framför ett substantiv. Pronomen kan också ersätta en sats eller en del av en sats.

Konjunktioner är ord som binder samman satser och satsdelar.

Prepositioner står framför substantiv, pronomen, infinitivuttryck eller en bisats.

När man sätter ihop orden till en sats kallas de **satsdelar.** (Se s. 8!)

SATSDELAR

En sats kan ha bl.a. följande delar:

Subjekt *Vad?* **Min bil** startar inte. **Den** är sönder.
Vem? **Pontus** arbetar. **Han** trivs på jobbet.
Vilka? **Pontus och Lisa** röker. **De** kan inte sluta.

Verb (predikat)

Min bil **startar** inte.
Pontus **arbetar**.
Pontus och Lisa **har rökt** länge.

Objekt:

direkt (ackusativobjekt)

Vad? Pontus har köpt **en ny bil**.
Vem? Lisa ska träffa **Lennart**.
Hämta **mig** i kväll!
Vilka? Rektorn vill tala med **lärarna**.

indirekt (dativobjekt)

Till, åt, för, från vem/vilka?
Pontus betalar 200 kronor **till mig**.
Pontus betalar **mig** 200 kronor.
Jag ska läsa en saga **för mina barn**.

Predikatsfyllnad efter vissa verb, t.ex. *vara, bli, känna sig, se ... ut, verka, låta*

Vad? Lars är **polis**. Han är **glad**.
Pelle blev **sjuk** igår.
Vem? Vilka? Det är vår **lärare**. Det är **våra lärare**.
Hur? Barnen ser **trötta** ut.
Känner ni er **pigga** nu?
Programmet verkar **roligt**.
Oj, vad ni låter **ledsna**!

Adverbial

Var? Pontus arbetar **på ett stort företag**.
Vart? Han ska åka **till London**.
Varifrån? Han kommer **från Stockholm**.
När? Han börjar **klockan åtta**.
Hur? Han jobbar **hårt**.
Hur mycket/lite? Han är **ganska** duktig.
Varför? Han ska sluta **eftersom han har fått ett nytt jobb.**

Satsadverbial

Pontus ska **nog** gifta sig med Lisa.

SUBSTANTIV

Substantiv är ord för personer, saker, djur, växter, tillstånd och ämnen.

Det finns två grammatiska **genus** i svenskan:
– utrum = en-ord
– neutrum = ett-ord

Det finns två **numerus** i svenskan:
– singular = ental
– plural = flertal

Både singular och plural har **obestämd** och **bestämd form**.

Obestämd form singular t.ex.: (en) klocka, (en) hund, (ett) meddelande, (ett) hus
En och *ett* kallas *obestämd artikel*.

Bestämd form singular bildas genom tillägg av ändelserna *-n, -en, -t, -et.*
Dessa ändelser kallas *bestämd slutartikel*.
Exempel: klockan, hunden, meddelandet, huset

Obestämd form plural bildas genom tillägg av ändelserna *-or, -ar, -er, -n*. Vissa substantiv får ingen ändelse i obestämd form plural.
Exempel: klockor, hundar, poliser, meddelanden, hus

Bestämd form plural bildas genom tillägg av ändelserna *-na, -a, -en.*
Exempel: klockorna, hundarna, poliserna, meddelandena, husen

Man delar in substantiven i fem **deklinationer** (= grupper):

	Singular		*Plural*	
	Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1	en penna	pennan	penn**or**	pennorna
2	en pärm	pärmen	pärm**ar**	pärmarna
3	en telefon	telefonen	telefon**er**	telefonerna
4	ett häfte	häftet	häfte**n**	häftena
5	ett block en målare	blocket målaren	block – målare –	blocken målarna

1 Substantivets deklinationer

1:a deklinationen

		Singular		Plural	
				-or	-na
	Obestämd form		Bestämd form	Obestämd form	Bestämd form
1.	en människa		människan	människor	människorna
2.	en ros		rosen	rosor	rosorna

Till 1:a deklinationen hör:

1. *En-ord* som slutar på *-a.* Obs! Detta *-a* försvinner i plural.
2. Några få *en-ord* som slutar på *konsonant*, t.ex. en våg, en toffel, en åder.

2:a deklinationen

	Singular		Plural		
			-ar	-na	
	Obestämd form	Bestämd form	Obestämd form	Bestämd form	
1.	en tolk	tolken	tolkar	tolkarna	
	en kam	kammen	kammar	kammarna	
	en mun	munnen	munnar	munnarna	
	en bro	bron	broar	broarna	
2.	en tidning	tidningen	tidningar	tidningarna	
	en sjukdom	sjukdomen	sjukdomar	sjukdomarna	
	en storlek	storleken	storlekar	storlekarna	
3.	en granne	grannen	grannar	grannarna	
	en nyckel	nyckeln	nycklar	nycklarna	
	en öken	öknen	öknar	öknarna	
	en vinter	vintern	vintrar	vintrarna	
	en mor/moder	modern	mödrar	mödrarna	o → ö
	en dotter	dottern	döttrar	döttrarna	o → ö
	en sommar	sommaren	somrar	somrarna	
	en morgon	morgonen	morgnar	morgnarna	

Till 2:a deklinationen hör:

1. *En-ord* som slutar på *konsonant*.
   En-ord som slutar på *annan vokal än -a*.

2. *En-ord* som slutar på *-(n)ing, -dom, -lek.*

3. *En-ord* som slutar på obetonat *-e, -el, -en, -er, -ar, -on.*
   Undantag: t.ex. en toffel (1), en muskel (3), en möbel (3), en fiber (3).
   Obetonat *-e, -a, -o* faller bort i plural.
   Substantivet *moder* och *dotter* får *omljud* i plural.
   Observera: En-ord som slutar på *-el, -er,* får bara *-n* i bestämd form singular.

3:e deklinationen

			-er	-na
	Singular		*Plural*	
	Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1.	en film	filmen	filmer	filmerna
	en polis	polisen	poliser	poliserna
	en möjlighet	möjligheten	möjligheter	möjligheterna
	en diskussion	diskussionen	diskussioner	diskussionerna
2.	en tand	tanden	tänder	tänderna
	en son	sonen	söner	sönerna
3.	en dator	datorn	datorer	datorerna
4.	en regel	regeln	regler	reglerna
	en fiber	fibern	fibrer	fibrerna
5.	ett bageri	bageriet	bagerier	bagerierna
	en kalori	kalori(e)n	kalorier	kalorierna
	en idé	idén	idéer	idéerna
6.	ett museum	museet	museer	museerna
	ett laboratorium	laboratoriet	laboratorier	laboratorierna
7.	en sko	skon	skor	skorna
	en händelse	händelsen	händelser	händelserna

Till 3:e deklinationen hör: korta ord + låneord

1. *En-ord som är enstaviga* och *en-ord* med *betoning på sista stavelsen*.
   Sista stavelsen är ofta ett betonat suffix, t.ex. *-het, -nad, -skap, -när, -ion, -tris, -ör, -ös*.
   Många av dessa substantiv är *låneord*.

2. De flesta substantiv med *omljud i plural*: a → ä, o → ö
   Ex: en hand, en strand, en stad, en natt, en brand, en bokstav, en rand , *ett* land, en bok, en fot, en rot
   Observera plural: bö**ck**er, fö**tt**er, rö**tt**er.

3. *En-ord* som slutar på obetonat *-or.*
   Observera: Singular bestämd form får bara *-n*. I plural flyttar betoningen till andra stavelsen.

4. Vissa substantiv som slutar på *-el, -er.* (Se 2:a deklinationen punkt 3.)

5. *En-ord* och *ett-ord* som slutar på *-eri, -ori, -é.*

6. *Ett-ord* som slutar på *-eum, -ium.*

7. *Vissa en-ord* som slutar på *vokal* får bara *-r* i plural, t.ex.
   en tå, en ko, en same, en Malmöbo, en vikarie, ett fängelse.

4:e deklinationen

		-n	-a
Singular		*Plural*	
Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1. ett arbete	arbetet	arbeten	arbetena
ett meddelande	meddelandet	meddelanden	meddelandena
Observera:			
2. ett öga	ögat	ögon	ögonen
ett öra	örat	öron	öronen

ett ord som slutar på a byter till o i plural

Till 4:e deklinationen hör:

Ett-ord som slutar på *vokal.*

5:e deklinationen

		–	-en/-na
Singular		*Plural*	
Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1. ett beslut	beslutet	beslut	besluten
ett program	programmet	program	programmen
2. ett exempel	exemplet	exempel	exemplen
ett vapen	vapnet	vapen	vapnen
ett nummer	numret	nummer	numren
3. en bagare	bagaren	bagare	bagarna
en resande	resanden	resande	resandena
en tekniker	teknikern	tekniker	teknikerna
en indier	indiern	indier	indierna
4. en man	mannen	män	männen
en far/fader	fadern	fäder	fäderna
en bror/broder	brodern	bröder	bröderna
en lus	lusen	löss	lössen
en mus	musen	möss	mössen

Till 5:e deklinationen hör:

1. *Ett-ord* som slutar på *konsonant.*
2. *Ett-ord* som slutar på obetonat *-el, -en, -er.*
   Observera: Obetonat -e försvinner i bestämd form singular och plural.
3. *En-ord,* ofta personbeteckningar, som slutar på *-are, -ande, (-ende), -iker, -ier.*
   Observera: Bestämd form plural får ändelsen *-na.*
4. *Vissa en-ord* som får *omljud i plural.*

2 Substantivets former

Skriv de former som saknas. Se exempel.

	Singular		*Plural*	
	Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1	en anställning	anställningen	anställningar	anställningarna
2	en kommun	kommunen	kommuner	kommunerna
3	______	______	kontrakt	______
4	______	______	______	arbetena
5	en firma	______	______	______
6	______	______	samhällen	______
7	______	______	______	företagen
8	______	______	blanketter	______
9	______	skylten	______	______
10	______	______	______	bokstäverna
11	en annons	______	______	______
12	______	______	fönster	______
13	______	kameran	______	______
14	______	fotot	______	______
15	______	skillnaden	______	______
16	______	______	______	ljuden
17	______	nyheten	______	______
18	ett intresse	______	______	______
19	______	______	författare	______
20	______	______	______	diskussionerna
21	en man	______	______	______
22	______	killen	______	______
23	en grabb	______	______	______
24	en son	______	______	______
25	______	maken	______	______
26	ett äktenskap	______	______	______

27	______	skilsmässan	______	______
28	en bostad	______	______	______
29	en nyckel	______	______	______
30	______	bostadsområdet	______	______
31	______	örat	______	______
32	______	______	undersökningar	______
33	______	______	______	doktorerna
34	______	______	läkemedel	______
35	en affär	______	______	______
36	______	kunden	______	______
37	______	______	kundvagnar	______
38	______	______	______	varorna
39	ett kvitto	______	______	______
40	______	föreståndaren	______	______
41	______	______	affärsbiträden	______
42	______	______	______	köerna
43	______	reportern	______	______
44	______	______	artiklar	______
45	______	______	______	fotograferna
46	en händelse	______	______	______
47	en motorcykel	______	______	______
48	______	föraren	______	______
49	______	______	passagerare	______
50	______	______	______	hjälmarna
51	en olycka	______	______	______
52	______	hastigheten	______	______
53	en fot	______	______	______
54	______	benet	______	______
55	______	handen	______	______
56	______	______	armar	______

57	en ortoped	______	______	______
58	______	______	______	skadorna
59	en advokat	______	______	______
60	______	domaren	______	______
61	______	______	vittnen	______
62	______	______	______	arvodena
63	ett brott	______	______	______
64	ett fängelse	______	______	______
65	______	______	straff	______
66	en svärson	______	______	______
67	______	______	svärdöttrar	______
68	______	kusinen	______	______
69	______	______	syskon	______
70	______	______	______	bröderna
71	en syster	______	______	______
72	______	______	mostrar	______
73	______	______	______	fastrarna
74	ett år	______	______	______
75	______	______	årstider	______
76	______	sommaren	______	______
77	______	______	______	vintrarna
78	______	våren	______	______
79	en höst	______	______	______
80	en semester	______	______	______
81	______	______	dygn	______
82	en timme	______	______	______
83	______	morgonen	______	______
84	en afton	______	______	______
85	______	______	______	nätterna

3 Sammansatta substantiv

Det är det sista substantivet som bestämmer vilken artikel ett sammansatt substantiv har. Vilka enskilda ord känner du igen i de sammansatta orden?

1 Oftast sätter man bara ihop två substantiv till ett sammansatt substantiv.

ett daghem — en dag + ett hem

en klasskamrat — en klass + en kamrat

ett telefonsamtal — en telefon + ett samtal

ett barnbidrag — ett barn + ett bidrag

en praktikplats — en praktik + en plats

en biljettautomat — en biljett + en automat

2 Ibland sätter man ett **-s-** framför det sista ordet i sammansättningen när den första delen av ordet är ett sammansatt ord eller ett ord som slutar på vissa suffix, t.ex. *-dom, -het, -itet, -(n)ing.*

en handboll**s**match — en handboll + s + en match

en sextimmar**s**dag — sex + timmar (en timme) + s + en dag

ett fritid**s**intresse — en fritid + s + ett intresse

ett barndom**s**hem — en barn-dom + s + ett hem

en fastighet**s**ägare — en fastighet + s + en ägare

ett identitet**s**kort — en identitet + s + ett kort

ett information**s**möte — en information + s + ett möte

ett diskussion**s**ämne — en diskussion + s + ett ämne

en anställning**s**intervju — en anställning + s + en intervju

3 Ibland lägger man till ett **-s-** även i andra sammansättningar.

en kök**s**stol — ett kök + s + en stol

en dag**s**tidning — en dag + s + en tidning

ett skydd**s**ombud — en skydd + s + ett ombud

en	tings**s**rätt	ett ting + s + en rätt
en	kvälls**s**tidning	en kväll + s + en tidning
en	stad**s**del	en stad + s + en del
en	idrott**s**förening	en idrott + s + en förening
en	möte**s**plats	ett möte + s + en plats
ett	vittne**s**mål	ett vittne + s + ett mål

4 Ibland försvinner ett obetonat *-a* eller *-e* och vi får ett **-s-**.

ett	ett olyck**s**fall	en olycka -a +s + ett fall
en	arbet**s**tid	ett arbete -e +s + en tid

5 Ofta försvinner ett obetonat *-a* eller *-e*.

en	skolminister	en skola -a + en minister
ett	flicknamn	en flicka - a + ett namn
ett	soffbord	en soffa - a + ett bord
en	maginfluensa	en mage - e + en influensa
en	läkarmottagning	en läkare - e + en mottagning
en	invandrarpolitik	en invandare -e + en politik

6 Ibland får man ett extra **-e.**

ett	lön**e**krav	ett lön + e + ett krav
en	lån**e**villkor	en lån + e + et villkor
en	skatt**e**jämkning	en skatt + e + en jämkning

7 Ibland försvinner ett obetonat *-a* och ersätts av ett **-e, -o** eller **-u**.

en	ränt**e**subvention	en ränta - a + e + en subvention
en	res**e**ersättning	en resa - a + e + en ersättning
en	kvinn**o**förening	en kvinna - a + o + en förening

en	häls**o**kontroll	en hälsa - a + o + en kontroll
ett	var**u**hus	en vara - a + u + ett hus
ett	gat**u**kök	en gata - a + u + ett kök

8 Man kan göra sammansatta substantiv av:

Substantiv + substantiv (Se punkt 1-7!)
Adjektiv + substantiv

en	mobiltelefon	mobil + en telefon
en	glesbygd	gles + ett bygd
en	småstad	små + stad
en	lillfinger	lilla + en finger
en	lillasyster	lilla + en syster
en	lillebror	lilla -a+e + en bror
en	storstad	stor + stad
en	stortå	stor + en tå

Verb + substantiv

en	städfirma	att städa + en firma
en	sopborste	att sopa + en borste
en	dammtrasa	att damma + en trasa
en	hyrbil	att hyra + en bil
ett	väntrum	att vänta + ett rum
en	simhall	att simma + en hall
ett	blandäktenskap	att blanda + ett äktenskap

Adverb + substantiv

en	närbutik	nära + en butik
en	framtid	fram + en tid
en	hemmiljö	hem + en miljö
en	uppgång	upp + en gång
en	nergång	ner + en gång
en	ingång	in + en gång
en	utgång	ut + en gång
ett	hemmalag	hemma + ett lag
ett	bortalag	borta + ett lag
en	innebandy	inne + en bandy
en	uteservering	ute + en servering

Preposition + substantiv

en	medarbetare	med + en arbetare
en	genomresa	genom + en resa
en	påfart	på + en fart
en	överläkare	över + en läkare
en	underkläder	under + kläder (en)
ett	mellanmål	mellan + ett mål
ett	förrätt	föör + ett rätt
ett	efterrätt	efter + ett rätt

Räkneord + substantiv

en	enrummare	en + en rummare
en	hundralapp	hundra + en lapp
ett	andraspråk	andra + ett språk
en	tredjedel	tredje + en del

4 Genitiv

Det finns två **kasus** i svenskan:

Nominativ	pojke	pojken	pojkar	pojkarna
Genitiv	pojke**s**	pojken**s**	pojkar**s**	pojkarna**s**

Genitiv uttrycker *vem/vilka, vad* som äger eller har något.

Genitiv bildas genom tillägg av ändelsen **-s**.

Om ett namn slutar på *-s, -x-* eller *-z* har man ingen genitivändelse, t.ex. Mats, Alex, Inez. Om ett annat substantiv slutar på -s i obestämd form undviker man obestämd form i genitiv, t.ex. vals, hals, dans.

S-genitiven står *framför* sitt huvudord i svenskan. Huvudordet står i obestämd form.

En pojkes röst förändras i puberteten.
Eva har sällskap med en gullig pojke, men hon har ännu inte träffat **pojkens föräldrar**.
Pojkars och flickors lekar är ofta olika.
På scoutlägret i våras fick flickorna inte sova i **pojkarnas rum**.

En chefredaktör är ansvarig för **en tidnings utgivning**.
Midsommarafton är **sommarens höjdpunkt**.

– **Vems bil** är det som står på gatan? – Det är **Olles bil**.
Jonas föräldrar ska flytta till Norge.
Max cykel är stulen.
Heinz syster bor i Tyskland.
Markus mamma heter Maria.
Felix fru heter Sara.
Familjen Gómez släkt är stor.

Priset på en päls är ofta högt. (*inte:* En päls pris ...)
Ägaren till ett hus är skyldig att underhålla huset. (*inte:* Ett hus ägare ...)

I stället för s-genitiv har man ofta ett **prepositionsuttryck** med huvudordet i bestämd form (eller ett sammansatt substantiv). Man väljer då en passande preposition, dock inte så ofta prepositionen *av*.

Ägaren till bilen med registreringsnummer AGO 833 ombedes att flytta sin bil.
– Vem har tagit **nyckeln till källaren** (källarnyckeln)? – Det har jag.

Alla såg med spänning fram emot **svaret på den svåra frågan**.
Resultatet på provet var bra.

Det är inte förbjudet att beträda **gräsmattorna i Stadsparken**.
Tvättstugan i huset ska renoveras.

– Jag skulle vilja tala med **föreståndaren för affären** (affärsföreståndaren). – Jaha, det går bra.
– Kan jag få tala med **chefen för låneavdelningen**? – Han är tyvärr upptagen för tillfället.

Direktör Jonsson har accepterat **kraven från de anställda**.
Långt utanför fotbollsplanen hördes **jublet från publiken**.

5 Något om användningen av obestämd och bestämd form av substantivet

Obestämd form

Den obestämda formen använder man:

A om något som är nytt, något som man inte har talat om tidigare. Lyssnaren (eventuellt även talaren) vet inte exakt vilken person eller sak som avses.

	Lyssnaren tänker:
– Vad fick du på födelsedagen? – En bok.	Vilken bok? Lyssnaren vet inte det.
– Var jobbar Karin? – På ett sjukhus i London.	Vilket sjukhus? Lyssnaren vet inte exakt vilket sjukhus, kanske inte heller talaren.

B efter bl.a. följande ord:

en	ett	många	Åsa har en bok, ett block och många pennor.
någon (nån)	något (nåt)	några (nåra)	– Har du någon restaurang, något hotell eller några kaféer att föreslå? undrade mina sommargäster.
ingen	inget	inga	Ella har ingen hemtjänst och inget larm, för hon har inga svårigheter att klara sig själv.
annan	annat	andra	Jag skulle vilja bo i en annan stad och i ett annat land. Det är roligt att träffa andra människor.
varje, var	varje, vart	–	Varje vecka åker Bo till Paris, och varje år åker han till Rom.
varenda	vartenda	–	– Nu kan jag varenda paragraf i grammatiken och vartenda ord i ordlistan, sa Milan.
vilken	vilket	vilka	Vilken barnomsorg är bäst? Vilket gymnasieprogram ska du välja? Vilka tidningar läser du?
sådan (sån)	sådant (sånt)	sådana (såna)	– Jag vill ha en sådan tröja, ett sådant skärp och sådana strumpor i julklapp, sa Lydia.
denna	detta	dessa	– Må denna dag bli ett minne för livet! sa prästen. – Lös detta problem och svara på dessa frågor! sa Ulf.
(används ofta i formellt språk)			
samma	samma	samma	Idag har Lisa samma bostad, samma arbete och samma fritidsintressen som hon hade för tio år sedan.
possessiva pronomen			Min yrkesutbildning tog fyra år. Mitt arbete är intressant, och mina arbetskamrater är trevliga.
s-genitiv			– Vems bok är det här? – Olles. Katarinas vikariat är slut i morgon. Statsministerns presskonferens börjar klockan tre.
nästa	nästa	–	– Stannar 35:an här? – Nej, vid nästa hållplats. Nästa år tar Erik examen.

C efter **det + vissa verb**, t.ex. *sitta, ligga, stå, finnas.*
(Se även Pronomen s. 102!)

formellt subjekt : det
egentlig subjekt: en fågel (tyska: akkusativ)

Det sitter en fågel på vår trappa.
Det finns ett bibliotek i centrum.
Det står två bilar på Storgatan.

D Substantivet använder man *utan artikel* i allmän betydelse. Man tänker inte på någon speciell sak eller person.

eine Generalisierung

Baka bröd, kakor
Dricka vin, sprit, öl, mjölk, kaffe, te

Gå på disko, fest, kalas, uppvaktning; keramik, gymnastik
Gå på handboll, fotboll; museum, konstutställning

Ha tillstånd, lov, semester, jour, prov, tenta, paus, tid, lust, möjlighet, tur, bidrag, problem
Ha reumatism, migrän, ischias, feber; glasögon, linser, hörapparat, tandställning

Ha (läsa, studera) matte, engelska, historia
Köpa bil, cykel, mat, kläder, blommor, lägenhet, hus
Byta tåg, buss, plats; bil, jobb, bostad, kläder

Laga mat; skor, cyklar, bilar
Plocka blommor, svamp

Röka pipa, cigarr, cigarretter, hasch
Spela fotboll, basket, handboll, tennis, golf, ishockey

Spela saxofon, trumpet; teater; roulette, kort
Söka jobb, arbete, bostad

Vara lärare, elev; engelsman; katolik, muslim; centerpartist
Arbeta som vårdbiträde, sekreterare

Åka moped, motorcykel, skidor, skridskor, tefat, rutschbana, färja
Äta frukt, fisk, kött och potatis, godis

Observera:
Om ett substantiv i singular har en bestämning, t.ex. ett adjektiv eller en relativ bisats, används normalt obestämd artikel.

Elsa har migrän idag.	Elsa har **en hemsk migrän** idag.
Jag ska gå på museum i London.	Jag ska gå på **ett nytt museum** i London.
Vi ska ha semester i sommar.	Vi ska ha **en lång semester** i sommar.
Olle är lärare.	Olle är **en duktig lärare**.
	Jag har **en cykel som är blå**.

jag drycker ett starkt kaffe

Även: Se ut som en fågelskrämma, äta som en häst
vara hungrig som en varg, vara envis som en åsna

Bestämd form

Den bestämda formen använder man:

A när lyssnaren vet vilken person eller sak som avses. Dessutom använder man den bestämda formen om något som är bekant, självklart och unikt.
Man använder ofta **han, hon, den, det, de** i stället för den bestämda formen när man fortsätter att tala om en person eller sak.

	Lyssnaren tänker:
– Jag fick en bok på födelsedagen. – Vad heter (boken) den? – Den heter "Lustmördaren".	Vilken bok? Lyssnaren vet att det är den bok som jag fick på födelsedagen.
– Ser du kvinnan som ligger på gatan? – Ja, titta!	Vilken kvinna, vilken gata? Det finns nog bara en kvinna som ligger på den gata som vi ser. Lyssnaren vet alltså vilken kvinna och vilken gata talaren menar.
Eva har fått ett nytt arbete. Lönen är hög.	Vilken lön? Lönen för det nya arbetet.
Jag tittade på en lägenhet igår. Köket är stort och modernt.	Vilket kök? Köket i lägenheten som jag tittade på.
Lena jobbar på dagis. Barnen är snälla.	Vilka barn? Barnen på Lenas dagis.
Jag har köpt nya glasögon. Bågarna var dyra.	Vilka bågar? Bågarna på glasögonen.
Karl har ont i ryggen.	Vilken rygg? Karls rygg.
Olle skakade på huvudet.	Vilket huvud? Olles huvud.
Martin ska hämta barnen klockan tre.	Vilka barn? Martins barn.
Ta ut tvätten ur tvättmaskinen!	Vilken tvätt? Vilken tvättmaskin? Tvätten i tvättmaskinen. Det finns bara en tvättmaskin i bostaden.
Ställ in mjölken i kylskåpet.	Vilken mjölk? Den som står framme. Vilket kylskåp? Det finns bara ett.
Statsministern har avgått.	Vilken statsminister? Det finns bara en.
Kärnkraften ska avvecklas.	Vilken kärnkraft? Det finns bara en.
SM slutar idag. 100-metersfinalen går klockan tre.	Vilken 100-metersfinal? Det finns bara en.
Det ringer. Ta telefonen!	Vilken telefon? Den som ringer.

B efter följande ord:

den	det	de
den här	det här	de här
den där	det där	de där

– När gifte du dig? – Den 10 augusti. Den dagen glömmer jag aldrig.

– Vad ska du bli? – Läkare. Det yrket har alltid intresserat mig.

– Fick du pengar tillbaka på skatten? – Ja, och de pengarna behöver jag verkligen.

Kommentar:

Efter t.ex. *båda, bägge, halva, hela, förra, första, sista* står substantivet i bestämd form om dessa ord inte föregås av ett ord som följs av obestämd form.

om inte ett ord från 1B står framför

Åke har två barn. Båda barnen går i gymnasieskolan.
men: Hans båda barn ...

– Vad har vi i läxa? – Halva sidan tre.

– Varför har du bara ätit halva äpplet? – Det var inte gott.

Jag har sovit gott hela natten.
– Ska du se programmet om Kina i kväll?
– Ja, men jag hinner tyvärr inte se hela programmet, för jag börjar jobba klockan tio.

Förra veckan var jag i Malmö. Förra året hade jag semester på våren.
men: Min förra fru ...

Första båten till Danmark går klockan fem. Första tåget norrut går klockan fyra.
Första veckorna på kursen i svenska var svårast.
men: Annas första dag i skolan ...

Sista bussen från centrum går klockan två på natten. Sista tåget hem går klockan ett.
Sista sidorna i den här boken handlar om ordföljd.
men: Detta är vår sista arbetsvecka.

C Den bestämda formen använder man också i vissa uttryck då man inte tänker på någon speciell sak eller person utan mer på funktionen, t.ex.

Gå till frissan, fotografen, sjukgymnasten, doktorn, tandläkaren, sjukhuset, vårdcentralen
Gå till/på arbetsförmedlingen
Gå till skolan, i skolan, till kyrkan, i kyrkan
Gå på/till posten, banken, biblioteket, apoteket
Gifta sig i kyrkan, på rådhuset
Kontakta socialen, hemtjänsten, barnomsorgen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan
Gå på toaletten

en aktivitet mer än en plats

6 Obestämd och bestämd form (med eller utan artikel)

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

1 – Vilken storlek har du på skor?
– 40. (en storlek, en sko)

2 Treorna i det nya hyreshuset blev uthyrda först. (en trea)

3 Erik går ofta på konsert. Han gillar musik. (en konsert)

4 – Kom så går vi ut på balkongen och tar ett bloss.
– Ja, det gör vi. (en balkong, ett bloss)

5 – Vems är bilen som står på gården?
– Det är min. (en bil)

6 Stefan går till arbetsförmedlingen för att söka jobb. (en arbetsförmedling)

7 Bo hade tårar i ögonen när han kom hem igår kväll. (en tår, ett öga)

8 Man väntar ofta med att skaffa **barn** nuförtiden. (ett barn)

9 – Kan jag inte få en fotboll?
– Jo, kanske när du fyller sex år. (en fotboll)

10 Det gör ont i bröstet när jag hostar. (ett bröst)

11 Jag kan inte cykla till jobbet, för däcket på framhjulet är sönder. (ett jobb, ett däck)

12 Det är tråkigt att gå i skolan när det är vackert väder. (en skola)

13 Kommunen är ansvariga för äldreomsorgen i Sverige. (en kommun, en äldreomsorg)

14 – Finns den här jackan i storlek 42?
– Jag ska se efter på lagret. (ett lager)

15 Om det brinner bör man ringa efter brandkåren. (en brandkår)

16 Eva fick en dator när hon fyllde år. (en dator)

17 Nu har Jan skrivit under en kontraktet på sin nya lägenhet. (ett kontrakt)

18 – Vad gillar du klimatet i Sverige?
– Det är bra. (ett klimat)

19 Mia kan inte ha hund. Hon är allergisk mot pälsdjur. (en hund)

20 – Såg du naturprogrammet på TV igår?
– Ja. Det var bra. (ett naturprogram)

21 Svenska är ett av kärnämnena i gymnasieskolan. (ett kärnämne)

22 Tom opererades igår. Såret ser fint ut, och stygnen ska tas bort om en vecka. (ett sår, ett stygn)

23 **Partierna** slåss om **väljarna** före ett val. (ett parti, en väljare)

24 – Har du satt på larmet?
– Ja, du behöver inte oroa dig. (ett larm)

25 – Var är strykjärnet?
– Det står i köket. (ett strykjärn, ett kök)

26 Det finns frimärken på posten. (ett frimärke, en post)

27 I Skåne brukar snön inte ligga kvar många dagar. (en snö)

28 Jag ska ge dig ett råd, min unge vän. Använd aldrig knark! (ett råd)

29 Personalen på vårt jobb gillar chefen. (en personal, en chef)

30 – Röker du?
– Ja, men bara **pipa**. (en pipa)

31 Orvar har skägg. Det klär honom. (ett skägg)

32 En person mördades i Åre igår kväll. Mordet är en gåta. (ett mord)

33 – Vad ska vi ha till middag idag?
– Köttbullar. (en köttbulle)

34 Man kan ringa till trafikupplysningen för att få busstider. (en trafikupplysning)

35 Peter dömdes igår. Domaren och nämndemännen var eniga. Straffet blev 2 års fängelse. (en domare, en nämndeman, ett straff)

36 I en barnfamilj brukar matkontot vara högt. (ett matkonto)

37 – Vad önskar du dig i julklapp?
– En CD-skiva. (en CD–skiva)

38 Katarina går på gymnastiken en gång i veckan. (en gymnastik)

39 Rune har en katt som nästan är helt svart. Bara tassarna är vita. (en katt, en tass)

40 – Glöm inte att stänga av spisen innan du går hemifrån!
– Nej då. (en spis)

41 Olle har en telefon, men numret är hemligt. (en telefon, ett nummer)

42 Smärtor i **musklerna** är ett av symptomen på influensa. (en muskel, ett symtom)

43 Jag var hos läkaren i morse. Väntrummet var alldeles fullt av folk, så jag fick vänta länge. (en läkare, ett väntrum)

44 – Kommer du på mötet i morgon?
– Nej. Jag har tyvärr fått förhinder. (ett möte)

45 – Vad är målet med denna övning? (ett mål)
– Det är att lära sig att använda obestämd och bestämd form av substantivet.

7 Obestämd och bestämd form (efter vissa ord)

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

1 Choklad innehåller många _kalorier_. (en kalori)
2 Jag jobbade hela _dagen_ igår, men idag är jag ledig. (en dag)
3 Nästa _vecka_ ska jag ha semester. (en vecka)
4 Den här kursens _innehåll_ är ganska omfattande. (ett innehåll)
5 – Har du hört den här _skivan_ förut? – Ja, många gånger. (en skiva)
6 Enver vet inte vilken _utbildning_ han ska välja. (en utbildning)
7 – Nu vill jag flytta hemifrån.
– Var har du fått de _idéerna_ ifrån? Du är ju bara 16 år! (en idé)
8 Ewa var på en anställningsintervju förra _veckan_. (en vecka)
9 "Dessa **föremål** får ej vidröras", stod det på en skylt. (ett föremål)
10 På rea kan man ofta handla varor för halva _priset_. (ett pris)
11 Män och kvinnor talar inte riktigt samma _språk_. (ett språk)
12 Min nye chef vill titta på mitt _gymnasiebetyg_. (ett gymnasiebetyg)
13 Jag blir nervös varje _gång_ jag träffar rektorn. (en gång)
14 – Har du Dagens Industri? – Nej, den _tidningen_ har jag inte. (en tidning)
15 Det finns inga _platser_ kvar till 9-föreställningen i kväll. (en plats)
16 – Har du _ett plåster_ att låna mig? – Ja, vänta ska du se. (ett plåster)
17 – Var har du köpt de där _skorna_? – Hos Skomans. (en sko)
18 Jag har inte haft semester på hela _året_. (ett år)
19 Kalle tar inget _ansvar_ för sina _handlingar_. (ett ansvar, en handling)
20 Två **fångar** på fängelset i Tidaholm misshandlade ett par **vakter (enstavig)** förra veckan. (en fånge, en vakt)
21 Jag undrar vilket _beslut_ man fattade på mötet igår? (ett beslut)
22 – Vet du vilka **färger** det är på Finlands _flagga_? (en färg, en flagga)
– Ja, den är blå och vit.
23 De där **husen** där borta kostar ungefär en miljon styck. (ett hus)
24 Ni bör läsa allt som står i ert _kontrakt_, även det finstilta. (ett kontrakt)
25 Ester har bott i samma _lägenhet_ sedan 1950. (en lägenhet)
26 – Det här _faxet_ kom precis från Rom. – Tack, det var bra. (ett fax)
27 Utan någon _erfarenhet_ är det svårt att få jobb. (en erfarenhet)
28 Ove har haft samma _kläder_ en hel vecka nu. Har han inga andra _kläder_, eller tvättar han varje dag? – Jag vet inte. (kläder, kläder)
29 Innan Ida dog fick barnbarnen hennes _smycke_. (ett smycke)
30 Samtliga _deltagare_ i vår kurs är närvarande idag. (en deltagare)

31 – Vad använder man det här verktyget till? – Man skär glas med det. (ett verktyg)

32 Det ska bli roligt att träffa dina vänner. (en vän)

33 – Ska du se nästa program också? – Nej. (ett program)

34 Jag skulle vilja träffa Olle och hans familj. (en familj)

35 Elin verkar trivas med sitt arbete som brevbärare. (ett arbete)

36 Man blir äldre och äldre för varje år som går. (ett år)

37 Tänk om det fanns något samhälle där alla var jämlika! (ett samhälle)

38 Du måste skriva under de här papprena innan du går. (ett papper)

39 Man bör sköta sig så att ens granne inte klagar på en. (en granne)

40 Jag har inte träffat mina bröder på två år. (en bror)

41 Åsa ringer hem till sina föräldrar varenda kväll. (en kväll)

42 Ivan har höga betyg i vartenda **ämne** utom gymnastik. (ett ämne)

43 – Nu har det regnat i tre veckor. Detta **regn** gör mig tokig, sa Jan. (ett regnande)

44 – Är ni nöjda med era betyg? – Jadå. (ett betyg)

45 – Vad snygg du är i håret sedan du har klippt dig! Vad tycker Josef om din frisyr? – Han har inte lagt märke till den än. (en frisyr)

46 – Kan du hjälpa mig med de här kassarna? – Javisst. (en kasse)

47 Man kan överklaga myndigheternas beslut i länsrätten. (ett beslut)

48 Farmor passar våra barn medan vi arbetar. (ett barn)

49 – När får du ditt studiestöd? – I slutet av månaden. (ett studiestöd)

50 – Har du inte läst färdigt än?
– Nej, jag har halva kapitlet kvar. (ett kapitel)

51 – Är det många som ringt på er annons? – Ja, massor. (en annons)

52 Erik och Anna ska flytta till Lund. Deras föräldrar behöver hjälp. Mamman ligger på sjukhus, och pappan sitter i rullstol. (en förälder)

53 – Ni måste ändra er! – Nej, vårt beslut står fast. (ett beslut)

54 – Det finns ingen människa som kan stå ut med det här bullret från gatan, sa Yngve och stängde fönstret. (en människa, ett buller)

55 – Har du inga andra **intressen** i livet än fotboll? – Nej. (ett intresse)

56 Jag har aldrig sett sådana rosor förr. Vilken vacker färg! (en ros)

57 – Kan du ta den där gaffeln till mig? – Javisst. Varsågod! (en gaffel)

58 – Ungdomar super för mycket. – Var har du fått de fördomarna ifrån?
– Det är inga fördomar. Det är sant. (en fördom, en fördom)

59 – Kan du förklara det där sista exemplet igen? – Ja. (ett exempel)

60 Nu är denna **övning** slut. (en övning)

denna, detta, dessa + obestämd form

8 Obestämd och bestämd form

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

1 Vi ska gå på *fotboll* i kväll. *Matchen* börjar kl. 18.00. (en fotboll, en match)

2 Kommunen använder våra skattepengar till olika saker. (en kommun, skattepengar)

3 – Av vilken anledning har Olle inte betalat sin skatt?
– Jag vet faktiskt inte. (en anledning, en skatt)

4 Det finns ingen kiosk här, så jag går till posten och köper frimärken till mina brev. (en kiosk, en post, ett frimärke, ett brev)

5 – Min ekonomi är så dålig. Pengarna räcker aldrig.
– Du får kanske ta ett extrajobb. (en ekonomi, pengar)

6 Igår var jag och lyssnade på en debatt i riksdagen. (en debatt, en riksdag)

7 – Vem var det som inte ville ha vin? – Det var jag. Jag kör. (ett vin)

hantera (ett problem)

8 – Hur ska vi få bukt med arbetslösheten bland våra ungdomar?
– Jag vet inte. Det är ett stort problem. (en arbetslöshet, en ungdom)

9 – Ditt körkort måste snart förnyas. – Ja, jag vet. (ett körkort)

10 – Det ringer! Eva, du kan väl ta telefonen? – Ja, ja. (en telefon)

11 Det är äckligt med flugor i maten. Jag måste jag slå ihjäl alla flugor som flyger omkring här i köket. (en fluga, en mat, en fluga, ett kök)

12 Vi var hemma hela semestern förra året. (en semester, ett år)

13 Adam hade tur. Han befann sig i närheten av sjukhuset när han blev akut sjuk på semestern i Spanien. (ett sjukhus)

14 Man kan söka ________ om man har låg inkomst. (ett bostadsbidrag)

15 Jag har tittat på ________ idag. Det var jättesnyggt men för dyrt. (ett regnställ)

16 Ulla träffar alla sina ________ varje ________. (en kusin, ett år)

17 –Ta ________ som ligger på ________ i ________! – Ja. (en tidning, ett matbord, ett kök)

18 Äldre och handikappade kan få hjälp av ________. (en hemtjänst)

19 Sjukpenningens ________ beror på ens ________. (en storlek, en inkomst)

20 – Ska du verkligen begära 25 000 kronor för din ________? – Ja.
– Det ________ får du aldrig för den rishögen. (en bil, ett pris)

21 När ______________ kommer, ska vi köpa __________ till __________.
En jacka till Pia och nya jeans till Pontus. (ett barnbidrag, kläder, ett barn)

22 – Kan du hjälpa mig med ____________ vid nästa ____________?
– Javisst, gärna. (en barnvagn, en hållplats)

23 Tim fyller snart 50 år. Hans båda __________ ska ordna en fest då. (en son)

24 ____________ tappar alla sina __________ på hösten. (ett träd, ett löv)

25 ____________ på ______________________ är inte så lätta.
(en uppgift, ett högskoleprov)

26 Nu har vi läst lite mer än halva ____________ om substantiv. __________ kommer att gå som en dans. (ett kapitel, en rest)

27 Ann fick ____________ på sin ____________ om socialbidrag. Hon ska överklaga nämndens ____________. (ett avslag, en ansökan, ett beslut)

28 Julio har bott i samma __________ i hela sitt __________. (ett hus, ett liv)

29 – Vilket __________ hade din ____________?
– Hon var ____________. På den __________ var det inte så vanligt att kvinnor jobbade utanför hemmet. (ett yrke, en mormor, en hemmafru, en tid)

30 I morgon får vi duscha och äta ____________ tidigt, för ____________ stängs av klockan åtta. (en frukost, ett vatten)

31 – Du bör titta på det här __________. Det finns några ____________ som vi måste diskutera. – Jaha. (ett avtal, en punkt)

32 – Idag ser du piggare ut än förra __________ jag träffade dig.
– Ja, jag hade precis haft ______________ då. (en gång, en influensa)

33 Maja klär bra i ____________ och ____________. (en kjol, en blus)

34 – Betalar ni fortfarande10,1% i ränta på ert __________? – Ja. (ett lån)

35 Vi köpte ______________ på torget i morse. ____________ var dyra, men ______________ var billiga. (en grönsak, en tomat, en morot)

36 – Har den där ____________ som sökte mig igår ringt? (en man) – Nej.

37 Vilket __________! ____________ öser ju ner. (ett väder, ett regn)

38 Jag kan inte ta ut pengar på mitt __________________, för jag kommer inte ihåg __________. (ett bankomatkort, en kod)

39 Jag hoppas att du har fyllt i alla ____________ i den här ____________.
(ett exempel, en övning)

40 Nu kan du nog använda substantivets ____________. (en form)

9 Substantivets former – övning till lucktext "Ett barndomsminne"

	Singular		Plural	
	Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1	ett barndomsminne	barndomsminnet	barndomsminnen	barndomsminnena
2	en bänk			
3	en påse			
4	en prinsessa	prinsessan	prinsessor	prinsessorna
5	en hand			
6	en mössa	mössan	mössor	mössorna
7	ett ansikte			
8	en tanke			
9	en morgon	morgonen	morgnar	morgnarna
10	en person			
11	en människa			
12	en förälder	föräldern	föräldrar	föräldrarna
13	en mor			
14	en far			
15	ett barn			
16	en paus			
17	en kyrka			
18	en mun			
19	en ängel			
20	ett huvud			
21	ett år			
22	en natt			
23	ett öga			
24	en karamell			
25	en präst			
26	en tår			
27	en mage			
28	en kaka			

10 Lucktext

Välj bland substantiven på föregående sida. Använd lämpliga substantiv i rätt form i luckorna. Se exempel.
Obs! Samma substantiv kan användas flera gånger i texten.

Ett *barndomsminne*

Jag kände mig som en *prinsessa* i min nya, vita päls- *mössa* som jag hade fått i julklapp. Jag hade länge önskat mig en sådan *mössa*. Det var en tidig juldags- *morgon*, och jag hade för första gången fått följa med mina *föräldrar* till julottan.

Jag var kanske åtta eller nio ____________. Jag minns inte så noga. Jag tror inte att någon ____________ kan känna sig så stolt som jag kände mig när jag satt där i kyrkbänken mellan min ____________ och min ____________. Nu var jag inget litet ____________ längre. Nu började jag bli stor, och ingen hade en sådan fin ____________ som jag. Med stora ____________ tittade jag på allt nytt.

På väggen till vänster om oss fanns predikstolen, och plötsligt stod ____________ där. Hur hade han kommit dit? Kunde han flyga som en ____________? tänkte jag. Många ____________ snurrade i mitt ____________ medan jag försökte lyssna på vad ____________ sa.

– Mamma, jag mår illa.

– Hysch! Det går nog över. Tänk på något annat!

– Men mamma, jag mår så illa. Jag måste kräkas.

Jag mådde verkligen illa, och jag hade verkligen ont i ____________. Jag vet inte om det berodde på alla ____________ och ____________ som jag hade ätit på julafton eller om det berodde på att jag hade varit vaken nästan hela ____________. Kanske var det en blandning av för mycket godis och för lite sömn.

– Mamma, nu kräks jag!

Min beslutsamma ____________ tog snabbt av mig min vita, fina ____________, höll den framför ____________ på mig, och sedan kräktes jag i den.

Min ____________ såg mycket besvärad ut. Än idag kommer jag ihåg hur han svettades. Alla ____________ som satt omkring oss såg också besvärade ut, och ____________ uppe i predikstolen gjorde en kort ____________ och harklade sig.

– Ursäkta, sa min ____________ när vi försökte komma förbi dem som satt i samma ____________ som vi. Mamma var alldeles röd i ____________. Hon sa ingenting. Jag skämdes, och ____________ rann.

Pappa höll mig i den ena ____________. I den andra höll han mössan, hårt ihopknuten som en ____________. Min fina, vita ____________! Så tyst vi kunde smög vi ut ur ____________. Då kände jag mig verkligen inte som någon prinsessa!

Skrivuppgift:

Berätta om ett barndomsminne.

11 Finn felen!

Bland nedanstående meningar finns 22 felaktigt använda former av substantiven. Vilka är de? Rätta dem. Se exempel.

1 Jag ska träffa mina vänner i kväll. ______

2 – Var bor dina ~~kompisarna~~? – Här i staden. kompisar

3 – Jag känner en man som heter Herbert. ______

Känner du också den mannen? ______

– Nej, jag känner ingen mannen som heter Herbert. ______

4 Vi ska ha semester i augusti. ______

5 Det regnade under hela semester i fjol. ______

6 – Har ni katt? ______

– Ja, vi har grå katt som heter Pigge Sigge. ______

7 I eftermiddag ska jag gå på kurs i matlagning. ______

8 Herr Börjesson måste använda hörapparat. ______

9 Jag glömmer aldrig första dagen i skolan. ______

10 Elsa spelar pianot mycket bra. ______

11 Det är vackert vädret idag. ______

12 Jag skulle vilja ha ett annat jobbet. ______

13 Katarina har ett intressant jobb. ______

14 Ditt jobb verkar också intressant. ______

15 Frida åker buss till skolan varje dag. ______

16 Hur dags brukar ni äta middagen? – Klockan fem. ______

17 Gustav dricker alltid vattnet till maten. ______

18 John är engelsman, men han ser ut som en spanjor. ______

19 Mario är katolik, men hans fru är en protestant. ______

20 Leo studerar vid universitet i Uppsala. ______

21 – Tror du att Axel är socialist? ______

– Ja, jag vet att han är en övertygad socialist. ______

22 Fru Sundström går i kyrkan varje söndag. ________________

23 Jag vet att Norges huvudstaden heter Oslo, men jag ________________

vet inte vad huvudstaden i Finland heter. ________________

24 – Kan jag få låna dina glasögonen en stund? ________________

– Nej tyvärr. Jag lånar inte ut mina glasögon. ________________

25 Amanda målar naglarna. ________________

26 Jag måste tvätta håret. ________________

27 Oskar har ont i tanden. Det är första gången han

har tandvärk. ________________

28 – Varför har Fredrik alltid samma jackan på sig? ________________

– Jag vet inte. Han har kanske ingen annan jacka. ________________

29 Niklas hälsar på sina föräldrar varenda vecka. ________________

30 Min lön utbetalas den 25 varje månaden. ________________

31 – Kommer du nästa vecka? ________________

– Nej. Jag är tyvärr upptagen hela nästa veckan. ________________

32 Väder var vackert igår. ________________

33 Himlen är alldeles blå idag. ________________

34 I morse sken solen från en klarblå himmel. ________________

35 Familjen Svensson ska flytta nästa månad. ________________

36 Bengt var sjukskriven förra månad. ________________

37 Jag är hungrig, för jag har inte ätit på hela dagen. ________________

38 Paula bodde utomlands hela förra året. ________________

39 – Är de här platser lediga? – Javisst. ________________

40 Jag skulle vilja ha ett kilo av de där små päronen. ________________

41 Erik och Vera bor i samma huset. ________________

42 Hur är väder i ditt hemland i januari? – Vackert. ________________

43 – Är det ditt paraply som står där borta? ________________

– Nej, det är det inte. Jag tror att det är Mias paraply. ________________

44 Denna övning är inte så lätt. ________________

45 Detta exempel får bli det sista på den här övningen. ________________

RÄKNEORD

Grundtal

0	noll				
1	en/ett	11	elva	21	tjugoen/ett
2	två	12	tolv	22	tjugotvå ...
3	tre	13	tretton	30	trettio
4	fyra	14	fjorton	40	fyrtio
5	fem	15	femton	50	femtio
6	sex	16	sexton	60	sextio
7	sju	17	sjutton	70	sjuttio
8	åtta	18	arton	80	åttio
9	nio	19	nitton	90	nittio
10	tio	20	tjugo	100	(ett) hundra
				101	(ett)hundraen/ett
				200	tvåhundra
				1.000	(ett) tusen, ettusen
				1.000.000	en miljon

Ordningstal

1:a	första	11	elfte	21	tjugoförsta
2:a	andra	12	tolfte	22	tjugoandra ...
3.e	tredje	13	trettonde	30	trettionde
4:e	fjärde	14	fjortonde	40	fyrtionde
5:e	femte	15	femtonde	50	femtionde
6	sjätte	16	sextonde	60	sextionde
7	sjunde	17	sjuttonde	70	sjuttionde
8	åttonde	18	artonde	80	åttionde
9	nionde	19	nittonde	90	nittionde
10	tionde	20	tjugonde	100	hundrade
				101	(ett)hundraförsta
				200	tvåhundrade
				1.000	tusende
				1.000.000	miljonte

Första och **andra** slutar på -a och förkortas 1:a, 2:a. De andra ordningstalen slutar på -e och får -e när de förkortas, t.ex. 3:e, 4:e.

Substantiverade räkneord

1	en etta – ettan – ettor – ettorna	7	en sjua
2	en tvåa	8	en åtta
3	en trea	9	en nia
4	en fyra	10	en tia
5	en femma	11	en elva
6	en sexa	12	en tolva

1 Substantiverade grundtal (muntliga/skriftliga övningar)

A **Bilar** Vilken bil och årsmodell har ...?

Lars (Saab -91) *Lars har en Saab nittioetta*

Ali (Volvo -89) ______

Mona (Golf -96) ______

Emilio (Polo -78) ______

Maja (Mercedes -83) ______

Henning (Fiesta -87) ______

B **Placering** På vilken plats kom ... i höjdhoppet?

1 Patrik
2 Emil
3 Hamid
4 Martin
5 Tommy
6 Oskar
7 Enver
8 Kjell
9 Ingmar
10 Milan
11 Klas
12 Lars

Milan *kom tia* Kjell ______

Patrik ______ Martin ______

Enver ______ Ingmar ______

Klas ______ Emil ______

Tommy ______ Hamid ______

Oskar ______ Lars ______

C **Åldersgrupp** Vilken åldersgrupp tillhör ...?

Ann 1978
Nadira 1991
Eva 1973
Tom 1989
Jasmin 1964
Bo 1972
Gert 1965
Erik 1981
Sara1994
Frans 1986

Ann *är sjuttioåtta* Nadira ______

Eva ______ Tom ______

Jasmin ______ Bo ______

Gert ______ Erik ______

Sara ______ Frans ______

2 Räkneord m.m. (muntliga/skriftliga övningar)

A **Hur ofta?**
uttrycker man med:

> varje = var, vart, varenda, vartenda
> varannan, vartannat
> var tredje, vart tredje etc.

1 måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag ____varje dag____

2 januari, april, juli, oktober ________

3 1990, 1992, 1994 ________

4 1972, 1976, 1980, 1984 ________

5 måndag, onsdag, fredag ________

6 1970, 1975, 1980, 1985 ________

7 1990, 1991, 1992, 1993, 1994 ________

8 vecka 6, 12, 18, 24 ________

B Så här uttrycker man **delar** av en hel:

1/1	en hel	2/6	två sjättedelar
1/2	en halv	3/7	tre sjundedelar
1/3	en tredjedel	4/8	fyra åttondelar
1/4	en fjärdedel	5/9	fem niondelar
1/5	en femtedel	6/10	sex tiondelar
		etc.	

1/1 månad	= en hel månad	1/1 kvartal	= **ett** hel**t** kvartal
1/2 banan	= en halv banan	1/2 äpple	= **ett** halv**t** äpple
1/3 månad	= en tredjedels månad	1/3 kvartal	= **ett** tredjedels kvartal
1/4 sekund	= en fjärdedels sekund	1/4 år	= **ett** fjärdedels år
3 1/2 månad	= tre och en halv månad	3 1/2 år	= tre och **ett** halv**t** år
etc.		etc.	

C

1/1	1/2	1/3	2/4	3/4	1/5	3/5
4/5	2/6	3/6	1/7	3/7	3/8	4/8
5/8	1/9	7/9	5/10	6/10	6/12	8/12

Hur uttrycker man ovanstående tal?

1 Vilka tal är lika stora som 0,5? ____1/2,____

2 Vilka tal är större än 0,5? ____1/1,____

3 Vilka tal är mindre än 0,5? ____1/3,____

D Sammansättningar med **-tal** och **-tals**

ett hundratal = cirka hundra
hundratals = många hundra

1 Det kom *ett tiotal personer* till kyrkan i söndags. cirka tio personer

2 Det finns *hundratals fotbollsklubbar* i Sverige. ______

3 Ester har bjudit *ett femtiotal gäster* på sitt bröllop. ______

4 *Ett hundratal båtar* ligger i hamnen i Båstad. ______

5 *Tusentals sjuksköterskor* strejkade hösten 1995. ______

6 *Ett tusental biljetter* har sålts till konserten i kväll. ______

7 *Miljontals kronor* försvinner ut ur vårt land. ______

E **År, årtionde** och **århundrade**

1 Vilket år föddes Carl XVI Gustaf? (1946) Nittonhundrafyrtiosex

2 Mellan vilka år levde Olof Palme? ______
(1927–1986) ______

3 På vilket århundrade dog ______
Napoleon I? (1769–1821) ______

4 Vilket årtionde blev The Beatles ______
kända? (1960 –) ______

5 Under vilket århundrade levde ______
Mozart? (1756–1791) ______

6 Vilket år infördes barnbidraget ______
i Sverige? (1947) ______

7 På vilket århundrade föddes ______
Shakespeare? (1564–1616) ______

8 Vilket år dog Gustav Vasa? ______
(1496–1560) ______

9 Mellan vilka år levde Platon? (427–348 f. Kr.) ______________________

10 Vilket år blev Eiffeltornet klart? (1889) ______________________

11 Vilket år grundades Uppsala universitet? (1477) ______________________

12 Vilket årtionde mördades John F. Kennedy? (1963) ______________________

13 Vilket år avskaffades apartheid i Sydafrika? (1996) ______________________

14 Under vilket årtionde vann ABBA melodifestivalen? (1974) ______________________

15 Vilket år fick man högertrafik i Sverige? (1967) ______________________

F **Kungar och drottningar**

Vad heter följande kungar? Skriv regentnumret med bokstäver.

1 Gustav II Adolf *Gustav den andre Adolf*

2 Karl X Gustav ______________________

3 Karl XII ______________________

4 Gustav III ______________________

5 Karl XIV Johan ______________________

6 Oskar I ______________________

7 Karl XV ______________________

8 Oskar II ______________________

9 Gustaf V ______________________

10 Gustaf VI Adolf ______________________

11 Carl XVI Gustaf ______________________

G Måttsord Hur säger man?

1	1 l	*en liter*	1 dl	
	1 cl		1 ml	
2	1 kg		1 hg	
	1 g		1 mg	
3	1 km		10 km =	
	1 m		1 dm	
	1 cm		1 mm	
4	1 km^2		1 m^2	
	1 dm^2		1 cm^2	
	1 mm^2			
5	1 m^3		1 dm^3	
	1 cm^3		1 mm^3	

Öva vidare.
Hur många deciliter går det på två liter?
etc.

6 Vad köper Anna? (3 dl grädde) *en trea grädde*

7 Vad köper Maria? (2 dl kaffegrädde) ______

8 Vad köper Sven? (37 cl vodka) ______

9 Vad köper Oskar? (75 cl Renat) ______

10 Vad beställer Inga? (4 cl cognac) ______

11 Vad beställer Per? (6 cl vodka) ______

VERB

Verb beskriver vad som händer eller vad någon/något gör, är, blir etc.

1 Verbens fyra konjugationer (grupper)

Grupp 1-3 har svag (regelbunden) böjning. Grupp 4 har stark eller oregelbunden böjning.

	Grupp 1	*Grupp 2a*		*2b*	*Grupp 3*
Infinitiv	måla	bygga	köra	söka	tro
Imperativ	måla!	bygg!	kör!	sök!	tro!
Presens	målar	bygger	kör	söker	tror
Preteritum	målade	byggde	körde	sökte	trodde
Supinum	målat	byggt	kört	sökt	trott
Perfekt particip	målad	byggd	körd	sökt	trodd
	målat	byggt	kört	sökt	trott
	målade	byggda	körda	sökta	trodda
Presens particip	målande	byggande	körande	sökande	troende

Verben i *grupp 1* har **-a** i alla former eftersom stammen (= imperativ) slutar på -a.
Verben i *grupp 2* får ett **-e** i presens eftersom stammen slutar på konsonant.
De verb som har -r i stammen, t.ex. *lära, göra,* får ingen ändelse i presens.
I *grupp 2b* är ändelsen **-te** i preteritum i stället för -de. Det gäller alla regelbundna -er-verb som har **p, t, k, s, x** i stammen, t.ex. *hjälpa, sköta, värka, låsa, sätta, växa*. Orsaken är att det är lättare att uttala de konsonanterna tillsammans med -t än med -d.
Vissa verb i grupp 2 får **omljud**, d.v.s. byter vokal, eller får någon annan förändring:

böra	–	bör	borde	bort
dölja	dölj!	döljer	dolde	dolt
göra	gör!	gör	gjorde	gjort
smörja	smörj!	smörjer	smorde	smort
glädja	gläd!	gläder	gladde	glatt
lägga	lägg!	lägger	la(de)	lagt
svälja	svälj!	sväljer	svalde	svalt
säga	säg!	säger	sa(de)	sagt
sälja	sälj!	säljer	sålde	sålt
sätta	sätt!	sätter	satte	satt
välja	välj!	väljer	valde	valt
vänja	vänj!	vänjer	vande	vant
betyda	–	betyder	betydde	betytt
hända	–	händer	hände	hänt
byta	byt!	byter	bytte	bytt
gifta	gift!	gifter	gifte	gift
känna	känn!	känner	kände	känt
glömma	glöm!	glömmer	glömde	glömt
skilja	skilj!	skiljer	skilde	skilt

Verben i *grupp 3* har lång vokal i stammen. Vokalen är dock kort i preteritum, supinum och perfekt particip. Därför får vi **-dde, -tt**.

Grupp 4

	Starka verb		*Oregelbundna verb*	
Infinitiv	b**i**nda	sj**u**nga	förstå	ligga
Imperativ	bind!	sjung!	förstå!	ligg!
Presens	binder	sjunger	förstår	ligger
Preteritum	b**a**nd	sj**ö**ng	**förstod**	**låg**
Supinum	b**u**ndit	sj**u**ngit	förstått	**legat**
Perfekt particip	bunden	sjungen	förstådd	-legad
	bundet	sjunget	förstått	-legat
	bundna	sjungna	förstådda	-legade
Presens particip	bindande	sjungande	förstående	liggande

Starka verb har **avljud**, d.v.s. byter vokal efter vissa mönster. I preteritum byter man vokal, och man har ingen ändelse (undantag: kom, sov, var). I supinum byter man ibland vokal, och ändelsen är **-it**.

Oregelbundna verb har inget regelbundet böjningsmönster. De har böjningsformer som man känner igen från de regelbundna grupperna.

Se verblistan s. 249!

2 Användning av verbformer

Infinitiv använder man efter infinitivmärket *att*, efter de flesta hjälpverb och efter en del andra verb. (Se s. 63!)

Det är roligt **att lära** sig nya saker.
Lars **kunde skriva** när han var fem år. Karin har aldrig **vågat flyga**, för hon är flygrädd.

Imperativ använder man för att uppmana (be) någon att göra något.

Kamma dig! **Ring** polisen omedelbart! **Kör** inte så fort! **Rök** inte så mycket! **Klä** på dig! **Drick** mjölk! (se s. 50!)

Presens och **preteritum** använder man när man vill uttrycka tempus (tid).

Jag **läser** nu. Jag **läste** igår.
Jag **ska** läsa läxan i kväll. Teresa **sa** att hon **skulle** läsa läxan efter TV-programmet.
Jag **har** läst franska. Jag **hade** läst engelska i tio år när jag **träffade** John.

Supinum använder man efter hjälpverbet **ha** (ha, har, hade).

Har du **sovit** gott? Eva **hade sovit** i två timmar när telefonen ringde.
Du ser pigg ut. Du måste **ha sovit** gott.

Perfekt particip används

– som adjektiv	Eva köpte en **begagnad** cykel. Den var **ommålad**.
– som adverb	Lena tittade **intresserat** på Saras nyfödda kattungar.
– som substantiv	AB Bengtsson & Söner har 300 **anställda**.

Presens particip används

– som adjektiv	Jag såg ett **spännande** program på TV i går. Se upp för **lekande** barn! Elsa är en mycket **förstående** mamma. Små barn är **beroende** av sina föräldrar.
– som adverb, ofta vid rörelseverb	Vädret är **strålande** vackert idag. En polisbil kom **körande** i hög fart. Lilla Emma sprang **gråtande** hem till sin mamma. I morse kom Yngve **leende** emot mig och berättade en glad nyhet.
– som substantiv	Min bostadsrättsförening har nu valt **en ny ordförande**. Direktör Månsson har fått **ett meddelande** från ekonomiavdelningen. "**Gående** hänvisas till andra sidan gatan", stod det på en skylt.

Verb med infinitiv på -a får **-ande** i presens particip.
Verb med infinitiv på en annan vokal än -a får **-ende**.

Presens, preteritum och imperativ är *finita verbformer* (uttrycker tempus).
De andra verbformerna är *infinita verbformer* (kan inte själva uttrycka tempus).

3 Alla konjugationer

Skriv de former av verben som saknas. Se exempel.

Infinitiv	*Imperativ*	*Presens*	*Preteritum*	*Supinum*
tolka	tolka!	tolkar	tolkade	tolkat
lära	___	___	lärde	___
resa	___	___	___	rest
ankomma		___	ankom	___
avgöra	___	___	___	avgjort
avtala	___	___	avtalade	___
köra	___	___	körde	___
klä	___	___	klädde	___
beskriva	___	___	___	beskrivit
säga	___	___	sa(de)	___
hyra	___	___	hyrde	___
föreläsa	___	___	___	föreläst
tro	___	___	___	trott
stiga	___	___	steg	___
erbjuda	___	___	___	erbjudit
kamma	___	___	kammade	___
bygga	___	___	___	byggt
anställa	___	___	anställde	___
väcka	___	___	___	väckt
sitta	___	___	___	suttit
frysa	___	___	frös	___
bero		___	berodde	___
slänga	___	___	slängde	___
höja	___	___	___	höjt
förhöra	___	___	förhörde	___
blåsa	___	___	___	blåst
ansöka	___	___	ansökte	___
fly	___	___	___	flytt
dra(ga)	___	___	drog	___

så	______	______	sådde	______
behöva		______	______	behövt
föra	______	______	förde	______
införa	______	______	______	______
tänka	______	______	tänkte	______
springa	______	______	______	sprungit
gråta	______	______	grät	______
förfölja	______	______	förföljde	______
äga	______	______	______	ägt
röra	______	______	rörde	______
spy	______	______	spydde	______
skina	______	______	______	skinit
sjunga	______	______	sjöng	______
öva	______	______	______	övat
gälla		______	gällde	______
väga	______	______	______	vägt
störa	______	______	störde	______
förstöra	______	______	______	______
byta	______	______	______	bytt
släcka	______	______	släckte	______
nå	______	______	______	nått
sno	______	______	snodde	______
anta(ga)	______	______	______	antagit
lägga	______	______	la(de)	______
erlägga	______	______	______	______
hälla	______	______	______	hällt
spilla	______	______	spillde	______
låsa	______	______	______	låst
ske		______	skedde	______
hinna	______	______	______	hunnit
bre	______	______	bredde	______
avbryta	______	______	______	avbrutit
le	______	______	log	______

vända	______	______	______	vänt
använda	______	______	______	______
svänga	______	______	______	svängt
skrika	______	______	______	skrikit
flyga	______	______	flög	______
avsluta	______	______	______	avslutat
avsky		______	avskydde	______
drömma	______	______	______	drömt
leka	______	______	lekte	______
sätta	______	______	______	satt
ersätta	______	______	______	______
våga	______	______	______	vågat
glömma	______	______	glömde	______
klippa	______	______	klippte	______
sköta	______	______	______	skött
bry	______	______	brydde	______
stryka	______	______	______	strukit
rymma	______	______	______	rymt
tända	______	______	tände	______
lösa	______	______	______	löst
avgå	______	______	avgick	______
märka	______	______	märkte	______
lysa	______	______	______	lyst
upplysa	______	______	______	______
förlåta	______	______	förlät	______
sänka	______	______	sänkte	______
välja	______	______	______	valt
värka		______	värkte	______
orka		______	orkade	______
växa	______	______	______	växt/vuxit
uppstå		______	uppstod	______
möta	______	______	mötte	______
avslå	______	______	avslog	______

4 Tempussystemet (s. 48 och 49)

före NU

A **PERFEKT**

- avslutad aktivitet men okänd eller pågående tidpunkt

När? Okänd tidpunkt eller t.ex. idag, den här veckan, i år.

Kalle **har jobbat** i Wien i två år. Nu **jobbar** han i Prag.
Ulla **har läst** ryska i Moskva.
Bosse **har** bara **haft** två veckors semester i år.

- påbörjad men ej avslutad aktivitet

Anders **har jobbat** på Saab sedan 1991, och han **trivs** bra där.

B **PRETERITUM = DÅ**

- avslutad aktivitet och bestämd avslutad tidpunkt

När? igår 1978 när jag var liten

Jag **köpte** en cykel förra veckan.

före DÅ

PLUSKVAMPERFEKT

- avslutad aktivitet före DÅ

I fredags **var** Åsa trött (2),
för hon **hade jobbat** hårt hela veckan (1).

- påbörjad men ej avslutad aktivitet före DÅ.

När jag **hade bott** i Paris i två månader **träffade** jag Jean, min blivande man.

efter DÅ

FUTURUM PRETERITUM

- en aktivitet efter DÅ (skulle + infinitiv)

I morse **var** Ulla nervös (1)
för hon **skulle ha** ett test klockan tolv. (2)

PLUSKVAMPERFEKT

- för aktivitet nr 1 om det finns två eller flera aktiviteter efter varandra.

Anna **studerade** vid universitetet 1996 och **hade** då två terminer kvar till sin examen.
När hon **hade tagit** sin examen (1) **skulle** hon **söka** jobb (2).
När hon **hade fått** jobb (1) **tänkte** hon **flytta** till en större lägenhet (2).

Börja här! ⇩

NU

PRESENS

• pågående aktivitet

Alex **jobbar** på Saab nu.
Jag **ser** att du **fryser**.
Hamid **studerar** svenska nu.

något allmänt

Det **regnar** och **blåser** på hösten.

en vana

Anders **åker** buss till jobbet.

PRETERITUM

ett omdöme om något i nutid

Det **var** tråkigt att höra att Tom har blivit arbetslös.
Det **var** en vacker tavla!

efter NU

Framtid (futurum) uttrycks på olika sätt:

• framtida aktivitet

PRESENS + tidpunkt

Eva **flyttar** till Lund nästa vecka.

SKA + infinitiv (+ tidpunkt)

subjektivt; någon har sagt, bestämt, lovat, etc.

Åsa **ska söka** jobb på IKEA.
Vi **ska åka** till Umeå på lördag.
Meteorologerna har sagt att det **ska bli** snö i morgon.

KOMMER ATT + infinitiv

objektivt; prognos

Karin **kommer att bli** en bra chef.

PERFEKT

• för aktivitet nr 1 om det finns två eller flera aktiviteter efter varandra i framtiden.

När jag **har läst** läxan (1) **ska** jag **hjälpa** dig (2).
När jag **har diskat** (1) **måste** jag **ringa** till Ove (2).
Jag **kan hjälpa** dig (2) när jag **har städat** (1).

Kommentar till tempussystemet (s. 48 och 49):

Presenssystemet
- presens
- perfekt
- olika sätt att uttrycka futurum efter NU

Preteritumsystemet
- preteritum
- pluskvamperfekt
- olika sätta att uttrycka futurum efter DÅ

Man blandar inte gärna tempus från de olika systemen. (Se s. 69!)
Presens eller preteritum använder man som "grundtempus" när man beskriver eller berättar något. Man börjar med den första händelsen och fortsätter sedan att berätta i kronologisk ordning.
Ibland måste man ställa flera aktiviteter i tidsrelation till varandra. Då använder man perfekt, pluskvamperfekt, futurum och futurum preteritum enligt ovanstående regler.

5 Imperativ

anmäla sig	motionera mera	stanna hemma	tvätta sig
bre en macka	röra på sig	stiga upp	vara tyst
dricka lite vatten	skynda sig	sy sina egna kläder	~~vila sig~~
klä på sig	slipa	säga upp sig	åka till Paris
köra försiktigt	sluta röka	ta en taxi	äta

Vad tycker du att jag ska göra? Välj aktivitet. Se exempel.

1 – Jag är trött. – Vila dig!

2 – Den här kniven är slö. – ____________!

3 – Jag har inga kläder på mig. – ____________!

4 – Jag pratar för mycket. – ____________!

5 – Jag är sen. – ____________!

6 – Jag vågar inte gå ensam hem. – ____________!

7 – Jag har suttit stilla för länge. – ____________!

8 – Jag har inte råd att köpa kläder. – ____________!

9 – Väckarklockan har ringt. – ____________!

10 – Jag är smutsig. – ____________!

11 – Jag vill gå på kursen i engelska. – ____________!

12 – Det är halt ute. – ____________!

13 – Jag trivs inte på arbetet. – ____________!

14 – Jag vill ha en smörgås. – ____________!

15 – Jag är törstig. – ____________!

16 – Jag röker för mycket. – ____________!

17 – Jag är hungrig. – ____________!

18 – Jag vill inte gå på bio. – ____________!

19 – Jag har dålig kondition. – ____________!

20 – Jag vill se Eiffeltornet. – ____________!

6 Perfekt

beställa biljetter	~~försova sig~~	inte kunna nå	läsa
bo länge	gömma	inte regna	parkera fel
drömma	inte bre	inte skriva	reparera bilen
duscha	inte hinna	inte stryka	släcka lampan
fråga	inte höra nyheterna	köra länge	ställa

Svara på frågorna. Välj aktivitet. Se exempel.

1 – Varför kommer du så sent? – Jag har försovit mig.

2 – Hur vet du att den här boken är bra? – ______.

3 – Varför har du fått parkeringsböter? – ______.

4 – Varför är det så vått i badrummet? – ______.

5 – Varför vet du inte vad som har hänt idag? – ______.

6 – Hur vet du att Pelle kommer? – ______.

7 – Hur kan du vara säker på att vi kommer in på matchen i kväll? – ______.

8 – Varför har du skrikit så i natt? – ______.

9 – Varför finns det inga färdiga smörgåsar? – ______.

10 – Var är nyckeln till kassaskåpet? – ______.

11 – Varför står cykeln på balkongen? – ______.

12 – Varför är det så mörkt här i rummet? – ______.

13 – Hur kan Åke vara en sån duktig chaufför? – ______.

14 – Hur kan du veta så mycket om Paris? – ______.

15 – Varför är det så torrt ute? – ______.

16 – Varför är din skjorta så skrynklig? – ______.

17 – Varför är du så smutsig om händerna? – ______.

18 – Varför får Sara inget brev från Mikael? – ______.

19 – Varför har du inte bäddat sängen? – ______.

20 – Varför har du inte talat med Patrik? – ______.

7 Futurum (Se s. 49!)

presens ska + infinitiv kommer att + infinitiv perfekt

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 – Var *ska ni fira* jul nästa år? – Hos mina svärföräldrar.
(a) ska ni fira b) har ni firat c) kommer ni att fira

2 Ulla ________________ sin tenta i morgon. Det är jag nästan säker på.
a) ska klara b) har klarat c) kommer att klara

3 – När ________________ i kväll? – Klockan sju.
a) börjar matchen b) har matchen börjat c) kommer matchen att börja

4 Ingeborg ________________ namnsdag i morgon.
a) har b) ska ha c) kommer att ha d) har haft

5 – Akta dig! Du ________________ benen om du hoppar. – Asch!
a) ska bryta b) kommer att bryta c) har brutit

6 – Du ________________ bättre om du tar den här medicinen, sa doktor Ek.
a) ska må b) kommer att må c) har mått

7 Jag ska köpa en lägenhet när jag ________________ 50 000 kronor.
a) sparar b) ska spara c) kommer att spara d) har sparat

8 Om du ________________ senare än vi har bestämt, måste du ringa.
a) kommer b) kommer att komma c) har kommit d) ska komma

9 Det kommer att bli mycket tomt efter min son när han ________________.
a) ska flytta b) har flyttat c) kommer att flytta

10 – Hur stor inflation ________________ i Sverige nästa år? – Det vet jag inte.
a) ska vi ha b) kommer vi att ha c) har vi haft

11 På lördag är jag ledig. Då ________________ fönster.
a) ska jag putsa b) kommer jag att putsa c) har jag putsat

12 – Har du bestämt var du ________________ till hösten? – Ja, i Umeå.
a) studerar b) ska studera c) kommer att studera d) har studerat

13 Evy och Alf ska åka på bröllopsresa när de ________________.
a) gifter sig b) ska gifta sig c) kommer att gifta sig d) har gift sig

14 När Vera ________________ uppkörningen ska hon bjuda på tårta.
a) ska klara b) kommer att klara c) har klarat

15 – Var ______________? – På torget. Det brukar finnas gott om plats där.
a) ska vi parkera b) kommer vi att parkera c) har vi parkerat

16 – Tåget ______________ om en minut. Vi måste skynda oss. – Ja, ja.
a) går b) kommer att gå c) har gått

17 Åke har druckit mycket vin i kväll. Han ______________ dåligt i morgon.
a) mår b) ska må c) kommer att må d) har mått

18 Åsa och Bo ska flytta till en lägenhet när de______________ sin villa.
a) säljer b) ska sälja c) kommer att sälja d) har sålt

19 – Du ______________ om du går ut i så tunna kläder. – Nej då.
a) ska frysa b) kommer att frysa c) har frusit

20 – Karin ______________ 75 år på lördag. Det får vi inte glömma. – Nej.
a) fyller b) kommer att fylla c) har fyllt

21 – Har du sett den nya filmen? – Nej. Jag ______________ den i kväll.
a) ser b) ska se c) kommer att se d) har sett

22 – När ______________ i eftermiddag? – Klockan fyra.
a) börjar mötet b) kommer mötet att börja c) har mötet börjat

23 – Sluta sola nu! Du ______________ om du ligger i solen längre. – Asch!
a) ska bränna dig b) kommer att bränna dig c) har bränt dig

24 – Vi kan väl gå och fika när vi ______________ färdigt? – Javisst.
a) handlar b) ska handla c) kommer att handla d) har handlat

25 Olle läser juridik nu. Han säger att han ______________ advokat.
a) blir b) ska bli c) kommer att bli d) har blivit

26 Om vi inte går och lägger oss nu ______________ jättetrötta i morgon.
a) ska vi vara b) kommer vi att vara c) har vi varit

27 När jag ______________ mina studier ska jag åka utomlands.
a) avslutar b) ska avsluta c) kommer att avsluta d) har avslutat

28 Tor slarvar mycket med sina studier, men nästa år______________ bli färdig med sin examen.
a) försöker han b) ska han försöka c) har han försökt

29 Jag måste skynda mig hem idag, för jag ______________ tvättid klockan fem.
a) har b) ska ha c) kommer att ha d) har haft

30 När jag ______________ färdigt den här övningen måste jag ta paus.
a) skriver b) ska skriva c) kommer att skriva d) har skrivit

8 Presenssystemet (Se s. 48 och 49!)

presens perfekt futurum imperativ

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 Pernilla Wiberg vinner nog slalomtävlingen i morgon.
(a) vinner nog b) har nog vunnit c) ska nog vinna

2 Jag ________ i Eslöv i tre år, och jag trivs bra här.
a) bor b) har bott c) ska bo

3 Det ________ nyttigt att äta frukt och grönsaker.
a) är b) har varit c) ska vara

4 – ________ ytterdörren? – Ja, det har jag.
a) Låser du b) Kommer du att låsa c) Har du låst

5 – Vad gör Emil nuförtiden? – Han ________ tavlor.
a) målar b) kommer att måla c) har målat

6 När jag ________ tvätten ska jag åka och handla.
a) hänger b) har hängt c) ska hänga

7 – Var inte nervös! Du ________ provet i morgon. – Tror du det? – Ja.
a) har klarat b) kommer att klara c) ska klara

8 – Tobias hund är farlig. ________ dig! – Ja, ja.
a) Akta b) Aktar c) Aktar du d) Ska du akta

9 Man mår bättre om man ________ näringsrik mat.
a) äter b) kommer att äta c) ska äta

10 – Lena ________ hela natten, och hon mår fortfarande dåligt. Jag måste nog ringa till doktorn. – Ja, det är nog bäst.
a) spyr b) har spytt c) ska spy

11 – ________ vattnet, för det är fullt av bakterier! – Nej då.
a) Drick inte b) Dricka inte
c) Dricker inte d) Ska du inte dricka

12 – Du talar ju flytande franska. – Ja, jag ________ franska i Paris i två år.
a) har läst b) kommer att läsa c) ska läsa

13 Posten ________ i morgon, för det är lördag.
a) kommer inte b) ska inte komma c) har inte kommit

14 – Du får inte tveka längre. ________ nu! – Jag kan inte.
a) Bestäm dig b) Bestämma dig c) Bestämmer dig d) Ska du bestämma dig

15 – Varför kan du inte läxan? – Det ______________ på att jag var sjuk igår.
a) beror b) har berott c) ska bero

16 Firma Person & Söner behöver arbetskraft. De ______________ ungefär hundra personer under de tre kommande månaderna.
a) anställer b) har anställt c) ska anställa

17 Jag ska åka jorden runt när jag ______________ tillräckligt med pengar.
a) sparar b) kommer att spara c) har sparat

18 – ______________ lampan är du snäll! – Ja, vänta lite.
a) Släck b) Släcka c) Ska du släcka d) Släcker

19 – Jag ______________ några mackor till er. De står i kylskåpet. Varsågoda! – Tack.
a) brer b) har brett c) ska bre

20 – ______________ än? Gästerna kommer ju snart. – Jag är snart klar.
a) Klär du inte om dig b) Har du inte klätt om dig c) Klä inte om dig

21 – Hur ofta ______________ till din bästa kompis? – En gång om dagen.
a) ringer du b) har du ringt c) ska du ringa

22 – ______________ om vad Nisse säger! – Varför inte det?
a) Bry dig inte b) Bryr dig inte c) Du har inte brytt dig d) Ska du inte bry dig

23 – Varför ser du så fundersam ut? – Jag ______________ på min framtid.
a) tänker b) har tänkt c) ska tänka

24 – Var ______________ den här datorn? – Ställ den i chefens rum!
a) ställer jag b) har jag ställt c) ska jag ställa d) kommer jag att ställa

25 – ______________ på knappen så öppnas dörren! – Jaha.
a) Tryck b) Trycka c) Ska du trycka d) Trycker

26 – Nu ______________ i telefon i en timme. Vi måste nog sluta snart. – Så synd!
a) pratar vi b) har vi pratat c) ska vi prata d) kommer vi att prata

27 Anders ______________ våra biljetter på Centralen. De ligger hemma på skrivbordet.
a) hämtar b) har hämtat c) kommer att hämta d) ska hämta

28 Nu kan jag det här. Jag ______________ 28 exempel.
a) skriver b) har skrivit c) kommer att skriva d) ska skriva

9 Perfekt - preteritum (Se s. 48!)

studera något	arbeta som ...	bo i ...	vara med om en olycka
vinna något	gifta om sig	ljuga	rida
gifta sig	idrotta	flytta till ...	sälja något
utbilda sig till ...	spela något	bygga något	börja röka
fly	fylla 20 år	köra för fort	skilja sig
sluta röka	snatta	svimma	gå på gymnasiet
läsa på Komvux	göra lumpen	studera i ...	föda barn

Vad har du gjort i ditt liv? Välj aktiviteter.

Jag har slutat röka.

När gjorde du det?

Jag slutade röka 1985.

Det gjorde jag 1985.

10 Pluskvamperfekt – avslutad aktivitet före DÅ (Se s. 48!)

bada länge i havet	få blommor	läsa mycket	ta penicillin
bo där länge	förlora sina pengar	måla om	träna mycket
bryta benet	glömma	röka länge	~~tömma~~
flytta	klippa sig	släcka lampan	vinna pengar
fylla 85 år	ligga framme länge	bara sova 2 timmar	åka på semester

Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

1 Pauls askfat var tomt eftersom han hade tömt det.

2 Stina mådde bättre efter en vecka eftersom ______.

3 Karin kunde inte gå eftersom ______.

4 Vilhelm var gammal eftersom ______.

5 Marias kök var fräscht eftersom ______.

6 Brynäs vann ishockeymatchen eftersom ______.

7 Brödet var torrt eftersom ______.

8 Fredriks lägenhet var tom eftersom ______.

9 Majas elever kunde läxan bra eftersom ______.

10 Ivar var fattig eftersom ______.

11 Erkki var rik eftersom ______.

12 Emma var glad eftersom ______.

13 Nadja hade inga böcker med sig till skolan eftersom ______.

14 Elna och Oskar var inte hemma eftersom ______.

15 Sofia hade kort hår eftersom ______.

16 Åke hostade mycket eftersom ______.

17 Det var mörkt i Fatimas rum eftersom ______.

18 Viktor och Hugo var alldeles blåfrusna eftersom ______.

19 Lotta kände till stan bra eftersom ______.

20 Emira var trött eftersom ______.

11 Pluskvamperfekt – preteritum (Se s. 48!)

bli nervös	gå sönder	svimma
börja krångla	göra mål	träffa en ny kvinna
~~få löneförhöjning~~	må bättre	ta slut
få jobb	ringa polisen	vricka foten
få punktering	rymma	vinna SM

Vad hände? Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt huvudsatserna. Se exempel.

1 När Karl-Olof hade jobbat på Kamus i ett år *fick han löneförhöjning*.

2 När Bosse hade tävlat i höjdhopp i fem år ______.

3 När Ulf hade cyklat halvvägs till jobbet ______.

4 När Johan hade varit änkeman i två år ______

______.

5 När Per-Arne hade väntat på Linnea utanför biografen i en timme ______

______.

6 När Frida hade duschat i 30 minuter ______.

7 När en okänd man hade förföljt mig i en vecka ______

______.

8 När Nadja hade suttit hos tandläkaren i två timmar ______.

9 När "Kofoten" hade suttit inne på Kumla-anstalten i tre år ______.

10 När Petra hade tagit penicillin i tre dagar ______.

11 När matchen mellan Trelleborg och Landskrona hade pågått i 10 minuter ______

______.

12 När Gösta bara hade sprungit några meter ______.

13 När vi hade flugit i 30 minuter ______.

14 När jag hade sökt jobb i flera månader ______.

15 När vi hade tittat på TV i tre timmar ______.

12 Preteritum – futurum preteritum (Se s. 48!)

~~ha tentamen~~	ha gäster	stiga upp tidigt	ta en långpromenad
inte flytta	fylla 80 år	gå först kl. 5	snart föda barn
handla mycket	tävla i OS	fira silverbröllop	sy kläder till sina barn
lämna sitt land	få högre lön	dra ut en tand	vissna
åka till Indien	köra långt	snart gifta sig	köra upp nästa dag

Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

1 Pontus läste inte mycket trots att *han skulle ha tentamen*.

2 Marta städade inte trots att ______.

3 Lina läste hyresannonser trots att ______.

4 Rebecca ställde inte klockan på ringning trots att ______.

5 Fru Larsson var på Centralen kl. 4 trots att ______.

6 Ulla tog på sig högklackade skor trots att ______.

7 Anna hade mycket pengar med sig till stan eftersom ______.

8 Inez såg inte så gammal ut trots att ______.

9 Evy tränade mycket eftersom ______.

10 Tomas sa adjö till sina vänner eftersom ______.

11 Pia tog inga vaccinationer trots att ______.

12 Lilla Maria var inte rädd trots att ______.

13 Stina var smal trots att ______.

14 Emma köpte en symaskin eftersom ______.

15 Erik vattnade sina blommor för att ______.

16 De anställda var inte nöjda trots att ______.

17 Gösta tankade bilen full eftersom ______.

18 Måns var inte lycklig trots att ______.

19 Janne var nervös eftersom ______.

20 Emil och Marta planerade en fest eftersom ______.

13 Pluskvamperfekt – futurum preteritum (Se s. 48!)

skulle han börja på universitetet
skulle hon börja ett nytt liv
skulle vi få lugn och ro
skulle hon köpa en video
~~skulle hon söka jobb~~
skulle hon stanna och tanka
skulle han meddela personalen
skulle han börja med ett nytt
skulle jag lämna tillbaka den på biblioteket
skulle de skaffa barn
skulle han ge sig iväg
skulle han bila till Paris
skulle vi köpa en båt
skulle de flytta in
skulle hon ta ut delpension

Kombinera bisatserna med ovanstående huvudsatser. Se exempel.

1 När Hanna hade tagit sin examen *skulle hon söka jobb*.

2 När vi hade sparat 100 000 kronor ______________________.

3 När Maj-Britt hade fyllt 60 år ______________________

______________________.

4 Så snart Mia hade kommit ut ur fängelset ______________________

______________________.

5 Så fort Peter hade fått sitt körkort ______________________.

6 Så fort jag hade läst ut boken ______________________

______________________.

7 När Max och Inga hade byggt färdigt sitt hus ______________________.

8 Så fort Martin hade packat sina väskor ______________________.

9 När Britta hade fått löneförhöjning ______________________.

10 När chefen hade fattat sitt beslut ______________________.

11 Så snart Bosse hade blivit klar med sitt projekt ______________________

______________________.

12 När Lars hade tagit studentexamen ______________________.

13 När Åsa och Anders hade gift sig ______________________.

14 När Anna hade kört 10 mil ______________________.

15 När vi hade löst alla problem ______________________.

14 Preteritumsystemet (Se s. 48!)

preteritum **pluskvamperfekt** **futurum preteritum**

Välj rätt verbform. Se exempel.

1 Kajsa cyklade till havet igår. (cykla)

2 Ninnis man ______________ när hon kom hem, så allt var rent och fint. (städa)

3 Eftersom Fatima inte ______________ på flera månader ringde jag till henne igår. (höra av sig)

4 Igår ringde jag till polisen, för jag ______________ inbrott i lägenheten. (ha)

5 När väckarklockan ringde i morse steg jag upp direkt, för jag ______________ på allt roligt jag ______________ under dagen. (tänka, göra)

6 När Patrik hade varit gift i tre år ______________ han kär i en annan kvinna. (bli)

7 I förmiddags var jag jättenervös, för jag ______________ för professor Ek klockan ett. (tentera)

8 För fem år sedan ______________ Lena och Ulf i Sydafrika. (bo)

9 Igår morse ______________ Måns reda på att hans mamma ______________ på besök på eftermiddagen, så han började genast städa. (få, komma)

10 Efter det att jag ______________ fick jag erbjudande om ett nytt jobb inom samma koncern. Jag visste inte om jag ______________ erbjudandet. (säga upp sig, acceptera)

11 När jag kom hem igår kväll var jag ganska trött, men när jag ______________ en halvtimme fick jag nya krafter. (vila)

12 I söndags kväll var min lilla flicka röd om kinderna, för hon ______________ ute och ______________ hela dagen. (vara, leka)

13 I morse ______________ jag min bror klockan sex, för han ______________ med sju-bussen. (väcka, åka)

14 Det var inte så konstigt att potatisen aldrig började koka, för Elsa ______________ att sätta på plattan. (glömma)

15 När Lotta ______________ sina barn gick de ut och lekte i snön. (klä på)

16 När jag ________________ två timmar i natt vaknade jag av ett konstigt ljud. (sova)

17 Igår ________________ Åke sanningen för sin fru. Hela tiden var han lite orolig för

om hon ____________________ honom eller inte. (berätta, förlåta)

18 När Anders och Malin ________________ gifta i fem år ________________ de tvillingar. (vara, få)

19 Igår kväll var Anna-Karin trött. Hon ________________ i tolv timmar. (jobba)

20 När Roland ________________ arbetslös i två månader ______________ han jobb på IKEA. (vara, få)

21 Oskar gick ut på balkongen, för han ________________. (röka)

22 Lisa hittade inte sin katt, för den ________________ sig i en garderob. (lägga)

23 När jag var 18 år var jag inte säker på om jag ____________________ att studera.

Till slut ________________ jag mig för att söka jobb i stället. (fortsätta, bestämma)

24 Ester blev besviken på sin man när han lämnade henne. Hon hade aldrig trott att han

____________________ det. (göra)

25 Jag ________________ på födelsedagskalas i lördags, men jag blev sjuk, så jag

______________ stanna hemma. (gå, få)

15 Huvudverb och hjälpverb

En sats måste alltid innehålla minst ett verb. Det kan stå i imperativ, presens eller preteritum. Om det finns flera verb efter varandra är det bara det första verbet som markerar tid. Detta verb kallas *finit verb* och står tillsammans med subjektet.

1 **Huvudverb** är ett verb som kan stå som enda verb i en sats och markera tid. Huvudverbet är det viktigaste verbet i en verbkedja.

läsa	**Läs** den här boken!
cykla	Oskar **cyklar** till jobbet varje dag.
träna	Pelle **tränade** fotboll igår.
tvätta	Lotta har **tvättat** idag.

2 **Hjälpverb** är verb som oftast används i förbindelse med andra verb.

Man använder *infinitiv* efter de flesta former av följande hjälpverb:

skola	måste	böra	kunna	vilja	få	lär (bara presens)

Man använder även *infinitiv* efter vissa andra verb, t.ex.

bruka	behöva	orka	våga	töras	börja	sluta
hinna	tänka	ämna	försöka	slippa	låta	råka

Ibland kan man se infinitiv med *att* efter vissa av ovanstående verb, t.ex. *orka, sluta, slippa.*

Man använder *supinum* efter verbet

ha (ha, har, hade)

Man använder *perfekt particip* efter verben

vara	bli

Något om användningen av hjälpverben och vissa andra verb

		Uttrycker:
skola	Det ska bli oväder i natt. Eva ska åka till London på semester. Hon undrade om vi skulle följa med. Jag ska (gå) på bio i kväll.	framtid framtid + vilja, plan
	Du ska (= måste) borsta tänderna innan du lägger dig.	tvång, krav, uppmaning
	Man ska inte stjäla.	råd, förmaning
	Jag skulle vilja titta på en kappa. Skulle du vilja hjälpa mig ett tag?	artighet
	skall används ibland i stället för **ska** i formellt språk	
måste	Jag måste (= är tvungen att) stiga upp nu, men du behöver inte göra det, för du har ju sovmorgon. Igår måste jag (= var jag tvungen att) jobba över. Jag måste (gå) hem nu.	tvång, krav, plikt
	Ni måste vara tysta nu!	uppmaning
	Varför kommer de inte? Det måste ha hänt något.	förmodan
	Observera: "måste inte" ersätts av **behöver/behövde inte**	
böra	Du bör läsa lite mer om du vill ha bra betyg. Min lärare sa att jag borde läsa lite mer.	råd
	Klockan bör vara tio nu. Tore bör snart vara framme i Paris.	förmodan
kunna	Jag kan simma 1 000 meter.	kunskap, förmåga
	Jag kunde inte ringa dig igår.	möjlighet
	Kan jag hjälpa dig?	förslag, erbjudande
vilja	Jag vill ha mat nu. Jag vill (gå) hem nu.	vilja, önskan
få	Du får röka i rökrummet. Du får låna bilen idag.	tillstånd, tillåtelse
	Man **får inte** slå sina barn.	förbud
	Nej, nu får (= måste) ni gå och lägga er. Klockan är mycket. Igår kväll hade jag glömt nyckeln, så jag fick (= måste) sitta ute och vänta i två timmar.	tvång; uppmaning
	Får jag bjuda på en kopp kaffe?	möjlighet, artighet
	få se, få höra, få veta etc. Igår fick jag veta att Maria skulle gifta sig.	inträdande handling
lär (bara presens)	Orvar lär vara miljonär. Den nya filmen på Plaza lär vara mycket bra. Det lär vara vackert runt Gardasjön i Italien.	antagande som är grundat på uppgift från någon annan

bruka	Helena brukar stiga upp klockan sju.	vana
behöva	Vi behöver öva mycket på verben. - Mamma, behöver (= måste) jag äta upp allt? - Nej, det behöver (= "måste") du inte.	behov, nödvändighet tvång, krav
orka	Jag orkar inte jobba mer nu. Jag orkar inte se dig mer.	fysisk och psykisk styrka
våga *töras*	Vågar du köra bil mitt i Paris? Jag törs inte berätta sanningen för mina föräldrar.	mod
börja/sluta	Vi börjar arbeta klockan åtta, och vi slutar arbeta klockan fem.	början/slut
hinna	Jag hann inte (hade inte tid att) ringa dig igår.	tid
tänka *ämna*	Jag tänker stanna hemma under semestern. = formellt språk	plan, avsikt
försöka	Jag försöker alltid göra mitt bästa.	försök, avsikt
slippa	Du slipper (= "måste inte", är inte tvungen, behöver inte) diska idag.	ej tvång
låta	Linus ville låna min bil igår. Jag lät honom låna den.	tillstånd
råka	Jag råkade köra på en fågel i morse.	av en händelse göra något, utan plan eller vilja

ha	Har du varit i London? Ove hade lagat middag när Karin kom hem igår kväll.

vara	Min cykel är stulen. Huset var nerbrunnet när jag kom hem. Gatorna i centrum har varit avspärrade i flera timmar.	resultat
bli	+ perfekt particip Åsa **blir hämtad** vid skolan varje dag. Inbrottet i vår skola **blev anmält** till polisen igår. Mina pengar **har blivit stulna** under natten. Vi **ska bli underrättade** om de nya reglerna under dagen.	passivum = hämtas = anmäldes = har stulits = ska underrättas

Några av dessa verb kan också vara huvudverb, t.ex.

kunna	Jag kan allt nu.	*behöva*	Jag behöver pengar.
orka	Hur orkar du allt?	*börja*	Vi börjar en ny kurs i morgon.
sluta	Tom slutar skolan klockan tre idag.	*hinna*	Vissa personer hinner allt.
försöka	Nu har jag försökt allt.	*slippa*	Ni slipper läxa till i morgon.
ha	Martin har en söt hustru		
vara	Lena är journalist. Ulf var lite ledsen igår. Det är kallt ute.	*bli*	Lena vill bli journalist. Ulf blev lite ledsen igår. Det blir varmare frampå dagen.

16 Hjälpverb och andra verb med infinitiv

skola	måste (ej i infinitiv)	böra	kunna	vilja	få	lär (bara i presens)

Skriv färdigt meningarna och använd ett lämpligt hjälpverb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

1 Klockan har ringt. Jag är trött, men *jag måste stiga upp*.

2 Björn gick in på en resebyrå igår, för ______.

3 Glöm inte att köpa ägg, för ______!

4 Karin sökte till Polishögskolan, för ______.

5 Sergio har körkort, så ______.

6 Hasse har lånat pengar av Elin. Hon vill ha tillbaka sina pengar nu, så ______

______.

7 Evert har hostat länge nu, så ______.

8 Johan är bara 17 år, så ______.

9 Jag skulle gärna vilja åka till Venedig, för ______

______.

10 Tåget till Umeå går om en minut, så ______.

11 Maria har gått i simskola i två terminer, och ______

______.

12 I morse hade jag 39,5 i feber, så ______.

13 Igår hade vi mycket att göra på jobbet, så ______

______.

14 Jag måste läsa Mankells nya bok, för ______.

15 Jag har varit på tio olika anställningsintervjuer den här veckan, så ______

______.

bruka **behöva** **orka** **våga = töras** **börja** **sluta**

Skriv färdigt meningarna och använd lämpligt verb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

1 Jag börjar jobba kvart över åtta, så jag brukar stiga upp halv sju.

2 Karin kände sig mycket piggare sedan ______________________________

______________________________.

3 Nej, nu måste vi gå in, för ______________________________.

4 Nu kan vi gå ut igen, för ______________________________.

5 Mina skor är utslitna, så ______________________________.

6 Pontus kunde inte stå emot grupptrycket, så ______________________________

______________________________.

7 Jag har jobbat i tio timmar idag, så ______________________________

______________________________.

8 Det är alldeles mörkt ute, så ______________________________.

9 Greta är ofta irriterad på sin man, för ______________________________

______________________________.

10 Stina är rädd för hästar, så ______________________________.

11 Igår var vi lediga från skolan, så ______________________________.

12 Joakim kan inte simma, så ______________________________.

13 Sara vill lära sig att spela fiol, så ______________________________.

14 Mitt piano var mycket tungt, så ______________________________

______________________________.

15 Hunden, som kom emot mig, såg farlig ut, så ______________________________

______________________________.

hinna tänka = ämna försöka slippa låta råka

Skriv färdigt meningarna och använd lämpligt verb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

1 Jag har köpt en diskmaskin, så *jag slipper diska förhand*.

2 Markus vill flytta, så ______.

3 Johanna fyller snart 50 år, men ______.

4 Idag ska vi äta ute, för ______.

5 På lördagar och söndagar går mina barn inte till dagis, så ______

______.

6 Börje hade stulit pengar från sin mamma, men ______

______.

7 Ulla är ganska dålig i matte, men ______

______.

8 Emil sparar pengar, för ______.

9 I morgon är det lördag, så ______.

10 Det var halt ute igår kväll, så ______

______.

11 Igår kväll kom jag inte hem förrän klockan elva, så ______

______.

12 Min lilla pojke vill inte sova i mörker, så ______

______.

13 Olof ville tala med chefen, för ______.

14 Jag försökte vara försiktig när jag serverade, men ______

______.

15 Avbryt mig inte, utan ______!

17 Tempuskongruens

Man blandar inte former från presens- och preteritumsystemet om det inte är nödvändigt.

presens perfekt futurum	preteritum pluskvamperfekt futurum preteritum

NU

Stryk under alla verben.

Erik står och lagar mat nu. Klockan är fyra. Han har bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten har han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater har ätit, ska de gå ut och dansa.
Erik har bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det är första gången som han har bjudit hem dem. Därför undrar han lite hur det ska gå.

Klockan sju kommer gästerna. Alla äter, pratar och trivs i varandras sällskap. Maten tar snabbt slut, för alla tycker att den är väldigt god.

Efter maten går Erik och hans kamrater ut och dansar. Kvällen blir hellyckad. Erik kommer inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då är han ganska trött. Han går och lägger sig direkt. Han ska nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

DÅ

Ändra till preteritumsystemet.

Erik stod och lagade mat igår.

Ibland är det nödvändigt att **blanda tempus** från de olika tempussystemen.

Stryk under alla verb och diskutera tempus.

1 Jag är trött, för jag la mig sent igår.

2 Markus har fortfarande ont i benet som han skadade i somras.

3 Jag har klippt mig idag, för jag var så långhårig.

4 Pontus är bakfull, för han drack för mycket vin på festen hos Kajsa igår.

5 Det finns inga bullar kvar i frysen, för våra barn åt upp dem när vi var borta i helgen.

6 Maria har slutat sitt jobb som lärare, för hon trivdes inte med det.

7 Det ligger många grenar på marken, för det stormade mycket förra veckan.

8 – Jag kunde inte ringa till skolan i morse, för min telefon är avstängd, sa Ylva.

9 Taxichaufförerna strejkar, så jag fick gå hem i natt.

10 Mats är rik, för han vann fem miljoner kronor för ett par år sedan.

11 Rögle-spelarna är besvikna, för de förlorade sista matchen mot Luleå.

12 Kaj läser mycket nu, för han klarade inte sin sista tenta i företagsekonomi.

13 Jag undrar vad våra barn gjorde när vi var borta på semester.

14 Det står i tidningen att två personer blev svårt skadade i en bilolycka igår kväll.

15 Min man frågar alltid vem jag umgicks med innan jag träffade honom.

16 Polisen vill veta vad jag hade för mig mellan klockan tio och elva igår.

17 Jag undrar vem som sköt Olof Palme.

18 Vet du vilket datum han blev skjuten?

18 Perfekt particip

Perfekt particip används oftast som ett adjektiv.
Det står alltså *predikativt* efter t.ex. verben *vara, bli, se ut, känna sig, verka, låta,* eller *attributivt* som bestämning före ett substantiv.
Den bestämda formen av perfekt particip = *pluralformen.*

Min lägenhet har inte blivit **städad** på länge.
Det är inte roligt att komma hem till en **ostädad** lägenhet.
Jag trivs inte i den här **ostädade** lägenheten.

Våra biljetter är redan **beställda**.
– Jag skulle hämta tre **beställda** biljetter. Går det bra här?
– Nej, tyvärr. De **beställda** biljetterna måste hämtas i nästa kassa.

Bildörren var **låst**, och jag hade ingen nyckel.
Det är inga problem för en tjuv att öppna en **låst** bildörr,
men jag kunde minsann inte öppna den **låsta** dörren.

På min semester såg jag många gamla kvinnor som var **klädda** i svarta kläder.
I en del länder ser man ofta äldre svart**klädda** kvinnor.
De svart**klädda** kvinnorna, som jag pratade med på min semester, var mycket vänliga.

Olas vänstra ben var **brutet** på två ställen.
När doktor André hade tittat på Olas **brutna** ben bestämde han att
det **brutna** benet omedelbart skulle opereras.

Perfekt particip bildas av *stammen i supinum + ändelser.*

	Grupp 1	*Grupp 2a*		*Grupp 2b*	*Grupp 3*
Infinitiv	tvätta	höja	hyra	köpa	klä
Imperativ	tvätta!	höj!	hyr!	köp!	klä!
Presens	tvättar	höjer	hyr	köper	klär
Preteritum	tvättade	höjde	hyrde	köpte	klädde
Supinum	tvättat	höjt	hyrt	köpt	klätt
	tvätta**d**	höj**d**	hyr**d**	köp**t**	klä**dd**
Perfekt particip	tvätta**t**	höj**t**	hyr**t**	köp**t**	klä**tt**
	tvätta**de**	höj**da**	hyr**da**	köp**ta**	klä**dda**

Grupp 4

	Starka verb		*Oregelbundna verb*	
Infinitiv	binda	skära	förstå	se
Imperativ	bind!	skär!	förstå!	se
Presens	binder	skär	förstår	se
Preteritum	band	skar	förstod	såg
Supinum	bundit	skurit	förstått	sett
	bund**en**	skur**en**	förstå**dd**	se**dd**
Perfekt particip	bund**et**	skur**et**	förstå**tt**	se**tt**
	bund**na**	skur**na**	förstå**dda**	se**dda**

19 Perfekt particip – predikativt

Skriv rätt form av perfekt particip med hjälp av supinumformen. Se exempel.

1 En vara som man har *tillverkat* är _____tillverkad_____ .

2 Ett brev som någon har postat är __________ .

3 Kläder som man har tvättat är __________ .

4 En person som någon har anställt är __________ .

5 Ett bord som man har beställt är __________ .

6 Papperskorgar som man har tömt är __________ .

7 En tidning som man har läst är __________ .

8 Ett förslag som man har väckt är __________ .

9 Köttbullar som någon har stekt är __________ .

10 En julgran som man har klätt är __________ .

11 Ett frö som man har sått är __________ .

12 Jackor som någon har sytt är __________ .

13 En bok som någon har skrivit är __________ .

14 Ett pass som någon har stulit är __________ .

15 Skjortor som man har strukit är __________ .

16 Stolar som någon har målat är __________ .

17 Ett fönster som man har stängt är __________ .

18 En villa som någon har sålt är __________ .

19 Mat som man har serverat är __________ .

20 Dörrar som man har låst är __________ .

21 Saker som har försvunnit är __________ .

22 Ett paket som man har lämnat är __________ .

23 Personer som man har bjudit är __________ .

24 En bil som någon har reparerat är __________ .

25 Väskor som man har packat är __________ .

20 Perfekt particip – predikativt

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 –Ta inte det där glaset! Det är inte diskat. – Det kvittar.
a) diskad b) diskat c) diskade

2 Usch, så smutsiga mina fönster är! De har inte blivit ________ på länge.
a) putsad b) putsat c) putsade

3 Anna tyckte att någon följde efter henne på gatan. Hon kände sig ________.
a) förföljd b) förföljt c) förföljda

4 – Var har du köpt det där snygga skärpet?
– Det är faktiskt ________ i Paris.
a) köpt b) köpta

5 Tvillingarna Åsa och Pia är alltid ________ i likadana kläder.
a) klädd b) klätt c) klädda

6 – Vi var inte ________ på festen hos Janssons i lördags. – Jaså.
a) bjuden b) bjudet c) bjudna

7 Efter Oskar Franssons död hittade man en massa pengar som var ________ lite överallt i bostaden.
a) gömd b) gömt c) gömda

8 – Jag vill ha biff och pommes frites. Biffen ska vara ordentligt ________ så att den inte är röd inuti. – Det ska vi ordna.
a) stekt b) stekta

9 – När är den här boken ________? – 1997.
a) tryckt b) tryckta

10 Lisa har blivit ________ flera gånger, och alla spådomar har slagit in.
a) spådd b) spått c) spådda

11 Min gamla kappa är så ________. Jag måste nog köpa en ny till hösten.
a) sliten b) slitet c) slitna

12 – Så stökigt det är i ditt rum! Kläder och grejer ligger överallt, och sängen är inte ________. Nu får du verkligen skärpa dig! – Sluta tjata, mamma!
a) bäddad b) bäddat c) bäddade

13 – Har du ordnat allt för er resa nu?
– Ja. Jag har hämtat biljetterna, och hotellrummet är ________.
a) beställd b) beställt c) beställda

14 Vardagsrummet hemma hos Ann och Tony är mycket smakfullt ________.
a) inredd b) inrett c) inredda

15 Det händer att hyresgäster blir ____________ från sina bostäder om de inte har betalat hyran.
a) vräkt b) vräkta

16 Ett täcke som är ____________ av många tygbitar i olika färger kallas lapptäcke.
a) sydd b) sytt c) sydda

17 Albin och Pia blev inte ____________ när de berättade att de hade sett en elefant vid glasskiosken.
a) trodd b) trott c) trodda

18 Nisse blev ____________ av polisen vid en trafikkontroll i morse.
a) stoppad b) stoppat c) stoppade

19 Felicia, som är väldigt blyg, känner sig ofta ____________ när hon träffar nya människor.
a) besvärad b) besvärat c) besvärade

20 Mia och Max såg mycket ____________ ut när de fick höra att deras mor skulle gifta om sig.
a) förvånad b) förvånat c) förvånade

21 – Får jag bjuda på en kopp kaffe? Det är alldeles ____________. – Ja, tack.
a) nybryggd b) nybryggt c) nybryggda

22 Hanna och Ivar kände sig ____________ när de insåg att huset, som de hade köpt, hade många dolda fel.
a) lurad b) lurat c) lurade

23 – Det lilla röda huset i utkanten av byn verkar ____________. Jag har aldrig sett någon människa där. – Oj! Då är det kanske till salu.
a) obebodd b) obebott c) obebodda

24 Familjen Skoglunds båda barn är mycket ____________.
a) väluppfostrad b) väluppfostrat c) väluppfostrade

25 När Valter var liten blev han ____________ av en ilsken hund. Sedan dess har han varit rädd för hundar.
a) skrämd b) skrämt c) skrämda

21 Perfekt particip – predikativt

Skriv rätt form av verben. Se exempel.

1	väcka	Jag gillar inte att bli _väckt_ av telefonen mitt i natten.
2	intressera	Ulf såg ____________ ut när hans lärare började tala om datorer.
3	skriva	Jag har fått ett brev som är ____________ med en mycket vacker handstil.
4	irritera	Paula kände sig ____________ över att hon inte hade fått jobbet som hon hade sökt.
5	göra	– Var är de här fina stolarna ____________? – På en möbelfabrik i Småland.
6	känna	Det finns några byggnadsverk som är ____________ i hela världen, t.ex. pyramiderna i Egypten och Eiffeltornet i Paris.
7	anställa	– När blev Eva och du ____________ här? – I augusti förra året.
8	klä	Herr Andersson är alltid mycket snyggt ____________.
9	välja	För ett år sedan blev Maria Carlsson ____________ till ordförande i en politisk ungdomsförening.
10	tro	Gamla Augusta blev inte ____________ när hon berättade att hon hade varit hemligt förlovad med en prins i sin ungdom.
11	utbilda	Oskar vill inte arbeta som lärare trots att han är ____________ till det.
12	försvinna	Min katt har varit ____________ i flera dagar nu. Jag undrar var den är.
13	knäppa	När Sally gifte sig hade hon på sig en mycket vacker brudklänning. Den var ____________ med små knappar som såg ut som pärlor.
14	överraska	Gunnar och Gudrun blev verkligen ____________ när de fick ärva en massa pengar efter en avlägsen släkting i USA.
15	presentera	Niklas och Mia blev ____________ för varandra av en gemensam bekant.
16	förfölja	Karin kände sig ____________ när hon gick ensam hem på natten, men hon vågade inte vända sig om för att se om någon verkligen följde efter henne.

17 se	Fru Månsson ville inte bli ____________, så hon gömde sig bakom *gardinerna när hon tittade på sina nya grannar.*
18 sälja	– Har du hört om Svenssons hus har blivit ____________ ännu? – Ja. Det var en familj från Stockholm som köpte det förra veckan.
19 sy	Monas vackra kläder är ____________ av en finsk sömmerska.
20 bära	Lilla Ebba orkade inte gå själv ända hem, så hon blev ____________ av sin pappa.
21 bada	*Katter gillar oftast inte att bli ____________.*
22 lura	Kia och Ann kände sig ____________ när de hade öppnat paketet från postorderföretaget Lyxofin. Ingenting var som de hade tänkt sig.
23 ta	– Vet du att Olle har blivit ____________ för rattfylleri? – Nej, vad säger du! Jag visste inte att han drack.
24 informera	Hyresgästerna i det kommunala bostadsbolaget har blivit ____________ om att hyrorna kommer att höjas vid årsskiftet.
25 måla	Katrin är alltid väldigt ____________. Det tar säkert lång tid för henne att göra make-up.
26 lätta	Fru Olsson såg ____________ ut när doktorn sa att hon var fullt frisk. Hon trodde nämligen att hon hade reumatism.
27 stänga	På lördagarna är Systembolaget ____________.
28 stjäla	Min nya cykel blev ____________ förra veckan.
29 oroa	De anställda på Axelssons möbelfabrik såg ____________ ut när deras chef sa att han var tvungen att säga upp en del av personalen.
30 irritera	Henry verkar så sur och ____________ nuförtiden. Jag förstår inte vad som har hänt med honom.
31 tillåta	Det är inte ____________ att röka inomhus här i skolan.
32 erbjuda	Laura har blivit ____________ ett spännande jobb utomlands.
33 slita	Hectors bil är bra, men däcken är lite ____________, så han måste köpa nya.
34 spricka	– Har du sett att det här glaset är ____________? – Oj, då!
35 missförstå	Rita känner sig ____________. Hon tycker inte att någon förstår henne trots att hon gång på gång har förklarat hur hon upplever sin situation.

22 Perfekt particip – attributivt

Skriv verben i rätt form. Se exempel.

1	läsa	Bibeln är en av de mest *lästa* böckerna i världen.
2	tvätta	Teresas ny-__________ hår glänste i solskenet.
3	berömma	– Vem är Sveriges mest __________ skådespelerska genom tiderna? – Det är kanske Greta Garbo.
4	flyga	Bosse har letat efter sin bort-__________ papegoja i flera dagar.
5	bygga	Pia och Paul flyttade in i sitt ny–__________ hus i går.
6	starta	Kurt Karlssons ny–__________ företag går mycket bra.
7	grilla	– Det fanns ingen __________ kyckling, så jag köpte ett par kotletter i stället, sa Ulf när han kom hem från affären.
8	spä	Siv har hällt för mycket vatten i soppan. Ingen vill äta den ut-__________ soppan.
9	stjäla	– Kan du tänka dig att Agneta har fått tillbaka sina __________ smycken! Vilken tur hon har! – Ja, det vill jag lova.
10	tappa	– Är det någon som har hittat mina bort-__________ nycklar? – Nej, tyvärr.
11	stryka	Gunnel har hängt in sina ny-__________ blusar i garderoben.
12	låna	Jag har ännu inte fått tillbaka mina ut–__________ böcker.
13	sänka	– Regeringen kan inte utlova några __________ skatter, sa statsministern i ett tal som han höll i måndags.
14	så	Vår granne, som är bonde, har sagt att vi inte får gå på hans ny-__________ åkrar.
15	beställa	– Jag skulle hämta fyra __________ biljetter. – Jaha. Det går bra.
16	lägga	Petterssons ner-__________ fabrik ska byggas om till en sporthall.
17	putsa	Jag blev ledsen när det började regna på mina ny-__________ fönster i morse.
18	städa	– Nu är jag trött på att se ditt o-__________ rum och din
	bädda	o-__________ säng, sa Birgitta till sin son.
19	torka	– Gå inte på det ny-__________ golvet! Det är inte torrt än. – Oj!
20	spricka	– Här står ett __________ glasfat. Får jag kasta det? – Javisst.

23 Perfekt particip – predikativt och attributivt

berömma	förhöra	smälta	upplysa
bre	försena	sy	uppvakta
bryta	höja	tillåta	översätta
duka	klä	trafikera	
~~krydda~~	misstänka	tända	

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

1 Johan har ont i magen, så han kan inte äta starkt kryddad mat.

2 Hemma hos Fredrik drack vi te och åt goda ny-________ smörgåsar.

3 Marianne blev ________ av släkt och vänner på sin 70–årsdag.

4 – Är det ________ att parkera här?

– Ja, men det kostar 8 kronor i timmen.

5 Kokt fisk kan serveras med ________ smör.

6 Max har börjat övningsköra med sin son på de minst ________ gatorna i staden.

7 Igår samlades många människor utanför Riksdagshuset för att protestera mot de ________ skatterna.

8 När vi kom till Arlanda flygplats blev vi ________ om att vårt plan var cirka två timmar ________.

9 När Hanna gifte sig var hon ________ i sin mormors vackra brudklänning.

10 När vi hade kommit fram till hotell Svea satte vi oss vid det vackert ________ bordet. Ljusen var ________, och maten doftade ljuvligt.

11 – Känner du till någon ________ svensk skådespelerska?

– Ja. Ingrid Bergman till exempel.

12 Doktor Berglund har gipsat Pelles ________ arm.

13 – Vilket vackert draperi! – Ja. Det är ________ av en indiansk kvinna.

14 Direktör Hansson, som var ________ för skattefiffel, blev ________ av polisen i flera timmar.

15 – Vet du om den här boken är ________ till svenska?

– Nej, det vet jag inte.

24 Perfekt particip – partikelverb

I svenskan förekommer ofta verb som följs av *en partikel* (= för det mesta en preposition eller ett adverb).
Verbet får olika betydelser beroende på vilken partikel som följer.
Jämför t.ex. *klä på, klä av, klä om, klä ut; stiga in, stiga upp, stiga av, stiga på.*
Partikeln är alltid *betonad.*

När man bildar perfekt particip av partikelverb sätter man alltid partikeln *före* verbet.
Observera att partikeln och verbet skrivs i *ett* ord.

– Glöm inte att blanketten måste vara **inskickad** senast den 15 mars. – Nej då.
– Det här formuläret är inte korrekt **ifyllt.** – Då får jag fylla i ett nytt.
Erik och Anna är precis **hemkomna** från sin semester.

Exempel på partikelverb:

måla om	sy i
packa upp	sy in
packa ner	sy om
kasta bort	spy upp
dela ut	strö ut
stänga av	bjuda in
stänga in	bjuda hem
ställa in	bjuda ut
ställa ut	dricka upp/ur
ställa fram	hålla av
bygga om	hålla fast
bygga ut	hålla med
	komma in
	komma hem
hyra ut	lägga in
lära ut	lägga ut
köra om	lägga upp
köra på	lägga ner
	lägga fram
resa bort	slå in
låsa in	slå ut
låsa upp	slå upp
knäppa upp	slå av
klippa till	ta bort
gifta om (sig)	äta upp

25 Perfekt particip – partikelverb – predikativt

dricka upp	~~låsa in~~	springa bort	sätta in
fylla i	packa ner	stiga upp	tycka om
klä om	parkera fel	stänga av	äta upp
knäppa upp	ringa upp	sy i	
komma hem			

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

1 Vi måste kolla var katten är. Tänk om den är *inlåst* i garaget!

2 När våra gäster reste sig från bordet var all mat ______________ och allt vin ______________.

3 – Kan jag få tala med Ingvar?
– Han är tyvärr inte ______________ än, men han kommer nog snart.

4 Mårten och Kajsa var inte ______________ när jag ringde i morse, för de hade gått och lagt sig sent i går kväll.

5 När mina gamla fåtöljer hade blivit ______________ i ett nytt, fräscht tyg såg de faktiskt nya ut.

6 – Det här chilenska vinet är mycket ______________, sa expediten på Systembolaget när jag bad henne rekommendera ett gott vin.

7 – Har pengarna från Försäkringskassan blivit ______________ på mitt konto?
– Ja, det har de.

8 Knapparna i vissa kläder brukar vara dåligt ______________. Det är lätt att tappa dem.

9 – Är du säker på att den här blanketten är riktigt ______________?
– Nej, det är jag inte. Du kan väl hjälpa mig att gå igenom den en gång till.

10 Parkeringsvakterna sätter lappar på bilar som är ______________.

11 OBS! Vattnet är ______________ torsdagen den 3 april klockan 11 – 12.

12 Dagligen kan man se annonser om hundar och katter som är ______________. Hittelön utlovas ofta.

13 Häromdagen blev jag ______________ av en telefonförsäljare som ville att jag skulle köpa ett dyrt uppslagsverk.

14 – Var är mina svarta byxor? – De är redan ______________ i resväskan.

15 Roger hade på sig en rutig skjorta som var ______________ i halsen.

26 Passiv konstruktion med -s

För ytterkläder ansvaras ej

Barnvagnar får ej ställas i trappan

Reavaror bytes ej

Lägenhet uthyres i andra hand

Gamla möbler kläs om

HÄR SÄLJS BINGOLOTTER

Passiv form används framför allt i tidnings- och reklamspråk.
Passiv konstruktion används ofta när det inte är nödvändigt att tala om vem/vilka som utför handlingen.

Soporna ska sorteras. (= Man ska sortera soporna.)
Räntorna höjdes i fredags. (= Man höjde räntorna i fredags.)

Om man i en passiv konstruktion vill tala om vem/vilka som utför handlingen använder man prepositionen **av**.

Erfarna civilingenjörer sökes **av** dataföretaget PAC. (= Dataföretaget PAC söker erfarna civilingenjörer.)
"Hamlet" har skrivits **av** Shakespeare. (= Shakespeare har skrivit "Hamlet".)

Verbets passiva form bildas genom tillägg av ändelsen **-s** till de aktiva formerna.
I presens faller *-r* bort. Ofta faller även -e bort i presens.

	Infinitiv	*Presens*	*Preteritum*	*Supinum*
1	öppnas	öppnas	öppnades	öppnats
2 a	byggas införas	bygg(e)s inför(e)s	byggdes infördes	byggts införts
2 b	köpas	köp(e)s	köptes	köpts
3	sys	sys	syddes	sytts
4	stjälas se	stjäl(e)s ses	stals sågs	stulits setts

27 Från passiv till aktiv form

Ändra från passiv till aktiv form. Börja med *man* som subjekt. Se exempel.

1 Cyklar får ej ställas vid väggen.

Man får ej ställa cyklar vid väggen.

2 Vårt hus byggdes för 100 år sedan.

____.

3 Denna vecka säljes äkta mattor billigt i Trelleborg.

____.

4 Papper och glas kan återanvändas.

____.

5 Nya bilar behöver inte besiktigas de två första åren.

____.

6 Herr Lööf kan inte nås på telefon idag. Han har rest bort utan sin mobiltelefon.

____.

7 Matolja bör användas inom ett år.

____.

8 En ny bilmodell visades på TV-reklamen igår.

____.

9 Nya lagar och regler införs varje år.

____.

10 Fem personer evakuerades vid en lägenhetsbrand i centrala Malmö igår.

____.

11 Toaletterna i vår skola städas varje dag.

____.

12 Fina sidenblusar måste tvättas och strykas försiktigt.

____.

13 Vitt vin bör serveras kallt.

____.

14 En kakform måste ofta smörjas och bröas innan något hälles i den.

____.

15 Alla kontrakt måste läsas noggrant.

____.

28 Från aktiv till passiv form

Ändra från aktiv till passiv form. Börja med de markerade orden. Se exempel.

1 Svenska konstnärer har målat *många vackra tavlor.*

Många vackra tavlor har målats av svenska konstnärer.

2 En välkänd antikfirma här i staden köper *gamla fina möbler.*

____.

3 Polisen grep *en beväpnad man i 35-årsåldern* i morse.

____.

4 Ett gäng ungdomar har krossat *många skyltfönster* i natt.

____.

5 Byggfirman "Glas och Betong" ska renovera *vår fastighet.*

____.

6 En okänd man har förföljt *Emma* en längre tid.

____.

7 Nicodemus Tessin d.y. ritade *Stockholms slott.*

____.

8 En ung läkare på vårdcentralen undersökte *Nils* igår.

____.

9 En ilsken telefonsignal väckte *Gunnar* tidigt i morse.

____.

10 En sjukgymnast har behandlat *fru Larsson* i flera månader.

____.

11 Många personer ser *nyhetsprogrammen på TV.*

____.

12 Adrian Andersson har översatt *den här intressanta boken.*

____.

13 Gustav har övergivit *Inga* efter 30 års äktenskap.

____.

14 En utländsk miljonär har köpt *herr Anderssons stora villa.*

____.

15 Två maskerade män rånade *jourbutiken på Almvägen* sent igår kväll.

____.

29 Passiv konstruktion med -s

avbryta	förvara	införa	servera	sälja
bre	granska	klä om	skala	tvätta
bryta	gripa	lägga in	skära	varsla
bygga	grunda	odla	steka	varva
dra av	grädda	pensla	störa	vattna
frankera	höja	renovera	sy	öppna

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.
Obs! Vissa av verben kan användas mer än en gång.

1 Uppsala universitet *grundades* 1477.

2 Vår gamla lägenhet är fin nu eftersom den nyligen har ________________.

3 Skatterna kommer troligen att ________________, för staten behöver inkomster.

4 Lunch ________________ varje dag 11.30 – 14.00.

5 All medicin bör ________________ utom räckhåll för barn.

6 – Allt hopp om att finna de försvunna männen är ute, sa man på TV.
Sökandet ________________ sent i går kväll.

7 Ölandsbron ________________ på 1970-talet.

8 "Ny risk för storkrig. Vapenvilan har ________________", stod det på löpsedlarna.

9 I skyltfönstret till Inas Modebutik står det: "Extra erbjudande! 30% av reapriset ________________ i kassan. Skynda fynda"!

10 Direktör Gustavsson har gått i konkurs. Hans villa ________________ på exekutiv auktion på fredag.

11 Det är bra om studier i svenska kan ________________ med praktik.

12 "Bullarna ________________ med uppvispat ägg och ________________ därefter i tio minuter", stod det i receptet.

13 – Den här gamla fåtöljen behöver ________________. Sedan blir den som ny igen.
– Ja, kanske det.

14 I lördags natt ________________ två ynglingar på bar gärning när de höll på att bryta sig in i en videobutik.

15 Om man behöver specialtillverkade kläder kan man gå till Ninas ateljé. Där ________________ kläder i alla storlekar och modeller.

16 "Löken ______________ och ______________ i tunna skivor. Sedan ____________ den i lite matfett tills den blir gyllengul", stod det i receptet.

17 En del krukväxter får inte ______________ för ofta. Då dör de.

18 I Sverige ______________ inte så mycket majs.

19 Mjukost kan ______________ direkt på brödet. Man behöver inget smör.

20 Många sjuka patienter ______________ på lasarettet under influensaepidemin i vintras.

21 – Har du något frimärke till det här kortet? – Ja, men du behöver inte sätta på något frimärke, för här står ju : " ______________ ej. Bokklubben betalar portot."

22 – Den här tröjan måste ______________ för hand. Annars krymper den, sa expediten.

23 – Får jag tala med chefen?

– Nej, hon får inte ______________ nu, för hon sitter i telefon. Det är ett viktigt samtal.

24 Många är kritiska mot polisens sätt att jobba, så nu ska polisens arbete ____________.

25 Tolv anställda på bilfirman "Fyra hjul" har ______________ om uppsägning.

26 De flesta kläder som ______________ i butikerna i Sverige har ______________ utomlands.

27 Varje år ______________ nya lagar och bestämmelser.

28 Dörrarna ______________ automatiskt i många varuhus.

29 Ett nytt bostadsområde ska ______________ utanför staden till hösten.

30 Det här kontraktet är bindande i två år. Det får inte ______________ under denna tid.

31 Göteborg ______________ av Gustav II Adolf på 1600-talet.

32 "Lök, potatis och skinka ______________ i en eldfast form", stod det i receptet.

33 Jag har läst i tidningen att socialbidragen i X-stad ska ______________ av stadens revisorer.

34 En penicillinkur får inte ______________. Man måste ta tabletterna tills de är slut.

35 Glass måste ______________ i frysen. Annars smälter den.

30 Passiv konstruktion med bli + perfekt particip

Passiv konstruktion med -s kan ibland ersättas av *bli + perfekt particip*.

Ändra följande meningar. Se exempel.

1 En kaféägare här i staden rånades på 25 000 kronor i måndags.

En kaféägare här i staden blev rånad på 25 000 kronor i måndags .

2 En 49-årig kvinna skadades allvarligt vid en trafikolycka i morse.

En 49-årig kvinna blev allvarligt skadad vid en trafikolycka i morse .

3 Statsministern intervjuas ofta.

____.

4 Erik anställdes på posten för många år sedan.

____.

5 I lördags natt väcktes jag av att det ringde på dörren.

____.

6 Toaletterna i skolan har inte städats på flera dagar.

____.

7 – Är Eks villa fortfarande till salu? Har den inte sålts än? – Nej. Den är nog för dyr.

____.

8 President John F. Kennedy mördades 1963.

____.

9 Ett antal terrorister har utvisats från Sverige.

____.

10 Samtliga passagerare kontrollerades noggrant innan de gick på planet till Arlanda.

____.

11 Alla frågor kan inte besvaras.

____.

12 Karl Jansson, som nyligen har blivit pensionär, avtackades på jobbet i onsdags.

____.

13 Efter många om och men döptes min systers båda tvillingflickor till Amanda och Johanna.

____.

14 Det gamla huset på Storgatan har nyligen renoverats.

____.

15 Varje år vräks människor från sina bostäder.

____.

16 Förra veckan tömdes inte soptunnorna eftersom renhållningsarbetarna strejkade.

____.

17 När Jan-Åke och Mona firade guldbröllop bjöds de på restaurang av sina barn.

____.

18 Alla människor vill bemötas med vänlighet och respekt.

____.

19 Förr i tiden *värmdes* husen *upp* med hjälp av vedspisar och kaminer.

Förr i tiden blev husen uppvärmda med hjälp av vedspisar och kaminer.

20 Oskar *lades in* på sjukhuset i förrgår eftersom han hade ont i hjärtat.

____.

21 Badhuset i vår stad *byggdes om* för ett par år sedan.

____.

22 Vi kunde inte ha något möte igår. Det *sköts upp* till nästa onsdag.

____.

23 Föreställningen på Lilla Teatern i kväll har *ställts in* på grund av sjukdom.

____.

24 Mina köksstolar har *målats om* många gånger.

____.

25 Många av de anställda på ortens största företag kommer att *sägas upp*.

____.

31 Transitiva och intransitiva verb

Transitiva kallas de verb som kan ha ett objekt.

Exempel:	köpa	Jag ska köpa **nya kläder**. *objekt*
	säga	Hanna säger **ingenting**. *objekt*
	lägga	Stina lägger **sig** tidigt varje kväll. *objekt*
	sätta	Vi sätter **oss** i soffan. *objekt*
		Eva sätter **blommorna** i en vas. *objekt*

Intransitiva kallas de verb som inte kan ha något objekt.

Exempel:	ligga	Barnet ligger (i sängen). *adverbial*
	sitta	Vi sitter (i klassrummet). *adverbial*

Några verb kan vara både transitiva och intransitiva.

Exempel:	börja	Per började **skolan** när han var sex år. *objekt*
		– Hur börjar sagan? – "Det var en gång ..."
	sluta	Kalle har slutat **skolan**. *objekt*
		– Hur slutar sagan? – "... och så levde de lyckliga i hela sitt liv".
	handla	Jag måste handla **mat** idag. *objekt*
		I vissa situationer måste man handla snabbt.

Exempel på några transitiva och intransitiva verb:

Transitiva	*Intransitiva*
bränna	brinna
dränka	drunkna
döda	dö
lägga	ligga
släcka	slockna
ställa	stå
sänka	sjunka
sätta	sitta
söva	somna/sova
väcka	vakna

32 Transitiva och intransitiva verb

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

bränna **brinna**

– Aj! Jag _brände_ mig när jag skulle ta ut bullarna ur ugnen. – Usch, då!

– Ring efter brandkåren! Det ____________ i köket, skrek Lena. När brandkåren kom, ____________ det överallt i hela lägenheten.

Det är lätt att ____________ sig när man stryker.

Lisa har ____________ alla gamla kärleksbrev.

Det var tur att vi kom hem i tid i går kväll, för stearinljuset på köksbordet hade stått och ____________ i flera timmar.

döda **dö**

Helge är så snäll att han inte kan ____________ en fluga.

Min farfar ____________ innan jag föddes.

Ingen människa har rätt att ____________ någon annan människa.

– Är det sant att man kan ____________ av brustet hjärta? – Det vet jag inte.

lägga **ligga**

– ____________ inte fötterna på bordet! – Ursäkta!

– Var har du ____________ nycklarna? – De ____________ på bordet i hallen.

– Hur dags brukar du gå och ____________ dig? – Jag brukar ____________ mig ganska sent, men igår kväll ____________ jag mig tidigt.

På morgnarna är jag så trött att jag vill ____________ kvar i sängen.

sätta **sitta**

– ____________ inte inne längre! Gå ut och lek en stund! – Men det är så kallt.

– Du kan ____________ dig där borta. – Tack.

– ____________ du bekvämt? – Nej. Jag tror att jag ____________ mig i soffan i stället.

Man måste ____________ blommorna i vatten. Annars vissnar de.

– Vill du vara snäll och ____________ in mjölken i kylskåpet? – Javisst.

I går kväll ____________ Anton och somnade framför TV:n.

ställa **stå**

– Var kan jag ____________ min cykel? – Du kan ____________ den där borta.

– Var ____________ din cykel? – Den ____________ i källaren.

– Har du sett min nya bok? – Ja. Den ____________ ju i bokhyllan. Ser du inte det?

släcka **slockna**

– ____________ alla stearinljus innan du går hemifrån! – Ja, det ska jag göra.

Alla lampor ____________ plötsligt under åskvädret i måndags.

Brandmännen ____________ bränder.

– Du kan väl hämta lite mer ved, för elden i den öppna spisen håller på att ____________.

– Ja.

Att "____________" kan betyda samma sak som *att somna*.

sänka **sjunka**

Maten blir bara dyrare och dyrare. Jag tror inte att matpriserna kommer att ____________.

Tror du att man kommer att ____________ skatten? – Nja ...

Titanic och Estonia är två stora passagerarfartyg som har ____________.

Martina rodnade och ____________ blicken när Jonatan tittade på henne.

söva **sova/somna**

Narkosläkarna ____________ patienterna före en operation. Patienterna ____________ ofta ganska snabbt och ____________ sedan under operationen.

– Hur många timmar ____________ du per natt? – Ungefär sju timmar.

– Hur dags ____________ du? – Vid elvatiden.

väcka **vakna**

Jag brukar ____________ när väckarklockan ringer.

Ibland hoppar katten upp i min säng och ____________ mig.

I morse sov jag så djupt att jag inte ____________ när telefonen ringde.

– Krister, ____________! Det är någon i köket, sa Emilia och försökte ____________ sin man, men han vände sig bara om och fortsatte att sova.

dränka **drunkna**

Man kan inte ____________ sina problem i alkohol.

Många människor ____________ vid Estoniakatastofen 1994.

Varje år ____________ människor i båtolyckor.

Herr Andersson var trött på livet. Han sa att han skulle gå och ____________ sig.

33 Transitiva och intransitiva verb

Svara på frågorna.Välj lämpliga verb från s. 88 och använd dem i rätt form. Se exempel.

1 Vad bör man försöka göra om det börjar brinna någonstans?

Man bör försöka släcka elden_____________________.

2 Vad kan hända när man grillar?

_____________________.

3 Vad kan man göra om man behöver vila sig lite?

_____________________.

4 Vad gör en sten som man kastar i vattnet?

_____________________.

5 Vad gör man när man väntar på sin tur i kassan?

_____________________.

6 Vad gör du med dina böcker när du har läst dem?

_____________________.

7 Vad kan hända en person som inte kan simma?

_____________________.

8 Vad gör man när man slår ihjäl en fluga?

_____________________.

9 Vad kan hända om man glömmer att släcka ett stearinljus?

_____________________.

10 Vad händer när man blåser ut ett stearinljus?

_____________________.

11 Vad bör man göra med en bukett blommor?

_____________________.

12 Vad gör man när man har somnat?

_____________________.

13 Vad är motsatsen till *somna*?

_____________________.

14 Vad gör man när man gör något billigare?

_____________________.

34 Transitiva och intransitiva verb

Svara Ja eller Nej på följande frågor. Se exempel.

1 Kan man brinna fingrarna? Nej
2 Kan man bränna fingrarna? Ja
3 Kan man bränna sig på strykjärnet? ____
4 Kan strykjärnet börja brinna? ____

5 Kan man dränka sig? ____
6 Kan man drunkna? ____
7 Kan man dränka en annan person? ____
8 Drunknar man om man dricker vatten? ____
9 Kan man döda någon med gift? ____
10 Dör man om man gifter sig? ____

11 Bör man lägga fötterna på bordet? ____
12 Kan man lägga fötterna på bordet? ____
13 Kan man ligga nycklarna i väskan? ____
14 Kan nycklarna ligga i väskan? ____
15 Kan man ligga sig och läsa? ____
16 Kan man ligga och läsa? ____

17 Sitter du dig på stolen? ____
18 Sätter du dig på stolen? ____
19 Sitter du på stolen? ____
20 Kan blommor sitta? ____
21 Kan man sätta blommor i vatten? ____
22 Kan man sätta sig på golvet? ____
23 Kan man sitta på golvet? ____
24 Kan man sätta skorna i hallen? ____

25 Kan skorna sitta i hallen? _____

26 Kan man ställa sig i kö? _____

27 Kan man stå i kö? _____

28 Står böckerna i bokhyllan? _____

29 Ställer man böckerna i bokhyllan? _____

30 Kan cykeln ställa sig i cykelstället? _____

31 Kan man släcka lampan? _____

32 Kan lampan slockna? _____

33 Kan elden slockna? _____

34 Kan brandmännen slockna elden? _____

35 Kan man sänka priserna? _____

36 Kan priserna sänka? _____

37 Kan priserna sjunka? _____

38 Sjunker temperaturen på vintern? _____

39 Kan febern sjunka? _____

40 Kan läkaren söva en patient? _____

41 Kan läkaren somna en patient? _____

42 Kan patienten somna? _____

43 Kan man somna i åtta timmar? _____

44 Kan man sova i åtta timmar? _____

45 Kan man somna på bussen? _____

46 Kan en person vakna en annan person? _____

47 Kan en person vakna? _____

48 Kan en person väcka en annan person? _____

49 Kan telefonen väcka en person? _____

50 Kan man vakna utan väckarklocka? _____

35 Lucktext

Skriv rätt form av de verb som står inom parentes.

Den 6 augusti 1982

– Usch! Vilken rökhosta du har Jenny!

– Jag? Nej, jag är bara lite förkyld.

I slutet av april 1982 var jag på en konferens. Vi jobbade mycket, och naturligtvis rökte jag en hel del. Det var förresten på den tiden då man fick röka på sammanträden och i alla lokaler. Man tog ingen hänsyn till dem som inte rökte. Många icke-rökare på konferensen tyckte förstås att jag skulle röka mindre, men med en axelryckning sa jag att jag bara var förkyld. Jag hade minsann ingen rökhosta! Vi __skildes åt__ efter några dagar. En månad senare träffade jag samma kollegor igen. Ve och fasa! Jag hostade fortfarande och var fortfarande "förkyld". *(skiljas åt)*

– Hur är det med dig? Du ____________ nog gå till doktorn och kolla din hosta, sa mina omtänksamma kollegor. *(få)*

– Nej, den går snart över, svarade jag, denna gång en aning spak.

Mitt dåliga samvete började gnaga. Var jag förkyld? Eller var det cigarretterna som hade fått herravälde över min kropp? Usch! Hemska tanke! Tiden gick, och jag började mer och mer fundera på att sluta röka. Varje kväll efter middagen tävlade mina små flickor om att få sitta i mitt knä. Så fort jag ____________ sista tuggan sa de: *(ta)*

– Mamma, får jag sitta i ditt knä?

– Men jag vill också sitta i ditt knä, mamma.

– Ja, ja. Vänta lite! Jag ska bara ta en cigarrett först.

Jag rökte, men det smakade inte gott. Jag var stressad av mina två små lintottar, så det ____________ ofta att jag fimpade redan efter ett par bloss, och sedan hade jag genast en tös på vart knä, och jag måste medge att det var bättre än en cigarrett i mungipan. *(hända)*

Under våren 1982 fick jag ett tråkigt meddelande om att en av mina morbröder hade lungcancer och bara en kort tid kvar att leva. Han ____________ så länge jag kunde minnas. Detta meddelande var droppen som kom bägaren att rinna över. Jag

__________________ för att sluta röka den 6 augusti 1982. Men varför detta datum? Jo, det var tre veckor innan jag ______________ jobba efter sommaruppehållet. Jag ville ha tid att vänja mig av med cigarretterna och komma över den första och allra svåraste perioden utan cigarretter. Av erfarenhet ____________ jag att det var svårt att sluta röka när de flesta av mina kollegor rökte. *(röka, bestämma sig, börja, veta)*

Fram till den 6 augusti var det ungefär två månader. Semester i lugn och ro! Visst skulle jag klara det!

För varje cigarrett jag tog, försökte jag nu intala mig att det egentligen inte var så gott att röka. Jag försökte mobilisera kraft och motivation att sluta. Jag ansträngde mig att ______________ platser där man rökte mycket, t.ex. festlokaler och rökkupéer. Jag fick panik, men jag tvingade mig att röka för att verkligen känna hur äckligt det var. Samtidigt satt jag och betraktade andra som rökte. De ____________ djupa halsbloss, hostade och harklade sig. Alla kunde väl inte vara förkylda? De hade en sådan där djup, skrovlig hosta som bara rökare ____________. Min hosta lät ju precis som deras! Visst hade jag också rökhosta! Där satt jag och rökte och hostade i kapp med de andra. *(hitta, dra, ha)*

– Hur dum får man egentligen vara? tänkte jag. Varför utsätter man sin kropp för sådant här? Vi ______________ ju att det är farligt, men ändå röker vi. Vad är det som driver oss? Har vi en sådan dålig karaktär?

Så fort jag fick tillfälle __________________ jag rökning med rökare och icke-rökare. Vi försökte hitta något positivt med rökning, men det var svårt. Det är ju farligt och dyrt, och det skadar andra människor, men det ____________ man inte så mycket på på den tiden. Det luktar illa, och man känner sig ofräsch. Det ____________ i ögonen, och inte så sällan får man huvudvärk. Man får dålig kondition och dåligt luktsinne. Cigarretten är i vägen när man ska göra andra saker. *(veta, diskutera, tänka, svida)*

Trots allt negativt ______________ jag att röka och hosta. Det började nästan bli en pina, för jag blev mer och mer övertygad om hur dumt det var att röka. Jag började längta efter den dag då jag skulle sluta. De sista dagarna före den 6 augusti kedjerökte jag tills jag ____________ illa. Det ingick i planen. Inte en enda cigarrett smakade gott, inte ens cigarretten efter kaffet på stranden – den cigarrett som tidigare ____________ så god. Min sista cigarrett tog jag i månskenet på en strand mellan Trelleborg och Ystad. Vilken befrielse! Nu var det slut! Jag __________________ mer! Jo, kanske när jag hade fyllt 70 år, tänkte jag. *(fortsätta, må, vara, aldrig röka)*

Den första tiden var naturligtvis svår, men det visste jag att den ______________ . Det var ett tomt och innehållslöst liv utan cigarretter. Jag var rastlös, sur och grinig. Jag gick till och med och ______________ tidigt på kvällarna för att slippa ______________ suget. Min man rökte fortfarande, och det gjorde ju inte saken bättre. *(vara, lägga sig, känna)*

Visst mådde jag dåligt, men jag intalade mig att det ______________ och att jag inte var sjuk. Om jag däremot hade fortsatt att röka, hade jag kanske blivit sjuk – ja kanske obotligt sjuk, och det var jag ju inte nu. Jag behövde bara tid och en stark vilja. *(gå över)*

Tre veckor efter det att jag hade slutat röka, ______________ jag jobba. Det gick bra. Många kollegor rökte, men jag klarade mig, kanske tack vare att de uppmuntrade mig. Många skulle ha velat vara i mina kläder, men de hade tusen ursäkter för att inte ______________ sluta röka. *(börja, kunna)*

Efter hand ______________ hostan, och jag kände mig ren och fräsch. Humöret blev bara bättre och bättre. ______________ det verkligen på att jag inte rökte längre? Att alltid ha mer pengar i börsen var också ett tecken på att jag ______________ röka. Inte så dumt! *(försvinna, bero, sluta)*

Självklart var det inte bara positiva saker som hände. Jag gick upp i vikt. Det kändes som ett straff, men om man har bestämt sig för något och är tillräckligt övertygad om att man ______________ rätt beslut, måste man anstränga sig för att ______________ sitt mål. *(fatta, nå)*

– ______________ kroppens och andras varningssignaler på allvar! Då ______________ du att må bättre resten av ditt liv. *(ta, komma)*

PRONOMEN

Pronomen ersätter ett substantiv eller står framför ett substantiv. Pronomen kan också ersätta en sats eller en del av en sats.

Personliga

subjekt	*objekt*
jag	mig
du	dig
han	honom
hon	henne
den	den
det	det
man	en
vi	oss
ni	er
de	dem

Reflexiva

jag	mig
du	dig
han	**sig**
hon	**sig**
den	**sig**
det	**sig**
man	**sig**
vi	oss
ni	er
de	**sig**

man = indefinit pronomen (Se s. 98!)

Possessiva

	en-ord	*ett-ord*	*plural*
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	hans	hans	hans
hon	hennes	hennes	hennes
den	dess	dess	dess
det	dess	dess	dess
man	ens	ens	ens
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	deras	deras	deras

Reflexiva possessiva

	en-ord	*ett-ord*	*plural*
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	**sin**	**sitt**	**sina**
hon	**sin**	**sitt**	**sina**
den	**sin**	**sitt**	**sina**
det	**sin**	**sitt**	**sina**
man	**sin**	**sitt**	**sina**
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	**sin**	**sitt**	**sina**

Bland de reflexiva och reflexiva possessiva pronomenen är det bara 3:e person singular och plural som har speciella former.

Indefinita (förenade)

en-ord	*ett-ord*	*plural*
någon	något	några
ingen	inget	inga
annan	annat	andra
all	allt	alla
		många
		flera
		få
var, varje	vart, varje	
varenda	vartenda	

Indefinita (sjävständiga)

person	*sak*
någon, några	något = någonting
ingen, inga	inget = ingenting
annan, andra	annat
alla	allt = allting
många	
flera	
få	
man	

Interrogativa (förenade)

en-ord	*ett-ord*	*plural*
vilken	vilket	vilka
vad .. för	vad .. för	vad .. för

Interrogativa (självständiga)

person	*sak*
vem, vilka	vad
vems = genitiv	

Relativa

som
vilken, vilket, vilka
vars
vilket, något som

1 Personliga pronomen

Subjektsform	*Objektsform*	
jag	mig (mej)	
du	dig (dej)	
han	honom	Syftar tillbaka på manlig person
hon	henne	Syftar tillbaka på kvinnlig person
den	**den**	en-ord i singular (ej person)
det	**det**	ett-ord i singular (ej person)
man	en	indefinit pronomen (Se s. 98!)
vi	oss	
ni	er	
de (dom)	**dem** (dom)	en-ord och ett-ord i plural, personer och saker

– Jag ska se en film i kväll. **Den** heter Agent 007. *subjekt (s)*
– Jaha. Jag ska se **den** på lördag. *objekt (o)*

– Vilket snyggt paraply! Var har du köpt **det**? *(o)*
– På Handskcentralen. **Det** kostade bara 100 kronor. *(s)*

– Var är Eva och Lars?
– **De** är i skolan. *(s)*
– Har du talat med **dem** idag? *(o)*
– Nej.

– Var är dina böcker?
– **De** ligger på skrivbordet. *(s)*
– Får jag låna **dem**? *(o)*
– Javisst.

Ett personligt pronomen står alltid självständigt (ensamt).

Observera att *den, det, de* även kan vara:

– fristående bestämd artikel — **den** blåa bilen, **det** höga huset, **de** stora länderna

– demonstrativt pronomen — **den (här/där)** bilen, **det (här/där)** paketet, **de (här/där)** bilarna

– determinativt pronomen — Jag ska köpa **den bil som** är billigast, **det hus som** är modernast och **de bilar som** är nyast.
Den (De) som inte vill ha vin kan få öl i stället.
Jag beundrar **den (dem) som** arbetar för freden.
Uppskjut inte till morgondagen **det som** du kan göra idag!

Den, det, de kan alltså stå både förenat och självständigt medan *dem* bara kan stå självständigt.

2 Personliga pronomen

Skriv rätt personligt pronomen. Se exempel.

1 – Är du hemma ikväll? – Ja, ___jag___ är hemma hela kvällen.

2 – Jag har glömt plånboken hemma. Kan du låna ________ 30 kronor? – Javisst.

3 – Vad heter Jans fru? – ________ heter Kajsa.

4 – Bor dina syskon i Sverige? – Nej, ________ bor kvar i mitt hemland.

5 – Jag är allergisk mot den här parfymen. Vill du ha ________? – Nej tack.

6 – Var ligger ditt hemland? – ________ ligger i Asien.

7 – Vi har ett rum ledigt, så du kan få bo hos ________ om du vill.

– Tack, men jag har redan skaffat en ny bostad.

8 – Valter och jag vill gärna bjuda dig och Agneta på middag. Kan ________ komma hem till ________ på fredag?

– Ja tack, gärna. Det ska bli trevligt att komma hem till ________.

9 – Vad heter Marias man? – ________ heter Jakob.

10 – Vilken färg är det på väggarna i ert klassrum? – ________ är vita.

11 Britta fyller år på tisdag, så jag ska köpa en present till ________ idag.

12 – Var ligger din bok? – ________ ligger på bordet.

13 – Anna, var är du? Jag kan inte se ________. – Här är ________!

14 Per har en alldeles ny cykel. ________ köpte ________ i förrgår.

15 – Vad heter Evas son? – ________ heter Andreas.

16 – Vad gör du och dina kamrater i skolan? – ________ studerar svenska.

17 Jag har ett brev i handväskan. Jag får inte glömma att posta ________.

18 – Tack för att du ringde! Det var kul att prata med ________. – Tack själv! Hej då!

19 – Vad säger du om du vill veta om jag och de andra förstår? – Förstår ________?

20 Min bror bor i en annan stad. Jag brukar ringa till ________ en gång i veckan.

21 – Vilken färg är det på huset som du bor i? – __________ är rött.

22 – Vad heter Majas flickor? – __________ heter Sara och Amanda.

23 Vi har ännu inte fått veta något om företagets ekonomiska situation, men vår chef kommer troligen att informera __________ om den på personalmötet i morgon.

24 – Varför har du inte med dig ditt lexikon idag? – __________ är så tungt.

25 – Jag har hört att ni ska flytta. Jag kan hjälpa __________ om ni vill.

– Tack. Det var snällt, men det behövs inte.

26 – Var har du din bok? – Jag har glömt __________ hemma.

27 – Vad har du gett för dina örhängen? – __________ kostade 375 kronor.

28 – Var är min väska? – __________ står ju där på golvet.

29 – Har du pratat med Karin och Inga idag? – Nej. Jag har inte sett __________.

30 – Var är våra biljetter? – __________ ligger i min handväska.

31 – Kan du och dina föräldrar tala svenska? – Nej, det kan __________ inte.

32 – Vad säger du om du vill veta var jag och min man bor?

– Var bor __________?

33 – Vilken snygg tröja du har! Är __________ ny? – Ja, jag köpte __________ igår.

34 – Ska du och din kompis gå på bio ikväll? – Nej __________ ska stanna hemma.

35 Mia och Bo har tre hundar. För det mesta är det Bo som går ut med __________.

36 – Är den svenska grammatiken svår? – Nej, __________ är lätt.

37 – Var är mina glasögon? Jag kan inte hitta __________.

– __________ ligger på hyllan i badrummet.

38 – Har du sett Mikaels nya hus?

– Nej, jag har inte sett __________, men jag antar att __________ är fint.

39 – Varför har du inte druckit ur ditt kaffe? – __________ var så starkt.

40 – Tycker ni att den här övningen har varit svår?

– ____.

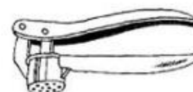
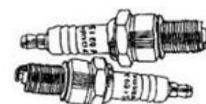
3 Personliga pronomen – det

1 *Det* kan syfta *tillbaka* på något som är *känt*.
Det ersätter då (syftar tillbaka på) ett *ett-ord, en sats* eller *en del av en sats*.

– När kommer **tåget**?	– **Det** kommer klockan sju.
– **Sverige är med i EU**.	Många gillar inte **det**.
– **När börjar vi**?	– **Det** vet jag inte.
– Kan du **spela piano**?	– Ja, **det** kan jag.

2 *Det* kan syfta *framåt* på något som är *okänt*. Det kallas då *formellt subjekt* (fs). *Det egentliga subjektet* (es) står längre fram i satsen.

A

– Vem är det?	– **Det** är Adam.	
– Vilka är det?	– **Det** är Adam och Eva.	
– Vad är det?	– **Det** är en vitlökspress.	
– Vad är det?	– **Det** är ett stämjärn.	
– Vad är det?	– **Det** är två tändstift.	

B

Det är roligt **att dansa**.	= **Att dansa** är roligt.
fs v es	*es v*
Det var bra **att du kom**.	= **Att du kom** var bra.
fs v es	*es v*

C *Det* står tillsammans med vissa verb + obestämd form av ett substantiv eller ett obestämt pronomen:

sitta	Det sitter två flickor i soffan.	Två flickor sitter i soffan.
ligga	Det ligger en man på gatan.	En man ligger på gatan.
stå	Det står ett paket i hallen.	Ett paket står i hallen.
hänga	Det hänger en lampa i taket.	En lampa hänger i taket.
komma	Det kommer en buss klockan två.	En buss kommer klockan två.
gå	Det går en man på taket.	En man går på taket.
vara	Det är någon i källaren.	Någon är i källaren.
bo	Det bor en ny familj över oss.	En ny familj bor över oss.
finnas	Det finns ett apotek vid torget.	Ett apotek finns vid torget.
fattas	Det fattas två elever idag.	Två elever fattas idag.
behövas	Det behövs mycket regn.	Mycket regn behövs.
hända	Det har hänt något i centrum.	Något har hänt i centrum.
börja	Det börjar en ny kurs idag.	En ny kurs börjar idag.
sluta	Det slutade en kurs igår.	En kurs slutade igår.
m.fl.		

3 Några väderleksuttryck har alltid *det* som subjekt eftersom de inte har något naturligt subjekt:

Det regnar. Det blåser. Det snöar. Det stormar. Det åskar. Det blixtrar.
Det är kallt. Det är varmt. Det är sommar. etc.

Några verb har ofta *det* som subjekt (man vet då inte vem/vad som gör något) men kan också ha ett annat subjekt.

Det ringer på dörren.
Jämför: Eva ringer på dörren.

Det knackar på dörren.
Jämför: Pelle knackar på dörren.

Det luktar i källaren.
Jämför: Soporna luktar i källaren

Det lyser i garaget.
Jämför: En lampa lyser i garaget.

Det brinner fortfarande i den öppna spisen.
Jämför: Veden brinner fortfarande i den öppna spisen.

Det ekar i den tomma salen.
Jämför: Rösterna ekar i den tomma salen.

Även:

Det svider i såret. Det gör ont i foten. Det blöder i såret. Det värker i huvudet. Det kliar i håret.

4 Om man vill betona en satsdel använder man *emfatisk omskrivning.*
(Se även s. 242!)

Det är ... som + presensformer

Det är Eva som sköter växeln.	= Eva sköter växeln.
Det är Per som har ringt.	= Per har ringt.
Det är Olle som ska diska.	= Olle ska diska.

Det var ... som + preteritumformer

Det var Eva som skötte växeln.	= Eva skötte växeln.
Det var Per som hade ringt.	= Per hade ringt.
Det var Olle som skulle diska.	= Olle skulle diska.

5 I vissa uttryck:

Det syns att du är sjuk	= Man ser att ...
Det hörs att du är förkyld.	= Man hör att ...
Det känns att ...	= Man känner att ...
Det märks att ...	= Man märker att ...
Det sägs att ...	= Man säger att ...
Det påstås att ...	= Man påstår att ...
etc.	

4 Personliga pronomen – den, det, de, dem

Välj rätt personligt pronomen. Se exempel.

1 Mias hund har fått valpar. __De__ är jättesöta. Jag såg __dem__ igår.
2 – Peps har gett ut en ny skiva. Har du hört ______? – Nej, ______ har jag inte.
3 – ______ finns många som missbrukar alkohol. Varför gör ______ ______?
– ______ är svårt att svara på. ______ tror nog inte att alkohol är vanebildande.
4 Förr i tiden fanns ______ ofta vuxna hemma. ______ var säkert bra för barnen.
5 – Vad är det? – ______ är en resebroschyr. Du kan titta i ______ om du vill.
6 – Oj, vad ______ har åskat och blixtrat i natt! – Ja, vilket oväder!
7 ______ påstås att ______ är medelålders kvinnor som använder mest värktabletter.
8 – ______ sitter tre elever i sal 6. Vad gör ______ där?
– ______ vet jag inte, men ______ väntar nog på sin lärare.
9 Min dotter har börjat röka, och ______ gillar jag inte.
10 – Är ______ någon som har sett tidningen? – Nej, ______ har nog inte kommit än.
11 Sjuksköterskorna strejkade sju månader 1995 och 1996. I pengar fick ______ ungefär hälften av vad ______ hade begärt. Många stödde ______ under strejken, medan andra var arga för att ______ inte fick den vård ______ behövde.
12 – Vem var ______ som ville ha te? – ______ var jag.
13 – Tyst! ______ knackade på dörren. Vem kan ______ vara så här dags?
– ______ är nog grannen som vill komma in och prata.
14 – Har du träffat dina nya arbetskamrater än? – Ja, jag träffade ______ igår.
15 – Vilka är ______ som sitter där borta?
– ______ är Sofia och Emma. Vet du inte att ______ är hemma igen?
– Nej, ______ visste jag inte.
16 – ______ syns att våren har kommit. Titta på träden! ______ är alldeles gröna.
Och vårblommorna! Har du sett ______? Är ______ inte vackra? – Jo.
17 – ______ brinner! Ring efter brandkåren! – ______ har jag gjort. ______ är på väg.
18 – ______ börjar två nya TV–serier den här veckan. Ska du se ______?
– Nej, ______ tror jag inte. ______ verkar inte så bra.
19 – Tuggar du tuggummi nu igen? Spotta ut ______ så att vi kan öva uttal! – Hm!
20 – Vad du ser pigg ut! ______ märks att du har varit ledig några dagar.
– Ja, jag har verkligen kopplat av.
21 – ______ drar. Kan du inte stänga dörren?
– Jag stängde ______ ju nyss. Vem är ______ som har öppnat ______ igen?
22 – Vi får en ny lärare i morgon. – ______ visste jag inte. ______ ska bli roligt.

23 – ______ vore trevligt om vi kunde gå ut och äta med Inga och Peter en kväll.
– Ja, ______ behöver komma ut, och ______ var länge sen jag träffade ______.

24 – Många vill avveckla kärnkraften till år 2010. Vad tycker du om ______?
– ______ är väl okej om ______ inte skadar samhället för mycket.

25 ______ hörs på dialekten att Erik kommer från Stockholm.

26 – Du kan väl putsa fönstren? Jag har inte putsat ______ på länge. – Okej.

27 ______ ekar i vår lägenhet, för vi har inga möbler i ______ än.

28 – Det finns två kaféer vid torget. Har du varit på ______? – Ja, ______ är populära.

29 – ______ har hänt en liten olycka i sovrummet. Hunden har kissat på mattan.
– ______ var väl inte så farligt.

30 – Har du vattnat blommorna?
– Ja, ______ fick vatten igår. Jag vattnar ______ bara en gång i veckan.

31 – Oh, vilken vacker päls du har! Var har du köpt ______? – På rea i Tranås.

32 – ______ står någon i trappan. Vem är ______? – ______ är en kompis till mig.

33 ______ går ett tåg klockan tre. Jag hoppas att jag hinner med ______.

34 ______ vore bra om du kunde komma lite senare. Jag är upptagen just nu. – Jaha.

35 – Hur ofta ska du ta din medicin? – Jag ska ta ______ två gånger om dagen.

36 ______ har varit kallt i natt. ______ är is på bilrutorna, så jag måste skrapa ______.

37 – Har du sökt jobbet som elevassistent? – Ja, men ______ var redan tillsatt.

38 – Har du läst läxorna till i morgon? – Nej, men jag ska läsa ______ i kväll.

39 – Är ______ svårt att lära sig svenska? – Nej, ______ är ______ inte.

40 – Vad tycker du om den svenska grammatiken då? – ______ är inte så svår.

41 – Vilka snygga skor du har!
– Tack, ______ var roligt att höra. Jag har köpt ______ på Sko, men ______ var dyra.

42 – Tack för att du hjälpte mig! ______ var snällt av dig. – ______ var så lite så.

43 – Usch, vad ______ svider i ögonen! Jag undrar om jag är allergisk mot något.
– Ja, ______ ser verkligen irriterade ut. ______ är nog bäst att du går till doktorn.

44 ______ bor två ungdomar i våningen över mig. ______ stör mig ibland på nätterna, så jag måste säga till ______. Annars är ______ ganska trevliga.

45 Ulf klarade inte provet igår. ______ förvånar mig, för han hade ju läst mycket.

46 Morfar köpte en begagnad bil igår. ______ var ganska dyr, men ______ är nog en bra bil. Jag har provkört ______, och ______ gick jättebra.

47 ______ hänger två lampor i taket. ______ ser smutsiga ut, så jag ska tvätta ______.

48 ______ ligger många papper på mitt skrivbord. Jag måste plocka undan ______.
______ är roligare att jobba när ______ är ordning och reda omkring en.

49 Ibland kan ______ hända att ______ haglar i maj.

50 Man använder ______ när ______ inte finns något naturligt subjekt.

5 Reflexiva pronomen

Reflexiva pronomen syftar tillbaka på subjektet i satsen.

	Personliga pronomen	**Reflexiva pronomen**
	subjekt	*objekt*
Jag tvättar mig.	jag	mig
Du tvättar dig.	du	dig
Kalle tvättar sig.	han	**sig**
Eva tvättar sig.	hon	**sig**
Katten tvättar sig.	den	**sig**
Barnet tvättar sig.	det	**sig**
Man måste tvätta sig.	man	**sig**
Vi tvättar oss.	vi	oss
Ni tvättar er.	ni	er
De tvättar sig.	de	**sig**

OBS! *man* är ett indefinit pronomen men fungerar som ett personligt pronomen. (Se s. 118 och 130.)

Vissa verb konstrueras ofta med ett reflexivt pronomen, t.ex.:

akta sig
anmäla sig
anpassa sig
anstränga sig
befinna sig
bekymra sig
bestämma sig
bosätta sig
bry sig om
böja sig
flytta sig
förbereda sig
försörja sig
ge sig iväg
gifta sig
glädja sig
gömma sig
ha på sig
höra av sig

inbilla sig
kamma sig
klippa sig
klä av sig
klä om sig
klä på sig
koncentrera sig
känna sig
legitimera sig
lägga sig
lära sig
måla sig
nöja sig
oroa sig
presentera sig
raka sig
röra (på) sig
skada sig
skilja sig

skriva in sig
skynda sig
skära sig
skärpa sig
sköta sig
slicka sig
slå sig
slå sig ner
spänna sig
sträcka (på) sig
säga upp sig
sätta sig
ta av sig
tvätta sig
uppföra sig
utbilda sig
vila sig
vänja sig
ångra sig

6 Reflexiva pronomen

akta sig	klä av sig	lägga sig	raka sig
anstränga sig	klä om sig	lära sig	skynda sig
bestämma sig	klä på sig	måla sig	sätta sig
gifta sig	koncentrera sig	oroa sig	tvätta sig
kamma sig	~~känna sig~~	presentera sig	vänja sig

Välj lämpligt verb och skriv rätt reflexivt pronomen. Se exempel.

1 Jag brukar *känna* *mig* pigg på morgnarna.

2 Adam är smutsig, men han vill inte ________ ________.

3 Man kan inte ________ ________ på det man gör om man samtidigt tänker på andra saker.

4 – Kan jag få låna din kam? Jag måste ________ ________. – Javisst.

5 – Varför är ni här i skolan? – Vi vill ________ ________ svenska.

6 Lisa är sex år. Hon kan ________ ________ ________ själv.

7 – Hur dags brukar ni ________ ________ på kvällen?
– Vi brukar ________ ________ vid elvatiden.

8 Innan man duschar eller badar måste man ________ ________ ________.

9 – ________ ________ för bilarna när du går över gatan! – Ja, ja.

10 Pernilla och Torbjörn ska ________ ________ i kyrkan nästa år.

11 – Ni kan ________ ________ i soffan. Den är ganska bekväm. – Tack.

12 De flesta föräldrar brukar ________ ________ för sina barn.

13 Jag vet inte vad jag ska köpa. Jag har så svårt att ________ ________.

14 Magister Nilsson talar så tyst att eleverna i hans klass verkligen måste ________ ________ för att höra vad han säger.

15 Klockan är mycket. Vi måste ________ ________ för att inte komma för sent.

16 Karin brukar stå länge i badrummet och ________ ________ innan hon går på fest.

17 – Ni kan inte ha de kläderna på festen ikväll. Ni måste ________ ________ ________.
– Okej.

18 Sven har en ny rakapparat. Han gillar att ________ ________ med den.

19 – Har du ________ ________ för våra nya grannar?
– Nej. Jag har inte träffat dem än.

20 Krystyna och Waldemar har haft lätt att ________ ________ vid de nya förhållandena i Sverige.

7 Reflexiva pronomen

Svara på frågorna/komplettera meningarna. Använd reflexiva verb i rätt form. Se exempel.

1 Vad gör man om man "tar seden dit man kommer"?

Man anpassar sig till en ny situation ______.

2 – Vad har ni gjort inne hos chefen? – Jo, vi tänker faktiskt starta eget, så

______ idag. Vi slutar om en månad.

3 – Du ser väldigt trött ut. Jag tycker att ______.

4 Vad bör man göra när man träffar nya människor som inte vet vad man heter?

______.

5 Kalle och Stina ville inte att deras mamma skulle se dem? Vad gjorde de?

______.

6 – Mamma, vi fryser. – Ja, men ni har ju stått stilla hela tiden.

______.

7 – Vet ni nu vilken soffa ni ska köpa?

– Nej, vi ______.

8 Det ligger en hundralapp på gatan. Lisa ser den och tänker ta upp den. Vad måste hon göra?

______.

9 – Hur ______?
– Sämre än igår, så jag måste nog gå till doktorn.

10 Uno och Ina har beslutat sig för att inte leva tillsammans längre. Vad ska de göra?

______.

11 Vad bör man försöka göra om man inte har någon utbildning?

______.

12 – Vad långhårig du är! ______.
– Ja, jag vet. Jag ska gå till frisören på tisdag.

13 Den lilla hunden fryser inte. Varför fryser den inte?

______

______.

14 Magnus ringde till studieförbundet "Läralätt" och sa att han ville delta i den datakurs som skulle starta följande vecka. Vad gjorde Magnus?

____.

15 – Ska du inte resa till Kina? Det hade du ju bestämt.

– Ja, det hade jag, men ________________________. Jag stannar hemma i stället.

16 Sture och Ingrid blev verkligen besvikna när deras dotter ringde och sa att hon och hennes barn inte kunde komma hem till dem i jul. Vad hade Sture och Ingrid gjort?

________________________ att få träffa sin dotter och sina barnbarn .

17 – Vill du vara snäll och stänga av TV:n?
– Varför det?
– Jag har många läxor, och ______________________________.

18 Ivan och Anna-Greta ________________________ andra människor.
De tänker bara på sig själva. Inget annat intresserar dem.

19 – Har Mårten och Sara åkt än?

– Ja, ____________________________ för en halvtimme sedan.

20 Anna har verkligen jobbat hårt för att klara av sina nya arbetsuppgifter. Vad har Anna gjort?

____.

21 Bankkassörskan ville se Eriks legitimation. Vad måste Erik göra?

____.

22 För att komma till skolan måste dina barn gå över en livligt trafikerad gata. Vad säger du kanske till dem?

____.

23 – Varsågoda och slå er ner! – Tack, men var ____________________? Alla stolar är ju upptagna.

24 Ni behöver inte ________________________. Här är inte städat på länge, och dessutom är det kallt på golvet.

25 Det syns att katten är mätt och belåten. Hur kan man se det?

____

____.

8 Possessiva pronomen

Possessiva pronomen använder man för att tala om *vem/vilka* eller *vad* som äger eller har något. De flesta possessiva pronomen böjs efter det ord som de står tillsammans med. Reflexiva possessiva pronomen står tillsammans med ett objekt eller ett adverbial och syftar tillbaka på satsens subjekt.

Possessiva pronomen

	en-ord	*ett-ord*	*plural*
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	din
han	hans	hans	hans
hon	hennes	hennes	hennes
den	dess	dess	dess
det	dess	dess	dess
man	ens	ens	ens
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	deras	deras	deras

Reflexiva possessiva pronomen
Obs! 3:e person har en speciell form.

	en-ord	*ett-ord*	*plural*
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	**sin**	**sitt**	**sina**
hon	**sin**	**sitt**	**sina**
den	**sin**	**sitt**	**sina**
det	**sin**	**sitt**	**sina**
man	**sin**	**sitt**	**sina**
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	**sin**	**sitt**	**sina**

Kalle har en bil. Hans bil står i garaget på nätterna.
Eva lånar ofta hans bil.
Kalle har ett jobb på en fabrik. Hans jobb är snart ledigt.
Eva ska söka hans jobb.
Kalle har fina frimärken. Hans frimärken är värdefulla.
Eva tittar ofta på hans frimärken.

Kalle köpte **sin bil** 1995.

Kalle trivs inte med **sitt jobb.**

Kalle ska sälja **sina frimärken**.

Ulla har en hund. Hennes hund heter Laban.
Grannarna passar ofta hennes hund.
Ulla arbetar på ett dagis. Hennes jobb är roligt.
Det finns många anställda på hennes arbetsplats.
Ulla har mycket kläder. Hennes kläder är snygga.
Jag lånar ofta hennes kläder.

Ulla fick **sin hund** i julklapp förra året.

Ulla trivs på **sitt jobb**.

Ulla köper **sina kläder** i Stockholm.

Man har en viss handstil. Ens handstil är personlig.
Somliga kan kanske inte läsa ens handstil.
Man har ett visst personnummer. Ens personnummer är viktigt.
Många kan ta reda på ens personnummer.
Man har goda och dåliga sidor. Ens dåliga sidor kan vara ett hinder ibland. En del ser bara ens dåliga sidor.

Man utvecklar **sin handstil** hela livet.

Man vill inte ge **sitt personnummer** till vem som helst.

Man bör försöka ändra **sina dåliga sidor**.

Pia och Åke har en villa. Deras villa är till salu.
Många vill köpa deras villa.
Pia och Åke har ett akvarium. Deras akvarium är nytt.
Grannens barn gillar deras akvarium.
Pia och Åke har fyra barn. Deras barn går inte i skolan.
Farmor passar deras barn.

Pia och Åke har bott i **sin villa** i fem år.

Pia och Åke är intresserade av **sitt akvarium**.

Pia och Åke vill inte ha **sina barn** på dagis.

9 Possessiva pronomen

Komplettera meningarna. Se exempel.

1 Jag heter Helena i förnamn. Mitt *efternamn är Olsson*.

2 Per kan inte betala hyran. Hans ______.

3 Vi studerar svenska. Vår ______.

4 Lily kan inte röka mer i kväll. Hennes ______.

5 Ni kan inte köra till jobbet. Er ______.

6 Du måste vara på hållplatsen senast 8.15. Din ______.

7 Oves sista arbetsdag är fredagen den 25/6. Hans ______.

8 Du fyllde 20 år den 25 oktober 1995. Ditt ______.

9 Jag kan inte låsa ytterdörren. Min ______.

10 Vi ska åka från Malmö till Umeå 7.52. Vårt ______.

11 Ni måste tyvärr flytta. Ert ______.

12 Eva och Lisa har börjat första klass. Deras ______.

13 Jag bor ensam i Malmö. Mina ______.

14 Maria kommer från Portugal. Hennes ______.

15 Ni är välkomna hem till oss i kväll. Era ______.

16 Vi måste tyvärr byta lås. Våra ______.

17 Malin och Sofia är ensamma hemma. Deras ______.

18 Lena ska åka till London i morgon. Hennes ______.

19 Ni behöver inte städa. Er ______.

20 Tom och Kerstin vill byta bostad. Deras ______.

21 Jag måste gå till skolan. Min ______.

22 Lars måste tvätta. Hans ______.

23 Du ska genast ringa hem. Dina ______.

24 Jag kan inte sy färdigt blusen i kväll. Min ______.

25 Vi behöver inte skriva mer nu. Vår ______.

10 Possessiva pronomen

bil	fru	jacka	post	syster
blommor	företag	lägenhet	problem	telefon
byxor	glasögon	lärare	skrivbord	telefonnummer
böcker	hem	man	smörgåsar	~~vänner~~
döttrar	hund	pennor	son	ägg
efternamn	händer	personnummer		

Välj bland ovanstående substantiv och kombinera dem med korrekta possessiva pronomen. Se exempel.

1 Lisa och jag ska ha en fest, och alla _våra_ _vänner_ kommer på festen.

2 Per måste köpa nya kläder. __________ __________ är trasiga, och __________ __________ är för liten.

3 Jag och min man har tre vuxna barn. __________ __________ bor i Kalmar. Han är gift och har barn. __________ __________ är inte gifta. De bor i Sundsvall.

4 – Hur vill du ha __________ __________? Vill du ha det hårdkokt eller löskokt?

– Löskokt, tack.

5 Evas båda syskon bor i Umeå. Hon ska resa dit, för __________ __________ fyller 50 år.

6 – Vad vill ni ha på __________ __________?

– Ost och skinka, tack.

7 Jag kan inte ringa, för __________ __________ fungerar inte.

8 Tore och Sara bor i centrala Göteborg. __________ __________ är jättefin.

9 – Varför skriver du inte?

– Jag har glömt __________ __________ hemma.

10 Ulla är ensam hemma, för __________ __________ har rest till Kina.

11 Krister måste åka buss till jobbet, för __________ __________ är på verkstaden.

12 Ni kan ta fram __________ __________, för vi ska läsa texten på sidan 10.

13 – Vill du vara snäll och bokstavera ____________ ____________________?

– Javisst.

14 – Kan ni ge mig __________ ____________________? Jag har glömt det.

– Javisst. Det är 040 – ...

15 Elisabeth är mycket ordentlig. Det är alltid så fint och välstädat i __________

________________.

16 Den första skoldagen minns man för det mesta, och man brukar också komma ihåg

vad __________ första ____________ hette.

17 – Hej, Erkki! Det var längesedan. Hur är det med dig, och hur mår __________

______________?

– Jo tack. Vi mår bra båda två.

18 Oskar driver en exportfirma sedan flera år tillbaka. ________ ____________

går mycket bra.

19 Det var kallt ute i morse, och lilla Ida hade glömt att ta på sig vantarna. ________

____________ var alldeles röda när hon kom in.

20 – Är det __________ ____________?

– Ja, vi köpte den förra veckan. Vi har ju alltid velat ha hund.

21 __________ ____________________ är viktigt. Det får man inte glömma.

Man måste ju uppge det i olika situationer.

22 – _________ ______________ är verkligen klädsamma. Var har du köpt dem?

– Hos den nya optikern vid Stortorget.

23 När mina grannar var på semester vattnade jag ________ ____________ och

tog hand om _________ ____________.

24 Om man har bekymmer måste man själv ta itu med dem, för ingen annan kan lösa

____________ ______________.

25 Så mycket papper det ligger här! Jag måste faktiskt städa på ____________

________________.

11 Reflexiva possessiva pronomen

Skriv rätt reflexiva possessiva pronomen. Se exempel.

1 Erik trivs på ___sin___ arbetsplats.
2 Emma tycker inte om ______ svärmor.
3 – Längtar du tillbaka till ______ hemland? – Ja, ibland.
4 Man måste göra ______ läxor om man vill ha bra betyg.
5 Albin och Pia tvättar ______ bil varje helg.
6 Lars och Kristina ska döpa ______ tvillingar på söndag.
7 Jag måste laga ______ cykel, för jag behöver den i morgon.
8 Liliana ska sälja ______ piano eftersom hon inte har plats för det.
9 Man måste uppge ______ personnummer i många olika situationer.
10 På hösten tappar träden ______ löv.
11 Bageriet på Mjölnaregatan är känt för ______ goda bröd.
12 Många barn vill inte lyda ______ föräldrar.
13 Paul har tappat ______ pass, så han måste skaffa ett nytt.
14 Min fackförening bryr sig verkligen om ______ medlemmar.
15 – Har ni träffat ______ släktingar på sista tiden? – Nej, tyvärr.
16 Johan köper ofta blommor till ______ flickvän.
17 Man måste tänka på ______ framtid.
18 Jorge lyssnar på ______ favoritmusik när han vill koppla av.
19 Olle och jag har bara ett barn. Vi älskar verkligen ______ enda barn.
20 David pratar ofta med ______ bröder i telefon.
21 Gustav Adolfs torg har fått ______ namn efter en svensk kung.
22 Firma "Lås och Bom" bjuder ______ personal på fest två gånger om året.
23 Kyrkan i vår by är känd för ______ vackra torn. Det är 25 meter högt.
24 AB "Nål och tråd" har tvingats säga upp alla ______ anställda.
25 Sverige är berömt för ______ vackra natur.

12 Reflexiva possessiva pronomen

Använd lämpliga substantiv och komplettera meningarna. Se exempel.

1 Kalle tar sin _rock_ och går utan att säga adjö.

2 Jag visar mitt ______________ för polisen.

3 Paula hjälper sina ______________ med läxorna nästan varje kväll.

4 Pia och Åke visar foton från sitt ______________. De gifte sig för en månad sedan.

5 En väluppfostrad hund lyder alltid sin ______________.

6 Ingrids lilla barnbarn sitter på golvet och leker med sina ______________.

7 Man måste betala sin ______________ i tid. Annars kan man bli vräkt.

8 – Du måste laga din ______________. Fickorna är sönder. – Ja, jag vet det.

9 Stina har glömt sitt ______________, så hon måste köpa en biljett på bussen.

10 Vi hälsar ofta på våra ______________.

11 Man måste själv ta ansvar för sitt ______________.

12 Jörgen ser bra med sina ______________. De är alldeles nya.

13 Vår tjocka katt ligger och sover i sin ______________ hela dagarna.

14 Martin träffar sin ______________ varje vecka.

15 Gunnar ska resa utomlands, men han kan inte hitta sitt ______________.

16 Den största banken här i staden bjuder alltid sin ______________ på julfest.

17 Doktor Malmqvist undersöker sina ______________ mycket noga.

18 Man måste ta hänsyn till sina ______________, speciellt om man bor i ett flerfamiljshus.

19 Skolbarnen träffar sina ______________ varenda dag.

20 Herr Björk har gömt sina ______________ under heltäckningsmattan.

21 – Har ni sålt ert ______________? – Nej. Vi har inte fått någon annan bostad än.

22 Mia har inte träffat sina ______________ på länge. Hon längtar efter dem.

23 Kommunen betalar lön till sina ______________.

24 Stockholms slott är mycket uppskattat för sitt ______________ vid Strömmen.

25 Vattentornet i vår stad är känt för sin ______________. Där kan man äta en god måltid och samtidigt ha en underbar utsikt över hela staden.

13 Possessiva och reflexiva possessiva pronomen

adress	glasögon	läxor	pass	tankar
arbetsplats	glasögon	löften	personnummer	telefonnummer
chanser	grannar	mamma	resa	utbildning
chef	hemland	meddelande	~~semesterresa~~	utgifter
flickvän	klassrum	modersmål	släktingar	vittnesmål
framtid	klassrum	motorcykel	sommarstuga	väninna
födelsedag	legitimation	möte	språkkunskaper	ytterkläder
föräldrar	lärare	pappa	tacksamhet	ytterområden

Välj lämpligt substantiv och kombinera det med rätt pronomen. Se exempel.

1 Ingalill och Svante har berättat för mig om *sin semesterresa* till Bali. Dessutom har de visat mig en massa fotografier därifrån.

2 – Nu går jag ut, för jag har redan gjort ________________. – Gå du!

3 Vår son Magnus och ________________ kommer hem till oss i kväll. Det ska bli spännande, för vi har inte träffat henne förut.

4 Eleverna i klass 6c står utanför ________________ och väntar på att

________________ ska komma och låsa upp dörren.

5 Tomas och Elin bor fortfarande hemma hos ________________. De har ännu inte flyttat hemifrån.

6 – Ann! Skriv ________________ och ________________ här på listan!
– Okej. Det ska jag göra.

7 Kurt och Ove är bröder. ________________ heter Britt, och ________________ heter Gunnar.

8 Man måste ringa till ________________ när man är sjuk.

9 Hur ska jag kunna veta vad ni tänker på? Jag kan ju inte läsa ________________.

10 På semestern ska vi åka till ________________. Det är skönt att vara där.

11 Man bör hålla ________________ .

12 – Har ni träffat ________________ nya ________________ än?
– Nej, men hon ska komma och presentera sig på personalmötet på tisdag.

13 Jag måste förnya ________________ , för det går ut om en månad.

14 Man får alltid uppge ________________ när man går till doktorn.

15 – Ni kan väl berätta lite om ________________ Polen nästa vecka?
– Javisst, gärna. Ska vi berätta om landets geografi, historia eller ... ?

16 Expediterna vill alltid se ____________________ när man betalar med kontokort.

17 Nina hade glömt ____________________ hemma, så hon kunde inte läsa.
Hon fick låna Karins, men hon kunde inte se med ____________________.

18 – Hej! Nu är vi här! Du har väl fått ____________________? – Nej, men ...

19 På ____________________ fick jag många fina presenter.

20 Björn är ute och mekar med ____________________.

21 Om man bor i en storstad vet man ofta inte vad ____________________ heter.

22 Gamla fru Larsson berättar gärna om ____________________
med kungen, och hon är väldigt stolt över ett foto som togs vid det tillfället.

23 – Hur ofta träffar du ____________________ nuförtiden?
– Sällan. Det blir mest vid speciella tillfällen som bröllop, barndop och begravningar.

24 Eva och ____________________, som heter Lill, drömmer om att resa jorden runt.
De hoppas att de kan göra ____________________ nästa år.

25 Det är nog tur att man inte vet hur ____________________ kommer att bli.

26 Dan vittnade i en rättegång. ____________________ var mycket trovärdigt.

27 Vi måste faktiskt minska ____________________, för vi har fått mycket
sämre ekonomi i år jämfört med förra året.

28 Johan har sökt ett nytt, välbetalt jobb, men ____________________
att få det är nog ganska små. Han har inte tillräckliga meriter.

29 Vladimir talar flytande svenska, men han har inte glömt ____________________
ryska.

30 Mats har verkligen stor nytta av ____________________ eftersom han har
många utländska kontakter.

31 Det var trångt i vår hall när gästerna skulle ta av sig ____________________.

32 Eleverna i S2a upptäckte att det hade varit inbrott i ____________________.
TV:n var borta och bandspelaren och ...

33 För att visa ____________________ ska jag ge Katrin en stor bukett blommor.
Hon har hjälpt mig så mycket.

34 Tomas är nybliven civilingenjör. ____________________ tog nästan
fem år och var väldigt krävande.

35 Det är inte så lätt att få tag på en billig och bra bostad i centrala Malmö, men i
____________________ finns det däremot ganska gott om fina, lediga lägenheter som inte är så dyra.

14 Indefinita pronomen

Indefinita pronomen betecknar något obestämt. Dessa pronomen kan användas om både människor och saker. Indefinita pronomen kan vara *förenade* eller *självständiga*.

Förenade (och självständiga om tidigare nämnd person eller sak)

en-ord	*ett-ord*	*plural*
någon	något	några
ingen	inget	inga
annan	annat	andra
all	allt	alla
		många – fler(a) – flest
		flera (= många)
		få – färre
varje	varje	–
var	vart	–
varenda	vartenda	–

Observera: I talspråk samt i ledig stil används **nån - nåt - nåra**

Observera: I bestämd form: **andra**

– Jag har inte **någon** hund. Har du **någon**? – Nej. Jag har **ingen** hund.
– Jag har inte **något** piano. Har du **något**? – Nej. Jag har **inget** piano.
– Jag har inte **några** pengar. Har du **några**? – Nej. Jag har **inga** pengar.

– Har du en **annan** penna? – Nej. Jag har ingen **annan**. Ta den **andra** pennan! Den här fungerar inte.
– Skriv på ett **annat** papper! – Jag har inget **annat**. Skriv på det **andra** papperet! Det här är för litet.
– Ta på dig ett par **andra** byxor! – Jag har inga **andra**. Ta på dig de **andra** byxorna! De här är ju smutsiga.

Jag tycker inte om **all** musik. Klockan fem var **allt** bröd slut i Limpans bageri. **Alla** katter är inte gråa.

Pias morfar spelar dragspel **varje/var/varenda dag**. Ove och Tove reser utomlands **varje/vart/vartenda** år.

Det finns **många** böcker i vår skola. Det finns **fler** böcker i bokhandeln än i skolan. Det finns **flest** böcker på biblioteket.
– Har Johanna några vänner? – Ja, **många.**
Viktor går till affären **flera** (= många) gånger i veckan.

Det finns **få** blommor i parken på hösten. Det finns **färre** blommor i parken i oktober än i september.

Självständiga

personer	*saker*
någon, några	något = någonting
ingen, inga	inget = ingenting
annan, andra	annat
alla	allt = allting
många– fler(a) – flest	
flera (= många)	
få – färre	
man	

– Kan **någon** hjälpa mig ett tag? – Javisst.
– Äter du **något** på kvällen? – Nej, **ingenting**.
– Är det **ingen** som har ringt? – Jo, Leif.
– Det finns ingen **annan** än du, sa Olof till Mia.
– Är det något **annat** du vill säga? – Nej, jag har sagt **allt.**
– **Alla** har inte semester i juli.
– **Många** anser att skatterna i Sverige är för höga.
– Det var **få** som klarade det svåra matteprovet igår. **Flera** är tvungna att göra om det.
Man lär så länge **man** lever.

15 Indefinita pronomen – förenade

någon - något - några Välj rätt form. Se exempel.

1 – Har du _någon_ klocka? – Ja, det har jag.

2 – Vi har inte __________ husdjur. Har ni __________? – Ja, en katt.

3 – Har du __________ bröd hemma? – Nej, det är slut.

4 – Vi ska träffa __________ av våra gamla vänner i morgon. – Så trevligt!

5 – Har ni __________ frågor? – Nej. Vi förstår allt.

6 – Finns det __________ kaffe här? – Ja, du kan köpa kaffe och te i automaten.

7 – Har vi __________ bullar kvar? – Ja, det finns __________ i frysen.

8 – Har David __________ pengar? – Nej, det har han inte.

9 Alicia har inte __________ mat hemma, så hon måste gå och handla.

10 – Har du __________ släktingar i Sverige? – Ja, jag har två bröder.

11 Rickard tar med sig __________ smörgåsar till jobbet varje dag.

12 – Har du __________ svenska kompisar? – Ja, många. Har du __________?
– Ja, flera stycken.

13 Vi har bestämt oss för att inte köpa __________ hus. Det blir för dyrt.

14 – Har vi __________ läxa till i morgon? – Nej. Det är ju lördag i morgon.

15 Jag frös om händerna i morse, för jag hade inte __________ handskar på mig.

16 – Finns det __________ ledig plats här? – Ja. Du kan sätta dig där borta.

17 I eftermiddag måste jag uträtta __________ ärenden på stan.

18 Det är synd om Kalle, för han har inte __________ kompisar.

19 – Jag har inte __________ dator. Har du __________? – Ja, det har jag.

20 – Har du varit i Berlin __________ gång? – Nej, det har jag inte.

21 – Har du __________ intyg från ditt senaste jobb? – Ja, det har jag.

22 – Har Per fått __________ sommarjobb i år? – Nej, inte än. Jag tror inte att han
får __________ i år. Det är nog inte så lätt att få jobb i sommar.

23 Kent har inte __________ telefonsvarare. Han vill faktiskt inte ha __________.

24 – Har du __________ legitimation? – Ja, ett ID-kort.

25 – Jag har inte hört __________ nyheter idag. Har du hört __________? – Nej.

16 Indefinita pronomen – självständiga

någon, några   något = någonting

Välj lämpligt pronomen. Se exempel.

1 – Köpte du _något_ på rean? – Ja, ett par byxor.

2 – Kan ________ hjälpa mig med disken? – Ja, det kan jag göra.

3 – Har du hört ________ från dina föräldrar? – Nej, det var länge sen.

4 – Är det ________ som vill köra mig till sjukhuset? – Jag kan göra det.

5 – Har du berättat ________ för din mamma? – Nej, inte ännu.

6 – Kan ________ säga mig vad klockan är? – Hon är tio.

7 Jag undrar varför Reza inte kommer. Det måste ha hänt ________.

8 – Är det ________ som har en tia att låna mig? – Ja, varsågod.

9 – Ring så fort du kan om du får reda på ________ om olyckan! – Javisst.

10 ________ måste ha tagit mina nycklar, för jag kan inte hitta dem.

11 Gun ska kanske gifta sig, men hon har inte nämnt ________ om det till mig.

12 – Vill du ha ________ att äta innan du åker? – Ja tack, gärna en smörgås.

13 – Har du talat med ________ idag? – Ja, med Karin.

14 – Har du ________ att tillägga? – Nej, jag har sagt allt.

15 – Det är ________ som har skickat blommor till dig. Vem kan det vara?
– Ja, gissa det om du kan!

16 – Om man gör ________ glad blir man själv glad. – Ja, det har du rätt i.

17 – Känner du ________? – Nej, jag är helt bedövad.

18 – Jag har ________ som jag skulle vilja tala med dig om. – Jaså.

19 – ________ har sagt att du har ett nytt jobb på gång. – Ja, det är sant.

20 – Har ni ________ emot att vi slutar här? – Nej, inte alls.

17 Indefinita pronomen – förenade

ingen – inget – inga

Skriv ett lämpligt substantiv eller pronomen. Se exempel.

1 Jag köpte inga _skor_ igår, för det fanns _inga_ som passade mig.
2 Bertil har inget ______________, så han måste gå till arbetsförmedlingen.
3 Pia köper inga ______________, utan hon går till biblioteket och lånar i stället.
4 Bengt har inget ______________. Hans bror är också skallig.
5 – Varför kan du inte följa med till Moskva? – Jag har inget ______________.
6 Det finns inget ______________ nu, så vi får vänta med att duscha.
7 – Kan jag få låna en nagelfil av dig? – Jag har tyvärr ______________ med mig.
8 Margareta bakar inga ______________, för hon är gift med en bagare.
9 Jag behöver ingen ny ______________. Min gamla duger ett tag till.
10 – Varför läser du inga ______________? – Jag tittar på TV i stället.
11 Jonas har ingen ______________, men han har två systrar.
12 Erik har ingen ______________ utan bara en plastkasse att ha sina böcker i.
13 Vi såg nästan inga ______________ när vi gick hem i natt.
14 Bosse är mycket blyg för flickor, så han har ingen ______________.
15 Vi har nästan inga ______________, för vi har precis flyttat in i vår nya bostad.
16 Det finns ingen ______________ i vårt gamla hus, så vi måste ta trappan.
17 – Har Sonja verkligen inga ______________? – Nej. Hon är alltid ensam.
18 Jag har bestämt mig för att sluta röka, så jag har inga ______________ med mig.
19 Ingen ______________ hör vad Olle säger. Han talar både tyst och otydligt.
20 Rolf får inte köra bil, för han har inget ______________.
21 – Har du många läxor till tisdag? – Nej, jag har ______________ alls. Jag är ju ledig då.
22 Det går ingen ______________ till stationen så här tidigt. Du får ta en taxi.
23 – Ursäkta, var ligger apoteket? – Det finns tyvärr ______________ här i byn.
24 Lilla Martina har inga ______________ ännu, så hon kan inte tugga.
25 Det var väl inga ______________ att göra den här övningen, eller hur?

18 Indefinita pronomen – självständiga

ingen, inga   inget = ingenting

Välj lämpligt pronomen. Se exempel.

1 – Säg _inget_ till Karin om det här! – Nej då.

2 – __________ får öppna julklapparna förrän vi har ätit, sa morfar.

– Men snälla morfar ...

3 Gamla fru Lind hör nästan __________ utan hörapparat.

4 – Det är __________ som förstår mig. – Jo, jag förstår dig.

5 Tor kände __________ på festen hos Patrik, men han hade roligt i alla fall.

6 Rune har provat allt mot sin ischias, men __________ hjälper.

7 Det var __________ som visste att Johan skulle förlova sig i lördags.

8 Håkan sa __________ på mötet igår vilket förvånade alla.

9 – Alla har kommit. Det är __________ som saknas, så vi kan börja äta, sa Per.

10 Susanne har __________ emot att byta jobb. Hon vill gärna pröva nya saker.

11 – Varför har __________ berättat sanningen för mig tidigare? – Ja, säg det!

12 Det är __________ som tyder på att det ska bli dåligt väder till midsommar.

13 – Varför dricker du __________? – Jag är inte törstig.

14 Döm __________ förrän du har tagit reda på alla fakta!

15 – Vad har du gjort idag? – __________.

16 Det var __________ som vågade vittna mot Kent Olsson under rättegången igår.

17 __________ kan besegra Ulf i schack. Han är jätteduktig.

18 – Varför har du __________ på fötterna? Det är ju kallt på golvet.

– Jag hittar inte mina tofflor.

19 Det är __________ som hör vad vår lärare säger, för hon pratar så tyst.

20 Det finns __________ som är så roligt som grammatik. Eller hur?

19 Indefinita pronomen

ingen	→	inte någon
inget	→	inte något
ingenting	→	inte någonting
inga	→	inte några

Man använder *inte + någon, något, några* i stället för *ingen, inget, inga* när dessa pronomen står som
- objekt i alla huvudsatser med två eller flera verb
- objekt i alla bisatser

Orsaken är att negationen måste komma på rätt plats.

Ändra meningarna. Se exempel.

Huvudsatser med två verb

1 Liliana har ingen video.

(vill inte) Hon vill inte ha någon video.

2 Kent har inga läxor.

(brukar inte) ______________________________.

3 Lars köper ingen mat.

(behöver inte) ______________________________.

4 Lennart, 15 år, köper inga cigarretter på City-Livs.

(får inte) ______________________________.

5 Tomas är förtidspensionerad. Han söker inget jobb.

(kan inte) ______________________________.

6 Mohammed och Hamid har inga lån.

(vill inte) ______________________________.

7 Petra har ingen semester i sommar.

(ska inte) ______________________________.

8 Björn och Bibbi har inga barn.

(vill inte) ______________________________.

Bisatser

9 Det fanns inga sittplatser kvar.

Många var tvungna att stå eftersom det inte fanns några sittplatser kvar.

10 Ulla har ingen lägenhet.

Ulla bor hos en kompis eftersom ______________________________.

11 Det finns inget bröd hemma.

Mamma måste baka eftersom ______________________________.

12 Mormor har ingen diskmaskin.

Mormor diskar för hand eftersom ______________________________.

13 Det går inga bussar.

Krystyna kör bil till jobbet eftersom ______________________________.

14 Lars har ingen rakapparat.

Lars rakar sig med rakhyvel eftersom ______________________________.

15 Det finns inga gatlyktor.

Det är mörkt på vägen hem eftersom ______________________________.

16 Det finns ingen värme för tillfället.

Det är kallt i vårt hus eftersom ______________________________.

17 Oskar har inga kompisar.

Oskar får leka ensam eftersom ______________________________.

18 Karin hade ingen erfarenhet som säljare.

Karin fick inte jobbet som hon hade sökt eftersom ______________________________.

19 Martin har ingen väckarklocka.

Martin vaknar ofta för sent eftersom ______________________________.

20 Sofia har inget pass.

Sofia kan inte åka till Sydamerika eftersom ______________________________.

20 Indefinita pronomen – förenade

annan – annat – andra

Använd rätt pronomen och kombinera det med ett lämpligt substantiv. Se exempel.

1 Jag vill ha en *annan* *soffa*, för den jag har är inte bekväm.
2 Östen tänker flytta till ett ________ ________, för han trivs inte i Sverige.
3 – Har du inga ________ ________ att ta på dig?
– Jovisst, men de här är så sköna.
4 – Kan du inte ta den ________ ________? Den där passar inte till skjortan.
– Jo, det kan jag väl.
5 Åsa skulle vilja ha ett ________ ________, för hon har så obekväma arbetstider.
6 – Jag kan tyvärr inte komma till dig idag. Det får bli en ________ ________. – Ja.
7 – Kan jag få det ________ ________ som står där borta. Det här kan man inte dricka ur. – Javisst.
8 – Har du bott på någon ________ ________ här i Sverige?
– Nej, det har jag inte.
9 Maria är inte i skolan idag, men alla de ________ ________ är närvarande.
10 – Kan du något ________ ________ än ditt modersmål?
– Nej, det kan jag inte.
11 – Känner du några ________ ________ än dina grannar här i staden?
– Nej.
12 – Är du bara intresserad av hästar? – Ja. Jag har inga ________ ________.
13 Vi ska flytta till ett ________ ________, för vi trivs inte här.
14 – Den här restaurangen verkar inget vidare. Kan vi inte gå till den ________ där borta i stället. – Jovisst.
15 – Den där kaffekoppen är visst sprucken. Du ska få en ________. – Tack.
16 – Jag gillar inte det här brödet. Har vi inget ________? – Nej, det har vi inte.
17 Du får inte gå med de där smutsiga skorna inomhus. Ta på dig ett par ________!
18 – Ska du verkligen ha på dig de där kläderna på festen?
– Ja, det ska jag. Jag har faktiskt inga ________.
19 Vårt soffbord är för lågt. Vi måste köpa ett ________.
20 – Kan vi inte gå på bio i kväll? Eller har du något ________ ________?
– Nej, det låter bra.

21 Indefinita pronomen – självständiga

andra annat

Välj rätt pronomen. Se exempel.

1 – Nu har vi diskuterat kärnkraften hela kvällen. Kan vi inte tala om något _annat_?
– Jo, det tycker jag.

2 Somliga vill resa utomlands på semestern. ____________ vill helst stanna i Sverige.

3 – Igår berättade Lars att han skulle säga upp sig. Han trivs visst inte på jobbet.

– Jaså. Berättade han inget ____________? Har han något nytt jobb på gång?
– Det sa han inget om.

4 – Jag vill inte ha fisk till middag idag. Det fick vi till lunch i skolan. Kan jag inte få

något ____________, mamma?
– Jo, du kan få rester från igår om du vill.

5 En del vill ha monarki. ____________ vill ha republik.

6 Jag tror att jag ska byta yrke. Det vore kul att syssla med något ____________.

7 – Vill du ha vin till maten?
– Nej tack. Jag dricker gärna något ____________, öl eller vatten till exempel.

8 Vi har ännu inte bestämt vart vi ska åka på skolresan. Några vill åka till Köpenhamn.

____________ vill åka till Göteborg.

9 Nu har jag suttit här och lyssnat på dig i en timme. Har du något ____________ att tillägga så gör det nu. I morgon är det för sent.

10 – Lisa, fanns det inget ____________ än räkningar med posten idag?
– Nej, resten var faktiskt bara reklam.

11 – Nu är jag klar med städningen. Är det något ____________ som jag kan hjälpa dig med?
– Ja, du kan stryka om du vill.

12 Den här boken handlar om djur, natur och mycket ____________.

13 Nuförtiden jäktar alla. ____________ var det förr i tiden. Då tog man det mycket lugnare.

14 Pelle är duktig. Han kan klara både det ena och det ____________.

15 Vissa tycker att grammatik är roligt. ____________ tycker tvärtom.

22 Indefinita pronomen – förenade

all ... allt ... alla ...

Skriv ett lämpligt substantiv. Se exempel.

1 Allt socker är slut, så jag kan inte baka någon sockerkaka.

2 Alla ____________ under 16 år får barnbidrag.

3 Nu är jag trött på allt ____________. Det har ju regnat i två veckor.

4 Mina gäster åt upp all ____________.

5 Allt ____________ blir brunt när det är torra somrar.

6 Nu har jag gjort alla ____________. Engelskan var svårast.

7 Familjen Jansson tar inte ut all ____________ under sommaren, utan de brukar spara en vecka till vintern.

8 Allt ____________ är slut, så vi måste köpa nytt.

9 Det var översvämning i källaren igår. Allt ____________ rann ut på golvet.

10 Det finns inte tvättmaskin i alla ____________.

11 Äntligen är all ____________ borta. Snart kommer de första vårblommorna.

12 Alla ____________ på året är inte lika långa.

13 All ____________ är förbjuden utanför Elins daghem.

14 Joakim kunde inte komma in i vårt hus, för alla ____________ var låsta.

15 Krister har hängt all ____________ i torkskåpet.

16 Alla ____________ har slagit ut. Det är så vackert i naturen nu.

17 Katarina ägnar all ____________ åt sina barn.

18 Allt ____________ är ute. Man har slutat leta efter den försvunna pojken.

19 Nu har vi snart skrivit alla ____________. Bara ett återstår.

20 Man hinner inte läsa all ____________ som kommer med posten.

23 Indefinita pronomen – självständiga

alla allt = allting

Välj rätt pronomen. Se exempel.

1 I Sverige läser _alla_ engelska i skolan.

2 Man ska nog inte berätta ________ för ________.

3 ________ har inte råd att åka bort på semestern.

4 – Jag har inte sagt ________ än. Vänta bara! – Oj då!

5 En matallergiker kan inte äta ________.

6 ________ har tyvärr inte fått lära sig att simma.

7 Man ska inte tro på ________ man hör. Folk pratar så mycket.

8 – ________ klarade provet bra förra veckan. – Så roligt!

9 När brudparet kom in i kyrkan reste sig ________.

10 – När du har diskat ________ kan du börja städa. – Inte det också!

11 – Jag vet inte om ________ har kommit, men vi börjar nu, sa Anders.

12 ________ föds lika men får inte samma möjligheter senare i livet.

13 Man vet aldrig vad som kommer att ske i framtiden. ________ kan hända.

14 ________ som tjänar pengar måste deklarera.

15 Ellinor är bortskämd. Hon får nästan ________ hon pekar på.

16 – Du behöver inte berätta mer. Jag vet redan ________. – Jaså?

17 – Ät upp ________ du har på tallriken. Vi får ju ingen mat förrän om flera timmar. – Får vi inte?

18 – Tänk på att ________ inte dricker alkohol!
– Ja, jag ska köpa lite alkoholfritt vin också.

19 – Jag förstår inte ________ vad du säger. Kan du förklara vad du menar?
– Ja, jag ska försöka.

20 Nu kan du snart ________ om dessa pronomen.

24 Indefinita pronomen – förenade

många – fler – flest   få – färre

Välj pronomen som passar. Se exempel.

1 – Har du varit i Stockholm någon gång? – Javisst, _många_ gånger.

2 "Fem myror är ______ än fyra elefanter" är titeln på ett känt barnprogram.

3 Det är ______ dagar i februari än i någon annan månad på året.

4 – Jag har bara några ______ tändstickor kvar. Jag har faktiskt bara tre.
– Du kan få några av mig.

5 Det parti som får ______ röster i ett val får i uppdrag att bilda regering.

6 Folkmängden ökar. Det blir ______ och ______ människor på jorden.

7 Det var bara ______ personer i kyrkan i söndags. Det var endast ett tiotal.

8 Igår var det inte så många elever i vår klass, men idag är det ______ eftersom ytterligare tre har blivit sjuka.

9 – Vem har ______ syskon i klassen?
– Ola. Han har sju bröder och en syster.

10 Lena har varit i Spanien ______ gånger, för hennes dotter bor där.

11 Det händer ganska ______ olyckor i hemmen på grund av att barn får i sig farlig medicin.

12 Stig är inte alls intresserad av att läsa. Han har bara läst några ______ böcker i hela sitt liv.

13 Björn röker 10 cigarretter per dag, men Bosse röker 40 om dagen. Bosse röker alltså

______ cigarretter än Björn.

14 Det är ______ kvinnor än män som jobbar inom vården.

15 – Vet du vilken plats i Sverige som har ______ soltimmar?
– Nej, jag är inte säker på det. Det är kanske någonstans på Öland.

25 Indefinita pronomen – man

subjekt	*objekt*	*reflexivt pronomen*	*possessivt pronomen*	*reflexiva possessiva prononomen*
man	en	sig	ens	sin – sitt – sina

(Jämför med personliga pronomen.)

Man måste stanna om polisen stoppar **en**.
Om polisen frågar efter **ens** körkort måste **man** visa det.
Man är skyldig att ha med **sig sitt** körkort när **man** är ute och kör bil.

Skriv rätt pronomen. Se exempel.

1 Man blir ledsen om man märker att folk ljuger för en.

2 – Vad ska ________ göra när ________ pengar har tagit slut?

– Ja, det är den stora frågan det.

3 Det är viktigt att ha goda vänner som ________ kan ha förtroende för.

Det är bra om ________ kompisar finns i närheten när ________ behöver dem, men ________ bör inte utnyttja ________ vänner, för då kan de tröttna på ________.

Dessutom bör ________ hålla ________ löften. Annars litar ________ kamrater inte på ________.

4 Det är kanske tur att ________ inte vet vad som kommer att hända ________ i framtiden. Om det nu är så att ________ trots allt vill veta hur ________ framtid kommer att bli kan ________ gå till en spåkvinna.

5 När ________ har lärt ________ språket i ________ nya hemland är det lättare för ________ att klara ________ där. Det går ofta snabbare att lära sig något nytt om ________ är intresserad och motiverad.

Det är bra att veta vad ________ lärare och klasskamrater heter och vilket telefonnummer de har om ________ behöver ta kontakt med dem.

Det är sant att ________ lär så länge ________ lever.

6 ________ måste själv anstränga ________ för att lösa ________ problem.

________ måste ta ansvar för ________ egna handlingar.

7 – Vad gör ________ om ________ plötsligt upptäcker att ________ plånbok är borta? – Om ________ inte hittar den får ________ göra en stöldanmälan.

8 Om ________ har blivit av med ________ nycklar får ________ ringa efter en låssmed. Han kräver att ________ visar ________ legitimation innan han öppnar dörren åt ________.

9 ________ måste visa vad ________ har i ________ bagage om ________ blir stoppad i tullen.

10 ________ har ansvar för ________ barn tills de är vuxna och kan klara sig utan ________ hjälp.

11 Om ________ inte uttrycker ________ klart och korrekt kan det vara svårt för andra att förstå vad ________ menar.

12 ________ bör inte vara så envis att ________ inte kan ändra ________ om ________ har fel.

13 ________ måste vara ärlig mot ________ medmänniskor. Annars kan de bli besvikna på ________.

14 Det kan vara svårt att veta vart ________ ska vända ________ när ________ är nyinflyttad i Sverige. Det finns så många olika myndigheter.

15 I en storstad vet ________ ofta inte vad ________ grannar heter.

16 ________ måste ringa till ________ arbetsplats när ________ är sjuk.

17 ________ måste uppge ________ namn, ________ personnummer och ________ adress i många olika situationer.

18 Vart tionde år måste ________ förnya ________ pass och ________ körkort.

19 Det sägs att ________ alltid kan lära ________ något av ________ misstag.

20 Efter en sådan här övning kan ________ kanske känna ________ helt förvirrad, eller möjligen lite klokare.

26 Interrogativa pronomen

Interrogativa pronomen inleder frågor.

Förenade (och självständiga om tidigare nämnd person eller sak)

en-ord	*ett-ord*	*plural*	
vilken	vilket	vilka	
vems	vems	vems	– genitiv
vad ... för	vad ... för	vad ... för	– Endast förenat. Kan ibland användas i stället för *vilken – vilket – vilka*

– **Vilken** person har betytt mest för dig?
– Min far.

– **Vilken** medicin tar du?
– Värktabletter.

= – **Vad** tar du **för** medicin?

– **Vilket** stadsråd har hand om budgeten?
– Finansministern.

– **Vilket** yrke har du?
– Jag är snickare.

= – **Vad** har du **för** yrke?

–**Vilka** flickor är det som röker i vår klass?
– Det är bara Pia och Åsa.

– **Vilka** skor ska jag ta på mig?
– Ta de svarta!

= – **Vad** ska jag ta på mig **för** skor?

– **Vems** bok är det här?
– Det är Evas.

– **Vems** häfte är detta?
– Det är Jovankas.

– **Vems** pennor är det här?
– Det är Pelles.

Självständiga

vad	– syftar på en eller flera saker/aktiviteter
vem, vilka	– används när man frågar om en person eller flera personer
vems	– genitiv

– **Vad** heter din syster?
– Hon heter Elisabeth.

– **Vad** gör du på dagarna?
– Jag läser svenska.

– **Vad** ska ni ha till middag?
– Kyckling och ris.

– **Vem** tänker du på?
– På min son.

– **Vilka** är det som inte kan komma i morgon?
– Marta och Jimmy.

– **Vems** är den här boken?
– Evas.

– **Vems** är det här häftet?
– Jovankas.

– **Vems** är de här pennorna?
– Pelles.

27 Interrogativa pronomen – förenade

Välj lämpliga substantiv. Se exempel.

1 – Vilket fotbollslag ______ är bäst i Sverige, tycker du?
– Malmö FF.

2 – Vad har du för ______________________?
– Jag är civilingenjör.

3 – Vilket ______________________ går ditt pass ut?
– År 2004.

4 – Vilka ______________________ gränsar till Sverige?
– Danmark, Norge och Finland.

5 – Vilken ______________________ skriver du med?
– Vänster. Jag är vänsterhänt.

6 – Vems ______________________ är det här? De har legat här sedan igår.
– Oh! Det är ju mina. Jag behöver dem, för jag ska betala räkningar idag.

7 – Vad är det för ______________________ till Kalmar?
– 0480.

8 – Vilka ______________________ var roligast i skolan, tyckte du?
– Matematik och kemi.

9 – Vilken ______________________ lider fru Andersson av?
– Reumatism.

10 – Vilka ______________________ vill du ha?
– Dem med ost på.

11 – Vilket ______________________ ligger Karlstad i?
– Värmland.

12 – Vilken ______________________ beundrar du mest?
– Min farmor. Hon var fantastisk.

13 – Vilken ______________________ lyssnar du helst på?
– Flöjtmusik.

14 – Vilket ______________________ är det i din tröja?
– Bomull.

15 – Vad talar du för ______________________?
– Japanska, engelska och spanska.

28 Interrogativa pronomen – förenade och självständiga

Använd interrogativa pronomen i frågorna. Se exempel.

1	Vad heter du?	– Jan Kowalski.
2	______ land kommer du från?	– Polen.
3	______ år kom du till Sverige?	– 1982.
4	______ länder har du bott i?	– Bara Polen och Sverige.
5	______ har du ______ yrke?	– Jag är journalist.
6	______ skriver du om?	– Mest kultur.
7	______ gata bor du på?	– Sjövägen 18.
8	______ har du ______ telefonnummer?	– Det är hemligt.
9	______ bor du tillsammans med?	– Med min sambo.
10	______ har du ______ bil?	– Jag har ingen bil.
11	______ är den där bilen då?	– Det är min kusins.
12	______ är det ______ årsmodell på den?	– Det är en nittiofemma.
13	______ gör du på fritiden?	– Jag brukar träffa mina vänner.
14	______ är dina bästa vänner?	– Marek och Göran.
15	______ språk talar ni när ni träffas?	– Svenska. Göran kan ju inte polska.
16	______ andra intressen har du?	– Jag läser mycket, och jag spelar schack.
17	______ läser du?	– Mest skönlitteratur, men jag läser också tidningar på olika språk.
18	______ språk kan du?	– Förutom polska och svenska kan jag ryska, tyska och engelska.
19	______ saknar du mest från ditt hemland?	– Den polska gästfriheten, och så mina föräldrar förstås.
20	______ är ditt bästa råd till en nyanländ invandrare i Sverige?	– Lär dig svenska så fort du kan!

29 Interrogativa pronomen

vad ... för

Använd *vad ... för* i stället för *vilken, vilket, vilka* i frågorna. Se exempel.

1 – Vilket postnummer har du? – 216 21

Vad har du för postnummer?

2 – Vilka böcker läser du? – Mest skönlitteratur.

______________________________?

3 – Vilken färg är det på din nya kappa? – Den är brun.

______________________________?

4 – Vilka program är det på TV i kväll? – Det är mest serier.

______________________________?

5 – Vilken adress har Polisen? – Jag vet inte.

______________________________?

6 – Vilket väder ska det bli i morgon? – Det ska bli sol.

______________________________?

7 – Vilka filmer har du sett i vår? – Inte en enda.

______________________________?

8 – Vilka intressen har du? – Sport och dans.

______________________________?

9 – Vilken storlek har du på skor? – 40.

______________________________?

10 – Vilka planer har du för framtiden? – Jag ska bli veterinär.

______________________________?

30 Interrogativa pronomen – utropssatser

Interrogativa pronomen används i utropssatser när man vill tala om vad man tycker om något. Om dessa pronomen står utan adjektiv kan de vara uttryck för ett positivt eller ett negativt omdöme beroende på betoningen. Observera ordföljden!

Vilken film!	*(positivt/negativt)*	Vilken snygg jacka!	Vilken snäll mamma **du har**!
Vilket väder!	*(positivt/negativt)*	Vilket tråkigt program!	Vilket bra program **vi såg** igår!
Vilka elever!	*(positivt/negativt)*	Vilka fina villor!	Vilka kalla nätter **det har** varit!

Vad snäll **du är**!	*eller*	Vad du är snäll!
Vad dum **han är**!		Vad han är dum!
Vad mörkt **det är**!		Vad det är mörkt!
Vad fort **tiden går**!		Vad tiden går fort!
Vad trevliga **de är**!		Vad de är trevliga!

Ändra meningarna. Se exempel.

1 Mannen är konstig. *Vilken konstig man*!

2 Avtalet var dåligt. ______________________!

3 Idéerna är tokiga. ______________________!

4 Kakan är kladdig. ______________________!

5 Vädret är härligt. ______________________!

6 Åke berättade en sorglig historia. *Vilken sorglig historia Åke berättade*!

7 Du har bakat goda bullar. ______________________!

8 Ni har ett rymligt kök. ______________________!

9 Ni har en fantastisk utsikt. ______________________!

10 Olle har busiga ungar. ______________________!

11 Du har en bussig man. ______________________!

12 Jag spillde kaffe på chefens byxor. Det var pinsamt. *Vad pinsamt det var*!

13 Ni klarade provet. Ni är duktiga. ______________________!

14 Du har ju svårt att tala. Du är hes. ______________________!

15 Jag träffade Tom igår. Han är snygg. ______________________!

16 Jag var på disko igår. Det var roligt. ______________________!

31 Relativa pronomen (= bisatsinledare)

Relativa pronomen syftar tillbaka på närmast föregående *ord, uttryck* eller *sats* (= korrelat). Relativa pronomen inleder alltid en bisats och kan vara subjekt, objekt eller adverbial i satsen.

1 som	– syftar tillbaka på substantiv och pronomen i singular och plural
2 vilken, vilket, vilka	– används i stället för *som* då bisatsen inleds av en preposition samt i formellt språk
3 vilket, något som	– syftar tillbaka på ett verb, en verbfras eller en hel sats
4 vars	– är genitiv och står tillsammans med sitt huvudord

1

Kan du ge mig tidningen **som** ligger där borta? *subjekt (s)*
Har du läst brevet **som** du fick igår? *objekt (o)*

2

Där ligger gatan **på vilken** Erik bor. *adverbial (a)*
Där ligger gatan **som** Erik bor **på**.
Nu ska man riva huset **i vilket** jag bodde som barn. *a*
Nu ska man riva huset **som** jag bodde **i** som barn.
Jag ska köpa två pärmar **i vilka** jag kan sätta in alla lösa papper. *a*
Jag ska köpa två pärmar **som** jag kan sätta in alla lösa papper **i**.

På presskonferensen ställde en journalist en fråga **vilken** tyvärr inte hann bli besvarad. *s*
En ung man har gripits för mordet **vilket** ägde rum natten till igår. *s*
Svenska språket har några pronomen **vilka** kan vara svåra att lära sig. *s*

3

Jag brukar motionera **vilket** är nyttigt för kroppen. *s*
Jag älskar katter **vilket** min man inte gör. *o*
Folk stressar för mycket **vilket** inte är bra. *s*
Lasse kan inte komma i morgon **vilket** är synd. *s*
Sverige är med i EU **vilket** alla inte gillar. *o*

4

En bil, **vars motor** är sönder, har stått övergiven på vår gata i flera veckor. *s*
Jag vill bo i ett land **vars klimat** är varmt året om. *s*
Emilia, **vars föräldrar** är skilda, bor hos sin mormor och morfar. *s*

32 Relativa pronomen

som (subjekt, objekt, adverbial)

Komplettera bisatserna med de meningar som står inom parentes. Se exempel.

1 Där kommer mannen som *du tydligen är ganska intresserad av*. (Du är tydligen ganska intresserad av honom.)

2 När går tåget som ______________________? (Du ska åka med det.)

3 Där är huset som ______________________. (Jag har alltid bott i det.)

4 Det här är Katja som ______________________. (Hon ska kanske börja på vårt företag.)

5 Jag har två arbetskamrater som ______________________. (Du har inte träffat dem.)

6 Där är två hundar som ______________________. (Ni måste nog akta er för dem.)

7 I kväll ska jag träffa Bosse som ______________________. (Du talar alltid så mycket om honom.)

8 Där är parken som ______________________. (Vi brukar ofta ta långa promenader i den.)

9 Här får du en tidning som ______________________. (Du kan kanske titta i den på tåget.)

10 Där kommer grannen som ______________________. (Hon är alltid så pigg och glad.)

11 Har du antecknat adressen till hotellet som ______________________? (Ni ska eventuellt bo på det.)

12 Var har du ställt tårtan som ______________________? (Vi ska äta den i kväll.)

13 Vem ska tolka åt Adnan som ______________________? (Han förstår inte svenska.)

14 Jag har hittat katten som ______________________. (Ni går tydligen omkring och letar efter den.)

15 Finns det någon som ______________________? (Han/Hon förstår fortfarande inte det här.)

33 Relativa pronomen

vilk/en, -et, -a vilket vars

Välj rätt pronomen. Se exempel.

1 På vinden i vårt hus finns det många förråd i vilka vi kan förvara olika saker.

2 Min son har börjat röka ______ jag inte gillar.

3 I kväll börjar ett TV-program för ______ Ola Ekström är programledare.

4 Maten har blivit billigare ______ är bra för hushållskassan.

5 – Har du talat med eleverna ______ lärare ska ha tjänstledigt? – Jadå.

6 Man kan hyra ett bankfack i ______ man kan lägga sina värdehandlingar.

7 Urban jobbar med ungdomar ______ föräldrar är alkoholister.

8 1947 infördes allmänt barnbidrag ______ har varit till stor hjälp för många barnfamiljer.

9 Leif fick ett telegram i ______ det stod att han skulle ringa hem.

10 En matberedare är en maskin i ______ man t.ex. kan blanda ihop en deg.

11 Herr Larsson försökte trösta en liten pojke ______ cykel hade blivit stulen.

12 Åke sa att han ville skilja sig ______ kom som en chock för hans fru.

13 Någon har stulit kuvertet i ______ herr Nilsson hade lagt sitt testamente.

14 Petra har en elev ______ hemförhållanden är svåra.

15 Nu har polisen stängt restaurang "Lyktan" ______ anställda är misstänkta för narkotikahandel.

16 Mia arbetar för mycket ______ hennes man inte tycker om.

17 Bo jobbar med ett projekt ______ mål är att hjälpa gatubarnen i Brasilien.

18 Elena kommer ofta för sent till skolan ______ är mycket irriterande.

19 Det är farligt att köra med bilar ______ däck är slitna.

20 Ahmed gillar att studera grammatik ______ kanske inte alla gör.

34 Relativa pronomen – inskjuten relativsats

jag lånade av dig	står på hållplatsen
jag bland annat hade mitt körkort	alibi var falskt
blodtryck var mycket högt	priser är låga
~~spelar piano så vackert~~	har börjat kursen i svenska
jag ska bo under semestern	kontokort var spärrat
dansar i baletten	strejkar
jag har anmält mig	vi betalar 10% ränta
lönsamhet är dålig	ligger i vardagsrummet
vi ska titta på	spelar i finalen
ska spela på Stadshotellet	jag arbetar på
vi handlar mat i	jag är medlem
vann två miljoner på Lotto	ena vinge var sönder
föräldrar är missbrukare	

Komplettera meningarna med hjälp av ovanstående information. Se exempel.

1 Flickan, som *spelar piano så vackert*,
har studerat musik i Paris i 4 år.

2 Mattorna, som ______________________,
är äkta.

3 Plånboken, i vilken ______________________,
har blivit stulen.

4 Livsmedelsaffären i centrum, vars______________________,
har många kunder.

5 Boken, som ______________________,
var jättebra.

6 Lånet, på vilket ______________________,
ska vara amorterat om 5 år.

7 Apoteket, som ______________________,
ligger mitt i stan.

8 Eleverna, som ______________________,
kommer från olika länder.

9 Programmet, som ______________________,
handlar om djur.

10 Damen, vars ______________________,
fick inte ut några pengar i bankomaten.

11 Pojkarna, som ______________________________,
vann semifinalerna utan problem igår.

12 Hotellet, på vilket ______________________________,
ligger vid havet.

13 Affären, som ______________________________,
stänger klockan sju.

14 Kurserna, till vilka ______________________________,
är ganska dyra.

15 Barn, vars ______________________________,
far ofta illa.

16 Mannen, som ______________________________,
väntar på bussen.

17 Kvinnan, som ______________________________,
ska åka jorden runt.

18 Den mörka tjejen, som ______________________________,
har gått på Balettakademin i Göteborg.

19 Sjuksköterskorna, som ______________________________,
vill ha högre lön.

20 Den gamle mannen, vars ______________________________,
avled på intensivvårdsavdelningen under natten.

21 Föreningen, i vilken ______________________________,
ska få nya stadgar.

22 Flygplanet, vars ______________________________,
tvingades att nödlanda.

23 Orkestern, som ______________________________,
består av sex musiker.

24 Den tilltalade, vars ______________________________,
fick 3 års fängelse.

25 AB Svedberg, vars ______________________________,
ska läggas ner.

35 Relativa pronomen

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

1 Har du någon bra bok som *jag kan få låna under semestern* ______?

2 Skolan, i vilken ______.

3 Räntorna ska sänkas vilket ______.

4 Vi talar ofta om Karin vars ______.

5 Tåget, som ______.

6 Man bör inte köra med bilar vars ______.

7 Paulina behöver ett kassaskåp i vilket ______.

8 Man får inte behålla alla pengar som ______.

9 Arbetslösheten bland ungdomar är hög vilket ______.

10 Igår ringde det en man vars ______.

11 De anställda på vårt kontor har köpt en present som ______.

12 Pelle har två lån på vilka ______.

13 Det är rökförbud i alla offentliga lokaler vilket ______.

14 På min födelsedag fick jag en parfym vars ______.

15 Erik har skrivit på ett hyreskontrakt i vilket ______.

ADJEKTIV
(och substantiv)

Adjektiv är ord som beskriver och ger information om substantiv och pronomen.
Adjektivet böjs efter det substantiv eller pronomen som det står tillsammans med.

	en-ord	*ett-ord*	*plural*
Obestämd form:	fin	fin**t**	fin**a**
Bestämd form:	fin**a**	fin**a**	fin**a**

Den bestämda formen slutar på **-a** både i singular och plural.

Adjektivet står
• **predikativt** efter bl.a. följande verb:

vara	Ulf är **snäll**. Ulf och Per är **snälla**.
bli	Maria blev **sjuk** igår. Maria och Lena blev **sjuka** igår.
se ... ut	Den där tårtan ser **god** ut! Det där äpplet ser **gott** ut!
känna sig	Jag känner mig **glad**. Vi känner oss **glada** nu.
verka	Den boken verkar **rolig**! Det programmet verkar **roligt**.
låta	Vad du låter **hes**! Vad ni låter **hesa**!

I predikativ ställning står adjektivet alltid i obestämd form.

• **attributivt** = direkt framför ett substantiv
Det ord som står före adjektivet bestämmer vilken form adjektivet och substantivet ska ha.

A *Obestämd form + obestämd form*

en någon ingen annan varje (var) varenda vilken sådan	fin bil	ett något inget annat varje (vart) vartenda vilket sådant	fin**t** hus	många etc. några inga andra – – vilka sådana	fin**a** bilar, hus

B *Bestämd form + bestämd form*

den den här/där	fin**a** bilen	det det här/där	fin**a** huset	de de här/där	fin**a** bilarna, husen

C *Bestämd form + obestämd form*

min Evas denna samma nästa följande	fin**a** bil	mitt Evas detta samma nästa följande	fin**a** hus	mina Evas dessa samma – följande	fin**a** bilar, hus

Observera: Ofta slutar adjektivets bestämda form i singular på **-e**. (Förr hade vi -e framför maskulina substantiv och -a framför feminina substantiv) Exempel: den unge mannen, den snälle pojken

1 Adjektiv med speciella former

en-ord	*ett-ord*	*plural*	Fler exempel:
enkel	enkelt	**enkla**	dubbel, simpel, usel, ädel
ilsken	ilsk**et**	**ilskna**	ledsen, öppen, mogen, vaken, naken, galen, nyfiken, belåten, mulen
säker	säkert	**säkra**	vacker, mager, nykter
gammal	gammalt	**gamla**	
blå	blå**tt**	blåa	grå, fri, ny, slö, rå, kry
våt	vå**tt**	våta	blöt, söt, vit, fet, het, slät, tät, rät
trött	trött	trötta	flott, matt, platt, mätt, lätt, rätt
svart	svart	svarta	kort, tyst, stolt, halt, elegant, intressant
röd	rö**tt**	röda	glad, god, bred, sned, vid, död, spröd
mild	mi**lt**	milda	vild, hård, värd, ond, blond, rund
tom	tomt	to**mm**a	öm, dum, ljum, stum, grym, ensam, långsam (Jämför: lam, lamt, lama; tam, tamt, tama)
allmän	allmänt	allmä**nn**a	(Jämför: sen, sent, sena; ren, rent, rena; len, lent, lena)
sann	sant	sanna	tunn, grann, noggrann
liten	lit**et**	**små**	= obestämd form
lilla	**lilla**	**små**	= bestämd form
Oböjliga adjektiv			
bra	bra	bra	gratis, inrikes, utrikes, extra, äkta, stilla, orange, beige, lila, rosa, kul, öde
Presens particip = oböjliga			
leende	leende	leende	spännande, kommande, nuvarande, pågående etc.
Perfekt particip			
grillad	grillat	grilla**de**	intresserad, begagnad, möblerad
stängd	stängt	stängda	beställd, höjd, byggd, tänd, känd, berömd
rökt	rökt	rökta	gift, sänkt, stekt, kokt, låst, släckt
klädd	klätt	klädda	sydd, bredd
tillåten	tillåtet	tillåtna	förbjuden, upptagen, välkommen

2 Adjektiv och substantiv – A och B (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

1 – Finns det något _säkert ställe_ där jag kan gömma mina pengar?
– Ja, men göm dem inte i madrassen! (säker, ställe)

2 Det finns inga ______________ nu, så jag måste stämpla ett tag. (ledig, arbete)

3 – Vilket hus bor du i? – I det ______________ där borta. (hög, hus)

4 Sara har ingen ______________, så hon kan inte köpa några ______________. (hög, lön; dyr, julklapp)

5 Ellen har en ______________, så hon har plats för många ______________. (rymlig, lägenhet; stor, gammal, möbel)

6 – Vad ska vi bjuda Bert och Kristin på på lördag?
– Du kan väl laga den där ______________ som vi hade på Fars Dag. (god, köttgryta)

7 Vilken ______________! En sådan ______________ skulle jag behöva. (snygg, jacka; tjock, varm, jacka)

8 Om man vill ha ett ______________ i något ämne måste man klara alla ______________. (bra, betyg; svår, prov)

9 – Det finns tyvärr inget ______________, så ni får faktiskt hålla till godo med ______________. – Okej. (mjuk, bröd; hård, bröd)

10 – Kan jag få byta de här stövlarna?
– Javisst, Det går bra. Vill du prova ett par andra ______________?
– Ja, gärna. (brun, stövel)

11 Nu är det rent och fint här hemma. Vartenda ______________ är borta. (liten, dammkorn)

12 – Har du bestämt dig för vilka blommor du vill ha?
– Ja, jag tar de här ______________. (röd, nejlika)

13 Jag hoppas att det snart dyker upp något annat ______________, för nu är vi nästan färdiga med det här. (intressant, projekt)

14 – Vilka ______________ ni har! (dålig, betyg) – Usch ja!

15 Tänk att jag ska behöva vakna tidigt varenda ______________! (ledig, dag)

16 – Ett sådant ______________ det är idag! Vi kan väl åka ut till havet?
– Ja, gärna. (vacker, väder)

17 – Vad är det för ______________ du vill ha? (svart, sko)
– Det är sådana ______________ som Lena har? (svart, sko)

18 Familjen Ask har två stora rum och ett litet. Det ______________________ är barnkammare. Ett av de ______________________ är vardagsrum och det andra är kombinerat arbetsrum och sovrum. (liten, rum; stor, rum)

19 Varje ______________________ får kämpa om stöd från väljarna. (ny, politisk, parti)

20 – Har ni någon ______________________ att rekommendera?
– Ja, den kokta laxen är mycket fin. (god, fiskrätt)

21 – Tack för lånet! Jag har läst den här boken nu. Har du någon annan ______________________ att låna mig? – Javisst. (intressant, bok)

22 – Jag skulle vilja ha ett ______________________ med dig den här veckan, sa chefen. (personlig, samtal)

23 – Det här ______________________ skulle passa bra i vårt sovrum.
– Ja, det är snyggt. (rutig, överkast)

24 – Tror du att vi någonsin kommer att få någon ______________________ i Sverige? – Nej, det tror jag inte. (full, sysselsättning)

25 På Perssons bilfirma finns det bilar i olika storlekar. De ______________________ är tuffa men ganska dyra. (liten, bil)

26 På Internet hittade jag ett ______________________ om min skola. (utförlig, reportage)

27 I Malmö finns det många ______________________. (vacker, park)

28 Vi har ännu inte fått några ______________________ angående uppsägningarna på vårt företag. (definitiv, besked)

29 Det är ett ______________________ mellan lärare och administration på vår skola. (god, samarbete)

30 På torget står två politiker. Den ______________________ talar om studiebidrag medan den äldre talar om pensioner. (ung, politiker)

31 Familjen Svensson har ______________________ för mat och hyra. (hög, kostnad)

32 Pontus har många ______________________ från sitt jobb som journalist. (positiv, erfarenhet)

33 Det finns många ______________________ i Småland. (liten, företag)

34 – Vad heter den ______________________ på vårdcentralen?
– Ylva Sonesson. (kvinnlig, läkare)

35 Nu gör du nog inga ______________________ på detta i fortsättningen. (dum, fel)

3 Adjektiv och substantiv – A, B och C (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

1 – Har du sett den bruna borsten?
– Ja, den ligger i ditt lilla toalettskåp. (brun, borste; liten, toalettskåp)

2 – Hur ska vi göra med våra ______________________?
– Vi kan väl spara alla kvitton och sedan dela på kostnaderna. (gemensam, utgift)

3 – Hur trivs ni i ert ______________________?
– Jättebra. Bättre än i det ______________________. (ny, hus; gammal, hus)

4 – Hur ska Peter bli av med sin ______________________?
– Genom att följa läkarens ______________________ att sluta röka.
(besvärlig, hosta; god, råd)

5 Lyssna nu! Följande ______________________ har kommit från rektorn:
"All undervisning är inställd på grund av strejk." (kort, meddelande)

6 – När ska vi äta all denna ______________________?
– Det är inga problem. Den kommer nog att gå åt under den
______________________. (god, mat; lång, julhelg)

7 – Vem är det som ska köra oss till matchen i Göteborg i morgon?
– Det är min ______________________. (bussig, storasyster)

8 Malmös ______________________ är mycket vackert. (ny, bibliotek)

9 – Vad ska alla ______________________ göra?
– Jag vet inte. Det är ett av de ______________________ i samhället.
(arbetslös, ungdom; stor, problem)

10 Nu har fru Månsson startat ett ______________________ igen. Alla hennes
______________________ tisslar och tasslar om det.
(ny, företag; avundsjuk, granne)

11 – Var är Tommy och Annika?
– Deras ______________________ fyller år, så de är och gratulerar honom.
(gammal, farfar)

12 – Vad ska vi göra med alla dessa ______________________?
– Sälj dem på auktion! Det finns säkert många som är intresserade av dem.
(värdefull, smycke)

13 Nu är julen slut. Nästa ______________________ är inte förrän i slutet av mars. (stor, helg)

14 – Tror du att Karl trivs i sitt ______________________?
– Ja, det är jag säker på. (ny, äktenskap)

15 – Kan du hjälpa mig med det här ______________________?
– Nej, du får gå till din ______________________ i stället. Han är bättre i matte än jag. (svår, mattetal; storebror)

16 Den ______________________ är treårig. Rikard går i tvåan, och han trivs bra på det ______________________.
(svensk, gymnasieskola; naturvetenskaplig, program)

17 – Varifrån kommer detta ______________________?
– Från Australien. Därifrån kommer många ______________________. (god, vin; fin, vin)

18 Jag får nog ta fram vinterkappan nu. Igår frös jag i min ______________________ ______________________. (tunn, höstkappa)

19 Vid gårdagens ______________________ fick man information om regeringens ______________________. (lång, presskonferens; ny, sparpaket)

20 – Var kommer dessa ______________________ ifrån?
– Jag har lånat dem av Ulla. (gammal, serietidning)

21 Elin fyllde 20 år igår. Nästa ______________________ i släkten är mormor Irmas 90-årsdag. (jämn, födelsedag)

22 – Vad ska du ha på dig i kväll?
– Jag tror att jag ska ha samma ______________________ som jag hade på Lennarts bröllop. (mörk, kostym)

23 – Vad ska vi ha det här ______________________ till?
– Vi kan väl sy gardiner av det. (vit, tyg)

24 Birgit Nilssons ______________________ kom ut 1995. Boken fick ______________________, och det är många som vill läsa om hennes ______________________.
(memoarer; fin, kritik; intressant, liv)

25 – Du har väl ingen ______________________ att oroa dig för testet idag?
– Jo, jag glömde mina ______________________ i skolan igår, så jag har inte kunnat läsa allt. (särskild, anledning; anteckning)

4 Adjektiv och substantiv – A – C + predikativt (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

1 Den *nya datorn* på vårt jobb är mycket bra. (ny, dator)
2 Det förekommer mycket våld i vårt ______________________.
(modern, samhälle)
3 – Det här är Bo, min ______________________. – Trevligt att träffas! (ny, kille)
4 – Hur många anställda har det här ______________________?
– 350. (stor, företag)
5 – Ska jag berätta en ______________________ för dig?
– Ja, vad spännande! (rolig, nyhet)
6 Bara de ______________________ gav chauffören dricks efter utflykten igår.
(nöjd, passagerare)
7 Dagen efter luciafirandet i vår skola var eleverna ____________. (trött)
8 Alfs ______________________ är verkligen ____________. De
läses av många. (politisk, artikel; intressant)
9 Ali läser mycket och gör ______________________. (enorm, framsteg)
10 De sista åren har man talat mycket om Sveriges ______________________,
både i Sverige och utomlands. (ekonomisk, situation)
11 Om man som vittne lämnar ______________________ i rätten kan man
bli dömd för mened. (felaktig, uppgift)
12 Arbetet som polis kan vara ett ______________________. (tuff, jobb)
13 Tommy kommer med det ______________________ från Rom i kväll. (sen, plan)
14 Ett ______________________ låg på marken i morse. (tunn, snötäcke)
15 De ______________________ bör respekteras av alla.
(mänsklig, rättighet)
16 Igår dömdes två ynglingar till samma ______________________. De fick sex års
fängelse för införsel av narkotika. (hög, straff)
17 Det var ____________ att promenera i det ______________________ igår kväll.
(skön; lätt, snöfall)
18 Leif har slutat spela fotboll. Hans ______________________ har tvingat
honom till det. (svår, knäskada)
19 – Har Sverige någon ______________________?
– Ja, många. (duktig, tennisspelare)
20 – Oxköttet ser ____________ ut. Vad kostar det per kilo? – 99 kronor. (mör)

21 Det är inte många som har sådana ______________________ som Ulf och Nisse. De tjänar cirka 80 000 kronor i månaden. (hög, månadslön)

22 – Ska du sälja alla dessa ______________________? – Ja. (gammal, möbel)

23 Trots allt elände som drabbat Eva och Lars känner de sig ganska ______________. (lycklig)

24 Emil har aldrig blivit dömd för något ______________________ trots att han har gjort många ______________________. (grov, brott; hemsk, sak)

25 Sveriges ______________________ lockar många turister. (vacker, natur)

26 Det ______________________ gav 11% i löneförhöjning. (treårig, avtal)

27 Den svenska VM-truppens ______________ är ______________. (ny, kläder; jättetuff)

28 Folkpartiet är känt för sina ______________________. (liberal, idé)

29 Statsministern lät ganska __________ under intervjun igår. (arg)

30 Det är ____________ att kunna ett sådant ______________________ som engelska. Därför är det ett obligatoriskt ämne i den svenska skolan. (viktig; stor, språk)

31 – Prova den där ______________________! Den klär dig nog. – Ja! (kort, jacka)

32 – Vad ni verkar ______________! Vad är det? – Inget särskilt. (ledsen)

33 Det finns inget ______________________ på TV i kväll. (rolig, program)

34 – Var har du köpt de här ______________________? – På Livs. (god, äpple)

35 Det här området verkar ____________. Här skulle jag vilja bo. (lugn)

36 – Var är Karin? Hennes ______________________ är ledsna och letar efter henne. – Jag vet faktiskt inte. (liten, flicka)

37 – Vem har råd att bo på detta ______________________? – Ja, säg det! (flott, hotell)

38 – Är det lika ______________ att snusa som att röka? – Jag tror det. (farlig)

39 – Nu har jag kollat vartenda ______________________ i texten, sa Evy. (liten, ord)

40 – Vet du vem som ska flytta in i den ______________________? – Nej, men jag tror att det är en barnfamilj. (tom, lägenhet)

41 – Var ska ni göra av alla era ______________________? – Vi ska sätta in dem i album. (gammal, foto)

42 – Hur länge ska de här ______________________ ligga här och skräpa? – Jag ska ta bort dem i kväll. (smutsig, kläder)

43 Mats hälsar ofta på sin ______________________. (ensam, faster)

44 – Tror du att det är ______________________ att ha en hälsokostaffär? – Ja. (lönsam)

45 Alla anställda på Bo & Hus verkar ______________________ med de nya arbetstiderna (belåten)

46 – Finns det inga ______________________ på Olsson & Söner?
– Nej tyvärr. Alla tjänster är tillsatta. (ledig, jobb)

47 – Var sitter Ingrid?
– I det ________________ till vänster. (liten, rum)

48 – Inga motgångar tycks påverka ditt ________________. – Nej. (god, humör)

49 – Är det inte ______________ att Kajsa har sagt upp sig?
– Jo, men hon blev visst ovän med chefen. (underlig)

50 Finansministerns svar angående skattehöjningar lät ______________. (hoppfull)

51 – Vilket ____________________ jag hade på det senaste matteprovet! Jag måste skärpa mig till nästa gång, sa Mia. (usel, resultat)

52 – Du ska väl inte ha på dig den där ____________________?
– Jo, det hade jag faktiskt tänkt. (gräslig, hatt)

53 – Hur ska man finansiera all denna __________________________?
– Man måste kanske höja skatten. (dyr, sjukhusvård)

54 Vi har ingen ____________________ hemma, så vi får ta mjölk till jordgubbarna. (färsk, grädde)

55 – De där ____________________ som står där borta är ________________. Akta dig för dem! (arg, hund; farlig) – Ja, ja.

56 – Ett ____________________ är skönt för dina ____________________, sa syster Kajsa till gamla fru Pålsson. (het, fotbad; kall, fot)

57 Det är __________________ att dricka mycket vatten. (nödvändig)

58 – Finns det några ______________________? frågar tomten. (snäll, barn)

59 Varje ____________________ måste registreras. (ny, företag)

60 – En sådan ______________________ du har!
– Ja, det är sant. (underbar, man)

61 Igår åkte vi med det ________________________ till Göteborg. (ny, snabbtåg)

62 När Lisas arbete blev för ____________ för henne blev hon omplacerad. (tung)

63 Revisorn kollar varenda ________________________ i bokföringen. (liten, siffra)

64 I morgon ska det bli ____________ till ____________________ i södra Sverige. (måttlig, hård, vind)

65 – Vet du vad firmans ____________________ heter?
– Ja, han heter Karl-Emil men kallas för Kalle Mil. (ny, vaktmästare)

5 Sammansatta adjektiv

Vilka enskilda ord känner du igen i de sammansatta orden? Gör ett exempel.

Adjektiv + adjektiv

rödbrun	*röd + brun*	*rödbrunt hår*
sötsur	*söt + sur*	*sötsur sås*
helnykter	*hel + nykter*	*helnyktra förare*
halvfärdig		
fulsnygg		
långtråkig		
kortkort		
storblommig		
torrolig		
smårutig		
småsnål		
lillgammal		
mörkblå		
klarblå		
ljusblå		
klarvaken		
yrvaken		
högaktuell		
bredrandig		
frivillig		
dövstum		
nygammal		

Substantiv + adjektiv

iskall ______________________

stendöv ______________________

hemtrevlig ______________________

vattenfast ______________________

vindtät ______________________

skitbra ______________________

kanonbra ______________________

lekfull ______________________

ljudlös ______________________

sockerfri ______________________

miljövänlig ______________________

livrädd ______________________

ljuskänslig ______________________

bergsäker ______________________

bottendålig ______________________

toppenskön ______________________

gravallvarlig ______________________

knallröd ______________________

kolugn ______________________

spegelblank ______________________

guldgul ______________________

silvergrå ______________________

kristallklar ______________________

lusfattig ______________________

sjösäker ______________________

bilsjuk ______________________

skattskyldig ______________________

Verb + adjektiv (infinitivens *-a* försvinner)

åksjuk ______________________

spelgalen ______________________

sittriktig ______________________

flygrädd ______________________

pratsjuk ______________________

köpstark ______________________

tänkvärd ______________________

stekhet ______________________

spyfärdig ______________________

hagalen ______________________

gråtfärdig ______________________

Precis som för substantiven sker förändringar i vissa sammansättningar.

dödstyst ______________________

livsfarlig ______________________

ansvarsfull ______________________

svarslös ______________________

minnesrik ______________________

dagsfärsk ______________________

föräldrafri ______________________

viljestark ______________________

docksöt ______________________

skolmogen ______________________

sagolik ______________________

6 Adjektivets komparation

Man komparerar adjektivet för att uttrycka *jämförelse*. Det finns olika sätt att komparera adjektiven.
Komparativ är oböjlig. Superlativ böjs bara i bestämd form.

Grupp 1

Positiv (= grundform)	*Komparativ*	*Superlativ*	*Bestämd form superlativ*
	-are	**-ast**	**-aste**
rolig, -t, -a	roligare	roligast	roligaste
tråkig, -t, -a	tråkigare	tråkigast	tråkigaste
snygg, -t, -a	snyggare	snyggast	snyggaste
ful, -t, -a	fulare	fulast	fulaste
etc.			
enk/-el, -elt, -la	enklare	enklast	enklaste
nyfik/-en, -et, -na	nyfiknare	nyfiknast	nyfiknaste
vack/-er, -ert, -ra	vackrare	vackrast	vackraste
dum, -t, -ma	dummare	dummast	dummaste

De flesta adjektiv kompareras enligt grupp 1.

Adjektiv som slutar på **-el, -en, -er** förlorar **-e** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv.
Adjektiv som slutar på **långt, betonat -m** får **-mm-** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv.

Grupp 2

Positiv	*Komparativ*	*Superlativ*	*Bestämd form superlativ*
	-re	**-st**	**-sta**
hög, -t, -a	högre	högst	högsta
ung, -t, -a	yngre	yngst	yngsta
tung, -t, -a	tyngre	tyngst	tyngsta
låg, -t, -a	lägre	lägst	lägsta
lång, -t, -a	längre	längst	längsta
stor, -t, -a	större	störst	största
grov, -t, -a	grövre	grövst	grövsta
Observera:			
få	färre	– *(pronomen)*	

I grupp 2 finns det bara ett fåtal adjektiv.
Alla adjektiv i denna grupp, utom *hög*, får **omljud**: u → y, å → ä, o → ö

Grupp 3

Positiv	Komparativ	Superlativ	Bestämd form superlativ
	-re	**-st**	**-sta**
gam/-mal, -malt, -la	äldre	äldst	äldsta
lite/-n, -t, små	mindre	minst	minsta
bra	bättre	bäst	bästa
dålig, -t, -a	sämre/värre	sämst/värst	sämsta/värsta
Observera:			
många	fler(a)	flest	flesta (pronomen)
mycket	mer(a)	mest	mesta (adverb)

I grupp 3 finns bara dessa adjektiv. De är oregelbundna.

Grupp 4

Positiv	Komparativ	Superlativ	Bestämd form superlativ
	mer	**mest**	
praktisk, -t, -a	mer praktisk, -t, -a	mest praktisk, -t, -a	mest praktiska
musikalisk, -t, -a	mer musikalisk, -t, -a	mest musikalisk, -t, -a	mest musikaliska
teknisk, -t, -a	mer teknisk, -t, -a	mest teknisk, -t, -a	mest tekniska
intressera/-d, -t, -de	mer intressera/-d, -t, -de	mest intressera/d, -t, -de	mest intresserade
kän/-d, -t, -da	mer kän/-d, -t, -da	mest kän/-d, -t, -da	mest kända
läst, - , -a	mer läst, -, -a	mest läst, - , -a	mest lästa
omväxlande	mer omväxlande	mest omväxlande	mest omväxlande
förstående	mer förstående	mest förstående	mest förstående

Med *mer* och *mest* kompareras:
- adjektiv som slutar på *-isk*
- vissa perfekt particip
- vissa presens particip

Observera: Man måste böja de adjektiv som står efter *mer* och *mest*, dock ej presens particip som är oböjligt.

Komparativformen kan ibland användas i betydelsen *ganska + grundformen* av ett adjektiv.

Exempel:
en yngre man = en ganska ung man
ett mindre hus = ett ganska litet hus
äldre människor = ganska gamla människor

En gammal man är äldre än en äldre man.
Ett stort hus är större än ett större hus.
Små städer är mindre än mindre städer.

7 Komparation

Komparera följande adjektiv. Se exempel.

Positiv	*Komparativ*	*Obest. och best. form superlativ*
lugn	lugnare	lugnast, -e
	nyare	
		farligast, -e
hög		
	större	
		lägst, -a
bra		
	sämre	
		minst, -a
systematisk		
	mer optimistisk	
		mest praktisk, -a
chockad		
	mer spännande	
		mest beroende, -
gammal		
	snabbare	
		mest komplicerad, -e
kort		
	längre	
		säkrast, -e
förvånad		
	yngre	
		kraftigast, -e
lätt		
	grövre	
		mest skadad, -e

Positiv	*Komparativ*	*Obest. och best. form superlativ*
enkel	______	______
______	mer utvecklad	______
______	______	tyngst, -a
skrämmande	______	______
______	viktigare	______
______	______	modernast, -e
övertygad	______	______
______	svagare	______
______	______	fullast, -e
allvarlig	______	______
______	intressantare	______
______	______	hårdast, -e
typisk	______	______
______	gladare	______
______	______	duktigast, -e
försiktig	______	______
______	belåtnare	______
______	______	klokast, -e
grym	______	______
______	magrare	______
______	______	grannast, -e
fet	______	______
______	mer förstående	______
______	______	mildast, -e
pedantisk	______	______
______	flottare	______
______	______	kallast, -e
intresserad	______	______
______	svårare	______

8 Komparativ eller superlativ?

bra	låg	~~romantisk~~	svår
dum	lång	sen	säker
grov	mager	snygg	trygg
intresserad	praktisk	spännande	viktig
liten			

Välj bland ovanstående adjektiv. Skriv dem i rätt form. Se exempel.

1 Kvinnor är ofta _mer romantiska_ än män.

2 – Vilken kavaj är ______________, tycker du? – Den svarta. Prova den!

3 Det är ofta ______________ kvalitet på dyra kläder än på billiga.

4 Eftersom alla utom jag fattade vad läraren sa, kände jag mig ______________ i klassen.

5 Gästrikland är ______________ än Jämtland.

6 Det är inte ______________ att göra köttbullar än att göra köttfärssås, men det tar kanske lite ______________ tid att göra köttbullar.

7 Patrik kommer alltid i sista minuten, men igår kom han ______________ än vanligt. Lektionen hade redan börjat.

8 Sjuksköterskorna har ______________ lön än läkarna.

9 När man är ute och vandrar i skogen är det ______________ att ha sina grejer i en ryggsäck än att ha dem i en kasse.

10 – Vad är ______________ i livet, tycker du? – Att få vara frisk.

11 Marja kände sig ______________ och ______________ på sitt gamla jobb än på sitt nya. På den gamla arbetsplatsen visste hon precis vad hon skulle göra, och hon kände all personal.

12 Filmen, som jag såg igår, var ______________ än jag hade trott. Allt kunde hända, och slutet var verkligen oväntat.

13 Mäns röster är oftast ______________ än kvinnors.

14 – Vad är du intresserad av?
– Jag har många intressen, men jag är nog ______________ av motorsport.

15 Jag undrar om Petra är sjuk. Hon har ju gått ner så mycket i vikt. Nu är hon ännu ______________ än hon var för några månader sedan.

9 Bestämd form superlativ

Adjektivet står i *bestämd form*, både i positiv och i superlativ efter:

den (här, där) det (här, där) de (här, där) possessiva pronomen genitiv

Exempel:

den vackr**aste** visan (*Jämför*: den vackra visan)
det fin**aste** huset
de frisk**aste** barnen

min trevlig**aste** kompis
mitt rolig**aste** jobb
mina vackr**aste** smycken
Sveriges rik**aste** kommun

den mest musikalisk**a** flickan
det mest energisk**a** barnet
de mest optimistisk**a** pojkarna

min mest praktisk**a** väska

den stör**sta** staden (*Jämför*: den stora staden)
det hög**sta** trädet
de min**sta** barnen

min bä**sta** vän
mitt yng**sta** barn
mina äld**sta** släktingar
världens läng**sta** flod

den mest intressera**de** eleven
det mest kän**da** landskapet
de mest läs**ta** böckerna

skolans mest omtyck**ta** lärare

10 Bestämd form superlativ

Skriv bestämd form superlativ. Se exempel.

1	*stor*	Vänern är Sveriges största sjö.
2	*lång*	Amazonfloden är en av världens ______ floder.
3	*liten*	Familjen Skog bor i det ______ huset på vår gata.
4	*bra*	Jag ska hälsa på min ______ vän på söndag.
5	*mörk*	December är årets ______ månad här i Sverige.
6	*ung*	Elisabeths ______ dotter är bara fem månader.
7	*billig*	– Var kan man köpa de ______ grönsakerna? – På torget.
8	*gammal*	Uppsala är en av de ______ städerna i Sverige.
9	*fin*	Anna hade på sig sin ______ klänning på festen igår.
10	*hög*	– Har vi världens ______ skatter här i Sverige? – Ja, det tror jag.
11	*bekväm*	Jag ska ta på mig mina ______ skor och ta en lång promenad när jag har slutat jobba idag.
12	*vacker*	– Vilket är världens ______ land? – Mitt hemland.
13	*krävande*	Roger får ta hand om de ______ arbets-uppgifterna på jobbet.
14	*känd*	Alfred Nobel är en av de ______ svenskarna i världen.
15	*läst*	ICA-kuriren är en av Sveriges ______ veckotidningar.
16	*intresserad*	– Matti är klassens ______ elev, säger läraren till Mattis föräldrar.
17	*komplicerad*	Ingen kunde svara på de ______ frågorna på provet i teknik.
18	*typisk*	– Vilken är den ______ maträtten i Sverige? – Det är kanske köttbullar med lingonsylt.
19	*optimistisk*	Lena är den ______ person som jag känner.
20	*betydande*	Skogen har alltid varit en av de ______ natur-tillgångarna i Sverige.

11 Komparativ eller superlativ + substantiv

Skriv rätt form av adjektiven *(komparativ* eller *superlativ)* och substantiven. Se exempel.

1 *vacker/park* — Pildammsparken är en av de vackraste parkerna i Malmö.

2 *gammal/exemplar* — Jag har ett ________ ________ av "Svensk grammatik" än du. Jag får nog köpa ett nytt.

3 *stor/problem* — Arbetslösheten har länge varit det ________ ________ i Sverige.

4 *ung/son* — Ola har två söner. Hans ________ ________ bor i Rom.

5 *dålig/väder* — Det är ofta ________ ________ i november än i december.

6 *vanlig/efternamn* — Andersson är ett av de ________ ________ i Sverige.

7 *bra/egenskap* — – Vilka är dina ________ ________? – Jag är ärlig och pålitlig.

8 *skicklig/skådespelare* — Jan Malmsjö är fortfarande en av Sveriges ________ ________.

9 *sen/CD* — – Har du köpt Roxettes ________ ________? – Nej, men jag önskar den i julklapp.

10 *låg/pris* — "Vi har de ________ ________ i stan, och

snygg/kläder — vi har de ________ ________," stod det i reklamen för den nya klädaffären i City.

11 *liten/fågel* — – Vilken är den ________ ________ i världen? – Det måste väl vara kolibrin?

12 *givande/diskussion* — Vi hade en ________ ________ på mötet i går än vi brukar ha.

13 *omtyckt/lärare* — Max är skolans ________ ________.

14 *avancerad/teknik* — Det finns ________ ________ nu än det fanns förr i tiden.

15 *musikalisk/elev* — De ________ ________ fick var sitt stipendium.

12 Bestämd form superlativ + substantiv (skriftlig/muntlig övning)

Skriv färdigt frågorna med rätt form av adjektiven och substantiven. Se exempel.
Svara sedan på frågorna och ge eventuellt ytterligare information, t.ex. om varför X är din bästa vän.

1 – Vad heter din *bästa* *vän*?
bra vän

2 – Vilken är din ______ ______ just nu?
hög önskan

3 – Vad heter din ______ ______?
gammal släkting

4 – Vilken är den ______ ______, tycker du?
god maträtt

5 – Vad heter de ______ ______ i ditt hemland?
stor stad

6 – Var finns den ______ ______, tycker du?
vacker natur

7 – Vilket är det ______ ______, tycker du?
trevlig husdjur

8 – Vilket är ditt ______ ______ just nu?
stor problem

9 – Vem är den ______ ______ i din familj?
musikalisk person

10 – Vilken är den ______ ______ i ditt hemland?
typisk maträtt

11 – Vilket var ditt ______ ______ i skolan?
dålig ämne

12 – Vilka är de ______ ______ i ditt hemland?
kall månad

13 – Vilken är den ______ ______ i ditt hemland?
viktig helg

14 – Vilken är den ______ ______, tycker du?
rolig sport

15 – Vem är den ______ ______ i ditt hemland?
läst författare

13 Sök adjektiv i texten!

Läs texten och stryk under adjektiv/particip. (Vilka är grundformerna?)

En liten by

Det är tyst i den lilla byn. De små röda husen ser sömniga ut. Om man själv är alldeles tyst kan man nästan höra hur de snarkar. De ser mindre ut än förr, och vägen, som går genom byn, verkar smalare och krokigare än förr. Det är tur att trafiken inte är så livlig. Två bilar kan knappast mötas på de smalaste ställena.

Ett par månader på sommaren vaknar byn upp ur sin djupa sömn. Då fylls husen av glada och förväntansfulla men också stressade och trötta sommargäster som har en skön semester framför sig. Många av sommargästerna är tyskar som vill koppla av i en lugn och behaglig miljö. På sommaren öppnas också affären i den lilla byn. Under många mörka höst- och vinterkvällar har affärens vänliga ägare kört in till centralorten där han har gått på kurs i tyska för att kunna prata lite med sina tyska kunder.

Affären ser inte ut som den gjorde förr. Nu är den likadan som alla andra små svenska butiker med dagligvaror, djupfryst snabbmat, glass, läsk och tidningar. Förr kunde man köpa allt man behövde i den här affären, t.ex. grova arbetskläder, tunna, fina tyger, salt sill, rökt fläsk, korta och långa spikar, fotogen, mjuka, hårda, söta eller syrliga karameller och dyrt, doftande kaffe som maldes i en stor kaffekvarn. Nu kommer folk in och köper vad de ska ha, betalar och skyndar vidare. De är ofta svettiga och stressade, och de har alltid bråttom.

Förr i tiden var affären byns viktigaste samlingspunkt. Det var där man fick veta vem som hade gift sig, vem som var sjuk och vem som hade dött. Ja, man fick reda på det mesta utan

att vara direkt nyfiken. Alltid fanns det någon som hade något nytt att berätta. I affären diskuterade man aktuella, politiska frågor, och man löste ibland de stora världsproblemen medan man handlade.

Den lilla byn ligger vid en stor, vacker sjö. Nuförtiden ligger sommargästernas snabba, lyxiga plastbåtar med starka motorer vid stranden. Förr hade invånarna i byn små, enkla träbåtar utan motorer. Det har alltid funnits fisk i sjön, då som nu. Vattnet är rent och klart, så man kan faktiskt bada där. Det är aldrig så kallt, utan det känns varmt, mjukt och skönt. I de stora skogarna runt byn kan man fortfarande plocka bär och svamp. Om man har tur kan man hitta söta, röda smultron och hallon samt mörkblåa, ja nästan svarta blåbär. I september är skogen full av blanka, röda lingon. De är ganska sura, men man kan koka en härlig sylt av dem. Många tycker att lingonsylt är det bästa man kan äta till såväl köttbullar som till pannkakor. I utkanten av den lilla byn finns det ett litet berg som är ungefär 200 meter högt.

Från bergets högsta punkt har man en underbar utsikt över gröna skogar och spegelblanka sjöar. Vid klart väder kan man också se tre spetsiga kyrktorn bland trädtopparna. Vid bergets fot syns fortfarande spåren efter en gammal dansbana där byns ungdomar dansade under ljusa sommarkvällar för länge, länge sedan. Nu åker de som är unga till diskoteken i staden och dansar till dunkande musik i blixtrande, artificiellt ljus.

Tiden går. Allt förändras. Den lilla byn fortsätter att sova.

Skrivuppgift:

1 Jämför den stad/by som du bor i nu med den stad/by du bodde i tidigare.

2 Kom till fantastiska ... ! (Du skriver en text som ska stå i en resebroschyr och berättar så noga som möjligt om en plats/ett område som du vill locka turister till.)

14 Finn felen!

Mannen i texten skriver ett svar på en annons. Tyvärr har det smugit sig in några felaktiga böjningsformer på en del adjektiv. Försök hitta dem och rätta dem.

Svar till "Vår bästa tid är nu".

Hej!
Egentligen läser jag aldrig några bekantskapsannonser, men i morse fick jag syn på din trevliga annons i tidningen. Det verkar vara en sympatisk och humoristisk kvinna, tänkte jag. Varför inte göra ett försök?

Jag vet inte hur man skriver sådana här brev, men jag antar att du vill ha en liten beskrivning av mig själv.

Jag är en ensamstående pappa med en son på 15 år. Efter ett kort äktenskap lämnade min före detta fru mig och vår liten son för att återvända till vårt gamla hemland. Ja, nu förstår du redan att jag inte är någon vanlig svensk man trots att jag känner mig svenskare än de flesta. Jag älskar detta vackra land. Jag kom hit när jag var mycket ung. Det dröjde inte länge förrän jag hade lärt mig mitt nytt språk och fått fast anställning på ett stort företag. Där arbetar jag fortfarande, och numera är jag avdelningschef. Jag har faktiskt aldrig varit arbetslös någon gång i Sverige. Sedan många år är jag också svensk medborgare.

Jag tror att det är riktigt att beskriva mig själv som en ärlig, pålitlig och optimistisk människa. Min sämsta egenskap är nog att jag är ganska blyg. Det är svår för mig att ta kontakt med okända personer, särskilt kvinnor, och stor fester är ingenting för mig. Det låter kanske som om jag var väldigt tråkigt, men det tror jag inte att jag är. Jag känner mig i alla fall aldrig ensam, och jag har många goda vänner. Jag tycker om att dansa, gärna till lugna, stillsamma låtar. Trots att jag är man är jag romantisk. Jag tror på den stora kärleken även om jag själv har blivit besviken på den.

Jag har ett ganska alldagligt utseende. Man kan väl säga att jag ser ut som folk gör mest, alltså varken direkt snygg eller ful. Jag är av medellängd, och jag är ganska smal. Jag har bruna ögon och mörka hår som börjar bli lite grått. Om du är intresserad skickar jag gärna ett foto. Man kan väl säga att jag är en man i mina bästa år. Efter vad jag förstår av annonsen är du och jag lika gammal.

Jag skulle kunna skriva mycket mer, men jag ska sluta nu. Det skulle vara roligt om du ville skriva till mig och berätta lite om dig själv. Jag hoppas att du gör det, och jag hoppas också att vi kan träffas!

Marco

P.S. Jag har en ny bil, en BMW. Jag kommer gärna och hämtar dig om du vill. Vi kan göra en utflykt tillsammans eller gå på någon fina restaurang och äta något gott och kanske dansa. Vad säger du om det? D.S.

Skrivuppgift: Berätta om dig själv. Ta upp både positiva och negativa sidor hos dig.

ADVERB

Några exempel på olika sorters adverb:

Frågande adverb

När? Var? Vart? Varifrån?
Hur? Hur ofta? Hur länge? Varför?

Tidsadverb

då, nu, idag, igår, i morgon, i morse
alltid, ofta, ibland, sällan, aldrig

Rumsadverb

hit - här - härifrån, dit - där - därifrån
hem - hemma - hemifrån,
bort - borta - bortifrån

Sättsadverb

noga, annorlunda, bra, illa
fort, snabbt, sakta, långsamt

Gradadverb

mycket, lite, ganska, rätt
lagom, nästan

Satsadverb

inte, icke, ej, knappast
kanske, möjligen
bara, endast, enbart

också, även, dessutom
ju, nämligen
emellertid, dock, ändå
alltså, följaktligen

1 Frågande adverb

När? Var? Vart? Varifrån? Varför? Hur?

(Kombinationer med **Hur** se s. 169.)

Skriv frågor som passar till svaren. Se exempel.

1 – *När kommer Markus* ? – Han kommer klockan tre.
2 – ________________ ? – De kommer från Bosnien.
3 – ________________ ? – Jag missade bussen.
4 – ________________ ? – På Drottningholms slott.
5 – ________________ ? – Hem.
6 – ________________ ? – Mycket bra.
7 – ________________ ? – Hon är arg på honom.
8 – ________________ ? – I hallen.
9 – ________________ ? – Därför att den var för dyr.
10 – ________________ ? – I september.
11 – ________________ ? – Till vårdcentralen.
12 – ________________ ? – Den går från Centralen.
13 – ________________ ? – I badrummet.
14 – ________________ ? – Till Skogskyrkogården.
15 – ________________ ? – Dåligt.
16 – ________________ ? – På torget.
17 – ________________ ? – I fredags.
18 – ________________ ? – Pengarna tog slut.
19 – ________________ ? – I västra Sverige.
20 – ________________ ? – Från Sydafrika.
21 – ________________ ? – Så där.
22 – ________________ ? – Jag har glömt mina nycklar.
23 – ________________ ? – Fort.
24 – ________________ ? – Strax.
25 – ________________ ? – Ut.

2 Frågande adverb – kombinationer med Hur

Några vanliga exempel:

Hur många
Hur mycket
Hur dags
Hur ofta
Hur länge

en-ord	*ett-ord*	*plural*
Hur gammal	Hur gammalt	Hur gamla
Hur stor	Hur stort	Hur stora
Hur lång	Hur långt	Hur långa

– **Hur många** barn har du?	– Två.
– **Hur många** talar arabiska i din klass?	– Fem.
– **Hur mycket** mjölk ska jag köpa?	– Tre liter.
– **Hur mycket** betalar du i hyra?	– 4 375 kronor i månaden.
– **Hur dags** vaknar du?	– Halv sju.
– **Hur ofta** städar du?	– En gång i veckan.
– **Hur länge** har du bott i Sverige?	– I ett år.
– **Hur gammal** är din fru?	– 32 år.
– **Hur gammalt** är ditt barn?	– 4 år.
– **Hur gamla** är dina föräldrar?	– Mamma är 60 år och pappa är 62 år.
– **Hur stor** tomt har ni?	– 530 kvm.
– **Hur stor** är din lägenhet?	– 75 kvm.
– **Hur stort** källarförråd har ni?	– Det är bara på 2,5 kvm.
– **Hur stort** är köket?	– 16 kvm.
– **Hur stora** klassrum har ni i er skola?	– Det finns plats för 30 personer i varje.
– **Hur stora** är rummen i er bostad?	– Vardagsrummet är 24 kvm, och sovrummet är 18 kvm.
– **Hur lång** uppsats måste vi skriva?	– Minst 200 ord.
– **Hur lång** är er soffa?	– Ungefär två meter.
– **Hur långt** hår har Sally?	– Till axlarna.
– **Hur långt** är ert bord?	– En och en halv meter.
– **Hur långa** pauser har vi mellan lektionerna?	– Högst tio minuter.
– **Hur långa** är era sängar?	– 200 cm.
– **Hur långt** är det från Malmö till Göteborg?	– Cirka 30 mil.

3 Frågande adverb

Använd lämpliga kombinationer med *Hur*. Se exempel.

1 – Hur gammalt är det där vackra skåpet? – Det är nästan 200 år.
2 – ________ smörgåsar vill du ha? – Tre.
3 – ________ ska Lars stanna här? – I en månad.
4 – ________ tjänar Anna? – 10 000 kronor i månaden.
5 – ________ är rummen i din lägenhet? – Det ena är på 20 kvm, och det andra är på 16 kvm.
6 – ________ slutar du skolan? – Klockan tre.
7 – ________ är Per? – 1,87 m.
8 – ________ handlar du? – Två gånger i veckan.
9 – ________ lägenhet har du? – Tre rum och kök.
10 – ________ är ditt badrum? – Cirka åtta kvadratmeter.
11 – ________ betalar du i hyra? – 4 035 kronor i månaden.
12 – ________ har du gått på kurs? – I en månad.
13 – ________ är det från Malmö till Stockholm? – Cirka 60 mil.
14 – ________ måste barnen gå i skolan? – I nio år.
15 – ________ kan du simma? – Ungefär 1 000 meter.
16 – ________ är din son? – Tre år.
17 – ________ äter du middag? – Klockan fem.
18 – ________ är det från din bostad till skolan? – En och en halv kilometer.
19 – ________ brukar du gå på bio? – Ett par gånger i månaden.
20 – ________ får jag låna böckerna? – I tre veckor.
21 – ________ invånare finns det i Sverige? – Cirka 8,5 miljoner.
22 – ________ träffar du dina släktingar? – Några gånger om året.
23 – ________ ska vi vänta här? – I tio minuter.
24 – ________ personer får plats i din bil? – Fem.
25 – ________ är dina bröder? – 27 och 30 år.

4 Frågande adverb – kombinationer med Hur

Skriv frågor som passar till svaren. Använd kombinationer med *Hur*. Se exempel.

1 – Hur mycket betalar du i hyra ?
– 4 375 kronor i månaden.

2 – ____________________ ?
– Två gånger i veckan.

3 – ____________________ ?
– Tre. En bror och två systrar.

4 – ____________________ ?
– Beata är 18 år, och Beatrice är 20 år.

5 – ____________________ ?
– 83 kvadratmeter.

6 – ____________________ ?
– 72 kilo.

7 – ____________________ ?
– De är från 1800-talet.

8 – ____________________ ?
– I fem veckor.

9 – ____________________ ?
– 14.08.

10 – ____________________ ?
– Två. En svart och en vit.

11 – ____________________ ?
– Tre gånger om dagen.

12 – ____?

– Vid sjutiden.

13 – ____?

– Cirka tre kilometer.

14 – ____?

– 1,86 m.

15 – ____?

– I två år.

5 Tidsadverb

Exempel på tidsadverb som uttrycker dåtid, nutid och framtid:

Dåtid	*Nutid*	*Framtid*
då	nu	sedan (sen)
i morse		i morgon bitti
igår	idag	i morgon
i förrgår		i övermorgon
häromdagen		
i fjol, i fjor		
i förrfjol, i förrfjor		
häromåret		
just, nyss, nyligen		snart, strax
förr, förut, tidigare	nuförtiden, numera	

Andra tidsadverb:

ännu, än
fortfarande, alltjämt
redan
länge (längre, längst)
genast, meddetsamma
omedelbart, omgående
äntligen; slutligen, till slut, till sist
hittills
någonsin

alltid, jämt, ständigt
ofta (oftare, oftast)
ibland, emellanåt
sällan
aldrig

Observera:

då syftar tillbaka på tidigare nämnt tidsuttryck

På måndag fyller Karin 50 år. Jag ska uppvakta henne **då**. (**Då** ska jag uppvakta henne.)
Ylva föddes **1944**. Hennes föräldrar hade redan tre barn **då**. (**Då** hade hennes föräldrar redan tre barn.

då (= när) kan även vara ett relativt tidsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående tidsuttryck och då inleder en bisats.

Klockan tio, **då** Åke egentligen skulle vara hos tandläkaren, satt han i en lång bilkö.
På 60-talet, **då** Anita blev färdig med sin examen, var det lätt att få jobb.

6 Tidsadverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 Pia har jobbat ___länge___ på vårt företag. Det är 15 år om jag inte minns fel.
a) ännu (b) länge c) ofta d) redan

2 Tomas stiger ____________ upp klockan sju även om han är ledig.
a) redan b) äntligen c) jämt d) nyss

3 – Ring hem ____________! Dina föräldrar har sökt dig hela dagen. – Oj då!
a) meddetsamma b) hittills c) just d) ännu

4 ____________ händer det att man vaknar mitt i natten och är alldeles klarvaken.
a) Slutligen b) Emellanåt c) Nyligen d) Genast

5 Vi satt uppe och pratade ____________ i natt. Klockan var tre när vi la oss.
a) ofta b) strax c) äntligen d) länge

6 – Var är Olle? – Han har ____________ gått till skolan.
a) snart b) redan c) någonsin d) förr

7 Rut glömmer inte midsommaren 1955. Det var ____________ hon träffade sin man.
a) genast b) strax c) äntligen d) då

8 Ali började läsa vid Umeå universitet 1995, och han är ____________ kvar där.
a) omgående b) alltjämt c) emellanåt d) sällan

9 – Chefen har tyvärr inte kommit ____________, så vi får skjuta upp det planerade mötet. – Jaha.
a) fortfarande b) redan c) nyss d) än

10 Nu jobbar Elin i en affär. ____________ jobbade hon inom hemtjänsten.
a) Genast b) Tidigare c) Alltid d) Ännu

11 ____________ mötte jag Ana på stan. Det kan ha varit i lördags eller i söndags.
a) I morse b) Igår c) Häromdagen d) Hittills

12 I början av 1900-talet, ____________ det var mycket fattigt i Sverige, utvandrade många svenskar till USA.
a) förr b) då c) länge d) ännu

13 Teresa hade ____________ kommit innanför dörren när telefonen ringde.
a) snart b) förut c) då d) just

14 Lisa försov sig ____________ och kom två timmar för sent till jobbet.
a) i morgon b) redan c) i morgon bitti d) i morse

15 Adam känner inte till stan så bra än, för han har ____________ flyttat hit.
a) aldrig b) emellanåt c) omgående d) nyligen

16 – Minns du något från din barndom? – Ja mycket, t.ex. somrarna. ____________ bodde jag och alla mina kusiner hos mormor och morfar på landet.
a) Då b) Snart c) Sedan d) Nyligen

17 ______________ var jag i Luleå. Jag tror att det var 1995.

a) I fjol b) Häromåret c) I år d) I förrgår

18 – Vänta lite! Jag är ______________ tillbaka. Jag ska bara kasta soporna. – Ja, ja.

a) redan b) strax c) länge d) ännu

19 Idag är det måndag. ______________ hade vi gäster. Det har vi ofta på lördagar.

a) Igår b) I förrgår c) Tidigare d) Just

20 – Har du ______________ ätit sniglar? – Nej, aldrig! Fy, vad det låter äckligt!

a) omedelbart b) snart c) någonsin d) fortfarande

21 Patrik skriver ______________ brev till sina föräldrar, bara ett par gånger om året.

a) ofta b) sällan c) emellanåt d) nyligen

22 Uno är gift med Lena nu. ______________ var han gift med Pernilla från Tomelilla.

a) Förut b) Alltid c) Ibland d) Sedan

23 Jag minns mycket väl min första skoldag. ______________ hade jag på mig en gul klänning.

a) Sedan b) Redan c) Då d) Genast

24 ______________ tog Anders studenten i juni. Sedan ryckte han in i lumpen.

a) I fjol b) Numera c) Slutligen d) Redan

25 – Ta med paraplyet! Det började ______________ regna. – Det var bra du sa det.

a) nyss b) fortfarande c) ibland d) strax

26 – När ska vi äta? – ______________. Maten är klar om tio minuter.

a) Ännu b) Snart c) Just d) Redan

27 ______________ har du skrivit 26 exempel. Nu har du bara några kvar.

a) Fortfarande b) Omedelbart c) Slutligen d) Hittills

28 – Varför måste ni ______________ gräla med varandra? – Vi diskuterar bara.

a) länge b) ständigt c) sällan d) äntligen

29 Nu har vi väntat på våren i flera veckor. ______________ är den här! Så härligt!

a) Hittills b) Omgående c) Äntligen d) Förr

30 – Jag har beställt en taxi till klockan sex ______________. – Vad bra!

a) i morgon bitti b) i morse c) igår d) i förrgår

31 ______________ börjar min semester. Bara två dagar kvar att jobba!

a) I morgon b) I övermorgon c) I morse d) Nyss

32 Erik äter ______________ gröt på morgonen. Det är gott och mättande, tycker han.

a) sällan b) jämt c) aldrig d) någonsin

33 Bussen var mycket försenad i morse, men ______________ kom den.

a) ännu b) någonsin c) till sist d) nyligen

34 ______________ får man börja övningsköra när man har fyllt sexton år.

a) Just b) Emellanåt c) Nuförtiden d) Snart

35 – Har du ______________ varit uppe en hel natt? – Oh ja, flera gånger!

a) fortfarande b) någonsin c) slutligen d) genast

7 Rumsadverb

Vart? *(riktning)* *Till vilken plats?*	**Var?** *(befintlighet)* *På vilken plats?*	**Varifrån?** *(riktning)* *Från vilken plats?*
in	inne	inifrån
ut	ute	utifrån
upp	uppe	uppifrån
ner	nere	nerifrån
hem	hemma	hemifrån
bort	borta	bortifrån
fram	framme	framifrån
hit	här	härifrån
dit	där	därifrån

Observera:

hit, här, härifrån
dit, där, därifrån

syftar ofta tillbaka på tidigare nämnt rumsuttryck

Jag har bott **i Malmö** i två år. Det finns många vackra parker **här**. (**Här** finns det många vackra parker.)
Jag flyttade **hit** när jag hade gift mig. (**Hit** flyttade jag när jag hade gift mig.)
Jag vill inte flytta **härifrån**. (**Härifrån** vill jag inte flytta.)

Johan ska åka till **New York** på måndag. Han har aldrig varit **där** tidigare. (**Där** har han aldrig varit tidigare.)
Han ska flyga **dit** med SAS. (**Dit** ska han flyga med SAS.)
Han ska fortsätta till Florida **därifrån**. (**Därifrån** ska han fortsätta till Florida.)

där, dit

kan även vara relativa rumsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Igår besökte Lena den plats **där** hon alltid lekte som barn.
= Igår besökte Lena den plats **som** hon alltid lekte **på** som barn. (Se relativa pronomen s. 137!)
= Igår besökte Lena den plats **på vilken** hon alltid lekte som barn.

Diskoteket "Grottan", **dit** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.
= Diskoteket "Grottan", **som** många ungdomar brukar gå **till**, ska tyvärr slå igen.
= Diskoteket "Grottan", **till vilket** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.

8 Rumsadverb

in	inne	inifrån	ut	ute	utifrån
hit	här	härifrån	dit	där	därifrån
upp	uppe	uppifrån	ner	nere	nerifrån
hem	hemma	hemifrån	bort	borta	bortifrån
fram	framme	framifrån			

Svara på frågorna. Välj ett lämpligt adverb från rutan. Se exempel.

1 – Du vill sitta i köket. Vart går du om du vill sätta dig där? – dit
2 – Du sitter och tittar på TV i din bostad. Var är du? – ______
3 – Eva går in genom sin ytterdörr. Varifrån kommer hon? – ______
4 – Du vill inte vara borta längre. Vart går du? – ______
5 – Karin är i källaren. Var i huset är hon? – ______
6 – Du åker bort från din bostad. Varifrån åker du? – ______
7 – Du vill inte vara inne. Vart går du? – ______
8 – Var i bussen sitter busschaffören? – ______
9 – Du går från vinden till källaren. Varifrån kommer du? – ______
10 – Du står i ditt kök och lagar mat. Var är du? – ______
11 – Du besöker en kompis i Paris. Varifrån kommer du när du har varit där? – ______
12 – Vart går du om du inte vill vara ute? – ______
13 – Du gillar Folkets Park. Var vill du vara om du går dit? – ______
14 – Varifrån kommer du om du går ut? – ______
15 – Vart går du om du går från 2:a till 4:e våningen? – ______
16 – Var vill Lena vara om hon kommer hit? – ______
17 – Varifrån kommer du om du går från 3:e till 5:e våningen? – ______
18 – Ulla, en passagerare i bussen, vill fråga busschauffören något. Vart går hon? – ______
19 – Var är du om du sitter och fiskar? – ______
20 – Varifrån går Kalle om han har varit här? – ______
21 – Vart åker Pelle om han vill vara här? – ______
22 – Var i huset är du om du är på vinden? – ______
23 – Vart går du om du går från 4:e våningen till källaren? – ______
24 – Var är du om du har åkt hemifrån? – ______
25 – Varifrån kommer vinden om den blåser i ansiktet? – ______
26 – Var vill du vara om du går in? – ______
27 – Vart reser du om du inte vill vara hemma på semestern? – ______

9 Rumsadverb – adverb + preposition

Skriv lämpliga prepositioner efter adverben. Se exempel.

1 – Vi måste gå *ut* __i__ trädgården och titta på vårblommorna. – Ja, det gör vi.

2 – Du kan väl sitta *här* _______ mig och prata en stund? – Ja, gärna.

3 – Skulle du vilja köra *bort* _______ kiosken och köpa en tidning åt mig? – Javisst.

4 – Ser du fåglarna som sitter *uppe* _______ taket? – Ja, så söta de är!

5 – Var är Kalle och Lisa? – De är *ute* _______ lekplatsen och leker.

6 Emma är ofta *hemma* _______ sin mormor på eftermiddagarna.

7 – Kom *hit* _______ mig är du snäll! – Ja, jag kommer.

8 – Jag ska flytta *hem* _______ en kompis nästa vecka. – Jaså.

9 – Det står en okänd man *borta* _______ kiosken. Vem kan det vara?
– Det undrar jag med. Han ser skum ut.

10 – Vi ska åka *upp* _______ Norrland i sommar. – Så trevligt!

11 Adam står *framme* _______ tavlan och skriver svenska vokaler.

12 – Polisen gick *in* _______ grannens lägenhet för en stund sedan. – Oj då!

13 – Var är Pricken? – Han ligger *inne* _______ sovrummet i sin korg.

14 – Usch, vad jag mår illa! Jag måste gå *fram* _______ chauffören och be honom stanna bussen, tänkte Sandra.

15 – Kan du inte komma *hem* _______ mig ikväll? Jag är ensam hemma.
– Jovisst.

16 – Var kan man köpa kaffe?
– Det finns en kaffeautomat *ute* _______ korridoren.

17 – Var har du varit? – Jag har varit *hemma* _______ Elin och pluggat.

18 – Var är mina skidor? – De är *nere* _______ källaren.

19 – Vill du gå *ut* _______ köket och hämta kaffet? – Javisst.

20 Vi har ett förråd *uppe* _______ vinden.

10 Rumsadverb – adverb + adverb

Skriv *här/hit* eller *där/dit*. Se exempel.

1 – Kom hit! Här borta finns det gott om svamp.
– Ja, men hur ska jag kunna komma ________ bort till dig?
– Du kan väl hoppa över bäcken.
2 – Hej Lisa! Hur har du det ________ uppe i Kiruna? frågar Lotten i Jönköping.
– Jättebra. Jag ångrar verkligen inte att jag flyttade ________ upp, svarar Lisa.
3 – Var sitter chefen?
– Han sitter ________ inne i det lilla rummet till höger. Han är ledig, så du kan gå ________ in nu.
4 – Ställ dig ________ borta vid det blommande körsbärsträdet så ska jag ta ett kort på dig!
– Nej, jag vill inte gå ________ bort. Jag kan väl stå här?
5 – Hej mamma! Hur har ni det ________ hemma?
– Jo tack, det är bara bra. Jag hoppas att du kommer hem och hälsar på snart.
6 – Vem är det som är på vinden?
– Det är vaktmästaren.
– Vad gör han ________ uppe?
– Han lagar ett element.
– Men det var ju länge sedan han gick ________ upp.
7 – Ulla, var är du?
– Jag sitter ________ ute i trädgården. Vill du ha kaffe så får du komma ________ ut.
– Tack, men jag föredrar att stanna ____ inne. Det är svalare inomhus.
8 – Har du hälsat på din far på sista tiden?
– Ja, flera gånger, och jag ska åka ________ hem i kväll, för vi ska tippa.
9 – Kan du hjälpa mig med en sak?
– Tyvärr har jag inte tid, men ________ framme vid kiosken står en polis. Han kan nog hjälpa dig. Gå ________ bort och fråga honom!
10 – Ser du segelbåten som ligger ________ ute på havet?
– Ja, vad härligt det ser ut! Ska vi simma ________ ut?
– Du är inte klok! Det finns ju strömmar i vattnet.
11 – När kom du ________ ner till Trelleborg från Norrland?
– För ett par månader sedan.
– Trivs du ________ nere i södra Sverige?
– Jadå. Men det var bättre i Norrland. Jag ska åka ________ upp i sommar.
12 – Det är väl skönt att sitta ________ inne och läsa när det regnar och blåser ute?
– Jaa.

11 Rumsadverb

dit, där, därifrån **hit, här, härifrån**	syftar ofta tillbaka på redan nämnt rumsuttryck
där, dit	är även relativa rumsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Välj rätt rumsadverb. Se exempel.

1 Igår åkte vi till Stockholm ___där___ vi skulle träffa invandrarministern.

2 – Oh, vad jag längtar ut till havet! – Då kan vi ju åka __________ i morgon.

3 I morgon ska Rolf gå på en anställningsintervju på AB Skrotsam. Han ska vara __________ klockan tio.

4 – När flyttade du hit till Umeå? – För tio år sedan och jag trivs jättebra __________.

5 Elin sitter och läser om Indien __________ hon ska åka på sin semester.

6 Vi kommer fram till Arlanda 9.05. Planet till Umeå går inte __________ förrän 10.00, så vi behöver inte jäkta.

7 I Karlsborg, __________ jag bodde som barn, har det funnits flera regementen.

8 – Hej Sara! Jag skulle gärna vilja komma och hälsa på dig.

– Ja, det vore verkligen roligt! Du kan väl komma __________ på lördag?
– Ja, gärna.

9 Uno trivs inte i den här staden, så han ska flytta __________ så snart han får ett jobb någon annanstans.

10 I morgon ska vi besöka vänner på Dragön __________ man bara kan komma med båt.

11 – Ursäkta, var ligger Telia? – På andra sidan kanalen, inte så långt __________.

12 Emil ska åka till England i sommar, men han vet inte riktigt hur han ska ta sig ________. Det blir antagligen med flyg.

13 – Finns det någon affär __________ man säljer begagnade skidor? – Jadå.

14 – Kom genast __________! Jag vill tala med dig. – Ja, vad är det nu då?

15 Gotland är en vacker ö. __________ tillbringar många turister sin semester.

12 Sättsadverb

Sättsadverben
- svarar på frågan *"Hur?"* (På vilket sätt?)
- står som bestämning till *verb.*

Exempel på sättsadverb:

bra, illa, sakta, fort, noga, annorlunda

Kalle skriver bra.
Lena kör fort.

Gammal ost luktar illa.
Ulla diskar noga.

Snigeln rör sig sakta.
Pia klär sig annorlunda nuförtiden.

Förutom sättsadverb av ovanstående typ finns också sättsadverb som är bildade av *adjektivets grundform* + **-t**.

snabbt, långsamt, vackert, fult, dåligt, högt, tydligt, bekvämt lågt, ordentligt, slarvigt, falskt, försiktigt, sparsamt, noggrant

Tomas springer snabbt.
Jag skriver fult.
Sitt ordentligt vid bordet!
Frida sjunger falskt.

Gamla människor går ofta långsamt.
Oskar hör dåligt.
Per och Eva talar lågt med varandra.
Kör försiktigt!

Åsa sjunger vackert.
Ola skrattar högt.
Sven städar slarvigt.
Texta tydligt!

De flesta sättsadverben kan kompareras, t.ex:

bra – bättre – bäst
illa – sämre/värre – sämst/värst
dåligt – sämre/värre – sämst/värst
snabbt – snabbare – snabbast
vackert – vackrare – vackrast

13 Sättsadverb

Svara på frågorna. Använd lämpliga sättsadverb. Se exempel.

1 Sven-Åke kör i 20 km/tim. Hur kör han?

Han kör sakta.

2 Asta sover. Jag kan inte väcka henne. Hur sover hon?

_______________.

3 Elisabeth, vår nya lärare, talar så att alla hör vad hon säger. Hur talar hon?

_______________.

4 Ola, som är ambulansförare, hade en mycket brådskande transport i går. Hur körde han?

_______________.

5 Mattias är så sjuk att han inte kan gå upp ur sängen. Hur mår han?

_______________.

6 Roland städar i varje vrå av huset. Det får inte finnas ett dammkorn någonstans. Hur städar han?

_______________.

7 Ingen kan läsa vad Josef och Ruben skriver. Hur skriver de?

_______________.

8 Alla njuter när Emma sjunger. Hur sjunger hon?

_______________.

9 Mårten sover hela natten, och han är alltid utvilad på morgonen. Hur sover han?

_______________.

10 Marja-Lena följer alltid alla trafikregler. Hon tar inga risker i trafiken. Hur kör hon?

_______________.

11 Fredrik känner att han måste kräkas. Hur mår han?

_______________.

12 Herr och fru Lovén slösar inte. De planerar sina inköp. De handlar alltid där det är billigast. Hur lever de?

_______________.

14 Sättsadverb

Hur gör du?
Svara på följande frågor med ett passande adverb. Använd helst varje adverb bara en gång.

1 – Hur skriver du? – ______________________.

2 – Hur läser du läxan? – ______________________.

3 – Hur sjunger du? – ______________________.

4 – Hur talar du svenska? – ______________________.

5 – Hur bor du? – ______________________.

6 – Hur brukar du cykla? – ______________________.

7 – Hur kör du bil? – ______________________.

8 – Hur simmar du? – ______________________.

9 – Hur springer du? – ______________________.

10 – Hur sitter du nu? – ______________________.

11 – Hur har du sovit i natt? – ______________________.

12 – Hur brukar du diska? – ______________________.

13 – Hur klär du dig? – ______________________.

14 – Hur borstar du tänderna? – ______________________.

15 – Hur ser du? – ______________________.

16 – Hur mår du idag? – ______________________.

17 – Hur brukar du städa? – ______________________.

18 – Hur dansar du? – ______________________.

19 – Hur lyssnar du på din lärare? – ______________________.

20 – Hur trivs du i Sverige? – ______________________.

Ställ samma frågor till en kamrat. Berätta sedan om honom eller henne.

15 Sättsadverb

Stryk under sättsadverben i nedanstående meningar. Se exempel.

1 Frida har vunnit flera skönhetstävlingar, för hon är så vacker.
2 Kalle är snygg, och han klär sig trevligt.
3 Ahmed ser trevlig ut och är alltid vänlig mot alla.
4 Sara sjunger vackert. Hennes röst är klockren.
5 Trädet utanför mitt sovrumsfönster är vackert.
6 Vårt hus ligger vackert vid en sjö.
7 En vacker tavla hänger över soffan i Perssons vardagsrum.
8 Barbara har sovit gott hela natten, så hon känner sig pigg och utvilad.
9 – Det där brödet ser gott ut. Det måste jag smaka, sa Fredrik.
10 Klas har många goda vänner.
11 – Den här boken verkar dålig, så den orkar jag inte läsa, tänkte Lars.
12 Erik hör dåligt. Han måste skaffa sig en hörapparat.
13 Många hus från 60-talet är fula.
14 Jonny skriver fult trots att han har försökt förbättra sin handstil.
15 – Tala högt! Annars hör jag inte vad du säger, sa Ola.
16 Svalorna flyger högt när det ska bli vackert väder.
17 De höga träden i vår trädgård är gamla.
18 Doktor Roos talar lugnt med sina patienter.
19 Doktor Roos patienter känner sig lugna.
20 – Henrik dansar bra. Jag tror att jag ska bjuda upp honom, tänkte Karin.
21 Sofia läser en bra bok just nu. Den har hon lånat av en kompis.
22 Johan kör alltid fort. Han har blivit tagen för fortkörning flera gånger.
23 Gamla fru Olsson går sakta.
24 – Du måste tvätta dig noga innan du går till doktorn, sa Peters mamma.
25 Ninas farfar röker långa cigarrer.
26 Gammal fisk luktar illa.
27 Alla hör vad Eva säger, för hon talar så tydligt.
28 Paul får inte vara med i skolkören, för han sjunger falskt.
29 Människor lever annorlunda idag än de gjorde förr i tiden.
30 Man bör äta långsamt. Det är bra för matsmältningen.

Hur många sättsadverb hittade du? ___________

16 Gradadverb

Gradadverb står som bestämning till *adjektiv* eller *andra adverb*.
Dessa adverb svarar på frågan *I vilken utsträckning?* (Hur mycket? Hur lite?).

Exempel på gradadverb:

mycket, lite, ganska, rätt, (allt)för, lagom, alls, nästan, alldeles

Förutom ovanstående adverb kan gradadverb också bildas av *adjektivets grundform* + **-t**, t.ex.:

hemskt, väldigt, fantastiskt, otroligt

Vissa gradadverb kan också stå som bestämning till *räkneord*, t.ex.:

ungefär, cirka, omkring, drygt, knappt

Exempel:

Eva blev **mycket** glad för presenten.
Adam är **lite** sjuk idag.
Bengt är **ganska** tjock.
Kaffet är **lagom** varmt.
Jan är inte **alls** trött.

Det blåser **ganska** mycket idag.
Jag röker **för** mycket.
Stina sover **för** lite.

Natalie är **fantastiskt** vacker, och hon sjunger **otroligt** vackert.
Det är **hemskt** kallt idag, och det blåser **förskräckligt** mycket.

Det finns plats för **ungefär** 20 personer i vårt klassrum.
Lena tjänar **cirka** 13 000 kronor i månaden

Observera: mycket och *lite* kan kompareras.

mycket – mer(a) – mest
lite – mindre – minst

17 Gradadverb

Välj ett passande adverb. Se exempel.

1 Jag är inte ___alls___ hungrig, för jag har precis ätit.
(*väldigt, rätt, alls*)

2 Lydia är alltid klädd i snygga, dyra kläder. Hon klär sig ______________ elegant.
(*ungefär, otroligt, alldeles*)

3 – Hur mycket kostade din väska? – Den kostade ______________ 450 kronor.
(*mycket, ungefär, ganska*)

4 Birger Lönn har nyligen fyllt 76 år. Han är ______________ gammal.
(*lite, drygt, rätt*)

5 Gun vet att några talar illa om henne. Hon tycker att det är ______________ obehagligt.
(*väldigt, lagom, ungefär*)

6 Ola röker 60 cigarretter om dagen. Han röker ______________ mycket.
(*för, lagom, knappast*)

7 Stefan äter bara en halv smörgås på morgonen. Han äter inte ______________ mycket då.
(*lagom, alls, ganska*)

8 Det finns ______________ 8,8 miljoner invånare i Sverige.
(*ungefär, alldeles, ganska*)

9 Det var ______________ roligt att träffa dig igen. Vi har ju inte setts på länge.
(*lite, alldeles, hemskt*)

10 Helen tycker att det är jätteroligt att städa. Hon har ett ______________ välstädat hem.
(*ungefär, fantastiskt, lite*)

11 Tore säger dumma saker till mig ibland. Jag är ______________ irriterad på honom.
(*cirka, alldeles, lite*)

12 Jag har berättat det mesta. Det finns inte ______________ mer att tillägga.
(*lite, rätt, mycket*)

13 Kom på mötet på torsdag! Vi har några ______________ viktiga beslut att fatta då.
(*alldeles, väldigt, nästan*)

14 De här skorna passar mig. De är ______________ stora.
(*lite, mycket, lagom*)

15 – Är ni trötta nu? – Ja, vi är ______________ trötta nu.
(*rätt, drygt, ungefär*)

18 Satsadverb

Satsadverb står som bestämning till en hel sats.

Exempel på satsadverb:

inte, icke, ej, knappast, knappt	verkligen
nog, kanske, kanhända; möjligen; eventuellt	tyvärr
förmodligen, troligen, antagligen	faktiskt
väl	naturligtvis, givetvis, förstås
bara, enbart, endast	gärna (– hellre – helst)

Observera: Beträffande nedanstående adverb se s. 190.

också, även, dessutom; inte – heller	ju; nämligen
förresten	
emellertid, dock, ändå, i alla fall	alltså, följaktligen, därför
däremot; tvärtom	tydligen
egentligen; åtminstone	

Cyklar får **ej** ställas framför porten.
Anna har **knappast** fått en blund i ögonen i natt.

– Det blir **nog** vackert väder i morgon.
– Ja, det får vi hoppas.

– Östen sa att han **kanske** skulle komma hit.
– Vad roligt!

– Har du **möjligen** en pappersnäsduk att låna mig?
– Javisst har jag det.

– Pia och Paul ska **antagligen** köpa vårt hus.
– Säger du det?

– Du kan **väl** stänga fönstret? Jag fryser.
– Okej.

– Ni behöver **bara** skriva en kort uppsats, sa vår lärare.

– Är det **verkligen** sant att du inte fattar någonting?
– Ja.

– Benny sa att han **tyvärr** inte hade tid att hjälpa mig.
– Så synd!

– Mirjam begriper **faktiskt** ingenting av det du säger.
– Jaså.

– Jag förstår **naturligtvis** allt vad du säger.
– Vad bra!

– Jag dricker **gärna** te, men jag skulle **hellre** vilja ha en kopp kaffe. **Helst** skulle jag vilja ha ett glas iskallt vatten.
– Du ska få vatten med is i. Det ska jag ordna.

19 Satsadverb

Välj lämpliga satsadverb. Se exempel.

1 "Nysått! Gräsmattan får ____ beträdas", stod det på en skylt.
a) verkligen b) hellre (c) ej d) helst

2 Man blir ____ berusad om man dricker fem snapsar på fastande mage.
a) naturligtvis b) inte c) gärna d) knappast

3 De nya tågen är så bekväma att man ____ märker när de stannar eller börjar gå.
a) enbart b) knappt c) eventuellt d) gärna

4 Om man vill byta en vara bör man ____ ha kvittot med sig till affären.
a) bara b) inte c) knappast d) förstås

5 – Ulf har ____ blivit sjuk eftersom han ännu inte har kommit hit. – Ja, kanske det.
a) gärna b) knappast c) endast d) kanske

6 Lina skulle gärna vilja ha en katt, men hennes son är ____ allergisk mot pälsdjur.
a) inte b) gärna c) tyvärr d) verkligen

7 Marianne är ____ bortrest eftersom hon inte har hört av sig.
a) inte b) enbart c) faktiskt d) förmodligen

8 – Har du ____ en hundralapp att låna mig? – Javisst.
a) gärna b) naturligtvis c) knappast d) möjligen

9 Det är så kvavt idag. Det blir ____ åska framåt kvällen.
a) nog b) inte c) gärna d) endast

10 Jag kommer snart hem. Jag ska ____ uträtta ett ärende på banken först.
a) icke b) förmodligen c) bara d) knappast

11 Eftersom Mårten lever för sitt arbete jobbar han ____ övertid om det behövs.
a) bara b) hellre c) inte d) gärna

12 Vi kunde ____ se när vi gick hem igår kväll. Alla gatlyktor var släckta.
a) tyvärr b) knappast c) verkligen d) väl

13 Katrin tjänar mycket bra, så hon har ____ råd att unna sig en hel del.
a) faktiskt b) inte c) möjligen d) kanhända

14 "Du skall ____ stjäla!" är ett av de tio budorden i Bibeln.
a) kanhända b) endast c) icke d) faktiskt

15 – Du gillar ____ inte gravad lax? – Jodå. Jag är väldigt förtjust i all sorts fisk.
a) hellre b) enbart c) ej d) kanhända

16 Nadja ska _____ fortsätta studera i höst, men hon har inte bestämt sig riktigt än.
a) naturligtvis b) eventuellt c) tyvärr d) inte

17 – Du kommer _____ på bröllopet? – Ja. Jag tror det.
a) väl b) nog c) gärna d) tyvärr

18 – Vad tycker du om dina nya grannar? – Jag vet inte, för jag har _____ träffat dem som hastigast.
a) tyvärr b) gärna c) helst d) bara

19 Andreas dricker _____ öl än vin.
a) hellre b) gärna c) helst d) tyvärr

20 – Tror du _____ på allt vad Joakim säger? – Ja, det gör jag.
a) tyvärr b) verkligen c) naturligtvis d) väl

21 Filmen, som jag såg igår, var _____ bättre än jag hade trott.
a) antagligen b) endast c) gärna d) faktiskt

22 Ivan uppförde sig illa mot mig igår. Han kommer _____ att be om ursäkt.
a) verkligen b) nog c) gärna d) tyvärr

23 Man måste _____ repetera alla nya ord som man träffar på. Annars glömmer man dem.
a) bara b) inte c) givetvis d) knappast

24 – Vad står det på skylten därborta? – Det står: "Obehöriga äger _____ tillträde".
a) endast b) faktiskt c) kanske d) ej

25 Vi hade _____ lagt vår nya matta på golvet förrän vår hundvalp kissade på den.
a) eventuellt b) knappt c) gärna d) bara

26 – Varför bråkar du alltid med Jack? Du vet _____ att han blir ledsen? – Ja, jag vet.
a) endast b) helst c) väl d) tyvärr

27 Linnea drack _____ mineralvatten på festen i lördags eftersom hon skulle köra hem.
a) inte b) endast c) kanhända d) antagligen

28 Jan-Erik har en besvärlig ekonomisk situation, så han har det _____ inte lätt.
a) gärna b) helst c) verkligen d) bara

29 – Nu behöver du _____ inte öva mer på satsadverben. – Jo, det här var svårt.
a) antagligen b) gärna c) endast d) hellre

30 – Vad vill du _____ göra nu? – Ta en paus och koppla av lite.
a) tyvärr b) helst c) knappast d) troligen

20 Konjunktionella adverb

Konjunktionella adverb fungerar som kopplingsord mellan meningar och satser precis som konjunktionerna.
Dessa adverb kan stå på adverbialets och/eller på satsadverbialets plats.
Ofta har man både en konjunktion och ett konjunktionellt adverb.

Den här dagen har inte börjat bra. Jag vaknade för sent i morse, och **dessutom** upptäckte jag att vi hade haft inbrott under natten.

– Varsågoda! Middagen är klar! – Tack, men jag tror att jag står över. Jag är mätt, för jag har **nämligen** varit hos mormor, och hon bjöd på en massa mat som vanligt.

också, även, dessutom	– uttrycker ett tillägg
inte ... heller	– är motsats till *också*
förresten	– uttrycker ett tillägg när man plötsligt kommer att tänka på något annat än det man just talar/talade om

(Jämför med *och*)

Boken är spännande. Den är **också (även, dessutom)** lärorik.
Den är lärorik **också (dessutom)**. **Dessutom** är den lärorik
Jämför: Boken är spännande, *och* den är lärorik.

Evert har ingen dator. Lisa har **inte heller** någon dator.
– Jag gillade inte filmen igår.
– Det gjorde **inte** jag **heller**.

– Det var verkligen roligt att prata med dig en stund. Vi måste träffas lite oftare. **Förresten**, har du hört att Elsa ska gifta sig med Olof?
– Nej, vad säger du?

ju	– uttrycker en förklaring (både talaren och lyssnaren vet eller bör veta)
nämligen	– uttrycker en förklaring (bara talaren vet)

Jämför med *för; därför att, eftersom*)

Observera: **Ju** och **nämligen** kan bara placeras på satsadverbialets plats.

Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö. Det finns **ju** goda förbindelser mellan de städerna.
Jämför: Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö, *för* det finns goda förbindelser mellan de städerna.
Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö *därför att (eftersom)* det finns goda förbindelser mellan de städerna.

Pelle är hemma från jobbet. Han är **nämligen** inte frisk.
Jämför: Pelle är hemma från jobbet, *för* han är inte frisk.
Pelle är hemma från jobbet *därför att (eftersom)* han inte är frisk.

emellertid, dock ändå, i alla fall däremot tvärtom	- uttrycker motsats
egentligen	- uttrycker ett tillrättaläggande, en korrigering
åtminstone	- uttrycker en inskränkning, en modifikation

(Jämför med *men, utan; trots att, även om)*

Erik är reumatiker. Han arbetar **emellertid (dock, ändå, i alla fall)** som vanligt.
Emellertid (Dock, Ändå, I alla fall) arbetar han som vanligt.
Han arbetar som vanligt **ändå (i alla fall)**.
Jämför: Erik är reumatiker, *men* han arbetar som vanligt. *Trots att* Erik är reumatiker arbetar han som vanligt.

Jag gillar rött vin. Jag gillar **däremot** inte vitt vin. **Däremot** gillar jag inte vitt vin. Jag gillar inte vitt vin **däremot**.
Jämför: Jag gillar rött vin, *men* jag gillar inte vitt vin.

Jag är inte så förtjust i opera. Jag tycker **däremot** mycket om operett.
Däremot tycker jag mycket om operett. Jag tycker mycket om operett **däremot**.
Jämför: Jag är inte så förtjust i opera, *men* jag tycker mycket om operett.

Persson är inte rik. Han är **tvärtom** fattig. **Tvärtom** är han fattig.
Jämför: Persson är inte alls rik, *utan* han är fattig.

Bo jobbar som kock. Han är **egentligen** bagare. **Egentligen** är han bagare. Han är bagare **egentligen**.
Jämför: Bo jobbar som kock, *men* han är bagare.

- Det här mattetalet är för svårt för mig. - Asch, du kan väl **åtminstone** försöka lösa det?
Jämför: Även om det här mattetalet är svårt kan du väl försöka lösa det?

alltså, följaktligen	- uttrycker följd, slutsats
därför	- uttrycker följd
tydligen	- uttrycker en tänkbar slutsats

(Jämför med *så)*

Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd. Det blir **alltså (följaktligen)** försenat. **Alltså (följaktligen)** blir det försenat.
Jämför: Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd, *så* det blir försenat.

Eva är sjuk. **Därför** är hon hemma från skolan.
Jämför: Eva är sjuk, *så* hon är hemma från skolan.

Pelle svarar inte. Han har **tydligen** inte kommit hem ännu. **Tydligen** har han inte kommit hem ännu.
Jämför: Pelle svarar inte, *så* han har nog inte kommit hem ännu.

21 Konjunktionella adverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 – Paul kommmer inte på festen i kväll, och Sune kommer ____.
– Så tråkigt! Då blir vi två färre än vi hade trott.
a) egentligen b) alltså (c) inte heller d) ju

2 Min bror heter ____Lars-Olof, men alla kallar honom Lasse.
a) åtminstone b) egentligen c) också d) nämligen

3 Per Kvist tjänar 650 000 kronor om året. Han har ____ en bra lön.
a) emellertid b) dessutom c) alltså d) tvärtom

4 Det var meningen att vårt grannhus skulle användas som dagis. Så blev det ____ inte. Idag är det ett hem för handikappade.
a) därför b) emellertid c) också d) där

5 Patrik är duktig på att simma och spela tennis. Nu har han ____ planer på att lära sig att spela golf.
a) därför b) ändå c) också d) ju

6 Även om man tycker att läxan är svår bör man ____ försöka göra den.
a) åtminstone b) nämligen c) alltså d) förresten

7 – Nej, nu får vi nog sluta prata. Jag måste laga mat. ____, du har väl inte glömt Fias födelsedag? – Nej då. Jag har redan köpt en present åt henne.
a) Alltså b) Ändå c) Även d) Förresten

8 – Varför kommer du hem så sent? Vi bestämde ____ senast klockan elva, och nu är klockan över tolv. – Ursäkta mamma, men jag missade bussen.
a) då b) ju c) därför d) också

9 Jag måste nog gå hem nu. Klockan är mycket, och ____ är jag trött.
a) däremot b) dessutom c) också d) emellertid

10 Åsa älskar inte sin man längre. ____ hatar hon honom, och hon tänker begära skilsmässa.
a) Dessutom b) Tvärtom c) Därför d) Alltså

11 Eva och Oskar håller på att packa, för de ska ____ flytta på lördag.
a) följaktligen b) också c) nämligen d) dock

12 Olle har läst matte och fysik i Umeå. Nu ska han ____ satsa på språk.
a) ju b) alltså c) även d) där

13 Paul talar inte så bra engelska, men ____ talar han flytande spanska.
a) dessutom b) däremot c) alltså d) tvärtom

14 – Gå och tvätta dig! Du är ____ alldeles kladdig om händerna. –Ja, ja.
a) därför b) ju c) också d) i alla fall

15 Lisbet är inte intresserad av fotboll. Hennes man är faktiskt _____ intresserad av det, så de tittar aldrig på några fotbollsmatcher.
a) också b) däremot c) inte heller d) ändå

16 En 15-årig pojke hade rånat flera kvinnor. Polisen frågade honom varför han hade gjort det. – Jag behövde pengar. _____ rånade jag dem, sa han.
a) Nämligen b) Därför c) Dessutom d) Däremot

17 Facket och arbetsgivaren har förhandlat hela natten. De kunde _____ inte komma överens, så förhandlingarna återupptas om ett par dagar.
a) alltså b) dessutom c) ju d) dock

18 Persson kunde inte komma på mötet igår, för han hade _____ fått förhinder i sista minuten.
a) därför b) nämligen c) då d) också

19 Peter klarade inte sin sista tenta. _____ måste han göra om den om han vill få ut sin examen.
a) Däremot b) Också c) Följaktligen d) Ändå

20 – Du kan väl _____ äta lite av den här salladen även om du inte är så hungrig.
– Ja, men bara lite då.
a) tydligen b) åtminstone c) nämligen d) därför

21 Efter att ha blivit mordhotad flera gånger känner Katja sig ganska trygg nu. Hon har _____ fått direktlarm till polisen.
a) dock b) därför c) nämligen d) alltså

22 – Var det trevligt på festen igår?
– Ja, jättetrevligt. Varför var du inte där?
– Jag fick inte tag på någon barnvakt.
– Jaså. Det var synd. Du _____, fick du det där jobbet som du sökte?
– Nej, tyvärr.
a) dessutom b) alltså c) i alla fall d) förresten

23 Kalle har kontaktat en advokat, för han vill skiljas. Ryktena om att han har träffat en annan kan _____ vara sanna.
a) där b) nämligen c) alltså d) ändå

24 Vi jobbade två timmar extra i måndags. _____ kan vi gå hem lite tidigare på fredag.
a) Tvärtom b) Även c) Därför d) Nämligen

25 Kim är inte alls dålig i kemi längre. _____ klarar han sig mycket bra nu.
a) Där b) Nämligen c) Tvärtom d) Förresten

26 Jag talar inte spanska. Min man talar _____ spanska.
a) också b) tydligen c) inte heller d) tvärtom

27 Jag har ett möte efter jobbet idag. _____ kommer jag hem lite senare.
a) Där b) Här c) Därför d) Däremot

28 Lisa har haft stora framgångar med sina senaste låtar, och nu har hon _____ gett ut en diktsamling som fått fin kritik.
a) då b) också c) nämligen d) tvärtom

29 Igår fick våra barn vara uppe till klockan tio, men _____ skulle de ha lagt sig redan klockan åtta.
a) också b) tvärtom c) därför d) egentligen

30 Ted tjänar bra på sitt jobb, men han jobbar _____ extra varje helg.
a) där b) ändå c) alltså d) därför

31 – Du måste vara hemma senast fem i åtta, för gästerna kommer _____ klockan åtta.
– Ja, ja. Jag vet.
a) där b) ju c) då d) dock

32 Min arbetsgivare drar 30% i skatt på min lön varje månad. _____ drar han 1 000 kronor extra för att jag ska slippa kvarskatt.
a) Dessutom b) Däremot c) Förresten d) Alltså

33 Mats har tillräckligt med pengar för att kunna leva gott resten av sitt liv. Han vann _____ sju miljoner på en Bingo-lott för några veckor sedan.
a) därför b) nämligen c) ändå d) då

34 – Åke sa att han älskade mig. Han sa _____ att han ville gifta sig med mig. – Nej, vad säger du!
a) nämligen b) alltså c) även d) i alla fall

35 – Varför kommer du så sent? Du vet _____ att vi börjar klockan nio.
– Ursäkta, men jag försov mig i morse.
a) nämligen b) följaktligen c) dessutom d) ju

36 Joakim är en duktig 100-meterslöpare. Han vill _____ inte ställa upp i någon stor tävling. Han är nog rädd att bli nervös och göra bort sig.
a) där b) emellertid c) alltså d) tvärtom

37 Det ska bli kallare i morgon. _____ är det risk för en och annan snöby.
a) Ändå b) Emellertid c) Dessutom d) Nämligen

38 Malin vill inte åka till Öland i sommar igen, men _____ kan hon tänka sig att semestra på Västkusten.
a) dessutom b) där c) alltså d) däremot

39 Evy har inte godkänt betyg i engelska från gymnasieskolan. _____ är hon inte behörig att läsa engelska vid universitetet
a) Dock b) Alltså c) Förresten d) I alla fall

40 – Kom genast hit! Det har _____ hänt något fantastiskt. – Oj då!
a) åtminstone b) därför c) nämligen d) dock

KONJUNKTIONER

Konjunktioner är ord som binder samman olika delar i en mening.
Det finns två typer av konjunktioner:

Samordnande konjunktioner = bindeord
Dessa konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma sort.

och, samt, både ... och
eller, antingen ... eller, varken ... eller
men, fast, utan
för, ty
så

Underordnande konjunktioner = bisatsinledare
Dessa konjunktioner inleder en bisats.

Allmänt underordnande (påstående)	att
Interrogativa (fråga)	om, ifall
Kausala (orsak)	därför att, eftersom då, emedan
Konsekutiva (följd)	så (att), så ... att
Temporala (tid)	när, då sedan, efter det att innan medan förrän tills just som
Konditionala (villkor)	om, ifall
Koncessiva (motsats)	trots att, fast, fastän även om
Finala (avsikt)	för att, så att
Deskriptiva (sätt)	genom att, utan att
Komparativa (jämförelse)	som, som om, än, ju

1 Samordnande konjunktioner

Samordnande konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma slag. (De kan även binda samman bisats och huvudsats, men bisatsen är då en del av den föregående huvudsatsen.)

Kommatecken sätts framför de samordnande konjunktionerna när de binder ihop fullständiga huvudsatser. Vid uppräkning sätts kommatecken ut, och konjunktionen står mellan de två sista leden.

och	– uttrycker ett tillägg
både ... och	– är mer betonat än bara *och*
samt	– används i formell stil samt när man inte vill upprepa *och*

Eva **och** Olle är på bio.	*subjekt*	*+ subjekt*
Eva ligger **och** läser en bok.	*verb*	*+ verb*
Olle har köpt bär, frukt **och** grönsaker.	*objekt*	*+ objekt*
Eva handlar på ICA **och** på Konsum.	*adverbial*	*+ adverbial*
Eva ska gå på bio, **och** Olle ska passa barnen.	*huvudsats*	*+ huvudsats*
Olle sa att han var färdig, **och** sedan gick han.		
Olle säger att han är sen **och** att han måste skynda sig.	*bisats*	*+ bisats*

Både Karin **och** Per jobbar på SJ.
Orvar **både** röker **och** dricker.
Man kan läsa **både** engelska **och** tyska på högstadiet.
Elsa brukar jobba **både** på lördagar **och** på söndagar

Olle serverade öl och vin till de vuxna **samt** Coca Cola till barnen.

eller	– uttrycker alternativ
antingen ... eller	– är mer betonat än bara *eller*
varken ... eller	– uttrycker att inget av alternativen gäller

– Jag ringer dig på lördag **eller** på söndag. – Ja, gör du det!
Patrik undrade om jag hade bil **eller** om han skulle köra mig hem.
– Ska du komma hem till mig, **eller** ska jag komma hem till dig? – Du kan väl komma hem till mig?
– Vet du om Torsten kommer, **eller** ska jag ringa och fråga? – Han kommer i kväll.
Lars ska **antingen** åka till Paris **eller** till London på semestern.

Varken Pelle **eller** Olle talar tyska.
Kalle kan **varken** sy **eller** sticka.
Sylvia har **varken** man **eller** barn.
Jag behöver **varken** köpa skor **eller** stövlar i vinter.
Sven berättade **varken** att han var sjuk **eller** att han hade varit hos doktorn.

men	– uttrycker en motsats eller en motsättning
fast	– används ofta i stället för *men,* speciellt i vardagligt språk
(visserligen) ... men	– är mer betonat än bara *men*
utan	– används ofta i stället för *men* efter en negation (t.ex. *inte, aldrig, knappt)* vid en tydlig motsats

Vår lärare är hård **men** (han är) rättvis.
Karin läste mycket före provet **men** (hon) klarade sig inte.
Pontus ringde och sa att han hade råkat ut för en olycka **men** att han inte hade blivit skadad.
Jag ringde till Anna flera gånger igår, **fast** jag fick inte tag på henne.
Visserligen har jag mycket att göra just nu, **men** jag ska försöka hjälpa dig.
Olle sa att han skulle komma, **men** han kom inte.
Roland är inte hemma just nu, **men** han kommer snart.

Observera: Kommatecken sätts före fullständig sats.

Roland är inte hemma, **utan** han är på jobbet.
Karin frågade inte om hon fick komma in, **utan** hon öppnade bara dörren och gick in.

för	– uttrycker en orsak eller en förklaring
ty	– används i formellt språk i stället för *för*

För och *ty* är synonymer till *därför att, eftersom* etc., men *för* och *ty* kan bara samordna fullständiga huvudsatser.

Niklas var hemma, **för** han var sjuk.
AB Prima tvingas säga upp 10 anställda, **ty** orderingången har tyvärr minskat drastiskt på senare tid.
Jag skulle vilja veta var Inga är, **för** jag måste faktiskt tala med henne.

så	– uttrycker konsekvens och betyder "och därför" – uttrycker en tänkbar slutsats

Lennart hade inga pengar, **så** han kunde inte betala hyran.
= Lennart hade inga pengar, och därför kunde han inte betala hyran.
Jag hörde att grannarna slogs, **så** jag ringde efter polisen.
Fredrik svarar inte i telefonen, **så** han har troligen inte kommit hem än.

2 Samordnande konjunktioner

Välj rätt konjunktion. Se exempel.

1	*för – utan – så*	Mikael vill ha skilsmässa, __för__ han har träffat en annan.
2	*utan – men – eller*	Portiern frågade om vi ville ha två enkelrum _____ ett dubbelrum.
3	*så – men – eller*	– Vad kan jag hjälpa till med? – Du kan antingen diska _________ torka.
4	*och – eller – utan*	Åke ringde nyss från bilen och sa att han var på väg hem _______ att han skulle komma hem i tid.
5	*för – så – och*	Peter sa att han skulle köpa blommor ________ choklad till Lotta.
6	*och – eller – men*	Uno undrade om jag ville sova över _________ om jag skulle åka hem.
7	*men – och – eller*	Elin går på kurs i engelska både på måndagar _______ på onsdagar.
8	*utan – eller – så*	Mikaela vill antingen ha en kattunge _______ en hundvalp.
9	*för – så – men*	Mats har feber idag, _______ han är hemma från skolan.
10	*och – men – eller*	– Vill du gå på bio ________ ska vi stanna hemma och ta det lugnt? – Jag föredrar nog att gå på bio.
11	*så – för – men*	Oskar vann fem miljoner på Lotto häromåret, ________ han fortsätter att jobba som vanligt.
12	*och – eller – men*	Jag har inte ringt till Johan än, ________ jag ska göra det senare i kväll.
13	*så – eller – och*	Först ska jag jobba, ______ sedan ska jag ta en promenad på stan.
14	*och – eller – men*	Antingen Ester _________ Anders kommer på Torgnys fest. En av dem måste stanna hemma och passa barnen.
15	*eller – så – men*	Janne sprang till bussen i morse, ______ han missade den i alla fall.
16	*så – för – utan*	Anita kan inte komma på lördag ________ tidigast på söndag.
17	*för – eller – så*	Tomas trivs inte på sitt jobb, _______ han försöker hitta ett annat.
18	*så – eller – men*	Visserligen är jag sen, ________ jag tror att jag hinner till tåget.
19	*och – eller – för*	Hjalmar gillar varken boxning ________ brottning.
20	*eller – utan – och*	Jag ringde inte till Lena på födelsedagen, ________ jag åkte hem till henne och överraskade henne med present och blommor.

3 Samordnande konjunktioner

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

1 Igår kväll drack Patrik varm choklad, för *han kände sig frusen* __________

____.

2 Lennart tycker om att spela kort, men ________________________________

____.

3 Idag ska det bli regn, så ____

____.

4 Rolf älskar Karin, men ____

____.

5 På fritiden brukar Olle fiska, och hans pappa _________________________

____.

6 Pontus har ärvt mycket pengar, men __________________________________

____.

7 Adam hade inte lust att gå till skolan i morse, för ______________________

____.

8 Tar du en taxi hit, eller ____

____?

9 Per vill inte fira jul i Sverige, utan __________________________________

____.

10 Kristina hade druckit ett par glas vin, så _____________________________

____.

11 Efter semestern på Mallorca ville Eva inte börja arbeta, utan ______________

____.

12 Ska vi fira din födelsedag hemma, eller ______________________________

____?

13 Idag skiner solen, men igår ____

____.

14 I påsk är vi lediga, och då ____

____.

15 Igår tittade jag inte på TV, för då ____

____.

16 På landet finns det inte så många höghus, utan där ___________________________

____.

17 Orvar har förlorat alla sina pengar på hästar, så nu _________________________

____.

18 I eftermiddag ska jag gå på gymnastik, och sedan ____________________________

____.

19 Monica sa att hon var upptagen hela eftermiddagen och att ____________________

____.

20 Evy frågade om vi ville ha juice eller om ___________________________________

____.

21 Simon är visserligen lite förkyld, men ______________________________________

____.

22 I morse vaknade mina barn tidigt, så _______________________________________

____.

23 Idag ska Bengt och jag inte äta hemma, utan _________________________________

____.

24 Barn ser sig ofta inte för i trafiken, utan __________________________________

____.

25 Tidigare tyckte jag att det här var svårt, men _______________________________

____.

26 Tora och Alf kunde inte få egna barn, så ___________________________________

____.

27 Alla undrade om Viktoria skulle fortsätta studera eller om ______________________

____.

28 Jag måste kolla om köksfönstret är stängt och om______________________

____.

29 Igår kväll ville Linda inte gå och lägga sig, utan ______________________

____.

30 Mormor måste nog skaffa nya glasögon, för ______________________

____.

31 Lars vill inte gifta sig med Lena, för ______________________

____.

32 Matildas lärare vill veta varför hon inte var i skolan igår och varför ______________

____.

33 Meteorologerna påstår att det ska bli snö i morgon och att ______________________

____.

34 Igår fick jag ta bussen till jobbet, för ______________________

____.

35 Jag tror att jag kan det här nu, så ______________________

____.

4 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Underordnande konjunktioner inleder en bisats och talar om vilken relation som finns mellan bisatsen och huvudsatsen. (Se s. 224 angående ordföljden i bisats!)

Allmänt underordnande

att – inleder indirekta påståendesatser

Kristina påstår **att** hon har sökt den lediga tjänsten på TV 4.
Grannarna klagar på **att** våra barn väsnas för mycket.
– Det var tråkigt **att** du inte kunde komma. – Det tycker jag med.
Miljöpartiets åsikt är **att** kärnkraften måste avvecklas.

Interrogativa

om, ifall – inleder indirekta frågor som inte börjar med ett frågeord

Min advokat frågade **om** jag verkligen ville ändra mitt testamente.
En av frågorna på mötet igår var **om** vi skulle vara lediga mellan jul och nyår.
Det är lite oklart **om** Gösta kommer i kväll eller inte.

Kausala

– uttrycker *orsaken* till handlingen i huvudsatsen
– orsaken är redan ett faktum

därför att, eftersom – *eftersom* måste användas i stället för *därför att* när bisatsen står före huvudsatsen

då, emedan – används i formellt språk

Per är ledsen **därför att (eftersom)** han inte klarade sin tenta igår.
Eftersom Per inte klarade sin tenta igår måste han göra den en gång till.

Härmed säger undertecknad upp sig **emedan (då)** familjen ämnar flytta från staden.

Konsekutiva	– uttrycker *följd, konsekvens* eller *resultat* av handlingen i huvudsatsen
så (att), så ... att	– man kan ta bort *att* om det inte står något ord mellan *så* och *att*

Lars frös **så (att)** han skakade.
– Skynda dig **så (att)** du inte kommer för sent till skolan! – Sluta tjata, mamma!
I natt skrek grannarnas barn **så** högt **att** vi inte kunde sova.

Temporala	– uttrycker *tid*
när, då	Handlingen i bisatsen kan vara *före, efter* eller *samtidig med* handlingen i huvudsatsen. I svenskan uttrycker man dessa tidsförhållanden med hjälp av olika tempus. *Då* tillhör formellt språk.
sedan efter det att	Handlingen i bisatsen äger rum *före* handlingen i huvudsatsen.
innan	Handlingen i bisatsen äger rum *efter* handlingen i huvudsatsen.
medan	Handlingen i bisatsen äger rum *samtidigt som* handlingen i huvudsatsen.
förrän	– uttrycker en slutpunkt (= inte före den tidpunkt då) – måste föregås av en negation, t.ex. *inte, aldrig, knappt,* i huvudsatsen
tills	– uttrycker en slutpunkt (= till den tidpunkt då)
just som	= precis när

1 = handling nr 1
2 = handling nr 2

När vi har inrett vår nya lägenhet (1) ska vi ha fest (2).
Eva började jobba (2) **när** hon hade slutat gymnasieskolan (1).
När jag kom hem (2) hade Per lagat middag (1).
Jag läser tidningen (1) **när** jag äter frukost (1).
Man har vissa förmåner (1) **då** man är fast anställd (1).

Eva var mycket sötare (2) **sedan** hon hade klippt sig (1).
Lennart mådde mycket bättre (2) **efter det att** han hade slutat röka (1).

Anders och Britta förlovade sig (1) **innan** de gifte sig (2).
Medan Agneta studerade (1), jobbade hon extra på sjukhuset (1).

Lars hade *knappt* blivit frisk **förrän** han blev sjuk igen.
Man ska ta penicillinet **tills** tabletterna är slut.
Just som jag hade kommit hem ringde det.

Konditionala – uttrycker *villkor* för handlingen i huvudsatsen

om, ifall	– *ifall* används ofta i vardagligt språk
frågeformad sats	– kan stå i stället för *om* + *bisats*

Du måste ringa till skolan **om** du inte kan komma.
Ifall vår lärare är sjuk kommer en vikarie.
Kommer du blir jag glad. = Om du kommer, blir jag glad.
Blåser det inte går jag ut. = Om det inte blåser, går jag ut.

Koncessiva – uttrycker en *motsats, en motsättning* till handlingen i huvudsatsen

trots att, fast(än)	– uttrycker ett faktum
även om	– uttrycker ett villkor, något osäkert, ett eventuellt hinder, en eventuell ursäkt

Trots att David tog sin medicin blev han inte frisk.
Lisa har dåliga tänder **fast** hon sköter dem noga.
Även om provet är svårt ska jag klara det.
Jag måste stiga upp **även om** jag är trött.
Även om Åke ber om ursäkt förlåter jag honom aldrig.
Även om jag är ledig från jobbet har jag mycket att göra.

Finala – uttrycker *avsikt, vilja, mål, plan* för handlingen i huvudsatsen
"Vad vill(e) ... med det?"
I bisatsen har man oftast *ska/skulle* för att uttrycka denna vilja eller detta mål. Handlingen i bisatsen ligger i framtiden.

för att	
så att	– används ofta i vardagligt tal i stället för *för att*

Oskar slutade röka **för att** (han skulle) må bättre. (Målet var att må bättre.)
Jämför: Oskar slutade röka därför att han hade rökhosta. (Orsaken var att han hade rökhosta. Innehållet i bisatsen är redan ett faktum.)

Ulla bantar **för att** (hon ska) bli smal.
Jämför: Ulla bantar därför att hon är tjock.

Ulf höjde volymen **för att (så att)** vi skulle höra bra.
Jämför: Ulf höjde volymen därför att han hörde dåligt.

Deskriptiva – uttrycker *sätt, metod*

genom att	– talar om hur handlingen i huvudsatsen blir möjlig
utan att	– talar om att handlingen i huvudsatsen blir möjlig trots att man *inte* gör något

Kalle blev miljonär **genom att** han spelade på Lotto (genom att spela på Lotto).
Lena blev frisk **utan att** hon tog medicin (utan att ta medicin).

Komparativa – uttrycker *jämförelse*

som	– kan betyda *i likhet med, på samma sätt som, liksom* – står i kombinationerna: *lika (...) som* *samma (...) som* *likadan, -t, -a (...) som* *(så) som* *så ... som*
som om	– uttrycker likhet och möjligt tillstånd
än	– står efter *komparativformer* och efter *annan, annat, andra annorlunda, annanstans*
ju ... (desto)	– både *ju* och *desto* följs av komparativ

Fru Jansson klär sig **som** en tonåring (gör).

Eva är *lika* glad idag **som** (hon) alltid (brukar vara).
Anna lärde sig svenska *lika* snabbt **som** (hon hade lärt sig) engelska.
Jag har *samma* kappa i år **som** (jag hade) i fjol.
Erik har en *likadan* bil **som** Patrik (har).

Lilla Petra gjorde alltid *så* **som** hennes mamma sa.
Ring så fort **som** möjligt!
Det verkar **som om** det skulle bli åska.
Nils uppför sig **som om** han ägde hela världen.

Morfar är tio år *yngre* **än** mormor (är).
Chile har ett *annat* klimat **än** Sverige (har).
Man lever *annorlunda* i Sverige **än** (man gör) i Afrika.
Lisa vill semestra någon *annanstans* **än** hennes man (vill). De kan inte komma överens.

Ju *äldre* Maria blev desto *vackrare* blev hon.
Ju *mer* man lär sig desto *mer* vill man veta.

5 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Välj rätt alternativ. Se exempel.

1 Igår fick jag veta _____ jag får tillsvidareanställning när min provanställning är slut.
a) om (b) att c) som d) därför att

2 Polisen undrade _____ jag hade hört något om mordet förra veckan.
a) om b) att c) än d) som

3 Vi ska gå på teater på lördag _____ vi kan skaffa biljetter.
a) ifall b) som c) medan d) för att

4 Igår kväll stannade våra barn ute och lekte ända _____ det blev mörkt.
a) sedan b) medan c) tills d) när

5 – Polisen har gripit Lars _____ han har gjort något kriminellt. – Vad konstigt!
a) om b) så att c) trots att d) utan att

6 Tom söker ett nytt arbete _____ han är uppsagd från sitt nuvarande jobb.
a) eftersom b) när c) att d) fastän

7 I lördags gick Patrik till jobbet _____ han var ledig.
a) genom att b) trots att c) utan att d) så att

8 Katarina bor i en likadan lägenhet _____ hennes mormor gör.
a) som b) än c) att d) fast

9 Det är så dimmigt ute idag _____ man nästan inte kan se något.
a) som b) att c) om d) trots att

10 Emma hänger tvätten ute _____ den ska lukta gott.
a) trots att b) för att c) genom att d) som

11 Doktor Ledman undrade _____ jag hade haft hosta länge.
a) om b) att c) som d) eftersom

12 – Det ser ut _____ du har feber. Hur känner du dig? – Inget vidare.
a) som om b) ifall c) att d) trots att

13 _____ jag inte är helt frisk i morgon ska jag gå till jobbet.
a) Även om b) Om c) Medan d) Eftersom

14 Man brukar renskriva sin uppsats _____ man lämnar in den till läraren.
a) medan b) sedan c) innan d) eftersom

15 – Jag måste ha lagt bilnyckeln någon annanstans _____ jag brukar, för jag kan inte hitta den. – Är det kanske den som låter så i tvättmaskinen?
a) som b) att c) om d) än

16 Karl-Anton har blivit utfattig ____ spela bort sina pengar på trav.
a) ifall b) som c) genom att d) trots att

17 Ulrika vill flytta hemifrån ____ hon inte trivs hemma hos sina föräldrar.
a) trots att b) därför att c) så att d) utan att

18 ____ Kalle har erbjudits högre lön på sitt jobb har han sagt upp sig.
a) Eftersom b) Genom att c) Trots att d) Ifall

19 Resan till Moskva tog längre tid ____ vi hade trott att den skulle göra.
a) att b) som c) än d) om

20 – Ta på dig vantar ____ du inte fryser om händerna! – Ja, ja.
a) eftersom b) så att c) innan d) utan att

21 I natt gick Anna och bar på sina tvillingar i flera timmar ____ de skulle sluta skrika.
a) för att b) trots att c) genom att d) innan

22 Elin tar vitamintabletter varje dag ____ hon ska få bättre motståndskraft mot infektioner.
a) som b) även om c) utan att d) för att

23 Pelle sov så hårt i morse____ han inte hörde väckarklockan.
a) som b) att c) för att d) trots att

24 ____ närmare diskot vi kom desto tydligare hörde vi musiken.
a) Så b) Som c) Ju d) När

25 – ____ du tycker att matten är lätt måste du öva lite före provet i morgon. – Ja.
a) Om b) Även om c) När d) Eftersom

26 ____ Olle inte hade hört av sig på länge ringde jag upp honom igår kväll.
a) Innan b) Eftersom c) Därför att d) Som

27 Häromdagen köpte Janne en ny bil ____ hans fru visste om det.
a) därför att b) trots att c) utan att d) för att

28 ____ jag var på semester passade grannen min katt.
a) Tills b) Medan c) Fastän d) Därför att

29 ____ taxin inte kommer snart måste jag ringa taxibolaget igen.
a) När b) Eftersom c) Ifall d) Fastän

30 – Har du något emot ____ jag röker? – Nej.
a) att b) när c) eftersom d) som

31 Jag ska ringa och fråga ____ jag möjligen kan få en annan tid hos doktorn.
a) att b) som c) om d) för att

32 Eva skaffade bil i våras ____ hon lättare skulle kunna ta sig till jobbet.
a) eftersom b) utan att c) för att d) trots att

33 I natt hostade min lilla pojke _____ han nästan tappade andan.
a) för att b) så att c) trots att d) genom att

34 Jag är lika lång _____ min mamma är.
a) som b) att c) än d) eftersom

35 Börje ska gifta sig med Karin _____ han inte älskar henne.
a) därför att b) utan att c) trots att d) så att

36 _____ överklaga ett domslut kan man få sin sak prövad en gång till.
a) Trots att b) Genom att c) Så att d) Ifall

37 Sara blev inte politiskt medveten _____ hon började jobba.
a) förrän b) medan c) tills d) innan

38 _____ jag minns rätt heter du Persson i efternamn, eller hur? – Ja.
a) När b) Om c) Som d) Trots att

39 Doktor Ask sa _____ min far var på bättringsvägen vilket gladde mig mycket.
a) om b) tills c) att d) som

40 Jag måste ta reda på _____ jag får kvarskatt eller inte.
a) att b) om c) när d) eftersom

41 Elsa har gift sig med herr Berg _____ hon ska få det bra ekonomiskt.
a) trots att b) för att c) innan d) som

42 Våra nyinflyttade grannar spikar och hamrar _____ vi inte får en lugn stund.
a) för att b) genom att c) utan att d) så att

43 Olof arbetar på samma arbetsplats _____ hans pappa gör.
a) än b) som c) eftersom d) trots att

44 _____ filmen på TV slutar sent i kväll ska jag se den.
a) Därför att b) Även om c) Utan att d) Tills

45 För en tid sedan slutade Åke röka _____ han hade hostat väldigt länge.
a) därför att b) även om c) så att d) om

46 Albin kan inte somna _____ ta en whisky innan han lägger sig.
a) därför att b) utan att c) genom att d) så att

47 – _____ det har slutat regna ska jag ta en lång promenad. – Vad skönt!
a) Förrän b) Medan c) När d) Därför att

48 – Man måste läsa mycket _____ man vill ha bra betyg. – Det har du rätt i.
a) om b) att c) som d) så att

49 – Det är troligt _____ jag får jobbet som jag har sökt. – Så roligt för dig!
a) om b) som c) att d) när

50 Alla undrar _____ Petrus inte ska gifta sig med sin sambo någon gång.
a) att b) som c) om d) så att

51 Magnus ska lägga sig tidigt i kväll _____ han ska vara utvilad i morgon.
a) när b) för att c) fastän d) tills

52 – Se upp _____ du inte ramlar! – Ja, ja. Tjata inte! Hjälp!
a) därför att b) genom att c) så att d) när

53 _____ mer man motionerar desto bättre kondition får man.
a) När b) Eftersom c) Ju d) Fast

54 _____ jag inte klarar provet i morgon ska jag gå ut och dansa på kvällen.
a) Trots att b) Även om c) Utan att d) Genom att

55 Jag ska ge Anita en bukett blommor _____ hon har hjälpt mig så mycket.
a) trots att b) därför att c) så att d) innan

56 – Alf har varit borta från jobbet en vecka _____ han har hört av sig. – Konstigt!
a) eftersom b) utan att c) när d) trots att

57 Man kan inte äta vetebullar _____ man är glutenallergiker.
a) så att b) som c) om d) fast

58 Oskar tog en taxi till jobbet i morse _____ han inte skulle komma för sent.
a) när b) som om c) utan att d) för att

59 Bengt är så rädd för min hund _____ han aldrig vågar klappa den.
a) som b) att b) därför att d) trots att

60 På sitt nya jobb träffar Adam andra människor _____ han är van vid.
a) än b) att c) som d) om

61 – _____ herr Olsson är rik är han mycket snål. – Ja, det är typiskt!
a) Eftersom b) Därför att c) Trots att d) Utan att

62 _____ herr Karlsson hade ljugit som vittne i rätten dömdes han för mened.
a) Därför att b) Eftersom c) Trots att d) Även om

63 Monica säger precis vad hon tycker och tänker _____ bry sig om vad andra tycker.
a) genom att b) utan att c) trots att d) för att

64 På midsommarafton är man ofta uppe _____ solen går upp.
a) även om b) tills c) förrän d) så att

65 – Jag är nästan säker på _____ alla kan det här nu. – Det är inte jag.
a) som b) att c) om d) så att

6 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

1 Vet du om *posten har kommit* ?

2 Har du hört att ____________________ ?

3 Vi ska resa till Paris om ____________________ .

4 Jag hade knappt kommit innanför dörren förrän ____________________

____________________ .

5 En tjuv hade tagit sig in i vårt hus genom att ____________________

____________________ .

6 Jag måste följa min son till skolan därför att ____________________

____________________ .

7 Pia och Åsa gick ut utan ytterkläder trots att ____________________ .

8 Ju ____________________ desto mer solbränd blev hon.

9 Vår lärare pratar så tyst att ____________________

____________________ .

10 Hela förra året jobbade Kerstin extra på helgerna för att ____________________

____________________ .

11 Har du ingen annan tröja att ta på dig än ____________________ ?

12 Jag måste berätta sanningen för dig även om ____________________

____________________ .

13 Eftersom ____________________

går han in till grannen och ringer.

14 I förmiddags kom rektorn in i vårt klassrum utan att ____________________

____________________ .

15 Du kan ringa mig ifall ____________________ .

16 Det är faktiskt synd att ____________________ .

17 Vi måste vänta med att köpa bil tills ____________________

____________________ .

18 Jag skulle vilja veta om ___.

19 För en tid sedan flyttade familjen Persson ut på landet för att ___
___.

20 Lisa har kikhosta. Hon hostar så att ___.

21 Per bor fortfarande på samma gata som ___
___.

22 I natt kunde jag inte sova trots att ___.

23 Många röstar på Miljöpartiet därför att ___
___.

24 Niklas har lärt sig japanska genom att ___
___.

25 Har man inte körkort ___.

26 Glöm inte att låsa dörren innan ___!

27 Barnen på lekplatsen berättade för mig att ___
___.

28 Skulle du kunna ta reda på om ___?

29 En ung student vikarierade i vår klass medan ___
___.

30 Arnes och Silvias skilsmässa blev mycket jobbigare än ___
___.

31 Anna har en likadan jacka som ___.

32 Ju ___ desto tjockare blir man.

33 Eva sätter in pengar på banken varje månad för att ___
___.

34 I morse blev jag så arg att ___.

35 Man måste göra läxorna även om ___.

36 Eftersom ___ måste jag skynda mig.

37 I lördags kväll kom familjen Carlsson hem till oss utan att ___
___.

38 Fru Larsson vilade en stund när ______________________________.

39 Anders har satt in en kontaktannons för att ______________________________

______________________________.

40 Det här var svårare än ______________________________.

41 I morse cyklade Marie och Sven till arbetet trots att ______________________________

______________________________.

42 Det verkar som om ______________________________.

43 Det är så mörkt i källaren att ______________________________.

44 Det var inte lika jobbigt i grundskolan som ______________________________

______________________________.

45 Jag måste gå på gymnastiken i kväll även om ______________________________

______________________________.

46 Eftersom ______________________________

får jag varken äta eller dricka efter klockan tolv i kväll.

47 Telefonen ringde just som ______________________________.

48 Solar man för mycket ______________________________.

49 Filmen, som jag såg i lördags, var så tråkig att ______________________________

______________________________.

50 Lena går till skolan utan att ______________________________.

PREPOSITIONER

En preposition står för det mesta framför sitt huvudord vilket kan vara *ett substantiv, ett pronomen i objektsform, ett infinitivuttryck* eller *en bisats*. Prepositionen uttrycker en relation mellan huvudordet och andra ord i satsen.

1 Prepositioner

av	bland	bakom	efter

Herr Ek lider **av** migrän.
De flesta njuter **av** att lyssna på vacker musik.
Anna har lånat en bok **av** mig.
Vår klass består **av** 20 elever.
Många ringar är gjorda **av** guld.
"Röde Orm" är skriven **av** Frans G. Bengtsson.
Erik är intresserad **av** att fiska.
Frida skrattade högt **av** glädje.
– Det var snällt **av** dig att komma. – Det var så lite så.
Sveriges union med Norge upplöstes i början **av** 1900-talet.

Det känns skönt att vara **bland** vänner.
Kalle är **bland** de bästa i vår klass.

Jag kände att mannen, som satt **bakom** mig i biosalongen i går kväll, luktade vitlök.
Regeringen har en majoritet av riksdagen **bakom** sig i de flesta frågor.

En hund gick **efter** mig hela vägen hem i går kväll.
Du kan ringa **efter** klockan fem. Då är jag hemma.
Ring **efter** ambulansen! Det har hänt en olycka.
Nils har letat **efter** sitt pass, men han har inte hittat det någonstans.
De flesta längtar **efter** sol och värme.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 Det är svårt att välja rätt person *bland* alla sökande till den nya tjänsten på ABB.
2 Jag var på bio igår. Eftersom jag satt ________ en dam med en jättestor hatt såg jag nästan ingenting i början av filmen, så jag var tvungen att byta plats.
3 Den värdefulla tavlan, som blev stulen i fredags, var målad ________ Picasso.
4 ________ en massa gamla papper hittade jag ett brev som jag hade letat ________ länge.
5 I natt somnade Ylva inte förrän ________ midnatt. Klockan var närmare två.
6 Vi ska ha semester i mitten ________ juli.
7 Bokstaven S kommer ________ R i alfabetet.
8 Fru Jönsson, som är väldigt nyfiken, står ofta ________ gardinerna för att se vad grannarna gör ute på gården.
9 Jag var tvungen att ringa ________ en låssmed igår eftersom jag hade låst mig ute.
10 Mitt skrivbord är tillverkat ________ ek.
11 Rättegången, som vi inte fick komma in på i tisdags, hölls ________ stängda dörrar.
12 Man brukar kasta ut julgranen ________ trettondagen.
13 Amina längtar ________ att få träffa sina föräldrar och syskon.
14 Sten blev alldeles röd i ansiktet ________ ilska när han fick höra sanningen.
15 Redaktör Blad med fru fanns ________ gästerna på direktör Eks middag i lördags.

enligt	framför	från	för

Enligt finansministern måste statens utgifter begränsas.
"Hårfint" är det bästa schampot **enligt** reklamen.
Per får lön **enligt** avtal.

Damen, som stod **framför** mig i kön, var irriterad.
Framför vårt gamla hus växer en mängd rosor.
Torsten föredrar att cykla **framför** att köra bil.

Matti kommer **från** Finland.
Gustav Vasa var kung i Sverige **från** 1523 till 1560.
Ulf har blivit uppsagd **från** sitt arbete.

Vera är rädd **för** ormar.
Sverige är känt **för** sin vackra natur.
Det är svårt **för** många att hitta ett nytt jobb.
Jag ska berätta en rolig historia **för** dig.
Maria intresserar sig bara **för** kläder.
Föräldrar oroar sig ofta **för** sina barn.
Matti har bestämt sig **för** att återvända till Finland.
– Kan du förklara det här **för** mig en gång till?
– Javisst.
Det är viktigt att kämpa **för** fred och frihet.
Man måste ta ansvar **för** vad man gör.
– Tack **för** hjälpen! Det var snällt av dig att hjälpa mig.
– Varsågod.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 Många svenska författare har kommit __från__ Värmland.
2 Det är lättare __________ barn än __________ vuxna att lära sig ett nytt språk.
3 __________ meteorologerna kommer det vackra vädret att fortsätta ytterligare en tid.
4 – Du får inte berätta det här __________ någon. Det är en hemlighet. – Nej då.
5 Ina och Ola bor ensamma i sin stora villa. Deras hus är för stort __________ dem.
6 Jag har en jobbig vecka __________ mig. Jag vet inte hur jag ska hinna med allt.
7 Erik har intresserat sig __________ fotografering ända sedan han var tolv år.
8 __________ vad min mamma har berättat kom hennes mormors mor från Frankrike.
9 Ann-Katrin föredrar att cykla __________ att köra bil.
10 Mia är orolig __________ sina gamla föräldrar eftersom de bor ensamma på landet.
11 __________ besiktningsprotokollet är min bil i bra skick, men jag är ändå inte nöjd med den.
12 __________ mig på bussen satt två äldre herrar och pratade om sina pensioner.
13 När Ulf har kommit hem __________ jobbet lägger han sig ofta och vilar en stund.
14 Redan som barn bestämde sig Elisabeth __________ att bli sjuksköterska.
15 Trots att Sara gång på gång har förklarat __________ sin man varför hon vill skiljas, vill han inte gå med på skilsmässa.

före	genom	hos	i	inom

Alf kände till vägen till Stadion, så han körde **före** mig.
Ivan är hemma **före** Lisa, så han hinner laga mat tills hon kommer hem.
Caesar mördades år 44 **före** Kristus.
Det är mycket att göra dagarna **före** jul.

Det var inbrott hos oss igår. Tjuven hade tagit sig in **genom** ett fönster i källaren.
När jag körde **genom** Göteborg i natt var det tyst och öde på gatorna.
Det kändes kusligt att gå ensam **genom** Stadsparken i lördags natt.

Jag firade nyår hemma **hos** min syster förra året.
Per var **hos** tandläkaren igår.

Carl arbetar bara fyra dagar **i** veckan.
Han tjänar 12 000 kronor **i** månaden.
Torbjörn fyller 30 år **i** mars.
Gun har bott i Åmål **i** hela sitt liv.
Jenny är mycket duktig **i** svenska.
En del hundar är förtjusta **i** att bada.
Jeanette har ofta ont **i** huvudet.
Vi ska flytta **i** slutet av månaden.
Alla barn **i** Sverige måste gå **i** skolan **i** nio år.
Eleverna **i** vår klass har tre lektioner **i** data varje vecka.

Min väckarklocka står alltid **inom** räckhåll för mig.
Brevet, som jag har fått från försäkringsbolaget, måste besvaras **inom** en vecka.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 Tommy tjänar 150 kronor ___i___ timmen.

2 – Du kan inte gå in ________ dörren på framsidan av Stadshuset, för den är låst just nu. – Jaså.

3 Mina barn är ute och leker ensamma, men de håller sig ________ synhåll för mig.

4 När vi skulle äta var Ann inte hungrig, för hon hade ätit två chokladkakor ________ middagen.

5 – Ni får gärna övernatta ________ oss om ni vill. – Tack. Det var snällt.

6 Ted lyssnar inte på sin lärare utan sitter för det mesta och tittar ut ________ fönstret i stället.

7 Man blir ofta irriterad när folk tränger sig ________ en i kön.

8 Anneli arbetar som sekreterare ________ en advokat.

9 Roger är inte bra ________ fysik, men han är duktig ________ kemi.

10 Vi ska nog resa bort ________ sommar.

11 Daniel bodde ________ sin mormor och morfar tills han var tre år.

12 Det blev alldeles mörkt när tåget körde ________ en tunnel.

13 Man hade lovat mig att jag skulle få de beställda varorna ________ en vecka, och det fick jag. Det tog bara fem dagar.

14 Förra året började det snöa ________ mitten av december.

15 Hanna är så förtjust ________ att köra bil att hon tänker ta taxikort och jobba extra som taxiförare.

längs	med	mellan	mot	om

Peter har en bokhylla **längs** ena väggen i vardagsrummet.
I söndags tog vi en lång promenad **längs** stranden.

Det är svårt att äta **med** pinnar, tycker jag.
Läraren hade markerat alla fel i min uppsats **med** en rödpenna.
Britta säger att hon är släkt **med** statsministern.
Ove var förlovad **med** Maj innan han gifte sig **med** Åsa.
– Kom hit! Jag måste prata **med** dig. – Ja, jag kommer.

Hamid sitter **mellan** Reza och Milan i klassrummet.
Det går många tåg **mellan** Malmö och Lund.
– Nu får du välja **mellan** mig och Marita, sa Anne irriterat till sin pojkvän.

På hösten kan man se fåglarna flyga **mot** söder.
Herr Blom är alltid vänlig **mot** andra människor.
En försäljare får inte vara otrevlig **mot** sina kunder.
Arbetarna på den mekaniska verkstaden har länge protesterat **mot** den dåliga arbetsmiljön.
Många människor kämpar **mot** våld och förtryck.
– Hej älskling! sa Mona och log **mot** Kurt.
Harald har bytt sin gamla bil **mot** en ny, fin cykel.

Den här kursen slutar **om** en vecka.
Arne äter bara två gånger **om** dagen.
Finland ligger öster **om** Sverige.
En man sitter till vänster **om** sin bordsdam.
Nina är rädd **om** sin nya, fina klocka.
Jag är medveten **om** att det är farligt att röka.
Leo är övertygad **om** att Katarina älskar honom.
Det var kallt ute igår, så vi frös **om** fötterna.
Eva har bett mig **om** hjälp många gånger.
Boken, som jag fick i julklapp, handlade **om** katter.
Läraren i historia har berättat **om** vikingatiden.
De flesta drömmer nog **om** en värld utan krig.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 Du måste vara rädd _om_ dina nya skor! Vi har inte råd att köpa några nya.
2 Norge ligger väster ____________ Sverige.
3 Det stod folk ____________ hela vägen i det lilla samhället när kungen kom på besök.
4 – Kan vi inte ta paus nu? – Nej. Den här lektionen slutar ju inte förrän ____________ tio minuter.
5 En kompassnål pekar alltid ____________ norr.
6 Eftersom jag ska betala mina varor ____________ en check måste jag visa legitimation.
7 Miljöaktivisterna brukar samlas för att demonstrera ____________ bl.a. kärnkraften.
8 – Jag skulle vilja be dig ____________ en tjänst. – Ja, vad då?
9 Ann och Dan ska byta sina små lägenheter ____________ en större, för de ska gifta sig.
10 På vår resa ____________ Västkusten i somras såg vi många vackra platser.
11 Det är slut ____________ Vera och Viktor. Han har redan träffat en annan.
12 – Ta på dig en mössa! Du fryser ju ____________ öronen. – Nej, det gör jag inte.
13 Det går båtar ____________ Stockholm och Helsingfors.
14 Ebbas mormor brukar berätta ____________ hur barnen hade det förr i tiden.
15 Ola Sjöö är en riktig gentleman. Han är så artig ____________ alla människor.

omkring	på	till	under	ur

Det finns ett högt staket **omkring** Larssons hus.
Vi var **omkring** 25 personer på Olssons fest i lördags.

Till sommaren ska vi köpa en båt.
Sven är en god vän **till** mig.
Jag längtar **till** Italien.
– Hälsa **till** Annika när du träffar henne! – Javisst.
Vill du vara snäll och köpa cigarretter **till** mig? – Ja.
Malin har vänt sig **till** en advokat för att få hjälp med att upprätta ett testamente.
– Varsågoda! Nu sätter vi oss **till** bords. – Tack.

Under 1600-talet var Sverige med i många krig.
Det regnade **under** hela min semester i fjol.
Det är dammigt **under** Pelles säng.

Den maskerade rånaren tog upp en kniv **ur** fickan när han kom in på banken.
I morse gick Wilhelm ut **ur** vårt klassrum utan att säga ett ord.

På fredagarna brukar jag handla.
Flyttfåglarna kommer tillbaka **på** våren.
Jag har inte träffat min syster **på** ett år.
Per cyklar till skolan **på** tio minuter.
Vi bodde **på** ett fint hotell när vi var i London.
Ulrika arbetar **på** ett sjukhus, och hennes man jobbar **på** en restaurang.
Mats har en lägenhet **på** två rum och kök.
Lisa har en liten dotter **på** fyra månader.
Jag är säker **på** att jag låste dörren i morse.
– Var inte arg **på** mig! Jag menade inget illa. – Nej.
Våra grannar bjöd oss **på** middag i fredags.
– Vänta **på** mig! Jag är strax klar. – Okej.
– Tro **på** mig! Jag ljuger inte. – Jaså.
– Lyssna **på** mig! Jag har något att säga dig. – Va?
Olle sitter och tittar **på** TV varje kväll.
Strömavbrottet igår berodde **på** den hårda stormen.
Du behöver inte bestämma dig nu. Tänk **på** saken!
Man måste kunna lita **på** sina vänner.
Herr Ek lyfter alltid på hatten när han hälsar **på** en.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 – Du kan faktiskt tro _på_ vad Johan säger. Han ljuger aldrig. – Det är bra.

2 __________ det gamla fängelset här i stan finns det en hög mur.

3 Mahmoud längtar efter sina föräldrar. Han har inte sett dem __________ sex år.

4 Det kom många danska flyktingar till Sverige __________ andra världskriget.

5 I fredags hade Nisse bråttom, så han städade hela sin lägenhet __________ en kvart.

6 Fru Jönsson är irriterad __________ sina grannar som har fest varje vecka.

7 Åke tjänar __________ 15 000 kronor i månaden. Hans lön varierar lite.

8 Bertil sopar ofta allt skräp __________ mattan. Han tror inte att någon märker det.

9 – Är du säker __________ att Erik kommer i morgon? – Ja, det är jag.

10 Många skolungdomar arbetar __________ hela sommarlovet.

11 Hugo tog fram en stor näsduk __________ byxfickan och snöt sig ljudligt i kyrkan.

12 – Jag träffade en bekant __________ dig häromdagen. Hon hälsade _____ dig. –Tack.

13 – Får jag bjuda dig __________ en kopp kaffe? – Tack, gärna!

14 Carl-Henrik har köpt en vacker ring __________ sin fru.

15 – Ut __________ mitt hus! skrek herr Vråk när han fick se två personer som höll på att bryta upp hans kassaskåp.

utan	utom	vid	åt	över

Jag dricker kaffe **utan** socker och grädde.
I kväll ska Johan gå på fest **utan** sin fru.
Vi klarar oss bra **utan** bil.

Man måste förvara medicin **utom** räckhåll för barn.
Alla **utom** Nils förstår skillnaden mellan huvudsats och bisats.

Många svenska städer ligger **vid** havet.
Fru Svensson brukar stiga upp **vid** sjutiden.
Det kan vara svårt att vänja sig **vid** nya förhållanden.
En veterinär är van **vid** att ta hand om djur.

– **Åt** vilket håll ska jag köra?
– Du ska först svänga **åt** höger och sedan **åt** vänster.
Mary har stickat en fin tröja **åt** sin bror.
Skratta inte **åt** mig om jag bär mig konstigt åt! Jag har ju aldrig gjort detta förr.

Jag känner inte dem som bor i våningen **över** mig.
Gamla fru Bergman går alltid långsamt **över** gatan.
Det är **över** 30 år sedan Fredrik slutade skolan.
Maj-Britt blev glad **över** den fina presenten som hon fick på sin 50-årsdag.
Jakob är stolt **över** sin nya bil.
Ulla blev förvånad **över** att Kurt kände igen henne efter 35 år.
I slaget vid Poltava 1709 segrade den ryska armén **över** den svenska.

Välj rätt preposition. Se exempel.

1 Det är inte tillåtet att köra bil _utan_ körkort.

2 Jag äter allt ________ blodkorv.

3 Det finns en stor skoaffär ________ Busstorget.

4 Antonio har inte vant sig ________ den svenska vintern trots att han har bott här i många år.

5 – Du ska gå ________ det andra hållet om du ska till biblioteket. – Jaha. Tack.

6 Barn brukar skratta hjärtligt ________ clowner.

7 Det finns en lång bro ________ Kalmarsund.

8 Maria har inga släktingar i Sverige ________ en kusin som bor i Uddevalla.

9 Det är ________ 70 år sedan allmän rösträtt infördes i Sverige.

10 – Köp en tidning ________ mig, är du snäll!
– Jaha. Vad ska du ha för en?
– Ta den vanliga kvällstidningen!

11 Åsa och Alf ska åka på semester ________ sina barn. Åsas mor ska nämligen passa barnen.

12 Igår var alla elever närvarande ________ Irena, för hon var sjuk.

13 Fru Viklund är mycket stolt ________ sin son som ska bli läkare.

14 Henry är van ________ att flyga. Han har nämligen varit pilot i många år.

15 Alexandra är förvånad ________ hur snabbt hennes son har lärt sig svenska.

2 Prepositioner

Skriv rätt preposition. Se exempel.

1 Många människor är rädda ___för___ åskan.
2 – Skriv ________ en blyertspenna så att du kan radera om det blir fel! – Okej.
3 Lisa var förvånad ________ att så många gratulerade henne på födelsedagen.
4 Pelle är alltid snäll ________ sin gamla mamma.
5 Dynamiten uppfanns ________ Alfred Nobel på 1860-talet.
6 ________ 1900-talet har man genomfört många viktiga sociala reformer.
7 Måns har ingen egen bostad, så han bor fortfarande hemma ________ sin mor.
8 Man har feber om man har ________ 37 grader.
9 ________ vad somliga tror, finns det liv på andra planeter än jorden.
10 Den här räkningen ska betalas ________ 30 dagar. Annars får man betala en extra avgift.
11 Det finns gott om rastplatser ________ vägarna i Sverige.
12 Om det är vackert väder ________ söndag ska jag åka ________ stranden.
13 Det är inte lätt att välja ________ alla olika sorters parfymer.
14 – När ska vi komma? – Kom ________ sjutiden!
15 – Den här spegeln är gammal. Den är faktiskt ________ 1800-talet. – Oj då!
16 Min katt hoppade ut ________ köksfönstret i morse.
17 Långfingret sitter ________ pekfingret och ringfingret.
18 Pia är irriterad ________ Albin som sitter ________ henne ________ klassrummet. Han brukar nämligen dra i hennes fläta.
19 Man måste ringa till doktor Pihl ________ klockan 12, för han har telefontid ________ 11 och 12 varje dag.
20 – Vilken obekväm stol! – Lägg en kudde ________ ryggen, så blir det nog lite bekvämare ________ dig!
21 November kommer ________ oktober.
22 – Ta på dig dina handskar! Annars fryser du ________ händerna. – Ja, jag ska.
23 När Stina skulle ta fram sin plånbok ________ väskan märkte hon att plånboken var borta.
24 Petra har berättat ________ mig ________ alla vackra platser som hon har besökt.
25 Victoria och Gabriel har bestämt sig ________ att åka tillbaka ________ sitt hemland eftersom de längtar ________ sina släktingar och vänner där.

26 Emma skrek till ___________ rädsla när hon plötsligt märkte att någon stod bakom henne. Hon hade inte hört ett ljud.

27 – Har ni tackat mormor och morfar ___________ julklapparna? – Ja, det har vi.

28 – Jag är säker ___________ att hostan försvinner om du slutar röka, sa doktor Rask.

29 Häromdagen satt Roger och tänkte ___________ sin dåliga ekonomi. Han var verkligen orolig ___________ hur han skulle klara alla utgifter.

30 "Den inbillade sjuke" heter en pjäs som är skriven ___________ Molière.

31 – Varför är du så arg ___________ mig? Jag har väl inte gjort någonting?
– Jo, det har du. Du var faktiskt inte snäll ___________ mig igår. Har du glömt det?

32 Alla var mätta ___________ den goda middagen som Tore hade lagat.

33 ___________ reklamen för bantningsmedlet "Smalolätt" kan man gå ner 3–5 kilo ___________ veckan utan att anstränga sig.

34 Vi gjorde ett kort besök ___________ min gamla faster ___________ somras.

35 Nils hade influensa förra veckan. Han hade hög feber och ont ___________ hela kroppen.

36 Jag måste be Karin ___________ ursäkt. Jag var verkligen dum ___________ henne igår.

37 Lars ser mycket bättre ___________ sina nya glasögon. De gamla var för svaga.

38 När Kerstin skulle klappa min katt sprang den och gömde sig ___________ sängen.

39 – Jag behöver inget glas. Jag kan dricka direkt ___________ flaskan. – Som du vill.

40 Margit och Ulla är mycket glada ___________ att ses igen. De har inte träffats ___________ många år.

41 Kalle gömde sig ___________ ett träd för att ingen skulle se honom.

42 Gun, som var bankkassörska, blev avskedad ___________ sin tjänst när man upptäckte att hon hade tagit pengar ___________ kassan.

43 Man kan inte bli tolk ___________ goda språkkunskaper.

44 – När jag stod och väntade ___________ bussen i morse pratade jag ___________ en granne ___________ dig.
– Jaså. Vem var det?
– Han som är lite knepig.

45 Det finns många prepositioner att välja ___________. Ibland kan det vara svårt att välja rätt.

3 Prepositioner

Skriv färdigt meningarna. Använd lämpliga prepositioner. Se exempel.

1 Jag är intresserad av matlagning.

2 Just nu sitter jag och tänker ______.

3 Kerstins nya väska är tillverkad ______.

4 Roger lyssnar helst ______.

5 Jag är mycket stolt ______.

6 Tro inte ______!

7 Demonstranterna, som gick genom staden igår eftermiddag, protesterade ______

______.

8 Eftersom Gun-Britt har ont ______.

9 Robin är rädd ______.

10 Linda och Jenny är arga ______.

11 Amnesty är en organisation som kämpar ______

______.

12 Tyra längtar ______.

13 Det är svårt ______.

14 Alexander har berättat ______

______.

15 Jag föredrar ______.

4 Finn femton fel!

Femton av nedanstående meningar har felaktiga prepositioner. Rätta dem. Se exempel.

1 Jag längtar efter en kopp starkt kaffe. ________
2 Kalle är rädd ~~av~~ hundar, men han gillar katter. för
3 Petra nästan grät från glädje när hon fick ett brev från Leo. ________
4 Många förpackningar är gjorda av returpapper. ________
5 Enligt de senaste nyheterna kommer räntan att sjunka. ________
6 Det är svårt till mig att sluta röka, men jag ska göra ett nytt försök. ________
7 Mormor berättar många sagor till sina barnbarn. ________
8 Vi var hemma hos goda vänner i lördags. Det var trevligt. ________
9 Per föredrar stekt potatis framför kokt potatis. ________
10 Mitt kylskåp står till vänster från spisen. ________
11 Finland är känt för sina vackra sjöar. ________
12 Små barn bör inte gå ensamma genom en gata. ________
13 Britta är mycket hjälpsam till sina grannar. ________
14 Filmen, som jag såg igår, handlade om UFO. ________
15 Man måste vara rädd om sina vänner. ________
16 I sommaren ska vi resa till Fårö. Det ska bli roligt. ________
17 Jag måste skynda mig. Jag har bara ett par minuter på mig. ________
18 Anna har inte varit i skolan för tre veckor. Hon är nämligen sjuk. ________
19 Erik går till jobbet på tio minuter. ________
20 Jag tror att Eva är arg till mig, fast jag förstår inte varför. ________
21 Arvid dricker ofta starkt kaffe utom socker och grädde. ________
22 Magnus har köpt en dyrbar päls åt sin fru. ________
23 Björn fryser på öronen, för han har ingen mössa på sig. ________
24 Jag skulle vilja ha en sommarstuga på havet. ________
25 Herr Larsson är ofta ovänlig mot andra personer. ________
26 Göran och Birgitta är släkt med varandra på långt håll. ________
27 I somras hade vi semester för fyra veckor. ________
28 Gunnar är intresserad av släktforskning. ________
29 Många turister åker till varmare länder för att njuta av sol och bad. ________
30 Det tog två veckor för Tage att vänja sig vid sina nya glasögon. ________
31 Alla i vår klass talar engelska utom Amir. ________
32 Martin intresserar sig bara av bilar och kvinnor. ________
33 Ingrid har en son på 15 år. ________
34 Varvsarbetarna har protesterat mot att varvet ska läggas ner. ________

ORDFÖLJD

s = subjekt | *v1 = första verbet* | *o = objekt* | *a = adverbial*
v2 = andra verbet | *x = satsadverbial* (Se s. 187!)
etc.

Huvudsats

I en huvudsats kan man ändra placeringen av satsdelarna för att betona en satsdel eller göra olika typer av huvudsatser.

Påstående						
	s	*v1*	*x*	*v2*	*o*	*a*
	De	**lagar**	inte	–	middag	klockan tre.
	De	brukar	inte	laga	middag	klockan tre.
	De	lagar	inte	–	middag	när klockan är tre.
	De	brukar	inte	laga	middag	när klockan är tre.
a/o	*v1*	*s*	*x*	*v2*	*o*	*a*
Klockan tre	**lagar**	**de**	inte	–	middag.	–
Klockan tre	brukar	de	inte	laga	middag.	–
När klockan är tre	lagar	de	inte	–	middag.	–
När klockan är tre	brukar	de	inte	laga	middag.	–
Middag	lagar	de	inte	–	–	klockan tre.
Middag	brukar	de	inte	laga	–	klockan tre.
Fråga						
	s	*v1*	*x*	*v2*	*o*	*a*
	Vem	**lagar**	alltid	–	middag	klockan tre?
	Vem	brukar	alltid	laga	middag	klockan tre?
	v1	*s*	*x*	*v2*	*o*	*a*
	Lagar	**de**	inte	–	middag	klockan tre?
	Brukar	de	inte	laga	middag	klockan tre?
Varför	lagar	de	inte	–	middag	klockan tre?
Varför	brukar	de	inte	laga	middag	klockan tre?
Uppmaning						
	v1		*x*	*o*	*a*	
	Laga	–	inte	middag	klockan tre!	

Huvudsatsen har **rak ordföljd** *(s – v1)*

- i påstående som börjar med subjektet
- i fråga som börjar med subjektet

Huvudsatsen har **omvänd ordföljd** *(v1 – s)*

- i satser som inte börjar med subjektet

Satsadverbialet placeras *efter* gruppen *s – v1* / *v1 – s* *x*

Bisats

Bisatsen är en del av huvudsatsen (subjekt, objekt, adverbial, attribut).

Att han inte kommer är troligt.
s v1

Jag vet **att han inte kommer.**
s v1 o

Han kommer **när klockan är tre**.
s v1 a

Han kommer inte **därför att han är sjuk**.
s v1 a

Jag har en bil **som inte är så gammal**.
s v1 o attribut

Jag har en bil **som jag inte har betalat än**.
s v1 o attribut

Bisatsen börjar alltid med **en bisatsinledare** som kan vara:

en underordnande konjunktion, t.ex.	*ett frågande pronomen/adverb, t.ex.*	*ett relativt pronomen/adverb, t.ex.*
att, om därför att, eftersom trots att, fast, även om innan, medan, när	vad, vem, vilka var, vart, varifrån när, hur, varför	som, vilk/en, -et, -a vars vilket, något som där, dit, då
(Se s. 195!)	(Se s. 98 och 167!)	(Se s. 137, och 176,180!)

Bisatsen har i regel **rak ordföljd** *(s – v1).*

Satsadverbialet placerar man mellan subjektet och det första verbet: *s x v1*

Observera:

På satsadverbialets plats i huvudsats och bisats står förutom satsadverbial även många tidsadverbial t.ex. *alltid, aldrig.* (Se s. 223!)

Vissa satsadverbial kan placeras på annan plats i huvudsatsen då man vill betona dem.

Kanske kommer jag i morgon. *Tyvärr* kan jag inte hjälpa dig nu.

1 Huvudsatser

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de markerade orden. Se exempel.

1 du, *Vad*, studerar, nu

– Vad studerar du nu ?

studerar, svenska, *Jag*, nu ska, jag, *Sedan*, engelska, läsa

– Jag studerar svenska nu. Sedan ska jag läsa engelska.

2 vill, *Flickor*, smala, vara, ofta de, bör, äta, inte, *Vad*

– ______________________. ______________________?

bör, inte, *De*, kakor, choklad, och glass, äta

– ______________________.

3 du, i London, varit, *Har*

– ______________________?

Nej, jag, aldrig, *där*, varit, har *Jag*, dit, skulle, åka, gärna, vilja

– Nej, ______________________. ______________________.

4 en cykel, du, reparera, *Kan*

– ______________________?

Ja, gjort, många gånger, har, *det*, jag

– Ja, ______________________.

5 du, alltid, på kvällen, läxan, läsa, *Brukar*

– ______________________?

Nej, ofta, läser, på morgonen, *jag*, läxan pigg, *Då*, är, jag

– Nej, ______________________. ______________________.

6 Erkki, *När*, till Sverige, kom

– ______________________?

kom, förra året, hit, *Han*

– ______________________.

7 laga, ska, hemma hos er, *Vem*, idag, mat

– ______________________?

alltid, min man, lagar, mat, *Hos oss* jag, *Det*, gillar

– ______________________. ______________________.

8 du, inte, komma, kan, *Varför*, i kväll

– ____?

Eftersom jag är upptagen, inte, jag, komma, i kväll, kan

– ____.

9 ska, din bil, sälja, *När*, du

– ____?

ska, sälja, den, jag, *När jag har kört 10 000 mil*

– ____.

10 svårast, *Vilket ämne*, i skolan, är

– ____?

nog, *Kemi*, svårast, är — matte, *Efter kemi*, kommer

– ______________________. ______________________.

11 skulle, *Vilket råd*, vilja, du, ge, en nyanländ invandrare

– ____?

inte bara, *Gå*, på kurs i svenska — också, få, *Försök*, med svenskar, kontakt

– ____!

____!

12 just nu, *Vilka intressen*, du, har

– ____?

mina största intressen, *Simning och fiske*, är, nog, just nu

– ____.

13 Eva, ge, *Vad*, ska, du, när hon fyller år

– ____?

önskat sig, alltid, har, *En kamera*, hon — henne, ge, *Det*, ska, jag

– ______________________. ______________________.

14 skulle, du, säga, *Vad*, vilja, till en bilförare

– ____?

aldrig, alkohol, *Drick*, när du kör bil

– ____!

2 Bisatser

Skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

1 Man måste motionera och äta rätt om *man vill må bra*.

2 Det är bra att ha hög skyddsfaktor på solkrämen när ______________________________.

3 Många ungdomar bor kvar hemma hos sina föräldrar därför att ______________________________.

4 Familjen Eks pengar räckte inte till någon utlandssemester trots att ______________________________.

5 I fredags natt hämtade Harry sin dotter på diskoteket för att ______________________________.

6 Ella stannade hemma från jobbet igår utan att ______________________________.

7 Ju ______________________________ desto mer lär man sig.

8 Man bör nog skaffa barn innan ______________________________.

9 Man kan bli magsjuk ifall ______________________________.

10 Många har inte råd att stanna hemma från jobbet även om ______________________________.

11 Staten får in mycket pengar genom att ______________________________.

12 Ju ______________________________ desto räddare blev jag.

13 Mina grannar är så gamla att ______________________________.

14 I Sverige måste man gå i skolan tills ______________________________.

15 Ibland kan man inte somna fastän ______________________________________

____.

16 I morse var vi tvungna att ta en taxi för att ______________________________

____.

17 Många 18-åringar röstar utan att ______________________________________

____.

18 Akta dig så att ____

____!

19 På radion hörde jag nyss samma låt som __________________________________

____.

20 Sverige gick inte med i EU förrän ______________________________________

____.

21 Man höjer priset på tobak för att ______________________________________

____.

22 Man måste kunna använda datorer om ____________________________________

____.

23 Nuförtiden är det viktigt att ha goda språkkunskaper eftersom ______________

____.

24 Man kan få ett bra jobb även om ______________________________________

____.

25 Ta på dig glasögonen så att ____

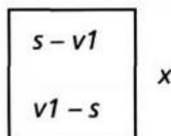
____!

3 Satsadverbial i bisatser

Sätt in satsadverbialen i de *kursiverade* bisatserna genom att markera med ett kryss. Se exempel.

1	*Trots att eleverna* x *hade repeterat allt* klarade de sig bra på provet igår.	~~inte~~
2	Elsa, 65 år, går i trafikskola *eftersom hon vill ta körkort.*	*gärna*
3	Berusade personer talar ibland så otydligt *att man hör* vad de säger.	*inte*
4	Pia är tvungen att gå till tandläkaren *eftersom hon har bitit av en tand.*	*tyvärr*
5	Evy tog ut pengar igår *för att hon skulle köpa en ny bil.*	*eventuellt*
6	– Kör *tills du har skog på båda sidor!* Sedan bor jag i första huset till höger. – Jaha.	*bara*
7	Erik sa *att han skulle komma lite senare än vanligt.*	*kanske*
8	– Jag undrar *om du skulle kunna hjälpa mig.* – Javisst.	*möjligen*
9	*Eftersom jag var tvungen att stiga upp tidigt i morse* vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt.	*inte*
10	– *Om du vill se den nya filmen* kan vi gå på bio i kväll. – Vad bra!	*gärna*
11	Per-Åke tränar varje dag *för att hans kondition ska bli sämre.*	*inte*
12	*Även om det är 14 grader i vattnet* ska jag bada idag.	*bara*
13	– Ta det lugnt *så att du får njuta av din lediga dag!* – Ja, det ska jag.	*verkligen*
14	Kajsa säger ofta dumma saker *utan att hon menar det.*	*egentligen*
15	Familjen Ek har fått bättre ekonomi *genom att alla i familjen är sparsamma.*	*verkligen*
16	Min man tog på sig en tjock jacka i morse *för att han skulle frysa.*	*inte*
17	Vår lärare kom till jobbet igår *trots att hon hade 38,5 i feber.*	*faktiskt*
18	*Eftersom väderprognosen ser dyster ut* föredrar jag att inte åka på utflykt.	*tyvärr*
19	Man måste ta en sak i sänder *om man ska hinna med allt* man har planerat.	*verkligen*
20	I lördags städade Gillis *tills det fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.*	*inte*

4 Mer om satsadverbialets placering i huvudsats

1 Satsadverbialet står oftast *efter* gruppen *x*

Patrik dricker inte sprit.
s v1 x o

Dricker han inte sprit?

Patrik har aldrig druckit sprit.
s v1 x v2 o

Har han aldrig druckit sprit?

2 Satsadverbialet står *efter* ett obetonat pronomen som objekt (personligt eller reflexivt) när satsen bara innehåller en *enkel verbform.*

Jag träffar inte Anders varje dag. *Jämför:* **Jag träffar honom inte** varje dag.
Jag hörde inte väckarklockan i morse. *Jämför:* **Jag hörde den inte** i morse.
Drick inte vattnet! *Jämför:* **Drick det inte!**
Lägg inte nycklarna på bordet! *Jämför:* **Lägg dem inte** på bordet!

Frida tvättar sig inte före frukost.
Lisa målar sig aldrig.
Vi lägger oss alltid sent.

Observera att man har normal placering vid:

– *två verb*

Erik ska inte gratulera Ulf.
Maja har inte lagt nycklarna på bordet.

Erik ska inte gratulera honom.
Maja har inte lagt dem på bordet.

– *sammansatta verb (verb + partikel/preposition)*

Jag tycker inte om Helena.
Vi hälsar alltid på farbror Lars på somrarna.
Jag håller inte med Sonja.
Ove känner inte igen det här huset.
Jag tror inte på Paul.
Tänk inte mer på det där problemet nu!

Jag tycker inte om henne.
Vi hälsar alltid på honom på somrarna.
Jag håller inte med henne.
Ove känner inte igen det.
Jag tror inte på honom.
Tänk inte mer på det nu!

5 Satsadverbialet efter obetonat pronomen som objekt

Svara på frågorna. Använd ett pronomen i svaret. Se exempel.

1 – Såg du Lena igår?

– Nej, jag såg henne inte. *inte*

2 – Läser du tidningen på morgonen?

– Ja, ________________________. *alltid*

3 – Hörde du musiken i natt?

– Nej, ________________________. *inte*

4 – Träffar du Olle nuförtiden?

– Nej, ________________________. *aldrig*

5 – Hör du mig?

– Nej, ________________________. *inte*

6 – Hämtar Anders er på lördag?

– Ja, ________________________. *nog*

7 – Såg du TV–programmet om elefanter igår?

– Nej, ________________________. *inte*

8 – Lägger du dig tidigt?

– Ja, ________________________. *alltid*

9 – Lär ni er mycket i skolan?

– Ja, ________________________. *faktiskt*

10 – Rakar ni er varje dag?

– Nej, ________________________. *bara*

11 – Klipper du dig själv?

– Ja, ________________________. *alltid*

12 – Tvättar ni er i köket?

– Nej, ________________________. *aldrig*

6 Satsadverbialet efter obetonat pronomen som objekt

anmäla	glömma	släcka	störa
anställa	klappa	sminka	sätta
avbryta	klippa	spänna	~~tro~~
dricka	läsa	ställa	väcka
fråga	röra	stänga	äta

Vad ska ... *inte* göra? Välj lämplig aktivitet. Varje verb ska bara användas en gång. Se exempel.

1 Lars-Ove ljuger, så tro honom inte!

2 Det är farligt att stå där, så ______!

3 De här svamparna är giftiga, så ______!

4 Lennart vill inte svara, så ______!

5 Den där hunden är farlig, så ______!

6 Du måste komma ihåg mitt telefonnummer, så ______!

7 Lisbets båda barn sover gott, så ______!

8 Ulrika är mycket upptagen just nu, så ______!

9 Du är vacker utan make-up, så ______!

10 Ni vill ju inte gå på kursen i data, så ______!

11 Anna pratar nu, så ______!

12 Du måste stå alldeles stilla, så ______!

13 Den här boken är dålig, så ______!

14 Stearinljuset brinner så vackert, så ______!

15 Det gör inte ont när tandläkaren bedövar, så ______!

16 Du är snygg i långt hår, så ______!

17 Karl är oärlig, så ______!

18 Det här vinet är ju surt, så ______!

19 De stolarna är upptagna, så ______!

20 Dörrarna ska vara öppna, så ______!

7 Två adverbial (rum + tid)

När man har ett rumsadverbial och ett tidsadverbial i samma sats placerar man tidsadverbialet sist eller först i en huvudsats.

	Vi	badar	alltid		i havet	på sommaren.
					(rum)	*(tid)*
På sommaren	badar	vi	alltid		i havet.	
	Jag	vågar	inte	promenera	i parken	på kvällarna.
På kvällarna	vågar	jag	inte	promenera	i parken.	

Bilda meningar. Börja med de markerade orden i den första meningen och med tidsadverbialet i den andra meningen. Se exempel.

1 på kvällarna, *Margareta*, städar, på ett kontor

Margareta städar på ett kontor på kvällarna.

På kvällarna städar Margareta på ett kontor.

2 *Lars*, har, matte, sedan i våras, studerat, i Lund

3 ska, *Vi*, en stuga, kanske, i Smögen, i sommar, hyra

4 besöker, i Stockholm, sina släktingar, *Karin*, varje jul

5 brukar, ofta, *Joakim*, gå, på disko, på helgerna

6 betalar, *Erik*, alltid, på posten, sina räkningar, i slutet av månaden

7 får, leka, *Mina barn*, ute, inte, på kvällarna

____.

____.

8 ska, *Eva och Lennart*, i Malmö, till våren, gifta sig

____.

____.

9 en öl, *Vi*, väl, i kväll, ta, kan, på puben

____?

____?

10 *Katarina*, i Madrid, lärde sig, förra sommaren, spanska

____.

____.

11 vill, inte, åka, i juli, till Norrland, *Jag*

____.

____.

12 i kyrkan, kanske, sjunga, *Mia och Elin*, på söndag, ska

____.

____.

13 sitter, på pauserna, *Paul och Per*, och röker, alltid, i rökrummet

____.

____.

14 hela kvällen igår, satt, i köket, *Vi*, och pratade

____.

____.

15 under ett parasoll, sitter, när solen skiner, *Min man*, helst

____.

____.

8 Partikelverb

Man kan ändra ett verbs betydelse genom att kombinera verbet med en partikel. Partikeln är alltid betonad.

tycka	– tycka om	ta	– ta av/på (sig)	dricka	– dricka ur
ställa	– ställa fram	klä	– klä av/på/om (sig)	tala	– tala om
åka	– åka hem	måla	– måla om	hyra	– hyra ut
komma	– komma ihåg	hälsa	– hälsa på	fylla	– fylla i

Partikeln placerar man på sista verbplatsen före objektet/adverbialet. Satsadverbialet *(x)* står som vanligt

efter gruppen [*s - v1* / *v1 - s*] *x*

Eva	hälsar	ofta	på		sin mormor	på helgerna.
s	*v1*	*x*	*v2*		*o*	*a*
Eva	brukar	alltid	ta hem		böckerna	från skolan.
s	*v1*	*x*	*v2*		*o*	*a*
Eva	skulle	gärna	vilja	måla om	sitt hus	i sommar.
s	*v1*	*x*	*v2*	*v3*	*o*	*a*

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. Se exempel.

1 bananer, Teresa, har, *tyckt*, aldrig, *om*

Teresa har aldrig tyckt om bananer.

2 *hälsa*, Vi, kanske, ska, i kväll, farmor, *på*

____________________________.

3 mjölken, Varför, du, *dricker*, inte, *upp*

____________________________?

4 inte, *Skriv*, det där kontraktet, *under*

____________________________!

5 alltid, böckerna, *Ta*, till skolan, *med er*

____________________________!

6 du, *Kommer*, sent, alltid, *hem*

____________________________?

7 *sätta*, Skulle, ett askfat, du, *fram*, kunna, på bordet, inte

____?

8 *tar*, skorna, Pappa, alltid, *av sig*, i hallen

____.

9 *stänga*, kan, TV:n, *av*, du, inte, Varför

____?

10 Ingrid, alltid, *plockar*, sina saker, *undan*

____.

11 *körde*, tyvärr, Jag, en parkerad bil, i morse, *på*

____.

12 kan, du, Varför, *hålla*, mig, aldrig, *med*

____?

13 Persson, alltid, *Hyr*, cyklar, *ut*, på sommaren

____?

14 *lånar*, aldrig, Jag, *ut*, mina glasögon

____.

15 du, *fyllt*, redan, *i*, Har, den där blanketten

____?

16 era böcker, Ni, får, *ta*, idag, *hem*, gärna

____.

17 aldrig, brukar, Jag, *komma*, namn, *ihåg*, kunna

____.

18 behöver, *Du*, väl inte, *på*, *sätta*, TV:n, nu igen

____?

19 ni, Skulle, *lämna*, denna övning, *in*, kunna, i morgon, möjligen

____?

20 jag, *åka*, meddetsamma, nog, måste, *hem*, Efter skolan

____.

9 Indirekt tal = bisats

Som bisatsinledare använder man:

– *att*	i indirekta påståendesatser
– *om*	i indirekta frågor som *inte* börjar med ett frågeord
– *frågeord*	i indirekta frågor som börjar med ett frågeord

	Lisa: "Jag har inte ont i magen nu."
att	Lisa säger att hon inte har ont i magen nu.
	Anders: "Blir det möjligen regn i kväll?"
om	Anders frågar om det möjligen blir regn i kväll.
	Lars: "När går bussen?"
när	Lars vill veta när bussen går.
	Ulla: "**Vad** säger Håkan?" o
vad	Ulla undrar **vad** Håkan säger. o
	Ulla: "**Vad** har hänt med Karl-Olof?" s
vad som	Ulla undrar **vad som** har hänt med Karl-Olof. s

Observera att man måste ha ett extra *som* på subjektsplatsen i bisatsen när frågeordet är subjekt.

Frågande adverb		*Frågande pronomen*
när	hur	vad (som)
var	hur ofta	vem (som)
vart	hur länge	vilka (som)
varifrån	hur långt	
varför	hur stor, -t, -a (...) (som)	vilken ... (som)
	hur mycket (...) (som)	vilket ... (som)
	etc.	vilka ... (som)

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

1 Jag anser att *doktor Jönsson är en skicklig läkare*.

2 Jag tycker inte att ______.

3 Jag undrar faktiskt om ______.

4 Min chef frågade mig om ______.

5 Jag skulle vilja veta när ______.

6 Jag undrar var ______.

7 Igår fick jag veta att ______.

8 Min lärare säger att ______.

9 Vet du om ______?

10 Jag måste ringa till Posten och ta reda på om ______

______.

11 Jag måste fråga någon vart ______.

12 Kan du säga mig var ______?

13 Det sägs att ______.

14 Många påstår att ______.

15 Jag skulle gärna vilja veta om ______

______.

16 Den stora frågan just nu är om ______

______.

17 Vet du hur ______?

18 Har du tagit reda på hur ofta ______?

19 Igår trodde jag inte att ______.

20 Vet du att ______?

21 Pontus ringde och frågade om ______

______.

22 Vårt fackombud undrade om ______________________________

______________________________.

23 Känner du till varifrån ______________________________?

24 Kan du förstå varför ______________________________?

25 Min åsikt är att ______________________________.

26 Jag visste inte att ______________________________.

27 Fråga din lärare om ______________________________!

28 Jag är lite osäker på om ______________________________.

29 Jag vet inte hur länge ______________________________.

30 Vet du hur långt ______________________________?

31 Säg till Marianne att ______________________________!

32 Det var synd att ______________________________.

33 Har du frågat doktorn om ______________________________?

34 Jag funderar ofta på om ______________________________.

35 Jag kan inte begripa vad ______________________________.

36 Det var roligt att ______________________________.

37 Nu förstår jag vad ______________________________.

38 Många frågar sig kanske om ______________________________.

39 Direktör Asp frågade sin sekreterare vem ______________________________.

40 Igår undrade Lotta om ______________________________.

41 Jag måste ta reda på vem ______________________________.

42 Jag undrar vilka ______________________________.

43 Torsten visste inte om ______________________________.

44 Vet du vilka ______________________________?

45 Vet du vilken bil ______________________________?

46 Rose-Mari frågade mig om ______________________________.

47 Kan du tala om för mig på vilken våning ______________________________?

48 Vet du vilket bilmärke ______________________________?

49 Vet du vilka elever ________________________________?

50 Har du fått något meddelande om vilka dagar ________________________________?

51 Är det någon som kan säga vems uppsats ________________________________?

52 Jag undrar hur mycket ________________________________.

53 Jag undrar vems bil ________________________________.

54 Har universitetet meddelat hur många ________________________________?

55 Är det någon som vet hur mycket ________________________________?

56 Vet du hur många ________________________________?

57 Man ska inte fråga hur gammal ________________________________.

58 Har du hört vem ________________________________?

59 Kan du förklara för mig varför ________________________________?

60 Har ni fått information om när ________________________________?

10 Indirekt tal – Vem säger/frågar vad? (muntlig övning)

arbetsförmedlaren	fackombudet	Joakim 7 år	polisen
doktorn	fotografen	journalisten	servitören
domaren	frisören	läraren	tandläkaren
~~eleverna~~	företagsledaren	mamma	tidningsbudet
expediten	hyresvärden	meteorologen	turisterna

1 "Kan vi inte slippa läxa till måndag?"

Eleverna undrar om de inte kan slippa läxa till måndag.

2 "Herr Larsson dömes till 6 månaders fängelse."

3 "Det är faktiskt risk för halt väglag under natten."

4 "Medlemmarna vill inte gå med på arbetsgivarens bud."

5 "Varför kan jag inte få lite godis idag?"

6 "Hur många skivor skinka vill fru Ask ha?"

7 "Det är bara tio kvar att dela ut."

8 "Kan jag få titta på ditt körkort?"

9 "Vem har beställt biff med lök?"

10 "Vad har du sysslat med tidigare?"

11 "Var har fru Persson ont?"

12 "Har alla läst läxan till idag?"

13 "Varför måste alltid politiker svara så undvikande på frågor?"

14 "Kan ni inte se lite gladare ut?"

15 "Tio personer kommer att varslas om uppsägning på fredag."

16 "I vilken tand har du ont?"

17 "Vad har hänt i skolan idag?"

18 "Vilket schampo brukar du använda?"

19 "Varför har Olsson inte betalat hyran i tid?"

20 "Vilken ort har flest soltimmar i Sverige?"

11 Emfatisk omskrivning

Man använder emfatisk omskrivning när man vill betona en satsdel.

– Är det **Eva** som ska diska? – Nej.	(Jag vet att någon ska diska, men jag är inte riktigt säker på om det är Eva.)
– **Vem** är det som ska diska?	(Jag vet att någon ska diska, men jag vet inte vem.)
– Det är **Kalle** som ska diska.	(Kalle och ingen annan ska diska.)

Konstruktion:

• fråga som inte börjar med ett frågeord

Är det ... (som)	+ nu–tempus i bisatsen
Var det ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

• fråga som börjar med ett frågeord

Frågeord + är det (... som)	+ nu-tempus i bisatsen
Frågeord + var det (... som)	+ då-tempus i bisatsen

• påstående

Det är ... (som)	+ nu-tempus i bisatsen
Det var ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

presenssystemet	*preteritumsystemet*
Det är Eva som diskar.	Det var Eva som diskade.
Det är Eva som har diskat.	Det var Eva som hade diskat.
Det är Eva som ska diska	Det var Eva som skulle diska.

Olika satsdelar kan sättas i emfas, t.ex.

Det är **Kalle** som ska diska.	*(subjekt)*
Det är **köket** (som) du ska städa.	*(objekt)*
Det är **i morgon** (som) kursen börjar.	*(adverbial)*

Som måste inleda bisatsen om *som* är subjekt. Annars tar man oftast bort *som*.

12 Emfatisk omskrivning

Skriv satsens delar i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. De ord som står med *kursiv* stil är betonade. Se exempel.

1 – det, Är, bestämmer, *kungen*, i Sverige, som – Nej.

– Är det kungen som bestämmer i Sverige ?

– det, är, bestämmer, *Vem*, här, som

– Vem är det som bestämmer här ?

– Det, är, bestämmer, *riksdagen*, här, som

– Det är riksdagen som bestämmer här .

2 – *din bok*, ligger, Är, som, det, på golvet – Nej.

– ____________________ ?

– *Vems bok*, ligger, är, som, det, där då

– ____________________ ?

– *Karins bok*, ligger, är, som, Det, där

– ____________________ .

3 – har, min penna, *du*, som, tagit, Är, det – Nej.

– ____________________ ?

– har, den, *Vem*, som, tagit, är, det

– ____________________ ?

– har, den, *Bertil*, som, tagit, är, Det

– ____________________ .

4 – *ni*, öl, Var, skulle, det, som, ha – Nej.

– ____________________ ?

– *Vilka*, öl, var, skulle, det, som, ha

– ____________________ ?

– *Åsa och Per*, öl, var, skulle, Det, som, ha

– ____________________ .

5 – det, *i måndags*, började, Var, din kurs — Nej.

– ____?

– det, *När*, började, var, den

– ____?

– Det, *i tisdags*, började, var, den

– ____.

6 – ni, åka, *till London*, Var, skulle, det — Nej.

– ____?

– ni, åka, *Vart*, var, skulle, det

– ____?

– vi, åka, *till Paris*, var, skulle, Det

– ____.

7 – ska, i kväll, Är, *20 personer*, komma, det, som — Nej.

– ____?

– ska, i kväll, är, *Hur många*, komma, det, som

– ____?

– ska, i kväll, är, *25 personer*, komma, Det, som

– ____.

8 – det, Är, man, *så här*, gör — Nej.

– ____?

– det, är, man, *Hur*, gör

– ____?

– Det, är, man, *så här*, gör

– ____.

9 *någon*, ringt, som, har, det, Är

– ____?

– Ja, flera stycken.

10 är, *något*, inte, som, Det, stämmer

– ____.

– Det var inte bra.

11 som, röka, har, Det, *många*, är, slutat

– ____.

– Ja, det är bra.

12 *andra*, ofta, är, bestämmer, som, Det

– ____.

– Ja, tyvärr.

13 bor, Är, *ingen*, det, här, som

– ____?

– Nej, alla har flyttat.

14 hörde, var, Det, *ingen*, som, vad du sa

– ____.

– Jaså, det var ju synd.

15 *något*, Är, kan, jag, hjälpa till med, det

– ____?

– Ja, du kan diska.

16 bara, Det, *få*, sina resultat, är, har, som, fått reda på, hittills

– ____.

– Jaså.

17 *någonting mer*, Är, vill, du, nu, säga, det

– ____?

– Nej, inte just nu.

13 Lucktext

Välj rätt alternativ. Se exempel.

God morgon, mamma!

– Johan, vakna! Johan, vakna! Det är någon i köket!

– Mm.

– Hör du inte? Det är någon i köket!

– Mm! Vad säger du?

– Du måste gå ut i köket och kolla. Jag vågar inte.

– Ja, ja.

Krasch! Bom! Bang!

Nu vaknade Johan, och han blev med ens alldeles klarvaken. Nu förstod han att det verkligen var något som hände i köket, så han steg upp. Jag riktigt såg hur *(1)* han spände musklerna – och blicken – och gick mot köket. Jag tassade tyst efter.

– Vad är det som händer här? hörde jag honom säga högt och bestämt precis som om han försökte skrämma bort den ovälkomna gästen. När vi kom ut i köket såg vi att det ena köksfönstret stod på vid gavel.

– Ah, det är ju bara fönstret som har blåst upp, sa Johan lite tufft, men *(2)* ______________________ lättad ut. Sedan gick han fram och stängde fönstret. Just då kom Sofia, vår yngsta dotter, ut i köket. Hon kom från badrummet, nyduschad och våt i håret. Jag undrade vad hon gjorde uppe mitt i natten, *(3)* __________ klockan var ju bara tre.

– Jag har bara duschat och borstat tänderna, sa hon precis som om *(4)* ______________ något konstigt med det. Varför är inte frukosten klar än? Jag ska ju iväg på morgonträningen snart. Jag trodde att jag – *(5)* __________ hon – hade blivit galen. Frukost klockan tre på natten?

– Klockan är ju bara tre, sa jag.

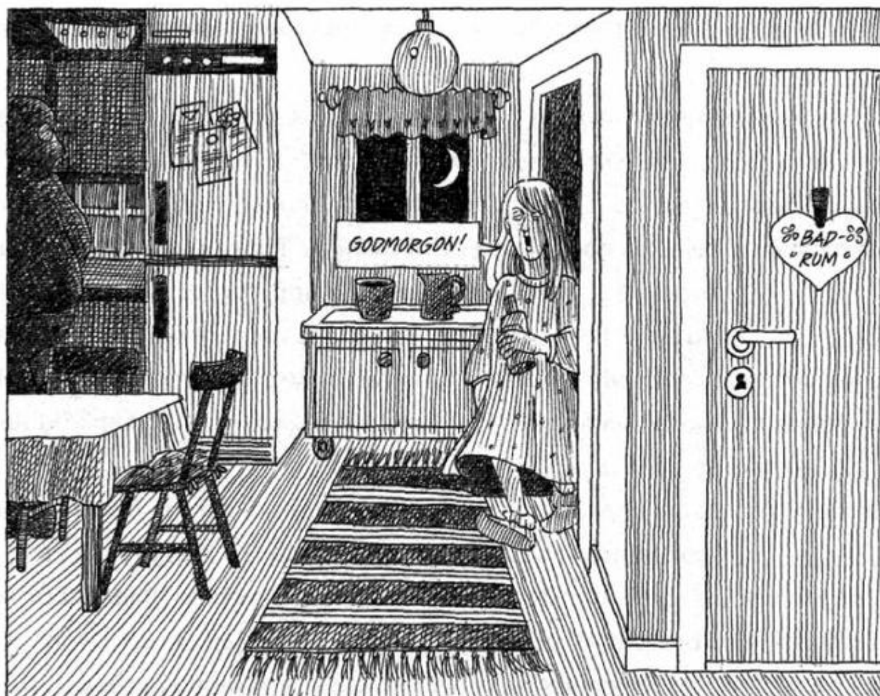
– Men mamma, du har ju varit uppe länge.

– Jag?

Sofia bor på källarvåningen, och vårt sovrum ligger ovanför hennes rum.

– Ja, jag hörde att du gick runt i huset, *(6)* __________ jag trodde att du var uppe och lagade frukost. Trots att jag var jättesömnig och yrvaken *(7)* ____________________ och gick upp i badrummet.

1 a) ~~han spände~~	3 a) men	5 a) men	7 a) jag steg upp
b) spände han	b) och	b) utan	b) steg jag upp
c) han har spänt	c) så	c) eller	c) jag upp steg
d) har han spänt	d) för	d) och	d) upp jag steg
2 a) han sett samtidigt	4 a) det var inte	6 a) utan	
b) såg han samtidigt	b) det inte var	b) för	
c) samtidigt han såg	c) var det inte	c) eller	
d) han såg samtidigt	d) var inte det	d) så	

(8) ____________ komma till badrummet måste man passera köket. Man kan se rakt in i köket från hallen eftersom det inte finns någon hel vägg mellan hallen och köket.

– Jag sa ju "God morgon" till dig i köket, mamma. Det *(9)* ____________________?

– Va?

– Du svarade visserligen inte, *(10)* _______ du var väl trött precis som jag? Jag bad dig ju koka ett ägg åt mig också.

– Nej, vad säger du?

– Men vad var det för ett konstigt ljud som *(11)* ___________ nyss? fortsatte Sofia.

– Vi vet inte. Troligen fönstret, sa Johan och försökte verka lugn.

– Medan jag stod och borstade tänderna hörde jag ett fasligt brak utanför huset. Det hördes tydligt *(12)* _____________ jag hade öppnat badrumsfönstret. Jag blev alldeles skräckslagen och stängde genast fönstret. Sen väntade jag en lång stund innan jag vågade lämna badrummet. Jag vågade inte gå ut *(13)* __________ jag hörde era röster.

– Nej, nu går vi och lägger oss. *(14)* ______________ fönstret som blåste upp, sa Johan.

Sofia gick ner till sitt rum och la sig igen. Hon somnade nog direkt och sov *(15)* _________ väckarklockan ringde i normal tid klockan sex.

8 a) Genom att b) För att c) Utan att d) Så att	10 a) eller b) utan c) men d) och	12 a) eftersom b) som c) trots att d) så att	14 a) Det bara var nog b) Det nog bara var c) Det nog var bara d) Det var nog bara
9 a) du väl kommer ihåg b) kommer du väl ihåg c) du kommer väl ihåg d) du kommer ihåg väl	11 a) hörs b) hade hörts c) hördes d) har hörts	13 a) tills b) så att c) ifall d) förrän	15 a) innan b) förrän c) tills d) eftersom

Snart snarkade Johan, och katten, som hade lagt sig i min säng, spann högt. Det var bara jag som *(16)* ____________ till ro.

Tankarna snurrade runt medan jag låg där i sängen. Tänk om det hade varit någon inne i vårt hus, i vårt kök, i våra rum! Hur kunde Sofia säga att hon hade hört att jag var uppe och gick? Hon var ju i badrummet när jag och Johan kom till köket. Nej, det var något som inte stämde. Vem hade hon hejat på när hon gick förbi köket? Tänk om någon var kvar i huset!

(17) ________ klockan bara var fem nu steg jag upp. Jag kunde bara inte ligga kvar i sängen, *(18)* ______ jag gick ut och satte mig i köket. Jag var så nervös att jag kallsvettades, men nu ville jag veta vad som hade hänt. Min blick fastnade plötsligt på Johans hylla i köket.

Plånboken! Var är den? Inte i hyllan *(19)* ______ den brukar ligga. Stulen? Skulle jag väcka Johan? Nej, jag väntar lite, tänkte jag.

Under tiden gick jag ut till brevlådan, som ligger vid gatan, för att hämta tidningen. Då *(20)* __________ köksfönstret såg jag att blomsterlådan hängde rakt ner mot marken. Under den hittade jag en tumstock, Johans gamla tumstock. Bilden började klarna något. Jag fortsatte mot brevlådan, och på vägen dit hittade jag en kam, Johans kam som brukar ligga i hans plånbok. Saken var klar! Någon hade varit inne i huset och stulit.

Jag gick in i sovrummet och väckte Johan. Jag frågade *(21)* __________ sin plånbok, och han svarade att den låg i hyllan i köket. Sedan berättade jag om den tomma hyllan, kammen, blomsterlådan och tumstocken.

Då *(22)* __________ att han hade suttit och *(23)* ______________.
Han hade öppnat fönstret för att vädra ut röken. Han hade bara haspat fönstret, och sedan *(24)* ____________________ att stänga det innan han gick och la sig.

Tjuven hade alltså öppnat fönstret med tumstocken, klättrat in i köket, gått runt i huset, först väckt Sofia och sedan mig. Han hade flytt när Sofia sa "God morgon" till någon som hon trodde var jag.

Allting ordnade sig till slut. Johan fick tillbaka sin plånbok – tom – efter någon vecka. Man bör kanske kolla *(25)* ______________ när man är uppe och går på nätterna!

16 a) kunde inte komma
b) inte kunde komma
c) kan inte komma
d) inte kan komma

17 a) Eftersom b) Om
c) Trots att d) Medan

18 a) men b) och
c) för d) utan

19 a) var b) där
c) som d) vilken

20 a) jag gick förbi
b) jag har gått förbi
c) gick jag förbi
d) har jag gått förbi

21 a) var hade han
b) var har han
c) var han hade
d) var han har

22 a) Johan kom på
b) Johan kommit på
c) kom Johan på
d) kommit Johan på

23 a) i köket rökt på kvällen
b) på kvällen rökt i köket
c) rökt i köket på kvällen
d) rökt på kvällen i köket

24 a) han hade naturligtvis glömt
b) hade han naturligtvis glömt
c) naturligtvis han hade glömt
d) han naturligtvis hade glömt

25 a) vem hälsar man på
b) vem som man hälsar på
c) vem man hälsar på
d) vem som hälsar man på

Starka verb (efter avljudsserier)

Infinitiv	*Imperativ*	*Presens*	*Preteritum*	*Supinum*		*Perfekt particip*
i			**a**	**u**		
binda	bind!	binder	band	bundit		bund/en, -et, -na
brinna	brinn!	brinner	brann	brunnit		- brunn/en, -et, -a
brista	brist!	brister	brast	brustit		brust/en, -et, -na
dricka	drick!	dricker	drack	druckit		(-) druck/en, -et, -na
finna	finn!	finner	fann	funnit		funn/en, -et, -a
finnas	–	finns	fanns	funnits		–
försvinna	försvinn!	försvinner	försvann	försvunnit		försvunn/en, -et, -a
hinna	hinn!	hinner	hann	hunnit		- hunn/en, -et, -a
rinna	rinn!	rinner	rann	runnit		- runn/en, -et, -a
sitta	sitt!	sitter	satt	suttit		- sutt/en, -et, -na
slippa	slipp!	slipper	slapp	sluppit		–
spinna	spinn!	spinner	spann	spunnit		spunn/en, -et, -a
spricka	sprick!	spricker	sprack	spruckit		spruck/en, -et, -na
springa	spring!	springer	sprang	sprungit		sprung/en, -et, -na
sticka	stick!	sticker	stack	stuckit		stuck/en, -et, -na
stinka	–	stinker	stank	–		–
vinna	vinn!	vinner	vann	vunnit		vunn/en, -et, -a
i			**e**	**i**		
bita	bit!	biter	bet	bitit		bit/en, -et, -na
bli(va)	bli!	blir	blev	blivit		- bliv/en, -et, -na
driva	driv!	driver	drev	drivit		driv/en, -et, -na
glida	glid!	glider	gled	glidit		- glid/en, -et, -na
gnida	gnid!	gnider	gned	gnidit		(-) gnid/en, -et, -na
gripa	grip!	griper	grep	gripit		grip/en, -et, -na
kliva	kliv!	kliver	klev	klivit		- kliv/en, -et, -na
knipa	knip!	kniper	knep	knipit		- knip/en, -et, -na
lida	lid!	lider	led	lidit		- lid/en, -et, -na
pipa	pip!	piper	pep	pipit		-
rida	rid!	rider	red	ridit		rid/en, -et, -na
riva	riv!	river	rev	rivit		riv/en, -et, -na
skina	skin!	skiner	sken	skinit		–
skrika	skrik!	skriker	skrek	skrikit		–
skriva	skriv!	skriver	skrev	skrivit		skriv/en, -et, -na
slita	slit!	sliter	slet	slitit		slit/en, -et, -na
smita	smit!	smiter	smet	smitit		- smit/en, -et, -na
stiga	stig!	stiger	steg	stigit		- stig/en, -et, -na
strida	strid!	strider	stred	stridit	*Obs!*	- stri/dd, -tt, -dda
svida	–	svider	sved	svidit		–
svika	svik!	sviker	svek	svikit		svik/en, -et, -na
tiga	tig!	tiger	teg	tigit		–
vrida	vrid!	vrider	vred	vridit		(-) vrid/en, -et, -na
u			**ö**	**u**		
bjuda	bjud!	bjuder	bjöd	bjudit		bjud/en, -et, -na
hugga	hugg!	hugger	högg	huggit		hugg/en, -et, -na
ljuga	ljug!	ljuger	ljög	ljugit		- ljug/en, -et, -na
njuta	njut!	njuter	njöt	njutit		- njut/en, -et, -na

Infinitiv	*Imperativ*	*Presens*	*Preteritum*	*Supinum*	*Perfekt particip*
sjuda	sjud!	sjuder	sjöd	sjudit	sjud/en, -et, -na
sjunga	sjung!	sjunger	sjöng	sjungit	sjung/en, -et, -na
sjunka	sjunk!	sjunker	sjönk	sjunkit	sjunk/en, -et, -na
skjuta	skjut!	skjuter	sköt	skjutit	skjut/en, -et, -na
suga	sug!	suger	sög	sugit	(-) sug/en, -et, -na
supa	sup	super	söp	supit	- sup/en, -et, -na
tjuta	tjut!	tjuter	tjöt	tjutit	–
y			**ö**	**u**	
bryta	bryt!	bryter	bröt	brutit	brut/en, -et, -na
flyga	flyg!	flyger	flög	flugit	- flug/en, -et, -na
flyta	flyt!	flyter	flöt	flutit	- flut/en, -et, -na
frysa	frys!	fryser	frös	frusit	(-) frus/en, -et, -na
knyta	knyt!	knyter	knöt	knutit	knut/en, -et, -na
krypa	kryp!	kryper	kröp	krupit	- krup/en, -et, -na
ryta	ryt!	ryter	röt	rutit	–
skryta	skryt!	skryter	skröt	skrutit	–
smyga	smyg!	smyger	smög	smugit	- smug/en, -et, -na
snyta	snyt!	snyter	snöt	snutit	snut/en, -et, -na
stryka	stryk!	stryker	strök	strukit	struk/en, -et, -na
a/å			**o**	**a**	
dra(ga)	dra!	drar	drog	dragit	drag/en, -et, -na
fara	far!	far	for	farit	- far/en, -et, -na
ta(ga)	ta!	tar	tog	tagit	tag/en, -et, -na
slå	slå!	slår	slog	slagit	slag/en, -et, -na
ä			**a/o**	**u**	
bära	bär!	bär	bar	burit	bur/en, -et, -na
skära	skär!	skär	skar	skurit	skur/en, -et, -na
stjäla	stjäl!	stjäl	stal	stulit	stul/en, - et, -na
svära	svär!	svär	svor	svurit	svur/en, -et, -na
å			**ä**	**å**	
gråta	gråt!	gråter	grät	gråtit	- gråt/en, -et, -na
låta	låt!	låter	lät	låtit	- låt/en, -et, -na
ä			**å**	**ä**	
äta	ät!	äter	åt	ätit	- ät/en, -et, -na
a/å			**ö**	**å**	
falla	fall!	faller	föll	fallit	fall/en, -et, -na
hålla	håll!	håller	höll	hållit	håll/en, -et, -na
i			**a**	**i**	
giva, ge *se s. 25!*	giv! ge!	giver, ger	gav	givit, gett	giv/en, -et, -na
o			**o**	**o**	
komma	kom!	kommer	kom	kommit	kommen, kommet, komna
sova	sov!	sover	sov	sovit	–
a			**a**	**a**	
vara	var!	är	var	varit	–

Obs! Listan är ej komplett.

Oregelbundna verb

Infinitiv	Imperativ	Presens	Preteritum	Supinum		Perfekt particip
be(dja)	be!	ber	bad	bett		- be/dd, -tt, -dda
ge	ge!	ger	gav	gett		giv/en, -et, -na
dö	dö!	dör	dog	dött		–
få	–	får	fick	fått		–
gå	gå!	går	gick	gått	*Obs!*	gång/en, -et, -na
le	le!	ler	log	lett		–
se	se!	ser	såg	sett		se/dd, -tt, -dda
stå	stå!	står	stod	stått		- stå/dd, -tt, -dda
ha(va)	ha!	har	hade	haft		- havd, havt, havda
–	–	måste	måste	måst		
heta	–	heter	hette	hetat		-
kunna	–	kan	kunde	kunnat		-
leva	lev!	lever	levde	levt/levat		lev/d, -t, -da
ligga	ligg!	ligger	låg	legat		-lega/d, -t, -de
skola	–	ska	skulle	skolat		–
vilja	–	vill	ville	velat		–
veta	vet!	vet	visste	vetat		–

Cecilia Fasth Anita Kannermark

Form i fokus

FACIT • DEL B

Folkuniversitetets förlag

SUBSTANTIV

2 Substantivets former

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

	Singular		*Plural*	
	Obestämd form	*Bestämd form*	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1	en anställning	anställningen	anställningar	anställningarna
2	*en kommun*	*kommunen*	*kommuner*	*kommunerna*
3	ett kontrakt	kontraktet	*kontrakt*	kontrakten
4	ett arbete	arbetet	arbeten	*arbetena*
5	*en firma*	firman	firmor	firmorna
6	ett samhälle	samhället	*samhällen*	samhällena
7	ett företag	företaget	företag	*företagen*
8	en blankett	blanketten	*blanketter*	blanketterna
9	en skylt	*skylten*	skyltar	skyltarna
10	en bokstav	bokstaven	bokstäver	*bokstäverna*
11	*en annons*	annonsen	annonser	annonserna
12	ett fönster	fönstret	*fönster*	fönstren/fönsterna
13	en kamera	*kameran*	kameror	kamerorna
14	ett foto	*fotot*	foton	fotona
15	en skillnad	*skillnaden*	skillnader	skillnaderna
16	ett ljud	ljudet	ljud	*ljuden*
17	en nyhet	*nyheten*	nyheter	nyheterna
18	*ett intresse*	intresset	intressen	intressena
19	en författare	författaren	*författare*	författarna
20	en diskussion	diskussionen	diskussioner	*diskussionerna*
21	*en man*	mannen	män	männen
22	en kille	*killen*	killar	killarna
23	*en grabb*	grabben	grabbar	grabbarna
24	*en son*	sonen	söner	sönerna
25	en make	*maken*	makar	makarna
26	*ett äktenskap*	äktenskapet	äktenskap	äktenskapen

s. 14

27	en skilsmässa	*skilsmässan*	skilsmässor	skilsmässorna
28	*en bostad*	bostaden	bostäder	bostäderna
29	*en nyckel*	nyckeln	nycklar	nycklarna
30	ett bostadsområde	*bostadsområdet*	bostadsområden	bostadsområdena
31	ett öra	*örat*	öron	öronen
32	en undersökning	undersökningen	*undersökningar*	undersökningarna
33	en doktor	doktorn	doktorer	*doktorerna*
34	ett läkemedel	läkemedlet	*läkemedel*	läkemedlen
35	*en affär*	affären	affärer	affärerna
36	en kund	*kunden*	kunder	kunderna
37	en kundvagn	kundvagnen	*kundvagnar*	kundvagnarna
38	en vara	varan	varor	*varorna*
39	*ett kvitto*	kvittot	kvitton	kvittona
40	en föreståndare	*föreståndaren*	föreståndare	föreståndarna

41 ett affärsbiträde	affärsbiträdet	*affärsbiträden*	affärsbiträdena
42 en kö	kön	köer	*köerna*
43 en reporter	*reportern*	reportrar	reportrarna
44 en artikel	artikeln	*artiklar*	artiklarna
45 en fotograf	fotografen	fotografer	*fotograferna*
46 *en händelse*	händelsen	händelser	händelserna
47 *en motorcykel*	motorcykeln	motorcyklar	motorcyklarna
48 en förare	*föraren*	förare	förarna
49 en passagerare	passageraren	*passagerare*	passagerarna
50 en hjälm	hjälmen	hjälmar	*hjälmarna*
51 *en olycka*	olyckan	olyckor	olyckorna
52 en hastighet	*hastigheten*	hastigheter	hastigheterna
53 *en fot*	foten	fötter	fötterna
54 ett ben	*benet*	ben	benen
55 en hand	*handen*	händer	händerna
56 en arm	armen	*armar*	armarna

s. 15

57 *en ortoped*	ortopeden	ortopeder	ortopederna
58 en skada	skadan	skador	*skadorna*
59 *en advokat*	advokaten	advokater	advokaterna
60 en domare	*domaren*	domare	domarna
61 ett vittne	vittnet	*vittnen*	vittnena
62 ett arvode	arvodet	arvoden	*arvodena*
63 *ett brott*	brottet	brott	brotten
64 *ett fängelse*	fängelset	fängelser	fängelserna
65 ett straff	straffet	*straff*	straffen
66 *en svärson*	svärsonen	svärsöner	svärsönerna
67 en svärdotter	svärdottern	*svärdöttrar*	svärdöttrarna
68 en kusin	*kusinen*	kusiner	kusinerna
69 ett syskon	syskonet	*syskon*	syskonen
70 en bror/broder	brodern	bröder	*bröderna*
71 *en syster*	systern	systrar	systrarna
72 en moster	mostern	*mostrar*	mostrarna
73 en faster	fastern	fastrar	*fastrarna*
74 *ett år*	året	år	åren
75 en årstid	årstiden	*årstider*	årstiderna
76 en sommar	*sommaren*	somrar	somrarna
77 en vinter	vintern	vintrar	*vintrarna*
78 en vår	*våren*	vårar	vårarna
79 *en höst*	hösten	höstar	höstarna
80 *en semester*	semestern	semestrar	semestrarna
81 ett dygn	dygnet	*dygn*	dygnen
82 *en timme*	timmen	timmar	timmarna
83 en morgon	*morgonen*	morgnar	morgnarna
84 *en afton*	aftonen	aftnar	aftnarna
85 en natt	natten	nätter	*nätterna*

3 Sammansatta substantiv

1

en en klass + en kamrat
ett en telefon + ett samtal
ett ett barn + ett bidrag
en en praktik + en plats
en en biljett + en automat

2

en en hand + en boll + en match
en sex + timmar + en dag
ett fri + en tid + ett intresse
ett en barndom + ett hem
en en fastighet + en ägare
ett en identitet + ett kort
ett en information + ett möte
ett en diskussion + ett ämne
en en anställning + en intervju

3

en ett kök + en stol
en en dag + en tidning
ett ett skydd + ett ombud

s. 17

en ett ting + en rätt
en en kväll + en tidning
en en stad + en del
en en idrott + en förening
en ett möte + en plats
ett ett vittne + ett mål

4

ett en olycka + ett fall
en ett arbete + en tid

5

en en skola + en minister
ett en flicka + ett namn
ett en soffa + ett bord
en en mage + en influensa
en en läkare + en mottagning
en en invandrare + en politik

6

ett en lön + ett krav
ett ett lån + ett villkor
en en skatt + en jämkning

7

en en ränta + en subvention
en en resa + en ersättning
en en kvinna + en förening

s. 18

en en hälsa + en kontroll
ett en vara + ett hus
ett en gata + ett kök

8

Adjektiv + substantiv

en mobil + en telefon
en gles + en bygd
en små + en stad
en/ett lilla + en/ett finger
en lilla + en syster
en lilla + en bror
en stor + en stad
en stor + en tå

Verb + substantiv

en städa + en firma
en sopa + en borste
en damma + en trasa
en hyra + en bil
ett vänta + ett rum
en simma + en hall
ett blanda + äktenskap

s. 19

Adverb + substantiv

en nära + en butik
en fram + en tid
en hem + en miljö
en upp + en gång
en ner + en gång
en in + en gång
en ut + en gång
ett hemma + ett lag
ett borta + ett lag
en inne + en bandy
en ute + en servering

Preposition + substantiv

en med + en arbetare
en genom + en resa
en på + en fart
en över + en läkare

under + kläder
ett mellan + ett mål
en före + en rätt
en efter + en rätt

Räkneord + substantiv
en en + ett rum
en hundra + en lapp
ett andra + ett språk
en tredje + en del

6 Obestämd och bestämd form (med eller utan artikel)

2 Treorna
3 konsert
4 balkongen ... ett bloss
5 bilen
6 arbetsförmedlingen
7 tårar ... ögonen
8 barn
9 en fotboll
10 bröstet
11 jobbet ... däcket
12 skolan
13 Kommunerna ... äldreomsorgen
14 lagret
15 brandkåren
16 en dator
17 kontraktet
18 klimatet
19 hund
20 naturprogrammet
21 kärnämnena
22 Såret ... stygnen
23 Partierna ... väljarna

s. 26
24 larmet
25 strykjärnet ... köket
26 frimärken ... posten
27 snön
28 ett råd
29 Personalen ... chefen
30 pipa
31 skägg
32 Mordet
33 Köttbullar
34 trafikupplysningen
35 Domaren ... nämndemännen
Straffet
36 matkontot
37 En CD-skiva
38 gymnastik
39 en katt ... tassarna
40 spisen
41 telefon ... numret
42 musklerna ... symtomen
43 läkaren/en läkare ... Väntrummet
44 mötet
45 målet

7 Obestämd och bestämd form (efter vissa ord)

2 dagen
3 vecka
4 innehåll
5 skivan
6 utbildning
7 idéerna
8 veckan
9 föremål
10 priset
11 språk
12 gymnasiebetyg
13 gång
14 tidningen
15 platser
16 ett plåster
17 skorna
18 året
19 ansvar ... handlingar
20 fångar ... vakter
21 beslut
22 färger ... flagga
23 husen
24 kontrakt
25 lägenhet
26 faxet
27 erfarenhet
28 kläder ... kläder
29 smycken
30 deltagare

s. 28
31 verktyget
32 vänner
33 program
34 familj
35 arbete
36 år
37 samhälle
38 papperen
39 grannar
40 bröder
41 kväll
42 ämne
43 regnande
44 betyg
45 frisyr
46 kassarna
47 beslut
48 barn
49 studiestöd
50 kapitlet
51 annons
52 föräldrar
53 beslut
54 människa ... bullret
55 intressen
56 rosor
57 gaffeln
58 fördomarna ... fördomar
59 exemplet
60 övning

8 Obestämd och bestämd form

2 Kommunen/Kommunerna ... skattepengar
3 anledning ... skatt
4 kiosk ... posten
frimärken ... brev
5 ekonomi ... Pengarna
6 en debatt ... riksdagen
7 vin
8 arbetslösheten ... ungdomar
9 körkort
10 telefonen
11 flugor ... maten ... flugor ... köket
12 semestern ... året
13 ett sjukhus
14 bostadsbidrag
15 ett regnställ
16 kusiner ... år
17 tidningen ... matbordet ... köket
18 hemtjänsten
19 storlek ... inkomst
20 bil ... priset

s. 30
21 barnbidraget ... kläder ... barnen
22 barnvagnen ... hållplats
23 söner
24 Träden ... löv
25 Uppgifterna ... högskoleprovet
26 kapitlet ... Resten
27 avslag ... ansökan ... beslut
28 hus ... liv
29 yrke ... mormor ... hemmafru ... tiden
30 frukost ... vattnet
31 avtalet ... punkter
32 gången ... influensa
33 kjol ... blus
34 lån
35 grönsaker ... Tomaterna ... morötterna
36 mannen
37 väder ... Regnet
38 bankomatkort ... koden
39 exempel ... övningen
40 former

9 Substantivets former – övning till lucktext "Ett barndomsminne"

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

	Singular	*Plural*	
	Bestämd form	*Obestämd form*	*Bestämd form*
1	*barndomsminnet*	*barndomsminnen*	*barndomsminnena*
2	bänken	bänkar	bänkarna
3	påsen	påsar	påsarna
4	*prinsessan*	*prinsessor*	*prinsessorna*
5	handen	händer	händerna
6	*mössan*	*mössor*	*mössorna*
7	ansiktet	ansikten	ansiktena
8	tanken	tankar	tankarna
9	*morgonen*	*morgnar*	*morgnarna*
10	personen	personer	personerna
11	människan	människor	människorna
12	*föräldern*	*föräldrar*	*föräldrarna*
13	modern	mödrar	mödrarna
14	fadern	fäder	fäderna
15	barnet	barn	barnen
16	pausen	pauser	pauserna
17	kyrkan	kyrkor	kyrkorna
18	munnen	munnar	munnarna
19	ängeln	änglar	änglarna
20	huvudet	huvud(en)	huvudena
21	året	år	åren
22	natten	nätter	nätterna
23	ögat	ögon	ögonen
24	karamellen	karameller	karamellerna
25	prästen	präster	prästerna
26	tåren	tårar	tårarna
27	magen	magar	magarna
28	kakan	kakor	kakorna

10 Lucktext

r 6 år
r 7 människa/person
r 8 mor ... far
r 9 barn ... mössa
r 10 ögon
r 11 prästen
r 12 ängel
r 13 tankar ... huvud
r 14 prästen
r 18 magen
r 19 karameller ... kakor
r 20 natten
r 23 mor ... mössa
r 24 munnen

s. 33
r 1 far
r 2 människor/personer ... prästen
r 3 paus
r 4 far
r 5 bänk ... ansiktet
r 6 tårarna
r 7 handen
r 8 påse ... mössa
r 9 kyrkan

11 Finn felen!

3 ... ingen ~~mannen~~	man
5 ... hela ~~semester~~	semestern
6 ... ~~grå katt~~	en grå katt
10 ... spelar ~~pianot~~	piano
11 ... vackert ~~vädret~~	väder
12 ... annat ~~jobbet~~	jobb
16 ... äta ~~middagen~~	middag
17 ... alltid ~~vattnet~~	vatten
19 ... är ~~en protestant~~	protestant
20 ... vid ~~universitet~~	universitetet

s. 35

23 ... Norges ~~huvudstaden~~	huvudstad
24 ... dina ~~glasögonen~~	glasögon
27 ... ont i ~~tanden~~	en tand
28 ... samma ~~jackan~~	jacka
30 ... varje ~~månaden~~	månad
31 ... hela nästa ~~veckan~~	vecka
32 ~~Väder~~ var ...	Vädret
36 ... förra ~~månad~~	månaden
39 ... de här ~~platser~~	platserna
41 ... samma ~~huset~~	hus
42 ... är ~~väder~~	vädret

RÄKNEORD

1 Substantiverade grundtal

A Bilar

Ali har en Volvo åttionia.
Mona har en Golf nittiosexa.
Emilio har en Polo sjuttioåtta.
Maja har en Mercedes åttiotrea.
Henning har en Fiesta åttiosjua.

B Placering

	kom åtta
kom etta	kom fyra
kom sjua	kom nia
kom elva	kom tvåa
kom femma	kom trea
kom sexa	kom tolva

C Åldersgrupp

	är nittioetta
är sjuttiotrea	är åttionia
är sextiofyra	är sjuttiotvåa
är sextiofemma	är åttioetta
är nittiofyra	är åttiosexa

2 Räkneord m.m.

A Hur ofta?

2 var tredje månad
3 vartannat år
4 varannan dag
5 vart femte år
6 varje/vart/vartenda år
8 var sjätte vecka

C Hur uttrycker man ...

1 2/4, 3/6, 4/8, 5/10, 6/12
2 3/4, 3/5, 4/5, 5/8, 7/9, 6/10, 8/12
3 1/5, 2/6, 1/7, 3/7, 3/8, 1/9

s. 39

D Sammansättningar med -tal och -tals

2 flera hundra fotbollsklubbar
3 cirka femtio gäster
4 cirka hundra båtar
5 flera tusen sjuksköterskor
6 cirka tusen biljetter
7 flera miljoner kronor

E År, årtionde och århundrade

2 Nittonhundratjugosju – nittonhundraåttiosex
3 Artonhundratalet
4 Sextiotalet
5 Sjuttonhundratalet
6 Nittonhundrafyrtiosju
7 Femtonhundratalet
8 Femtonhundrasextio

s. 40

9 Fyrahundratjugosju – trehundrafyrtioåtta före Kristus
10 Artonhundraåttionio
11 Fjortonhundrasjuttiosju
12 Nittonhundrasextiotre
13 Nittonhundranittiosex

14 Nittonhundrasjuttiotalet
15 Nittonhundrasextiosju

F Kungar och drottningar

2 Karl den tionde Gustav
3 Karl den tolfte
4 Gustav den tredje
5 Karl den fjortonde Johan
6 Oskar den förste
7 Karl den femtonde
8 Oskar den andre
9 Gustaf den femte
10 Gustaf den fjärde Adolf
11 Carl den sextonde Gustaf

G Måttsord

1		en deciliter
	en centiliter	en milliliter
2	ett kilo	ett hekto
	ett gram	ett milligram
3	en kilometer	en mil
	en meter	en decimeter
	en centimeter	en millimeter
4	en kvadratkilometer	en kvadratmeter
	en kvadratdecimeter	en kvadratcenti-
	en kvadratmillimeter	meter
5	en kubikmeter	en kubikdecimeter
	en kubikcentimeter	en kubikmilli-
		meter

7 en tvåa kaffegrädde
8 en trettiosjua vodka
9 en sjuttiofemma Renat
10 en fyra cognac
11 en sexa vodka

VERB

3 Alla konjugationer

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

tolka!	*tolkar*	*tolkade*	*tolkat*
lär!	lär	*lärde*	lärt
res!	reser	reste	*rest*
	ankommer	*ankom*	ankommit
avgör!	avgör	avgjorde	*avgjort*
avtala!	avtalar	*avtalade*	avtalat
kör!	kör	*körde*	kört
klä!	klär	*klädde*	klätt
beskriv!	beskriver	beskrev	*beskrivit*
säg!	säger	*sa(de)*	sagt
hyr!	hyr	*hyrde*	hyrt
föreläs!	föreläser	föreläste	*föreläst*
tro!	tror	trodde	*trott*
stig!	stiger	*steg*	stigit
erbjud!	erbjuder	erbjöd	*erbjudit*
kamma!	kammar	*kammade*	kammat
bygg!	bygger	byggde	*byggt*
anställ!	anställer	*anställde*	anställt
väck!	väcker	väckte	*väckt*
sitt!	sitter	satt	*suttit*
frys!	fryser	*frös*	frusit
	beror	*berodde*	berott
släng!	slänger	*slängde*	slängt
höj!	höjer	höjde	*höjt*
förhör!	förhör	*förhörde*	förhört
blås!	blåser	blåste	*blåst*
ansök!	ansöker	*ansökte*	ansökt
fly!	flyr	flydde	*flytt*
dra(g)!	drar	*drog*	dragit
s. 46			
så!	sår	*sådde*	sått
	behöver	behövde	*behövt*
för!	för	*förde*	fört
inför!	inför	införde	*infört*
tänk!	tänker	*tänkte*	tänkt
spring!	springer	sprang	*sprungit*
gråt!	gråter	*grät*	gråtit
förfölj!	förföljer	*förföljde*	förföljt
äg!	äger	ägde	*ägt*
rör!	rör	*rörde*	rört
spy!	spyr	*spydde*	spytt
skin!	skiner	sken	*skinit*
sjung	sjunger	*sjöng*	sjungit
öva!	övar	övade	*övat*
	gäller	*gällde*	gällt
väg!	väger	vägde	*vägt*
stör!	stör	*störde*	stört
förstör!	förstör	förstörde	förstört
byt!	byter	bytte	*bytt*
släck!	släcker	*släckte*	släckt
nå!	når	nådde	*nått*
sno!	snor	*snodde*	snott
anta(g)!	antar	antog	*antagit*

lägg!	lägger	*la(de)*	lagt
erlägg!	erlägger	erla(de)	erlagt
häll!	häller	hällde	*hällt*
spill!	spiller	*spillde*	spillt
lås!	låser	låste	*låst*
	sker	*skedde*	skett
hinn!	hinner	hann	*hunnit*
bre!	brer	*bredde*	brett
avbryt!	avbryter	avbröt	*avbrutit*
le!	ler	*log*	lett

s. 47

vänd!	vänder	vände	*vänt*
använd!	använder	använde	använt
sväng!	svänger	svängde	*svängt*
skrik!	skriker	skrek	*skrikit*
flyg!	flyger	*flög*	flugit
avsluta!	avslutar	avslutade	*avslutat*
	avskyr	*avskydde*	avskytt
dröm!	drömmer	drömde	*drömt*
lek!	leker	*lekte*	lekt
sätt!	sätter	satte	*satt*
ersätt!	ersätter	ersatte	ersatt
våga!	vågar	vågade	*vågat*
glöm!	glömmer	*glömde*	glömt
klipp!	klipper	*klippte*	klippt
sköt!	sköter	skötte	*skött*
bry!	bryr	*brydde*	brytt
stryk!	stryker	strök	*strukit*
rym!	rymmer	rymde	*rymt*
tänd!	tänder	*tände*	tänt
lös!	löser	löste	*löst*
avgå!	avgår	*avgick*	avgått
märk!	märker	*märkte*	märkt
lys!	lyser	lyste	*lyst*
upplys!	upplyser	upplyste	upplyst
förlåt!	förlåter	*förlät*	förlåtit
sänk!	sänker	*sänkte*	sänkt
välj!	väljer	*valde*	valt
	värker	*värkte*	värkt
	orkar	*orkade*	orkat
väx!	växer	växte	*växt/vuxit*
	uppstår	*uppstod*	uppstått
möt!	möter	*mötte*	mött
avslå!	avslår	*avslog*	avslagit

5 Imperativ

2 Slipa den
3 Klä på dig
4 Var tyst
5 Skynda dig
6 Ta en taxi
7 Rör på dig
8 Sy dina egna kläder
9 Stig upp
10 Tvätta dig
11 Anmäl dig
12 Kör försiktigt
13 Säg upp dig
14 Bre en macka
15 Drick lite vatten
16 Sluta röka
17 Ät
18 Stanna hemma
19 Motionera mera
20 Åk till Paris

6 Perfekt

2 Jag har läst den
3 Jag har parkerat fel
4 Jag har duschat
5 Jag har inte hört nyheterna
6 Jag har frågat honom
7 Jag har beställt biljetter
8 Jag har drömt
9 Jag har inte brett några
10 Jag har glömt den
11 Jag har ställt den där
12 Jag har släckt lampan
13 Han har kört länge
14 Jag har bott där länge
15 Det har inte regnat
16 Jag har inte strukit den
17 Jag har reparerat bilen
18 Han har inte skrivit något
19 Jag har inte hunnit
20 Jag har inte kunnat nå honom

7 Futurum

2 c, 3 a, 4 a, 5 b, 6 b, 7 d, 8 a, 9 b, 10 b, 11 a, 12 b, 13 d, 14 c

s. 53
15 a, 16 a, 17 c, 18 d, 19 b, 20 a, 21 b, 22 a, 23 b, 24 d, 25 b, 26 b, 27 d, 28 b, 29 a, 30 d

8 Presenssystemet

2 b, 3 a, 4 c, 5 a, 6 b, 7 b, 8 a, 9 a, 10 b, 11 a, 12 a, 13 a, 14 a

s. 55
15 a, 16 c, 17 c, 18 a, 19 b, 20 b, 21 a, 22 a, 23 a, 24 c, 25 a, 26 b, 27 b, 28 b

9 Perfekt – preteritum

Egen produktion.

10 Pluskvamperfekt – avslutad aktivitet före DÅ

2 hon hade tagit penicillin
3 hon hade brutit benet
4 han hade fyllt 85 år
5 hon hade målat om det
6 de hade tränat mycket
7 det hade legat framme länge
8 han hade flyttat
9 de hade läst mycket
10 han hade förlorat sina pengar
11 han hade vunnit pengar
12 hon hade fått blommor
13 hon hade glömt dem
14 de hade åkt på semester
15 hon hade klippt sig
16 han hade rökt länge
17 hon hade släckt lampan
18 de hade badat länge i havet
19 hon hade bott där länge
20 hon bara hade sovit 2 timmar

11 Pluskvamperfekt – preteritum

2 vann han SM
3 fick han punktering
4 träffade han en ny kvinna
5 blev han nervös
6 tog vattnet slut
7 ringde jag polisen
8 svimmade hon
9 rymde han
10 mådde hon bättre
11 gjorde Trelleborg mål
12 vrickade han foten
13 började motorn krångla
14 fick jag jobb
15 gick TV:n sönder

12 Preteritum – futurum preteritum

2 hon skulle ha gäster
3 hon inte skulle flytta
4 hon skulle stiga upp tidigt
5 tåget skulle gå först kl. 5
6 hon skulle ta en långpromenad
7 hon skulle handla mycket
8 hon hade fyllt 80 år
9 hon skulle tävla i OS
10 han skulle lämna sitt land
11 hon skulle åka till Indien
12 hon skulle dra ut en tand
13 hon snart skulle föda barn
14 hon skulle sy kläder till sina barn
15 de inte skulle vissna
16 de skulle få högre lön
17 han skulle köra långt
18 han snart skulle gifta sig
19 han skulle köra upp nästa dag
20 de skulle fira silverbröllop

13 Pluskvamperfekt – futurum preteritum

2 skulle vi köpa en båt
3 skulle hon ta ut delpension
4 skulle hon börja ett nytt liv
5 skulle han bila till Paris
6 skulle jag lämna tillbaka den på biblioteket
7 skulle de flytta in
8 skulle han ge sig iväg
9 skulle hon köpa en video
10 skulle han meddela personalen
11 skulle han börja med ett nytt
12 skulle han börja på universitetet
13 skulle de skaffa barn
14 skulle hon stanna och tanka
15 skulle vi få lugn och ro

14 Preteritumsystemet

2 hade städat
3 hade hört av sig
4 hade haft
5 tänkte ... skulle göra
6 blev
7 skulle tentera
8 bodde
9 fick ... skulle komma
10 hade sagt upp mig ... skulle acceptera
11 hade vilat
12 hade varit ... lekt
13 väckte ... skulle åka
14 hade glömt
15 hade klätt på

s. 62

16 hade sovit
17 berättade ... skulle förlåta
18 hade varit ... fick
19 hade jobbat
20 hade varit ... fick
21 skulle röka
22 hade lagt
23 skulle fortsätta ... bestämde
24 skulle göra
25 skulle gå ... fick

16 Hjälpverb och andra verb med infinitiv

Egen produktion.

17 Tempuskongruens

NU

Erik står och lagar mat nu. Klockan är fyra. Han har bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten har han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater har ätit, ska de gå ut och dansa.
Erik har bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det är första gången som han har bjudit hem dem. Därför undrar han lite hur det ska gå.

Klockan sju kommer gästerna. Alla äter, pratar och trivs i varandras sällskap. Maten tar snabbt slut, för alla tycker att den är väldigt god.

Efter maten går Erik och hans kamrater ut och dansar. Kvällen blir hellyckad. Erik kommer inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då är han ganska trött. Han går och lägger sig direkt. Han ska nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

DÅ

Erik stod och lagade mat igår. Klockan var fyra. Han hade bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten hade han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater hade ätit, skulle de gå ut och dansa. Erik hade bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det var första gången som han hade bjudit hem dem. Därför undrade han lite hur det skulle gå.

Klockan sju kom gästerna. Alla åt, pratade och trivdes i varandras sällskap. Maten tog snabbt slut, för alla tyckte att den var väldigt god.

Efter maten gick Erik och hans kamrater ut och dansade. Kvällen blev hellyckad. Erik kom inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då var han ganska trött. Han gick och la sig direkt. Han skulle nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

s. 70

2 har ... skadade
3 har klippt ... var
4 är ... drack
5 finns ... åt ... var
6 har slutat ... trivdes
7 ligger ... stormade
8 kunde ... ringa ... är ... sa
9 strejkar ... fick gå
10 är ... vann
11 är ... förlorade
12 läser ... klarade
13 undrar ... gjorde ... var
14 står ... blev
15 frågar ... umgicks ... träffade
16 vill veta ... hade
17 undrar ... sköt
18 blev

19 Perfekt particip – predikativt

2 postat
3 tvättade
4 anställd
5 beställt
6 tömda
7 läst
8 väckt
9 stekta
10 klädd
11 sått
12 sydda
13 skriven
14 stulet
15 strukna
16 målade
17 stängt
18 såld
19 serverad
20 låsta
21 försvunna
22 lämnat
23 bjudna
24 reparerad
25 packade

20 Perfekt particip – predikativt

2 c, 3 a, 4 a, 5 c, 6 c, 7 c, 8 a, 9 a, 10 a, 11 a, 12 a, 13 b, 14 b

s. 74
15 b, 16 b, 17 c, 18 a, 19 a, 20 c, 21 b, 22 c, 23 b, 24 c, 25 a

21 Perfekt particip – predikativt

2 intresserad
3 skrivet
4 irriterad
5 gjorda
6 kända
7 anställda
8 klädd
9 vald
10 trodd
11 utbildad
12 försvunnen
13 knäppt
14 överraskade
15 presenterade
16 förföljd

s. 76
17 sedd
18 sålt
19 sydda
20 buren
21 badade
22 lurade
23 tagen
24 informerade
25 målad
26 lättad
27 stängt
28 stulen
29 oroade
30 irriterad
31 tillåtet
32 erbjuden
33 slitna
34 sprucket
35 missförstådd

22 Perfekt particip – attributivt

2 tvättade
3 berömda
4 flugna
5 byggda
6 startade
7 grillad
8 spädda
9 stulna
10 tappade
11 strukna
12 lånade
13 sänkta
14 sådda
15 beställda
16 lagda
17 putsade
18 städade ... bäddade
19 torkade
20 sprucket

23 Perfekt particip – predikativt och attributivt

2 bredda
3 uppvaktad
4 tillåtet
5 smält
6 trafikerade
7 höjda
8 upplysta ... försenat
9 klädd
10 dukade ... tända
11 berömd
12 brutna
13 sytt
14 misstänkt ... förhörd
15 översatt

25 Perfekt particip – partikelverb – predikativt

2 uppäten ... uppdrucket
3 hemkommen
4 uppstigna
5 omklädda
6 omtyckt
7 insatta
8 isydda
9 ifylld
10 felparkerade
11 avstängt
12 bortsprungna
13 uppringd
14 nerpackade
15 uppknäppt

27 Från passiv till aktiv form

2 Man byggde vårt hus för 100 år sedan.
3 Man säljer äkta mattor billigt i Trelleborg denna vecka.
4 Man kan återanvända papper och glas.
5 Man behöver inte besiktiga nya bilar de två första åren.
6 Man kan inte nå herr Lööf på telefon idag. Han har rest ...
7 Man bör använda matolja inom ett år.
8 Man visade en ny bilmodell på TV-reklamen igår.
9 Man inför nya lagar och regler varje år.
10 Man evakuerade fem personer vid en lägenhetsbrand i centrala Malmö igår.
11 Man städar toaletterna i vår skola varje dag.
12 Man måste tvätta och stryka fina sidenblusar försiktigt.
13 Man bör servera vitt vin kallt.
14 Man måste ofta smörja och bröa en kakform innan man häller något i den.
15 Man måste läsa alla kontrakt noggrant.

28 Från aktiv till passiv form

2 Gamla fina möbler köp(e)s av en välkänd antikfirma här i staden.
3 En beväpnad man i 35-årsåldern greps av polisen i morse.
4 Många skyltfönster har krossats av ett gäng ungdomar i natt.
5 Vår fastighet ska renoveras av byggfirman "Glas och Betong".
6 Emma har förföljts av en okänd man en längre tid.
7 Stockholms slott ritades av Nicodemus Tessin d.y.
8 Nils undersöktes av en ung läkare på vårdcentralen igår.
9 Gunnar väcktes av en ilsken telefonsignal tidigt i morse.
10 Fru Larsson har behandlats av en sjukgymnast i flera månader.
11 Nyhetsprogrammen på TV ses av många personer.
12 Den här intressanta boken har översatts av Adrian Andersson.
13 Inga har övergivits av Gustav efter 30 års äktenskap.
14 Herr Anderssons stora villa har köpts av en utländsk milijonär.
15 Jourbutiken på Almvägen rånades av två maskerade män sent igår kväll.

29 Passiv konstruktion med -s

2 renoverats
3 höjas
4 serveras
5 förvaras

6 avbröts
7 byggdes
8 brutits
9 dras av
10 ska säljas
11 varvas
12 penslas ... gräddas
13 kläs om
14 greps
15 sys/sälj(e)s

s. 85

16 skalas ... skär(e)s ... stek(e)s
17 vattnas
18 odlas
19 bres
20 lad(e)s in
21 Frankeras
22 tvättas
23 störas
24 granskas
25 *varslats*
26 sälj(e)s ... sytts
27 införs
28 öppnas
29 byggas
30 brytas
31 grundades
32 varvas
33 granskas
34 avbrytas
35 förvaras

30 Passiv konstruktion med bli + perfekt particip

3 Statsministern blir ofta intervjuad.
4 Erik blev anställd på posten för många år sedan.
5 I lördags natt blev jag väckt av att det ringde på dörren.
6 Toaletterna i skolan har inte blivit städade på flera dagar.
7 – Är Eks villa ...? Har den inte blivit såld än? – Nej. Den är ...
8 President John F. Kennedy blev mördad 1963.
9 Ett antal terrorister har blivit utvisade från Sverige.
10 Samtliga passagerare blev noggrant kontrollerade innan de gick på planet till Arlanda.
11 Alla frågor kan inte bli besvarade.
12 Karl Jansson, som nyligen har blivit pensionär, blev avtackad på jobbet i onsdags.
13 Efter många om och men blev min systers båda tvillingsflickor döpta till Amanda och Johanna.

s. 87

14 Det gamla huset på Storgatan har nyligen blivit renoverat.
15 Varje år blir människor vräkta från sina bostäder.
16 Förra veckan blev soptunnorna inte tömda eftersom renhållningsarbetarna strejkade.
17 När Jan-Åke och Mona firade guldbröllop blev de bjudna på restaurang av sina barn.
18 *Alla människor vill bli bemötta med vänlig*het och respekt.

20 Oskar blev inlagd på sjukhuset i förrgår eftersom han hade ont i hjärtat.
21 Badhuset i vår stad blev ombyggt för ett par år sedan.
22 Vi kunde inte ha något möte igår. Det blev uppskjutet till nästa onsdag.
23 Föreställningen på Lilla Teatern i kväll har blivit inställd på grund av sjukdom.
24 Mina köksstolar har blivit ommålade många gånger.
25 Många av de anställda på ortens största företag kommer att bli uppsagda.

32 Transitiva och intransitiva verb

bränna *brinna*
brände
brinner
brann
bränna
bränt
brunnit

döda dö
döda
dog
döda
dö

lägga ligga
Lägg
lagt ... ligger
lägga ... lägga
la(de)
ligga

sätta sitta
Sitt
sätta
Sitter ... sätter
sätta
sätta
satt

ställa stå
ställa ... ställa
står ... står

s. 90
står

släcka slockna
Släck
slocknade
släcker
slockna
slockna

sänka sjunka
sjunka
sänka
sjunkit
sänkte

söva sova/somna
söver ... somnar
sover
sover
somnar

väcka vakna
vakna
väcker
vaknade
vakna ... väcka

dränka drunka
dränka
drunknade
drunknar
dränka

33 Transitiva och intransitiva verb

Egen produktion.

34 Transitiva och intransitiva verb

3 Ja
4 Ja

5 Ja
6 Ja
7 Ja
8 Nej
9 Ja
10 Nej

11 Nej
12 Ja
13 Nej
14 Ja
15 Nej
16 Ja

17 Nej
18 Ja
19 Ja
20 Nej
21 Ja
22 Ja
23 Ja
24 Ja

s. 93
25 Nej
26 Ja
27 Ja
28 Ja
29 Ja
30 Nej

31 Ja
32 Ja
33 Ja
34 Nej

35 Ja
36 Nej
37 Ja
38 Ja
39 Ja

40 Ja
41 Nej
42 Ja
43 Nej
44 Ja
45 Ja

46 Nej
47 Ja
48 Ja
49 Ja
50 Ja

35 Lucktext

r 13 får
r 19 (hade) tagit
r 24 hände
r 27 hade rökt

s. 95
r 1 bestämde mig
r 2 skulle börja
r 4 visste
r 10 hitta
r 12 drog
r 14 har
r 17 vet
r 19 diskuterade
r 21 tänkte
r 22 svider
r 25 fortsatte
r 28 mådde
r 29 (hade) varit
r 31 skulle aldrig röka

s. 96
r 1 skulle vara
r 3 la(de) mig ... känna
r 5 skulle gå över
r 8 började
r 10 kunna
r 12 försvann
r 13 Berodde
r 14 (hade) slutat
r 19 (har) fattat
r 20 nå
r 22 Ta
r 23 kommer

PRONOMEN

2 Personliga pronomen

2 mig
3 Hon
4 de
5 den
6 Det
7 oss
8 ni ... oss ... er
9 Han
10 De
11 henne
12 Den
13 dig ... jag
14 Han ... den
15 Han
16 Vi
17 det
18 dig
19 ni
20 honom

s. 101
21 Det
22 De
23 oss
24 Det
25 er
26 den
27 De
28 Den
29 dem
30 De
31 vi
32 ni
33 den ... den
34 vi
35 dem
36 den
37 dem ... De
38 det ... det
39 Det
40 *Eget svar.*

4 Personliga pronomen – den, det, de, dem

2 den/det ... det
3 Det ... de ... det
Det ... de
4 det ... Det
5 Det ... den
6 det
7 Det ... det
8 Det ... de
Det ... de
9 det
10 det ... den
11 de
de ... dem
de ... de
12 det ... Det
13 Det ... det
Det
14 dem
15 det
Det ... de
det
16 Det ... De
dem ... de
17 Det ... Det ... Den
18 Det ... dem
det ... De
19 det
20 Det
21 Det
den ... det ... den
22 Det ... Det

s. 105
23 Det
de ... det ... dem
24 det
Det ... det
25 Det
26 dem
27 Det ... den
28 dem ... de
29 Det
Det
30 de ... dem
31 den
32 Det ... det ... Det
33 Det ... det
34 Det
35 den
36 Det ... Det ... dem
37 det
38 dem
39 det ... det ... det
40 Den
41 det ... dem ... de
42 Det ... Det
43 det
de ... Det
44 Det ... De
dem ... de
45 Det
46 Den ... det
den ... den

47 Det ... De ... dem
48 Det ... dem
Det ... det
49 det ... det
50 det ... det

6 Reflexiva pronomen

2 tvätta sig
3 koncentrera sig
4 kamma mig
5 lära oss
6 klä på sig
7 lägga er
lägga oss
8 klä av sig
9 Akta dig
10 gifta sig
11 sätta er
12 oroa sig
13 bestämma mig
14 anstränga sig
15 skynda oss
16 måla sig
17 klä om er
18 raka sig
19 presenterat dig
20 vänja sig

7 Reflexiva pronomen

Egen produktion.

9 Possessiva pronomen

Egen produktion.

10 Possessiva pronomen

2 Hans byxor ... hans jacka
3 Vår son ... Våra döttrar
4 ditt ägg
5 hennes syster
6 era smörgåsar
7 min telefon
8 Deras lägenhet
9 mina pennor
10 hennes man
11 hans bil
12 era böcker

s. 113
13 ditt efternamn
14 ert telefonnummer
15 hennes hem
16 ens ... lärare
17 din fru
18 Hans företag
19 Hennes händer
20 er hund
21 Ens personnummer
22 Dina glasögon
23 deras blommor ... deras post
24 ens problem
25 mitt skrivbord

11 Reflexiva possessiva pronomen

2 sin
3 ditt
4 sina
5 sin
6 sina
7 min
8 sitt
9 sitt
10 sina
11 sitt
12 sina
13 sitt
14 sina
15 era
16 sin
17 sin
18 sin
19 vårt
20 sina
21 sitt
22 sin
23 sitt
24 sina
25 sin

12 Reflexiva possessiva pronomen

Egen produktion.

13 Possessiva och reflexiva possessiva pronomen

2 mina läxor
3 hans flickvän
4 sitt klassrum ... deras lärare
5 sina föräldrar
6 din adress ... ditt telefonnummer
7 Deras mamma ... deras pappa

8 sin arbetsplats
9 era tankar
10 vår sommarstuga
11 sina löften
12 er ... chef
13 *mitt pass*
14 sitt personnummer
15 ert hemland

s. 117
16 ens legitimation
17 sina glasögon ... hennes glasögon
18 vårt meddelande
19 min födelsedag
20 sin motorcykel
21 ens grannar
22 *sitt möte*
23 dina släktingar
24 hennes väninna ... sin resa
25 ens framtid
26 Hans vittnesmål
27 våra utgifter
28 hans chanser
29 sitt modersmål
30 sina språkkunskaper
31 sina ytterkläder
32 deras klassrum
33 min tacksamhet
34 Hans utbildning
35 dess ytterområden

15 Indefinita pronomen – förenade

2 något ... något
3 något
4 några
5 några
6 något
7 några ... några
8 några
9 *någon*
10 några
11 några
12 några ... några
13 något
14 någon
15 några
16 någon
17 några
18 några
19 någon ... någon
20 någon
21 något
22 *något ... något*
23 någon ... någon
24 någon
25 några ... några

16 Indefinita pronomen – självständiga

2 någon
3 något
4 någon
5 något
6 någon
7 något
8 någon
9 något
10 Någon
11 något
12 något
13 någon
14 något
15 någon
16 någon
17 något
18 något
19 Någon
20 något

17 Indefinita pronomen – förenade

Egen produktion.

18 Indefinita pronomen – självständiga

2 Ingen
3 inget
4 ingen
5 ingen
6 inget
7 ingen
8 inget
9 *ingen*
10 inget
11 ingen
12 inget
13 inget
14 ingen
15 Inget
16 ingen
17 Ingen
18 inget
19 *ingen*
20 inget

19 Indefinita pronomen

Huvudsatser med två verb
2 Han brukar inte ha några läxor.
3 Han behöver inte köpa någon mat.
4 Han får inte köpa några cigarretter på City-Livs.

5 Han kan inte söka något jobb.
6 De vill inte ha några lån.
7 Hon ska inte ha någon semester i sommar.
8 De vill inte ha några barn.

s. 124
Bisatser
10 hon inte har någon lägenhet.
11 det inte finns något bröd hemma.
12 hon inte har någon diskmaskin.
13 det inte går några bussar.
14 han inte har någon rakapparat.
15 det inte finns några gatlyktor.
16 det inte finns någon värme för tillfället.
17 han inte har några kompisar.
18 hon inte hade någon erfarenhet som säljare.
19 han inte har någon väckarklocka.
20 hon inte har något pass.

20 Indefinita pronomen – förenade

Egen produktion.

21 Indefinita pronomen – självständiga

2 Andra	9 annat
3 annat	10 annat
4 annat	11 annat
5 Andra	12 annat
6 annat	13 Annat
7 annat	14 andra
8 Andra	15 Andra

22 Indefinita pronomen – förenade

Fler alternativ kan vara möjliga.

2 barn	12 månader
3 regnande	13 trafik
4 mat	14 dörrar
5 gräs	15 tvätt
6 läxor	16 blommor
7 semester	17 fritid
8 bröd	18 hopp
9 vatten	19 exempel
10 lägenheter	20 reklam
11 snö	

23 Indefinita pronomen – självständiga

2 allt ... alla	12 Alla
3 Alla	13 Allt
4 allt	14 Alla
5 allt	15 allt
6 Alla	16 allt
7 allt	17 allt
8 Alla	18 alla
9 alla	19 allt
10 allt	20 allt
11 alla	

24 Indefinita pronomen – förenade

2 fler	9 flest
3 färre	10 många
4 få	11 många
5 flest	12 få
6 fler ... fler	13 fler
7 få	14 fler
8 färre	15 flest

25 Indefinita pronomen – man

2 man ... ens
3 man
ens ... man
man ... sina ... en
man ... sina ... ens
en
4 man ... en
man ... ens
man
5 man ... sig ... sitt
en ... sig
man
ens
man
man ... man
6 Man ... sig ... sina
Man ... sina
s. 131
7 man ... man ... ens
man ... man
8 man ... sina ... man
man ... sin
en

9 Man ... man ... sitt ... man
10 Man ... sina
ens
11 man ... sig
man
12 Man ... man ... sig
man
13 Man ... sina
en
14 man ... sig ... man
15 man ... ens
16 Man ... sin ... man
17 Man ... sitt ... sitt ... sin
18 man ... sitt ... sitt
19 man ... sig ... sina
20 man ... sig

27 Interrogativa pronomen – förenade

2 yrke/utbildning/jobb/arbete
3 år
4 länder
5 hand
6 pengar
7 riktnummer
8 ämnen
9 sjukdom
10 smörgåsar
11 landskap
12 människa/person
13 musik
14 material
15 språk

28 Interrogativa pronomen – förenade och självständiga

2 Vilket
3 Vilket
4 Vilka
5 Vad ... för
6 Vad
7 Vilken
8 Vad ... för
9 Vem
10 Vad ... för
11 Vems
12 Vad ... för
13 Vad
14 Vilka
15 Vilket
16 Vilka
17 Vad
18 Vilka
19 Vad
20 Vilket

29 Interrogativa pronomen

2 Vad läser du för böcker?
3 Vad är det för färg på din nya kappa?
4 Vad är det för program på TV i kväll?
5 Vad har Polisen för adress?
6 Vad ska det bli för väder i morgon?
7 Vad har du sett för filmer i vår?
8 Vad har du för intressen?
9 Vad har du för storlek på skor?
10 Vad har du för planer för framtiden?

30 Interrogativa pronomen – utropssatser

2 Vilket dåligt avtal!
3 Vilka tokiga idéer!
4 Vilken kladdig kaka!
5 Vilket härligt väder!

7 Vilka goda bullar du har bakat!
8 Vilket rymligt kök ni har!
9 Vilken fantastisk utsikt ni har!
10 Vilka busiga ungar Olle har!
11 Vilken bussig man du har!

13 Vad duktiga ni är!
14 Vad hes du är!
15 Vad snygg han är!
16 Vad roligt det var!

32 Relativa pronomen

2 du ska åka med?
3 jag alltid har bott i.
4 kanske ska börja på vårt företag.
5 du inte har träffat.
6 ni nog måste akta er för.
7 du alltid talar så mycket om.

8 vi ofta brukar ta långa promenader i.
9 du kanske kan titta i på tåget.
10 alltid är så pigg och glad.
11 ni eventuellt ska bo på?
12 vi ska äta i kväll?
13 inte förstår svenska?
14 ni tydligen går omkring och letar efter.
15 fortfarande inte förstår det här?

33 Relativa pronomen

2 vilket
3 vilket
4 vilket
5 vars
6 vilket
7 vars
8 vilket
9 vilket
10 vilken
11 vars
12 vilket
13 vilket
14 vars
15 vars
16 vilket
17 vars
18 vilket
19 vars
20 vilket

34 Relativa pronomen – inskjuten relativsats

2 ligger i vardagsrummet
3 jag bland annat hade mitt körkort
4 priser är låga
5 jag lånade av dig
6 vi betalar 10% ränta
7 jag arbetar på
8 har börjat kursen i svenska
9 vi ska titta på
10 kontokort var spärrat

s. 141

11 spelar i finalen
12 jag ska bo under semestern
13 vi handlar mat i
14 jag har anmält mig
15 föräldrar är missbrukare
16 står på hållplatsen
17 vann två miljoner på Lotto
18 dansar i baletten
19 strejkar
20 blodtryck var mycket högt
21 jag är medlem
22 ena vinge var sönder
23 ska spela på Stadshotellet
24 alibi var falskt
25 lönsamhet är dålig

35 Relativa pronomen

Egen produktion.

ADJEKTIV

2 Adjektiv och substantiv – A och B

2 lediga arbeten
3 höga huset
4 hög lön ... dyra julklappar
5 rymlig lägenhet ... stora, gamla möbler
6 goda köttgrytan
7 snygg jacka ... tjock, varm jacka
8 bra betyg ... svåra prov
9 mjukt bröd ... hårt bröd
10 bruna stövlar
11 litet dammkorn
12 röda nejlikorna
13 intressant projekt
14 dåliga betyg
15 ledig dag
16 vackert väder
17 svarta skor ... svarta skor

s. 146

18 lilla rummet ... stora rummen
19 nytt, politiskt parti
20 god fiskrätt
21 intressant bok
22 personligt samtal
23 rutiga överkastet
24 full sysselsättning
25 små bilarna
26 utförligt reportage
27 vackra parker
28 definitiva besked
29 gott samarbete
30 ung/-a, -e politikern
31 höga kostnader
32 positiva erfarenheter
33 små företag
34 kvinnliga läkaren
35 dumma fel

3 Adjektiv och substantiv – A, B och C

2 gemensamma utgifter
3 nya hus ... gamla huset
4 besvärliga hosta ... goda råd
5 korta meddelande
6 goda mat ... långa julhelgen
7 bussiga storasyster
8 nya bibliotek
9 arbetslösa ungdomar ... stora problemen
10 nytt företag ... avundsjuka grannar
11 gamla farfar
12 värdefulla smycken

s. 148

13 stora helg
14 nya äktenskap
15 svåra mattetalet ... storebror
16 svenska gymnasieskolan ... naturvetenskapliga programmet
17 goda vin ... fina viner
18 tunna höstkappa
19 långa presskonferens ... nya sparpaket
20 gamla serietidningar
21 jämna födelsedag
22 mörka kostym
23 vita tyget
24 memoarer ... fin kritik ... intressanta liv
25 särskild anledning ... anteckningar

4 Adjektiv och substantiv – A-C + predikativt

2 moderna samhälle
3 ny/-a, -e kille
4 stora företaget
5 rolig nyhet
6 nöjda passagerarna
7 trötta
8 politiska artiklar ... intressanta
9 enorma framsteg
10 ekonomiska situation
11 felaktiga uppgifter
12 tufft jobb
13 sena planet
14 tunt snötäcke
15 mänskliga rättigheterna
16 höga straff
17 skönt ... lätta snöfallet
18 svåra knäskada
19 duktig tennisspelare
20 mört

s. 150

21 höga månadslöner
22 gamla möbler
23 lyckliga
24 grovt brott ... hemska saker
25 vackra natur
26 treåriga avtalet
27 nya kläder ... jättetuffa
28 liberala idéer
29 arg
30 viktigt ... stort språk
31 korta jackan
32 ledsna
33 roligt program
34 goda äpplena
35 lugnt
36 små flickor
37 flotta hotell
38 farligt
39 litet ord
40 tomma lägenheten
41 gamla foton
42 smutsiga kläderna
43 ensamma faster
44 lönsamt
45 belåtna

s. 151

46 lediga jobb
47 lilla rummet
48 goda humör
49 underligt
50 hoppfullt
51 uselt resultat
52 gräsliga hatten
53 dyra sjukhusvård
54 färsk grädde
55 arga hundarna ... farliga
56 hett fotbad ... kalla fötter
57 nödvändigt
58 snälla barn
59 nytt företag
60 underbar man
61 nya snabbtåget
62 tungt

63 liten siffra
64 *måttlig ... hård vind*
65 ny/-a, -e vaktmästare

5 Sammansatta adjektiv

Adjektiv + adjektiv
halv + färdig *Egen produktion.*
ful + snygg
lång + tråkig
kort + kort
stor + blommig
torr + rolig
små + rutig
små + snål
liten + gammal
mörk + blå
klar + blå
ljus + blå
klar + vaken
yr + vaken
hög + aktuell
bred + randig
fri + villig
döv + stum
ny + gammal

s. 153
Substantiv + adjektiv
is + kall *Egen produktion.*
sten + döv
hem + trevlig
vatten + fast
vind + tät
skit + bra
kanon + bra
lek + full
ljud + lös
socker + fri
miljö + vänlig
liv + rädd
ljus + känslig
berg + säker
botten + dålig
toppen + skön
grav + allvarlig
knall + röd
ko + lugn
spegel + blank
guld + gul
silver + grå
kristall + klar
lus + fattig
sjö + säker
bil + sjuk
skatt + skyldig

s. 154
Verb + adjektiv
åka + sjuk
spela + galen
sitta + riktig
flyga + rädd
prata + sjuk
köpa + stark
tänka + värd
steka + het
spy + färdig
ha + galen
gråta + färdig

död + tyst
liv + farlig
ansvar + full
svar + lös
minne + rik
dag + färsk
föräldrar + fri
vilja + stark
docka + söt
skola + mogen
saga + lik

7 Komparation

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

Positivt	*Komparativ*	*Obest. och best. form superlativ*
lugn	*lugnare*	*lugnast, -e*
ny	*nyare*	nyast, -e
farlig	farligare	*farligast, -e*
hög	högre	högst, -a
stor	*större*	störst, -a
låg	lägre	*lägst, -a*
bra	bättre	bäst, -a
dålig	*sämre*	sämst, -a
liten	mindre	*minst, -a*
systematisk	mer systematisk	mest systematisk, -a
optimistisk	*mer optimistisk*	mest optimistisk, -a
praktisk	mer praktisk	*mest praktisk, -a*
chockad	mer chockad	mest chockad, -e
spännande	*mer spännande*	mest spännande, -
beroende	mer beroende	*mest beroende, -*
gammal	äldre	äldst, -a
snabb	*snabbare*	snabbast, -e
komplicerad	mer komplicerad	*mest komplicerad, -e*
kort	kortare	kortast, -e
lång	*längre*	längst, -a
säker	säkrare	*säkrast, -e*
förvånad	mer förvånad	mest förvånad, -e
ung	*yngre*	yngst, -a
kraftig	kraftigare	*kraftigast, -e*
lätt	lättare	lättast, -e
grov	*grövre*	grövst, -a
skadad	mer skadad	*mest skadad, -e*

s. 158

enkel	enklare	enklast, -e
utvecklad	*mer utvecklad*	mest utvecklad, -e
tung	tyngre	*tyngst, -a*
skrämmande	mer skrämmande	mest skrämmande, -
viktig	*viktigare*	viktigast, -e
modern	modernare	*modernast, -e*
övertygad	mer övertygad	mest övertygad, -e
svag	svagare	*svagast, -e*
full	fullare	*fullast, -e*
allvarlig	allvarligare	allvarligast, -e
intressant	*intressantare*	intressantast, -e
hård	hårdare	*hårdast, -e*
typisk	mer typisk	mest typisk, -a
glad	*gladare*	gladast, -e
duktig	duktigare	*duktigast, -e*
försiktig	försiktigare	försiktigast, -e

belåten	*belåtnare*	belåtnast, -e
klok	klokare	*klokast, -e*
grym	grymmare	grymmast, -e
mager	*magrare*	magrast, -e
grann	grannare	*grannast, -e*
fet	fetare	fetast, -e
förstående	*mer förstående*	mest förstående, -
mild	mildare	*mildast, -e*
pedantisk	mer pedantisk	mest pedantisk, -a
flott	*flottare*	flottast, -e
kall	kallare	*kallast, -e*
intresserad	mer intresserad	mest intresserad, -e
svår	*svårare*	svårast, -e

8 Komparativ eller superlativ?

2 snyggast
3 bättre
4 dummast
5 mindre
6 svårare ... längre
7 senare
8 lägre
9 mer praktiskt
10 viktigast
11 säkrare ... tryggare
12 mer spännande
13 grövre
14 mest intresserad
15 magrare

10 Bestämd form superlativ

2 längsta
3 minsta
4 bästa
5 mörkaste
6 yngsta
7 billigaste
8 äldsta
9 finaste
10 högsta
11 bekvämaste
12 vackraste
13 mest krävande
14 mest kända
15 mest lästa
16 mest intresserade
17 mest komplicerade
18 mest typiska
19 mest optimistiska
20 mest betydande

11 Komparativ eller superlativ + substantiv

2 äldre exemplar
3 största problemet
4 yngst/-a, -e son
5 sämre väder
6 vanligaste efternamnen
7 bästa egenskaper
8 skickligaste skådespelare
9 senaste CD
10 lägsta priserna
snyggaste kläderna
11 minsta fågeln
12 mer givande diskussion
13 mest omtyckt/- a, - e lärare
14 mer avancerad teknik
15 mest musikaliska eleverna

12 Bestämd form superlativ + substantiv

2 högsta önskan
3 äldsta släkting
4 godaste maträtten
5 största städerna
6 vackraste naturen
7 trevligaste husdjuret
8 största problem
9 mest musikaliska personen
10 mest typiska maträtten
11 sämsta ämne
12 kallaste månaderna
13 viktigaste helgen
14 roligaste sporten

15 mest lästa författaren

13 Sök adjektiv i texten!

r 1 *tyst* ... *lilla* ... små ... sömniga ... tyst
r 2 mindre
r 3 smalare ... krokigare ... livlig
r 4 smalaste
r 5 djupa ... glada
r 6 förväntansfulla ... stressade ... trötta ... skön
r 7 lugn ... behaglig
r 8 lilla ... mörka
r 9 vänliga
r 10 tyska
r 11 likadan ... små svenska
r 12 djupfryst
r 13 grova ... tunna, fina ... salt ... rökt
r 14 korta ... långa ... mjuka, hårda, söta syrliga ... dyrt
r 15 doftande ... stor
r 16 svettiga ... stressade
r 17 viktigaste
r 18 sjuk

s. 165
r 1 nyfiken ... nytt
r 2 aktuella, politiska ... stora
r 4 lilla ... stor, vacker ... snabba
r 5 lyxiga ... starka ... små, enkla
r 6 rent ... klart
r 7 kallt ... varmt, mjukt ... skönt
r 8 stora
r 9 söta, röda ... mörkblåa ... svarta
r 10 full ... blanka, röda ... sura ... härlig
r 11 bästa
r 12 lilla ... litet ... högt
r 13 högsta ... underbar ... gröna ... spegelblanka
r 14 klart ... spetsiga
r 15 gammal
r 16 ljusa ... unga
r 17 dunkande ... blixtrande, artificiellt
r 18 lilla

14 Finn felen!

r 8 ~~liten~~ son	lilla/lille
r 11 ~~nytt~~ språk	nya
r 15 ~~svår~~	svårt
r 16 ~~stor~~ fester	stora
r 17 ~~tråkigt~~	tråkig
r 23 ~~mörka~~ hår	mörkt
r 25 ~~gammal~~	gamla
r 31 ~~fina~~ restaurang	fin

ADVERB

1 Frågande adverb

Egen produktion.

3 Frågande adverb

2 Hur många
3 Hur länge
4 Hur mycket
5 Hur stora
6 Hur dags
7 Hur lång
8 Hur ofta
9 Hur stor
10 Hur stort
11 Hur mycket
12 Hur länge
13 Hur långt
14 Hur länge
15 Hur långt
16 Hur gammal
17 Hur dags
18 Hur långt
19 Hur ofta
20 Hur länge
21 Hur många
22 Hur ofta
23 Hur länge
24 Hur många
25 Hur gamla

4 Frågande adverb

Egen produktion.

6 Tidsadverb

2 c, 3 a, 4 b, 5 d, 6 b, 7 d, 8 b, 9 d, 10 b, 11 c, 12 b, 13 d, 14 d, 15 d, 16 a

s. 175
17b, 18 b, 19 b, 20 c, 21 b, 22 a, 23 c, 24 a, 25 a, 26 b, 27 d, 28 b, 29 c, 30 a, 31 b, 32 b, 33 c, 34 c, 35 b

8 Rumsadverb

2	hemma	15	upp
3	utifrån	16	här
4	hem	17	nerifrån
5	nere	18	fram
6	hemifrån	19	ute
7	ut	20	härifrån
8	framme	21	hit
9	uppifrån	22	uppe
10	hemma	23	ner
11	därifrån/bortifrån	24	borta
12	in	25	framifrån
13	där	26	inne
14	inifrån	27	bort

9 Rumsadverb – adverb + preposition

2	hos	12	i
3	till	13	i
4	på	14	till
5	på	15	till
6	hos	16	i
7	till	17	hos
8	till	18	i
9	vid	19	i
10	till	20	på
11	vid		

10 Rumsadverb – adverb + adverb

1	dit	7	här ... hit ... här
2	där ... hit	8	dit
3	där ... dit	9	där ... dit
4	där ... dit	10	där ... dit
5	där	11	hit ... här ... dit
6	där ... dit	12	här

11 Rumsadverb

2	dit	9	härifrån
3	där	10	dit
4	här	11	härifrån
5	dit	12	dit
6	därifrån	13	där
7	där	14	hit
8	hit	15	Där

13 Sättsadverb

Egen produktion.

14 Sättsadverb

Egen produktion.

15 Sättsadverb

2	trevligt	20	bra
4	vackert	22	fort
6	vackert	23	sakta
8	gott	24	noga
12	dåligt	26	illa
14	fult	27	tydligt
15	högt	28	falskt
16	högt	29	annorlunda
18	lugnt	30	långsamt

17 Gradadverb

2	otroligt	9	hemskt
3	ungefär	10	fantastiskt
4	rätt	11	lite
5	väldigt	12	mycket
6	för	13	väldigt
7	alls	14	lagom
8	ungefär	15	rätt

19 Satsadverb

2 a, 3 b, 4 d, 5 d, 6 c, 7 d, 8 d, 9 a, 10 c, 11 d, 12 b, 13 a, 14 c, 15 d

s. 189
16 b, 17 a, 18 d, 19 a, 20 b, 21 d, 22 b, 23 c, 24 d, 25 b, 26 c, 27 b, 28 c, 29 a, 30 b

21 Konjunktionella verb

2 b, 3 c, 4 b, 5 c, 6 a, 7 d, 8 b, 9 b, 10 b, 11 c, 12 c, 13 b, 14 b

s. 193
15 c, 16 b, 17 d, 18 b, 19 c, 20 b, 21 c, 22 d, 23 c, 24 c, 25 c, 26 c, 27 c

s. 194
28 b, 29 d, 30 b, 31 b, 32 a, 33 b, 34 c, 35 d, 36 b, 37 c, 38 d, 39 b, 40 c

KONJUNKTIONER

2 Samordnande konjunktioner

2	eller	12	men
3	eller	13	och
4	och	14	eller
5	och	15	men
6	eller	16	utan
7	och	17	så
8	eller	18	men
9	så	19	eller
10	eller	20	utan
11	men		

3 Samordnande konjunktioner

Egen produktion.

5 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

2 a, 3 a, 4 c, 5 d, 6 a, 7 b, 8 a, 9 b, 10 b, 11 a, 12 a, 13 a, 14 c, 15 d

s. 207
16 c, 17 b, 18 c, 19 c, 20 b, 21 a, 22 d, 23 b, 24 c, 25 b, 26 b, 27 c, 28 b, 29 c, 30 a, 31 c, 32 c

s. 208
33 b, 34 a, 35 c, 36 b, 37 a, 38 b, 39 c, 40 b, 41 b, 42 d, 43 b, 44 b, 45 a, 46 b, 47 c, 48 a, 49 c

s. 209
50 c, 51 b, 52 c, 53 c, 54 b, 55 b, 56 b, 57 c, 58 d, 59 b, 60 a, 61 c, 62 b, 63 b, 64 b, 65 b

6 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Egen produktion.

PREPOSITIONER

1 Prepositioner

2	bakom	9	efter
3	av	10	av
4	Bland ... efter	11	bakom
5	efter	12	efter
6	av	13	efter
7	efter	14	av
8	bakom	15	bland

s. 214

2	för ... för	9	framför
3	Enligt	10	för
4	för	11	Enligt
5	för	12	Framför
6	framför	13	från
7	för	14	för
8	Enligt	15	för

s. 215

2	genom	9	i ... i
3	inom	10	i
4	före	11	hos
5	hos	12	genom
6	genom	13	inom
7	före	14	i
8	hos	15	i

s. 216

2	om	9	mot
3	längs	10	längs
4	om	11	mellan
5	mot	12	om
6	med	13	mellan
7	mot	14	om
8	om	15	mot

s. 217

2 Omkring	9 på
3 på	10 under
4 under	11 ur
5 på	12 till ... till
6 på	13 på
7 omkring	14 till
8 under	15 ur

s. 218

2 utom	9 över
3 vid	10 åt
4 vid	11 utan
5 åt	12 utom
6 åt	13 över
7 över	14 vid
8 utom	15 över

2 Prepositioner

2 med	14 vid
3 över	15 från
4 mot	16 genom
5 av	17 mellan
6 Under	18 på ... bakom ... i
7 hos	19 före ... mellan
8 över	20 bakom ... för
9 Enligt	21 efter
10 inom	22 om
11 längs	23 ur
12 på ... till	24 för ... om
13 bland	25 för ... till ... efter

s. 220

26 av	36 om ... mot
27 för	37 med
28 på	38 under
29 på ... för	39 ur
30 av	40 över ... på
31 på ... mot	41 bakom
32 efter	42 från ... ur
33 Enligt ... i	43 utan
34 hos ... i	44 på ... med ... till
35 i	45 bland

3 Prepositioner

Egen produktion.

4 Finn femton fel!

3 Petra nästan grät ~~från~~	av
6 Det är svårt ~~till~~ mig ...	för
7 Mormor berättar många sagor ~~till~~ ...	för
10 Mitt kylskåp står till vänster ~~från~~ ...	om
12 Små barn bör inte gå ensamma ~~genom~~ ...	över
13 Britta är mycket hjälpsam ~~till~~ ...	mot
16 ~~I~~ sommaren ska vi ...	Till
18 Anna har inte varit i skolan ~~för~~ ...	på
20 Jag tror att Eva är arg ~~till~~ ...	på
21 Arvid dricker ofta starkt kaffe ~~utom~~ ...	utan
23 Björn fryser ~~på~~ öronen ...	om
24 Jag skulle vilja ha en sommarstuga ~~på~~ ...	vid
27 I somras hade vi semester ~~för~~ ...	i
32 Martin intresserar sig bara ~~av~~ ...	för

ORDFÖLJD

1 Huvudsatser

2 Flickor vill ofta vara smala. Vad bör de inte äta?
De bör inte äta kakor, choklad och glass.

3 Har du varit i London?
... där har jag aldrig varit. Jag skulle gärna vilja åka dit.

4 Kan du reparera en cykel?
... det har jag gjort många gånger.

5 Brukar du alltid läsa läxan på kvällen?
... jag läser läxan på morgonen. Då är jag pigg.

6 När kom Erkki till Sverige?
Han kom hit förra året.

7 Vem ska laga mat hemma hos er idag?
Hos oss lagar min man alltid mat. Det gillar jag.

s. 226

8 Varför kan du inte komma i kväll?
Eftersom jag är upptagen kan jag inte komma i kväll.

9 När ska du sälja din bil?
När jag har kört 10 000 mil ska jag sälja den.

10 VIlket ämne är svårast i skolan?
Kemi är nog svårast. Efter kemi kommer matte.

11 Vilket råd skulle du vilja ge en nyanländ invandrare?
Gå inte bara på kurs i svenska!
Försök också få kontakt med svenskar!

12 Vilka intressen har du just nu?
Simning och fiske är nog mina största intressen just nu.

13 Vad ska du ge Eva när hon fyller år?
En kamera har hon alltid önskat sig. Det ska jag ge henne.

14 Vad skulle du vilja säga till en bilförare?
Drick aldrig alkohol när du kör bil!

2 Bisatser

Egen produktion.

3 Satsadverbial i bisatser

2 Elsa, 65 år, går i trafikskola eftersom **gärna** hon vill ta körkort.
3 Berusade personer talar ibland så otydligt att man **inte** hör vad de säger.
4 Pia är tvungen att gå till tandläkaren eftersom hon **tyvärr** har bitit av en tand.
5 Evy tog ut pengar igår för att hon **eventuellt** skulle köpa en ny bil.
6 – Kör tills du **bara** har skog på båda sidor! Sedan bor jag i första huset till höger.
7 Erik sa att han **kanske** skulle komma lite senare än vanligt.
8 – Jag undrar om du **möjligen** skulle kunna hjälpa mig. – Javisst.
9 Eftersom jag **inte** var tvungen att stiga upp tidigt i morse vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt.
10 – Om du **gärna** vill se den nya filmen kan vi gå på bio i kväll. – Vad bra!
11 Per-Åke tränar varje dag för att hans kondition **inte** ska bli sämre.
12 Även om det **bara** är 14 grader i vattnet ska jag bada idag.
13 – Ta det lugnt så att du **verkligen** får njuta av din lediga dag! – Ja, det ska jag.
14 Kajsa säger ofta dumma saker utan att hon **egentligen** menar det.
15 Familjen Ek har fått bättre ekonomi genom att alla i familjen **verkligen** är sparsamma.
16 Min man tog på sig en tjock jacka i morse för att han **inte** skulle frysa.
17 Vår lärare kom till jobbet igår trots att hon **faktiskt** hade 38,5 i feber.
18 Eftersom väderprognosen **tyvärr** ser dyster ut föredrar jag att inte åka på utflykt.
19 Man måste ta en sak i sänder om man **verkligen** ska hinna med allt man har planerat.
20 I lördags städade Gillis tills det **inte** fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.

5 Satsadverbialet efter obetonat pronomen som objekt

2 jag läser den alltid på morgonen
3 jag hörde den inte
4 jag träffar honom aldrig nuförtiden
5 jag hör dig inte
6 han hämtar oss nog
7 jag såg det inte
8 jag lägger mig alltid tidigt
9 vi lär oss faktiskt mycket där
10 vi rakar oss bara varannan dag
11 jag klipper mig alltid själv
12 vi tvättar oss aldrig i köket

6 Satsadverbialet efter obetonat pronomen som objekt

2 ställ dig inte där
3 ät dem inte
4 fråga honom inte
5 klappa den inte
6 glöm det inte

7 väck dem inte
8 stör henne inte
9 sminka dig inte
10 anmäl er inte
11 avbryt henne inte
12 rör dig inte
13 läs den inte
14 släck det inte
15 spänn dig inte
16 klipp dig inte
17 anställ honom inte
18 drick det inte
19 sätt dig/er inte på dem
20 stäng dem inte

7 Två adverbial (rum + tid)

2 Lars har studerat matte i Lund sedan i våras.
Sedan i våras har Lars studerat matte i Lund.
3 Vi ska kanske hyra en stuga i Smögen i sommar.
I sommar ska vi kanske hyra en stuga i Smögen.
4 Karin besöker sina släktingar i Stockholm varje jul.
Varje jul besöker Karin sina släktingar i Stockholm.
5 Joakim brukar ofta gå på disko på helgerna.
På helgerna brukar Joakim ofta gå på disko.
6 Erik betalar alltid sina räkningar på posten i slutet av månaden.
I slutet av månaden betalar Erik alltid sina räkningar på posten.

s. 234

7 Mina barn får inte leka ute på kvällarna.
På kvällarna får mina barn inte leka ute.
8 Eva och Lennart ska gifta sig i Malmö till våren.
Till våren ska Eva och Lennart gifta sig i Malmö.
9 Vi kan väl ta en öl på puben i kväll?
I kväll kan vi väl ta en öl på puben?
10 Katarina lärde sig spanska i Madrid förra sommaren.
Förra sommaren lärde sig Katarina spanska i Madrid.
11 Jag vill inte åka till Norrland i juli.
I juli vill jag inte åka till Norrland.
12 Mia och Elin ska kanske sjunga i kyrkan på söndag.
På söndag ska Mia och Elin kanske sjunga i kyrkan.
13 Paul och Per sitter alltid och röker i rökrummet på pauserna.
På pauserna sitter Paul och Per alltid och röker i rökrummet.
14 Vi satt och pratade i köket hela kvällen igår.
Hela kvällen igår satt vi och pratade i köket.
15 Min man sitter helst under ett parasoll när solen skiner.
När solen skiner sitter min man helst under ett parasoll.

8 Partikelverb

2 Vi ska kanske hälsa på farmor i kväll.
3 Varför dricker du inte upp mjölken?
4 Skriv inte under det där kontraktet!
5 Ta alltid med er böckerna till skolan!
6 Kommer du alltid hem sent?

s. 236

7 Skulle du inte kunna sätta fram ett askfat på bordet?
8 Pappa tar alltid av sig skorna i hallen.
9 Varför kan du inte stänga av TV:n?
10 Ingrid plockar alltid undan sina saker.
11 Jag körde tyvärr på en parkerad bil i morse.
12 Varför kan du aldrig hålla med mig?
13 Hyr Persson alltid ut cyklar på sommaren?
14 Jag lånar aldrig ut mina glasögon.
15 Har du redan fyllt i den där blanketten?
16 Ni får gärna ta hem era böcker idag.
17 Jag brukar aldrig kunna komma ihåg namn.
18 Du behöver väl inte sätta på TV:n nu igen?
19 Skulle ni möjligen kunna lämna in denna övning i morgon?
20 Efter skolan måste jag nog åka hem medsamma.

9 Indirekt tal = bisats

Egen produktion.

12 Emfatisk omskrivning

2 Är det din bok som ligger på golvet?
Vems bok är det som ligger där då?
Det är Karins bok som ligger där.
3 Är det du som har tagit min penna?
Vem är det som har tagit den?
Det är Bertil som har tagit den.
4 Var det ni som skulle ha öl?
Vilka var det som skulle ha öl?
Det var Åsa och Per som skulle ha öl.

s. 244

5 Var det i måndags din kurs började?
När var det den började?
Det var i tisdags den började.
6 Var det till London ni skulle åka?
Vart var det ni skulle åka?
Det var till Paris vi skulle åka.
7 Är det 20 personer som ska komma i kväll?
Hur många är det som ska komma i kväll?
Det är 25 personer som ska komma i kväll.
8 Är det så här man gör?
Hur är det man gör?
Det är så här man gör.
9 Är det någon som har ringt?

s. 245

10 Det är något som inte stämmer.
11 Det är många som har slutat röka.
12 Det är ofta andra som bestämmer.
13 Är det ingen som bor här?
14 Det var ingen som hörde vad du sa.
15 Är det något jag kan hjälpa till med?
16 Det är bara få som har fått reda på sina resultat hittills./Det är bara få som hittills har fått reda på sina resultat.
17 Är det någonting mer du vill säga nu?

13 Lucktext

2 d, 3 d, 4 b, 5 c, 6 d, 7 b

s. 247

8 b, 9 b, 10 c, 11 c, 12 a, 13 d, 14 d, 15 c

s. 248

16 b, 17 c, 18 d, 19 b, 20 a, 21 c, 22 c, 23 c,
24 b, 25 c